

Patvirtinta

*2021 m. balandžio 1 d. Radviliškio rajono savivaldybės
tarybos sprendimu Nr. T-466*

**RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
2021-2030 M. STRATEGINIS PLĖTROS
PLANAS**

Turinys

1. BENDROJI INFORMACIJA	3
2. EKONOMINĖS-SOCIALINĖS APLINKOS ANALIZĖ	5
2.1. BENDROJI INFORMACIJĄ APIE RADVILIŠKIO RAJONĄ	5
2.2. RADVILIŠKIO RAJONO DEMOGRAFINĖ APLINKA	6
2.2.1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA	6
2.2.2. UŽIMTUMAS IR DARBO RINKA.....	11
2.3. EKONOMINĖ APLINKA	14
2.3.1. EKONOMIKA IR VERSLAS	14
2.3.2. ŽEMĖS ŪKIS IR MIŠKININKYSTĖ.....	20
2.3.3. STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS	25
2.3.4. TURIZMAS, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDAS.....	29
2.4. SOCIALINĖ APLINKA.....	39
2.4.1. ŠVIETIMAS	39
2.4.2. KULTŪRA IR MENAS.....	47
2.4.3. KŪNO KULTŪRA IR SPORTAS	51
2.4.4. SOCIALINĖ APSAUGA	55
2.4.5. SVEIKATOS PRIEŽIŪRA	62
2.4.6. NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, BENDRUOMENĖS IR JAUNIMO POLITIKA.....	67
2.4.7. LYČIŲ NELYGYBĖ	69
2.4.8. VIEŠASIS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA	71
2.5. APLINKOS APSAUGA IR INFRASTRUKTŪRA	76
2.5.1. APLINKOS APSAUGA IR ATLIEKŲ TVARKYMAS	76
2.5.2. VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪRA.....	80
2.5.3. ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA	81
2.5.4. TRANSPORTO IR SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA.....	83
2.5.5. TECHNOLOGINĖ IR INFORMACINĖ INFRASTRUKTŪRA.....	87
3. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ	89
4. PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI.....	97
4.1. RADVILIŠKIO RAJONO VIZIJA.....	97
4.2. RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	97
5. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS, TIKSLINIMO IR ATSISKAITYMO UŽ PASIEKTUS REZULTATUS TVARKA.....	102
1 PRIEDAS: PRIEMONIŲ PLANAS	103
1. PRIORITETAS: PAŽANGI IR ŽALIA EKONOMIKA	103

2. PRIORITETAS: SOCIALIAI ATSAKINGA, IŠSILAVINUSI, SVEIKA IR SAUGI VISUOMENĖ	106
3. PRIORITETAS: PASIEKIAMA, MODERNIOS INFRASTRUKTŪROS ŽALIOJI SAVIVALDYBĖ	112
4. PRIORITETAS: GYVENTOJAMS ATVIRA SAVIVALDYBĖ	115
2 PRIEDAS: RODIKLIAI.....	117

1. BENDROJI INFORMACIJA

Strateginis planavimas savivaldybėje – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai, kaip vykdyti savivaldybės misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius. Pagrindiniai strateginio planavimo dokumentai savivaldybėse yra:

- savivaldybės strateginis plėtros planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės atskiros ūkio šakos (sektorius) plėtros programa (–os), kurią tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės strateginis veiklos planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- metiniai veiklos planai, kuriuos tvirtina savivaldybės administracijos direktorius arba biudžetinės įstaigos vadovas.

Strateginis plėtros planas yra kompleksinis teisinis strateginio planavimo dokumentas, kuriame nustatoma bendroji savivaldybės plėtros strategija: plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai, priemonės strategijai įgyvendinti bei įgyvendinimo etapai. Strateginį plėtros planas sudaro galimybes nustatyti dabartinę savivaldybės vietą ir reikšmę šalies ekonominiame bei socialiniame gyvenime, įvertinti nuolat kintančias plėtros tendencijas, išanalizuoti jų reikšmę savivaldybės politikai, nustatyti veiklos kryptį.

Radviliškio rajono savivaldybės 2021–2030 metų strateginis plėtros planas rengtas vadovaujantis:

- Strateginio planavimo metodika¹;
- Regionų plėtros planų rengimo metodika²;
- Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijomis³;
- Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030““⁴;
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu⁵;
- Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu⁶;
- Radviliškio miesto teritorijos bendruoju planu⁷;
- Radviliškio rajono savivaldybės Šeduvos miesto bendruoju planu⁸;
- Radviliškio rajono savivaldybės Baisogalos miestelio bendruoju planu⁹;
- Radviliškio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros specialiuoju planu¹⁰;
- Radviliškio rajono savivaldybės 2012-2020 m. strateginiu plėtros planu¹¹;
- kitais dokumentais bei teisės aktais.

Radviliškio rajono savivaldybės 2021–2030 strateginio plėtros plano rengimo laikotarpis – 2020 m. balandis - 2021 m. sausis. Struktūra pateikiama 1.1. paveiksle.

¹ 2020 m. birželio 04 d. LR Seimo nutarimas Nr. XIII-3021 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptį ir teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų patvirtinimo“

² Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 1V-706 .

³ Patvirtintos Lietuvos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1435.

⁴ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015.

⁵ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154.

⁶ Patvirtintas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. balandžio 6 d. sprendimu Nr. T-677.

⁷ Patvirtintas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 26 d. sprendimu Nr. T-440.

⁸ Patvirtintas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 23 d. sprendimu Nr. T-714.

⁹ Patvirtintas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. T-1061.

¹⁰ Patvirtintas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. T-1026.

¹¹ Patvirtintas Radviliškio rajono savivaldybės 2013 m. vasario 14d. sprendimu Nr. T-438.

1. Bendroji dalis

- Informacija apie dokumentą (svarbą, susijusius teisės aktus);
- Informacija apie rengimo procesą (vykdytos apklausos, rengimo grupės, konsultacijos su visuomene ir pan.).

2. Radviliškio rajono savivaldybės ekonominės ir socialinės būklės analizė:

- Bendroji informacija apie rajoną;
- Demografinės aplinkos analizė: demografinė situacija/pokytis, užimtumas ir darbo rinka/pokytis;
- Ekonominės aplinkos analizė: ekonomika ir verslas, žemės ūkis, miškininkystė, statyba ir gyvenamasis fondas, turizmas, gamtos ir kultūros paveldas;
- Socialinės aplinkos analizė: švietimas, sveikatos priežiūra, socialinė apsauga, kultūra ir menas, kūno kultūra ir sportas, nevyriausybinės organizacijos, bendruomenės, jaunimo politika ir veikla, viešasis saugumas;
- Aplinkos apsauga ir atliekų tvarkymas;
- Infrastruktūros analizė: transportas ir susisiekimas, inžinerinė ir energetinė infrastruktūra, informacinė/technologinė aplinka.

3. SSGG analizė

4. Plėtros vizija, prioritetai, tikslai ir uždaviniai

5. Strateginio plėtros plano įgyvendinimo stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už pasiektus rezultatus tvarka

Priedai

1.1. pav. Plano struktūra.

Radviliškio rajono savivaldybės 2021–2030 metų strateginio plėtros planas įgyvendinamas jame numatytas priemonės, projektus perkeltiant į Radviliškio rajono savivaldybės veiklos planus ir kiekvienų metų savivaldybės veiklos programas bei užtikrinant strateginio plėtros plano įgyvendinimo kontrolę ir poveikio savivaldybės raidai vertinimą. Strateginis planavimas yra nuolatinis procesas, todėl siekiant užtikrinti plano aktualumą numatyta, kad keičiantis Radviliškio rajono savivaldybės aplinkai ir atsiradus naujiems poreikiams bei galimybėms, Planas bus peržiūrimas. Parengtas ir patvirtintas dokumentas yra skirtas savivaldybės politikams, Radviliškio rajono savivaldybės administracijai, Radviliškio rajono savivaldybės įstaigoms bei įmonėms, investuotojams, verslo, kultūros ir kaimo bendruomenėms, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams ir svečiams.

2. EKONOMINĖS-SOCIALINĖS APLINKOS ANALIZĖ

2.1. BENDROJI INFORMACIJĄ APIE RADVILIŠKIO RAJONĄ

Radviliškio rajono savivaldybės **geografinė padėtis** yra patogi, nes rajonas išsidėstęs šiaurės vidurio Lietuvoje, Šiaulių apskrityje. Radviliškio rajonas šiaurėje ribojasi su Šiaulių miestu, Šiaulių ir Pakruojo rajonais, rytuose – su Panevėžio rajonu, pietuose – su Kėdainių ir Raseinių rajonais, vakaruose – su Kelmės rajonu.

Pagal Lietuvos fizinį–geografinį suskirstymą didžioji Radviliškio rajono dalis yra Rytų Žemaičių plynaukštėje, o rytuose paviršius leidžiasi į Nevėžio ir Mūšos-Nemunėlio žemumas.

Dėl puikios geografinės padėties yra lengvai pasiekiami kiti dideli Lietuvos ir kitų Baltijos šalių miestai: 190 km iki Vilniaus, 126 km iki Kauno, 190 km iki Klaipėdos, 22 km iki Šiaulių, 58 km iki Panevėžio, 150 km iki Rygos.

Administracinis suskirstymas. Radviliškio rajono savivaldybė – administracinis teritorinis vienetas, priklausantis Šiaulių apskričiai.

Radviliškio rajonas suskirstytas į 12 seniūnijų: Aukštelkų, Baisogalos, Grinkiškio, Pakalniškių, Radviliškio, Radviliškio miesto, Sidabravo, Skėmių, Šaukoto, Šeduvos, Šiaulėnų ir Tyrulių. Seniūnijos yra teritoriniai Radviliškio rajono savivaldybės skyriai, kuriems vadovauja seniūnai. Iš seniūnijų aptarnaujamų teritorijų gyvenamųjų vietovių ar jų dalių yra sudaromos seniūnaitijos (iš viso yra 45 seniūnaitijos). Seniūnijų veiklą reglamentuoja Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtinti seniūnijų veiklos nuostatai, o veikla finansuojama iš Radviliškio rajono savivaldybės biudžeto.

Radviliškio rajone yra 2 miestai – Radviliškis ir Šeduva, 10 miestelių – Baisogala, Grinkiškis, Palonai, Pašušvys, Pociūnėliai, Sidabras, Šaukotas, Šiaulėnai, Tyruliai, Vadaktai bei 420 kaimų.

Radviliškio rajono gyventojų tankumas siekia 21,7 žm./km² (2019 m. duomenimis), teritorijos plotas – 1635 km².

Gamtinė aplinka. Radviliškio rajono savivaldybėje yra saugomų teritorijų, kurios svarbios aplinkos ir kraštovaizdžio išsaugojimui:

- 2 paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST),
- 6 buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST).

Į valstybės saugomų teritorijų sąrašą PAST ir BAST neįtraukiami, nes jau užima dalį saugomos valstybinės reikšmės teritorijų. Radviliškio rajono savivaldybėje yra 9 girininkijos, kuriose saugomi 9 valstybiniai draustiniai. Valstybinės reikšmės miškuose yra:

- 7 valstybės saugomi gamtos paveldo objektai: 1 geologinis ir 6 botaniniai,
- aptinkama 71 į Lietuvos raudonąją knygą įtrauktų objektų: 33 paukščių lizdavietės, 2 paukščių perimvietės, 36 augalų augavietės.

Norint apsaugoti saugumus objektus ir teritorijas, jose draudžiama arba ribojama veikla, galinti daryti neigiamą poveikį saugomoms augalų ir gyvūnų rūšims. Gali būti pasitelkiamos ir kitos papildomos priemonės teritorijų apsaugai: kertinių miško buveinių papildoma inventorizacija, rengiami vienos-kelių dienų trukmės mokymai apie miško bioįvairovę, gaminami ir įkeliami inkilai, įrengiamos tupėjimo vietos plėšriesiems paukščiams ir pelėdoms, sodinami medingieji augalai, reguliuojama medžioklė, aptveriami skruzdėlynai, naikinami invaziniai augalai.

2.2. RADVILIŠKIO RAJONO DEMOGRAFINĖ APLINKA

2.2.1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Gyventojų skaičius ir struktūra. Remiantis Lietuvos statistikos departamento (toliau – LSD) duomenimis, Radviliškio rajone 2020 metų pradžioje gyventojų skaičius siekė 35 002 asmenis (13,39 proc. Šiaulių apskrities ir 1,25 proc. visos šalies gyventojų).

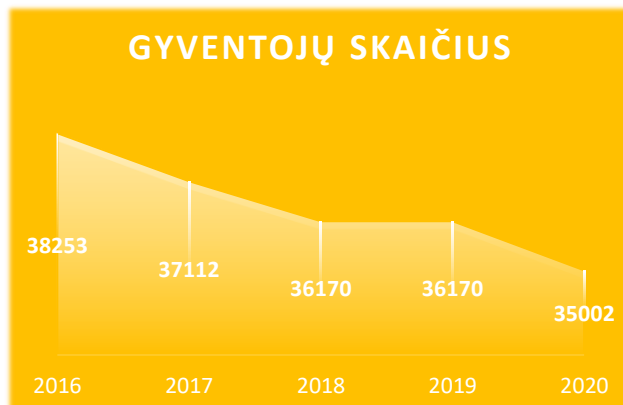
2016-2020 m. laikotarpiu Radviliškio rajone gyventojų skaičius sumažėjo 8,5 proc. (nuo 38 253 gyventojų 2016 m. pradžioje iki 35 002 gyventojų 2020 m. pradžioje).

Šalyje gyventojų skaičius 2016-2020 metų pradžios laikotarpiu sumažėjo 3,27 proc., Šiaulių apskrityje šiuo laikotarpiu gyventojų skaičius sumažėjo 5,38 proc.

Radviliškio rajono gyventojų skaičiaus mažėjimas 2016-2020 metų pradžios laikotarpiu buvo spartesnis nei Šiaulių rajono (-0,18 proc.) ir Šiaulių miesto (-1,43 proc.) savivaldybėse bei lėtesnis nei Akmenės (-9,85 proc.), Joniškio (-10,44 proc.), Kelmės (-11,39 proc.) ir Pakruojo (-11,21 proc.) rajonų savivaldybėse.

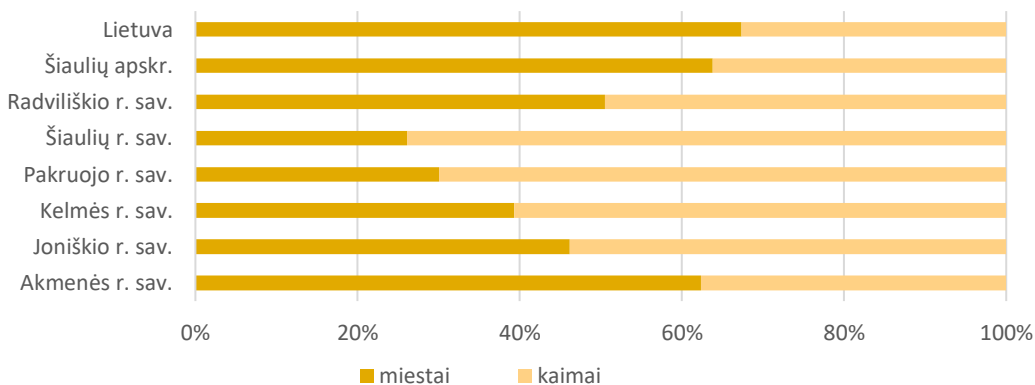
Miesto ir kaimo gyventojai. Pagal LSD pateiktus duomenis, 2020 metų pradžioje Radviliškio rajono savivaldybėje (toliau – Radviliškio r. sav.) miestuose gyveno 378 asmenimis daugiau nei kaimuose, kai 2016 metų pradžioje miestuose gyveno 657 asmenimis mažiau nei kaimuose. Tai rodo, jog Radviliškio r. sav. tendencingai labiau apgyvendinamos miesto gyvenamosios teritorijos. Lietuvoje miestuose 2020 m. pradžioje gyveno du kartus daugiau gyventojų nei kaimuose, Šiaulių apskrityje – 1,76 karto daugiau miestuose nei kaimuose.

Kitose nagrinėtose savivaldybėse Šiaulių apskrityje dominuoja kaimo gyvenamosios teritorijos. Joniškio rajono savivaldybėje (toliau – Joniškio r. sav.) kaimo gyvenamosiose teritorijose 2020 m. pradžioje gyveno 53,8 proc. gyventojų, Kelmės rajono savivaldybėje (toliau – Kelmės r. sav.) – 60,7 proc., Pakruojo rajono savivaldybėje (toliau – Pakruojo r. sav.) – 70 proc., Šiaulių rajono savivaldybėje (toliau – Šiaulių r. sav.) – 73,9 proc. Tačiau Akmenės rajono savivaldybėje (toliau – Akmenės r. sav.) vyrauja miesto gyvenamosios teritorijos – 62,4 proc. gyventojų gyvena miestuose.

2.2.1.1. pav. Gyventojų skaičius Radviliškio rajone 2016-2020 m. pradžioje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.2.1.2. pav. Gyventojų skaičiaus pasiskirstymas kaimuose ir miestuose 2020 m. pradžioje, proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Radviliškio rajonas nėra tankiai apgyvendinta gyvenamoji teritorija – **gyventojų tankio** rodiklis 2020 metų pradžioje siekė 21,4 asm./km², kai visoje Šiaulių apskrityje rodiklis siekė 30,6 asm./km².

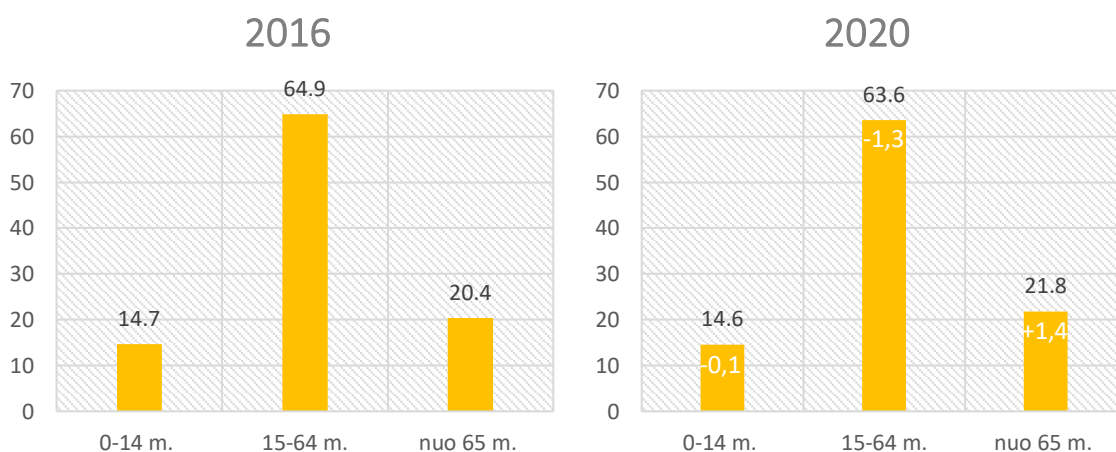
Labiausiai apgyvendintos seniūnijos Radviliškio rajone: Radviliškio, Šeduvos, Baisogalos.

2016-2020 metų laikotarpiu Radviliškio rajono savivaldybėje **gyventojų pasiskirstymas pagal lytį** kito nežymiai. 2020 m. pradžioje 52,9 proc. gyventojų sudarė moterys ir 47,1 proc. – vyrai. Palyginus su Šiaulių apskritimi ir visa šalimi, didesnę gyventojų dalį sudaro moterys – Lietuvoje 2020 m. pradžioje 53,3 proc. gyventojų sudarė moterys ir 46,7 proc. – vyrai, o Šiaulių apskrityje 52,7 proc. moterys ir 47,3 proc. vyrai.

Gyventojų sudėtis pagal amžių. Radviliškio rajone 2020 metų pradžioje 14,6 proc. visų gyventojų sudarė vaikai (0 – 14 m. amžiaus), nuo 2016 metų šis rodiklis beveik nesikeitė (-0,1 proc.). Šalyje ir Šiaulių apskrityje šios amžiaus grupės gyventojų dalis 2020 metų pradžioje skiriasi nežymiai, atitinkamai 15,1 proc. ir 14,1 proc. Prastesnį rodiklį lyginamų savivaldybių tarpe turėjo Kelmės r. sav. (12,7 proc. 0-14 m. amžiaus gyventojų bendroje gyventojų struktūroje) ir Joniškio r. sav. (13 proc.).

Radviliškio rajone 2020 m. pradžioje buvo 63,6 proc. darbingo amžiaus gyventojų, tai yra 1 proc. p. mažiau nei Šiaulių apskrityje bei 1,4 proc. p. mažiau nei visoje šalyje. Mažiausiai darbingo amžiaus žmonių nagrinėjamose savivaldybėse 2020 m. pradžioje buvo Akmenės rajone (61,4 proc. visų nuolatinių gyventojų).

Pensinio amžiaus gyventojų (nuo 65 m.) Radviliškio rajone 2020 m. pradžioje bendroje nuolatinių gyventojų struktūroje sudarė 21,8 proc. ir nuo 2016 m. pradžios šis rodiklis pakilo 2 proc. p. Šalyje ir Šiaulių apskrityje šios amžiaus grupės gyventojų 2020 m. pradžioje visų nuolatinių gyventojų struktūroje sudarė atitinkamai 19,9 proc. ir 21,4proc. Prasčiausias rodiklis fiksuojamas Akmenės rajono savivaldybėje, 24,8 proc. pensinio amžiaus gyventojų tarp visų nuolatinių gyventojų dalis.

2.2.1.3. pav. Radviliškio r. sav. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių, proc. ir pokytis 2016-2020 metais, proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis statistiniais duomenimis, galima daryti prielaidą, kad Radviliškio rajono savivaldybėje vyrauja mažesnis darbingo amžiaus žmonių skaičius, o tuo pačiu ir darbo jėgos kiekis, nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje. Situacija gali prastėti ir dėl to, kad Radviliškio r. sav. fiksuojama vis mažesnė vaikų dalis.

Įtakos veiksniai. Gyventojų skaičiaus pokyčius lemia kelios priežastys: 1) visuomenės amžiaus pokyčiai; 2) natūrali gyventojų kaita (toliau – NGK); 3) gyventojų migracija.

Radviliškio rajone, kaip ir visoje Lietuvoje, pastebimos gyventojų senėjimo tendencijos. 2020 m. pradžioje **medianinis amžius** (pusė gyventojų jaunesni ir pusė vyresni nei šis amžius) siekė 44 metus, tai yra 4 metais

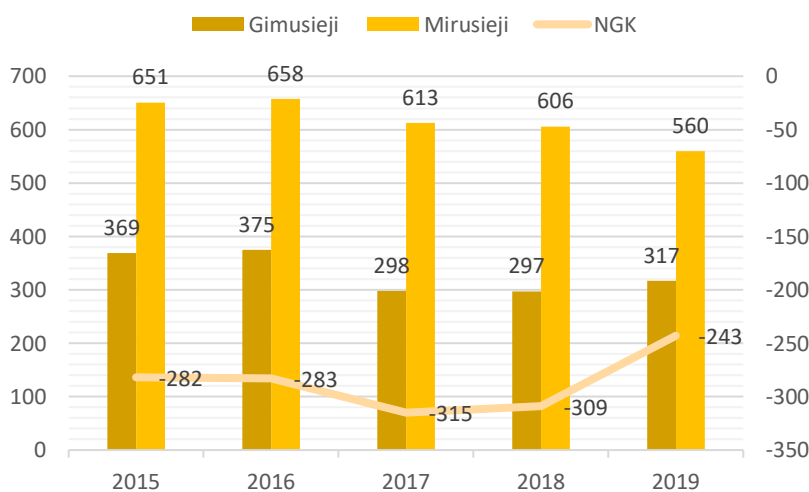
didesnis rodiklis nei šalies (48) ir 1 metais didesnis nei apskrities (47). Blogesnė situacija stebima Akmenės r. sav. (50 metų), Joniškio r. sav. ir Kelmės r. sav. (po 49 metus).

Radviliškio r. sav. **demografinis senatvės koeficientas** 2020 m. pradžioje siekė 149 (šimtui vaikų iki 14 m. amžiaus teko 149 pensinio amžiaus gyventojai), kai Lietuvoje 17 asmenų mažiau, o Šiaulių apskrityje 3 asmenimis daugiau. Analizuojamas rodiklis geresnis buvo tik Šiaulių miesto (135) ir Šiaulių rajono (139) savivaldybėse.

Analizuojant gyventojų senėjimo rodiklius, galima teigti, kad Radviliškio rajone daugėjant pensinio amžiaus gyventojų, o darbingo amžiaus gyventojų skaičiui mažėjant, laikui bėgant, gali pritrūkti potencialių darbuotojų ir Radviliškio rajono savivaldybė ateityje gali susidurti su augančio nedarbo problema.

Pagal LSD pateiktus duomenis, Radviliškio rajone 2019 metais užfiksuota 317 gimusiųjų (2020 metų duomenys nėra pateikti), tai yra 1,6 proc. visų šalies ir 13,54 proc. apskrities **gimusiųjų skaičiaus**. Per penkių metų laikotarpį (2015-2019 metais) Radviliškio rajone gimusiųjų skaičius sumažėjo 14,1 proc., kai Lietuvoje ir apskrityje atitinkamai mažėjo 13 proc. ir 15 proc. Pažymėtina, kad Radviliškio rajone 2018-2019 metais stebimas 6,73 proc. gimusiųjų skaičiaus augimas. Nagrinėjamose savivaldybėse gimusiųjų skaičius sparčiau krito tik Joniškio r. sav. ir Šiaulių m. sav., atitinkamai 18,46 proc. ir 17,45 procentų.

Mirusiųjų skaičius Radviliškio rajone 2015-2019 metais (2020 m. duomenų nėra) sumažėjo 14 proc. 2019 metais Radviliškio rajone fiksuota 560 mirusiųjų, tai yra 1,46 proc. visų Lietuvos ir 14,74 proc. Šiaulių apskrities mirusiųjų. Šio skaičiaus lėtesnis mažėjimas stebimas Lietuvoje (-8,37proc.) ir Šiaulių apskrityje (12,3 proc.). Nagrinėjamose savivaldybėse lėtesnis mirusiųjų skaičiaus mažėjimas yra Akmenės r. sav. ir Šiaulių r. sav., atitinkamai -7,54 proc. ir -1,23 procentai.

2.2.1.4. pav. gimusieji, mirusieji ir NGK Radviliškio rajone 2015-2019 m. (asm.)

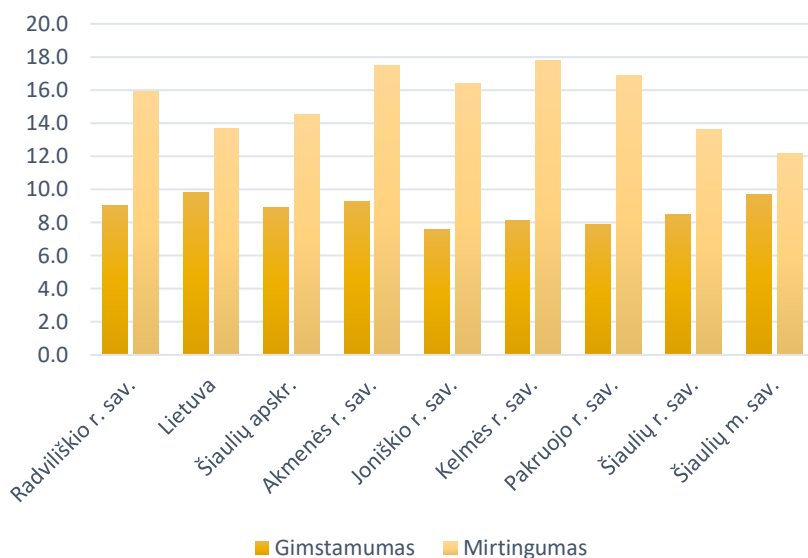
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Gyvų gimusių ir mirusių asmenų skaičiaus skirtumas, parodantis gyventojų skaičiaus kaitą, yra **natūrali gyventojų kaita**. Radviliškio rajone ir visose kitose analizuojamose savivaldybėse NGK buvo neigiamas kiekvienais metais nuo 2015 iki 2019 metų (2020 metų duomenys nėra pateikti). Radviliškio rajone 2015-2019 m. NGK nukrito 13,83 proc., kai šalyje pakilo 5,7 proc., o apskrityje nukrito 7,6 proc. Iš analizuojamų Šiaulių apskrities savivaldybių žymiausias NGK kritimas fiksuojamas Pakruojo r. sav. (-17,8 proc.), o žymiausias kilimas – Šiaulių r. sav. (33,54 proc.).

Tikslesni ir patikimesni rodikliai, nurodantys gyventojų skaičiaus kitimo tendencijas, yra **bendrasis gimstamumo rodiklis ir bendrasis mirtingumo rodiklis**.

Visose lygintose savivaldybėse, Lietuvoje bei Šiaulių apskrityje mirtingumas viršijo gimstamumą.

Radviliškio rajone 2019 metais (2020 duomenų nėra pateikta LSD) tūkstančiui gyventojų gimė 9 asmenys (0,8 asmenimis mažiau nei šalyje ir 0,1 asmeniu daugiau nei apskrityje), mirė 15,9 asmenys (2,2 asm. daugiau nei šalyje ir 1,4 asm. daugiau nei apskrityje). Taigi, Radviliškio rajone gyventojų prieaugio tendencija yra neigiama. Blogesnė situacija nagrinėjamos valstybės yra Kelmės r. sav., čia 2019 m. skirtumas tarp gimstamumo ir mirtingumo 1000-iui gyventojų siekė -9,7 asm., tačiau galima paminėti, kad Šiaulių m. sav. gimstamumo ir mirtingumo skirtumas siekė tik -2,5 asm.

2.2.1.5. pav. Gimstamumo ir mirtingumo rodikliai Radviliškio r. sav. 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kita priežastis, lemianti gyventojų skaičiaus skirtumus vienoje ar kitoje gyvenvietėje, yra gyventojų migracija. Lietuvos statistikos departamente yra išskiriama tarptautinė ir vidaus migracija. Tarptautinę migraciją apibūdina terminai **emigracija**¹² ir **imigracija**¹³, o vidaus – **išvykusieji** ir **atvykusieji** (vidaus migrantai).

Radviliškio r. sav. 2019 metais, remiantis LSD pateiktais duomenimis, buvo fiksuojamas **atvykusiųjų ir imigrantų skaičiaus** didėjimas, palyginus su 2015 metais, 21 proc. Tai yra 14,5 proc. mažesnis atvykusių ir imigrantų skaičiaus didėjimas nei Lietuvoje, ir 14 proc. mažesnis nei Šiaulių apskrityje. Visose analizuojamose savivaldybėse, išskyrus Akmenės r. sav., stebimas atvykusių ir imigrantų skaičiaus didėjimas, sparčiausias Šiaulių m. sav. (86,65 proc.), o lėčiausias Joniškio r. sav. (0,26 proc.). 2015-2019 metais Radviliškio rajone sparčiau didėjo imigrantų skaičius, nei vidaus migrantų (atvykusių).

2.2.1.1. lentelė. Atvykusieji ir imigrantai, 2015-

Teritorija\Metai	2015	2019	Pokytis
Lietuvos Respublika	83556	113232	35,52%
Šiaulių apskritis	8982	12121	34,95%
Radviliškio r. sav.	1103	1334	20,94%
Atvykusieji	787	790	0,38%
Imigrantai	316	544	72,15%
Akmenės r. sav.	830	731	-11,93%
Joniškio r. sav.	761	763	0,26%
Kelmės r. sav.	737	790	7,19%
Pakruojo r. sav.	542	622	14,76%
Šiaulių r. sav.	1832	1951	6,50%
Šiaulių m. sav.	3177	5930	86,65%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

¹² Pagal Lietuvos statistikos terminų žodyną, *emigracija* – išvykimas į kitą valstybę, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.

¹³ Pagal Lietuvos statistikos terminų žodyną, *imigracija* – atvykimas į valstybę, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.

Išvykusieji ir emigrantai. Visose analizuojamose savivaldybėse, taip pat šalyje ir apskrityje 2015-2019 metais buvo stebimas mažėjantis išvykusių ir emigrantų skaičius (duomenys pateikti lentelėje X). Radviliškio r. sav. 2015-2019 m. išvykusių į kitus regionus asmenų skaičius padidėjo, išvykusių į užsienį – sumažėjo (vyrauja vidiniai migrantai). Lyginant su kitomis savivaldybėmis, Radviliškio r. sav. išvykusių ir emigrantų skaičius mažėjo lėčiausiai (-0,12 proc.).

2.2.1.2. lentelė. Išvykusieji ir emigrantai, 2015-

Teritorija\Metai	2015	2019	Pokytis
Lietuvos Respublika	105959	102438	-3,32%
Šiaulių apskritis	12707	11698	-7,94%
Radviliškio r. sav.	1611	1609	-0,12%
<i>Išvykusieji</i>	993	1174	18,23%
<i>Emigrantai</i>	618	435	-29,61%
Akmenės r. sav.	1165	929	-20,26%
Joniškio r. sav.	1217	964	-20,79%
Kelmės r. sav.	1348	1178	-12,61%
Pakruojo r. sav.	933	915	-1,93%
Šiaulių r. sav.	1920	1800	-6,25%
Šiaulių m. sav.	4513	4303	-4,65%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Neto migracija (skirtumas tarp atvykusių – imigrantų ir išvykusių – emigrantų) 2015-2019 metais visose lygintose savivaldybėse, šalyje ir apskrityje, mažėjo. Radviliškio r. sav. neto migracijos pokytis 2015-2019 metais lygus 45,87 proc. kai Lietuvoje ir Šiaulių apskrityje atitinkamai -148,18 proc. ir -111,36 proc. Pažymėtina, kad 2015-2019 metais Radviliškio rajone vidinė neto migracija padidėjo, o tarptautinė – sumažėjo. Sparčiausiai neto migracija mažėjo Šiaulių r. sav. (-271,59 proc.)

2.2.1.3. lentelė. Neto migracija 2015-2019 m.

Teritorija\Metai	2015	2019	Pokytis
Lietuvos Respublika	-22403	10794	-148,18%
Šiaulių apskritis	-3725	423	-111,36%
Radviliškio r. sav.	-508	-275	-45,87%
<i>Vidinė</i>	-206	-384	86,41%
<i>Tarptautinė</i>	-302	-109	-63,91%
Akmenės r. sav.	-335	-198	-40,90%
Joniškio r. sav.	-456	-201	-55,92%
Kelmės r. sav.	-611	-388	-36,50%
Pakruojo r. sav.	-391	-293	-25,06%
Šiaulių r. sav.	-88	151	-271,59%
Šiaulių m. sav.	-1336	1627	-221,78%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

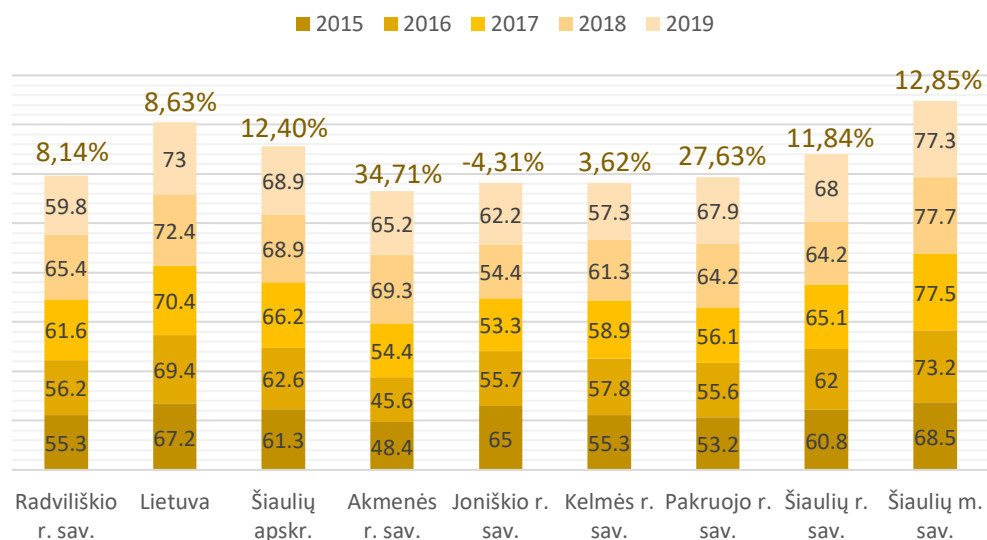
Galima teigti, kad Radviliškio r. sav. gyventojų skaičiaus skirtumui didžiausią įtaką daro didelis demografinis senatvės koeficientas, neigiama natūrali gyventojų kaita ir taip pat vis dar neigiamas neto migracijos rodiklis.

DEMOGRAFINĖS SITUACIJOS APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Gyventojų skaičiaus pokytis 2016-2020 m. pradžioje (proc.)	-8,50	-3,27	-5,38
 Darbingo amžiaus gyventojų dalis 2020 m. pradžioje (proc.)	63,6	65,0	64,6
 Medianinis gyventojų amžius 2020 m. pradžioje (m.)	48,0	44,0	47,0
 NGK pokytis 2015-2019 m. (proc.)	-13,83	5,70	7,60
 Neto migracijos pokytis 2015-2019 m. (proc.)	-45,87	-148,18	-111,36

2.2.2. UŽIMTUMAS IR DARBO RINKA

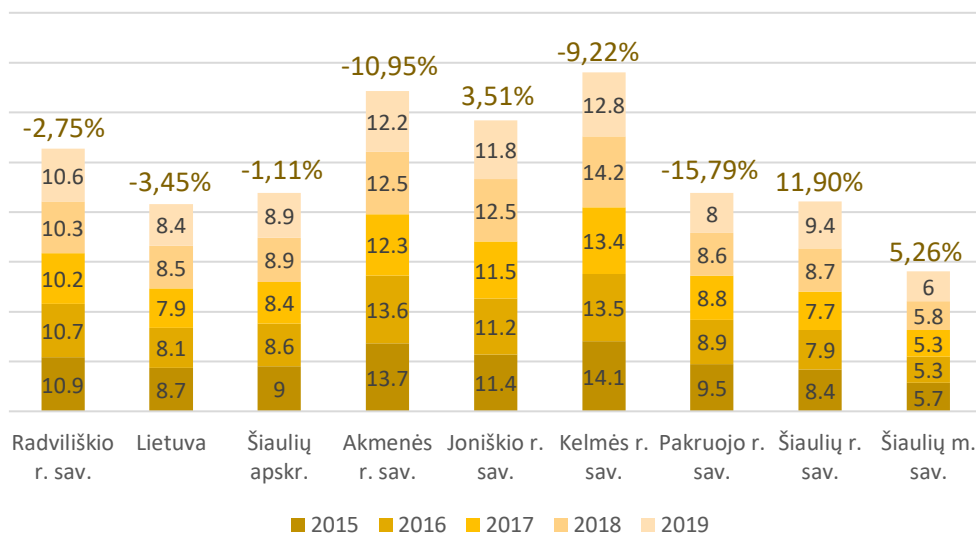
Užimtumo lygis Radviliškio rajone 2015-2019 metais buvo nepastovus, aukščiausias 2018 metais, žemiausias 2015 metais. Analizuojamose teritorijose užimtumo lygis 2015-2019 m. augo visur, išskyrus Joniškio r. sav. (-4,31 proc.). 2019 metais Radviliškio r. sav. buvo vienas mažiausių užimtumo lygių lyginamosiose savivaldybėse (mažesnis užimtumo lygis fiksuotas tik Kelmės r. sav., 57,3 proc.) ir 13,2 proc. atsiliko nuo šalies, o 9,1 proc. nuo apskrities užimtumo lygio.

2.2.2.1. pav. Užimtumo lygis (proc.) ir jo dinamika 2015-2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

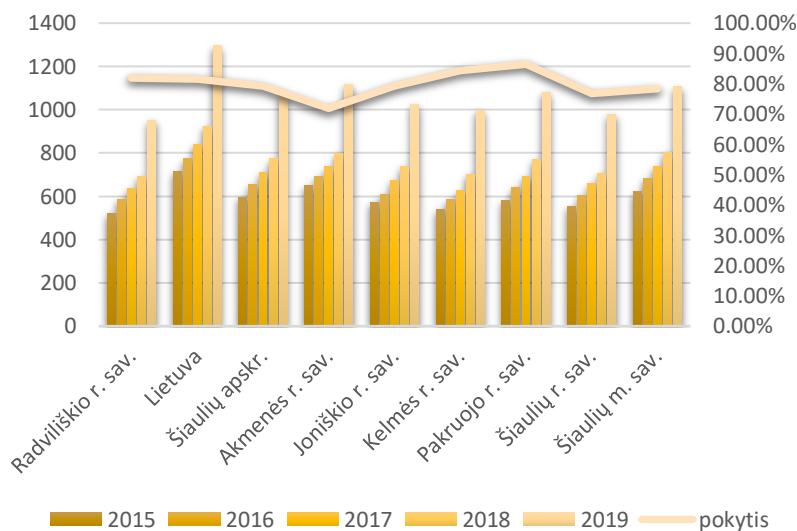
Nedarbo lygis Radviliškio rajone 2015-2019 metais mažėjo 0,7 proc. lėčiau nei šalyje ir 1,64 proc. sparčiau nei Šiaulių apskrityje. Radviliškio r. sav. 2019 metais buvo fiksuojamas 10,6 proc. nedarbo lygis. Kitose analizuojamose savivaldybėse yra ir geresnių, ir prastesnių rodiklių. Kelmės r. sav. 2019 m. stebimas didžiausias nedarbo lygis (12,8 proc.), o Šiaulių m. sav. – mažiausias nedarbo lygis (6 proc.).

2.2.2.2. pav. Nedarbo lygis (proc.) ir jo pokytis savivaldybėse 2015-2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (DU) bruto¹⁴, įskaitant individualiąsias įmones, 2015-2019 m. visose analizuojamose savivaldybėse nesiekė šalies vidutinio darbo užmokesčio, kuris 2019 m. buvo lygus 1296,4 eurų per mėnesį. Vidutinį Šiaulių apskrities DU (1069,7 eurai) pralenkė Šiaulių miesto savivaldybė (1114,7 eurai), Akmenės r. sav. (1255,3 eurai) ir Pakruojo r. sav. (1081,5 eurų). Radviliškio rajono savivaldybėje vidutinis DU bruto yra pats mažiausias lyginamų savivaldybių tarpe ir yra lygus 950 eurų per mėnesį. Visose analizuojamose teritorijose DU 2015-2019 metais sparčiai didėjo, vidutiniškai 80 procentų.

2.2.2.3. pav. Vidutinis darbo užmokestis (bruto) per mėnesį 2015-2019 m. (Eur) ir jo pokytis (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

¹⁴ Pagal Lietuvos statistikos departamento terminų žodyną, *bruto darbo užmokestis* – atlyginimas pinigais, apimantis tiesiogiai darbdavio darbuotojui mokamą pagrindinį darbo užmokestį ir papildomą uždarbį, įskaitant darbuotojo mokamas socialinio draudimo įmokas ir gyventojų pajamų mokestį. Neįskaitoma materialinė, laikinojo nedarbingumo pašalpa, mokama neatsižvelgiant į finansavimo šaltinį, kompensacija už nepanaudotas kasmetines atostogas, išėtinė išmoka ir pan.

UŽIMTUMO IR DARBO RINKOS APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Užimtumo lygis 2019 m. (proc.)	59,8	73	68,9
 Nedarbo lygis 2019 m. (proc.)	10,6	8,4	8,9
 Vidutinis darbo užmokestis (bruto) 2019 m. (Eur)	950,0	1296,4	1069,7

2.3. EKONOMINĖ APLINKA

2.3.1. EKONOMIKA IR VERSLAS

Pagrindinių makroekonominių šalies rodiklių projekcijos. LR finansų ministerijos 2020 m. rugsėjo mėn. paskelbtame ekonominės raidos scenarijuje 2020-2023 metams numatoma, kad Lietuvos **bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP)**¹⁵ vidutiniu laikotarpiu gali augti vidutiniškai 2,1 proc. Trumpuoju laikotarpiu (2020 m.) BVP gali sumažėti 1,5 proc. Infliacijos tempas 2020 m. antroje pusėje gali išlikti sulėtėjęs dėl sumažėjusių naftos ir kitų energinių prekių kainų bei maisto tiekimo paslaugų paklausos sumažėjimo.

Investicijos, dėl vyraujančio neapibrėžtumo dėl pandemijos raidos tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, tikėtina, nepaspartės. Pagal LR finansų ministerijos ekonominį raidos scenarijų, vidutiniu laikotarpiu investicijos vidutiniškai gali padidėti 2,5 proc. Mažėjant infliacijai, nespirtėjant investicijoms ir didėjant nedarbo lygiui, susijusiam su COVID-19 pandemijos sukeltų verslo įmonių sunkumais, tačiau Vyriausybei taikant skatinančias vartoti priemones, gyventojų vartojimas gali stipriai nesumažėti, todėl BVP smukimas, pagal projekciją, neturėtų būti didelis (-1,5 proc.).

2.3.1.1. lentelė. Pagrindiniai šalies makroekonominiai rodikliai

Makroekonominiai rodikliai\Metai	2019	Projekcija 2020 m. rugsėjo mėn.			
	m.	2020	2021	2022	2023
		m.	m.	m.	m.
BVP (palyginamosiomis kainomis) pokytis, proc.	3,9	-1,5	3,3	2,3	2,3
Suderintas vartotojų kainų indeksas (vidutinis metinis)¹⁶	2,2	0,9	1,8	2,0	2,0
Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (bruto), Eur	1296,4	1380,7	1426,2	1481,1	1548,2
Nedarbo lygis (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), proc.	6,3	8,8	7,9	7,0	6,6

Šaltinis: Lietuvos Respublikos finansų ministerija

Siekdamas konkurencingumo pandemijos paveiktoje šalies ekonomikoje, verslas turės didinti darbo našumą, efektyviai naudoti gamybos priemones, investuoti į plėtrą (informacinių technologijų, kompiuterinio raštingumo, žmogiškųjų išteklių kvalifikacijai kelti ir inovacijoms). Numatoma, kad vidutinis darbo užmokestis 2020 metais padidės 6,5 proc., 2021 m. – 3,3 proc., 2022 m. – 3,8 proc., o 2023 m. – 4,5 proc. 2020 m. vidutinis darbo užmokestis labiausiai augs viešajame sektoriuje. Privačiajame sektoriuje daliai įmonių, ypač apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikloje susidūrus su paklausos ir pasiūlos sumažėjimu ir paskelbus prastovas, atlyginimų raida bus mažiau palanki darbuotojams.

LR finansų ministerija numato, kad 2020 m. vidutinė metinė infliacija sumažės iki 0,9 proc. (2019 m. siekė 2,2 proc.), 2021 m. išaugs iki 1,8 proc., o 2022 ir 2023 m. pakils iki 2,0 proc. Kainų raidai vidutiniu laikotarpiu didžiausią įtaką darys pasaulinių kainų, ypač energijos ir maisto prekių, pokyčiai, padėtis šalies darbo rinkoje ir sprendimai dėl administruojamų kainų.

¹⁵ Pagal Lietuvos statistikos departamento terminų žodyną, *bendrasis vidaus produktas (BVP)* – gamintojų rezidentų sukurta bendroji pridėtinė vertė, pridėjus mokesčius gaminiams ir importui ir atėmus analogiškas subsidijas. Tai yra vienas pagrindinių rodiklių, kuris parodo šalies ekonomikos išsivystymo lygį.

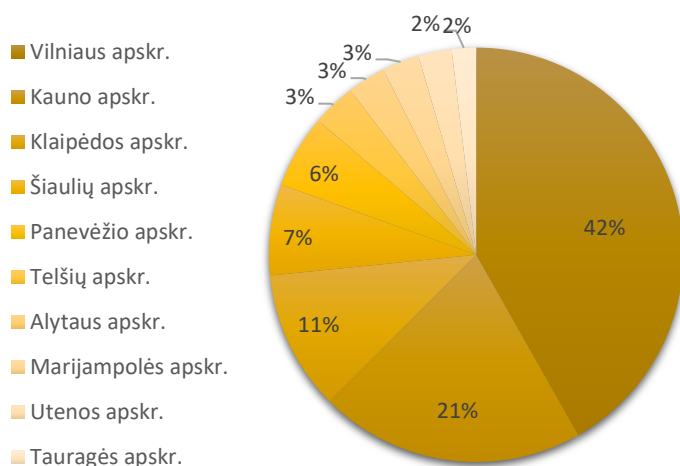
¹⁶ Pagal Lietuvos statistikos departamento kainų statistikos skyriaus statistinės informacijos apžvalgą, *suderintas vartotojų kainų indeksas* – vartotojų kainų indeksas, apskaičiuojamas pagal ES mastu suderintą metodologiją. SVKI gali būti suprantamas kaip rodiklis, parodantis pinigų sumą, kurią vidutinis vartotojas išleistų ataskaitiniais metais pirkdamas tą patį kiekį tų pačių prekių ir paslaugų, už kurį baziniais metais būtų sumokėjęs 100 piniginių vienetų. Šis rodiklis naudojamas infliacijai nustatyti.

Bendrasis vidaus produktas – svarbiausias rodiklis, nusakantis teritorijos **ekonomikos** išsivystymo lygį ir augimą. 2018 m. (analizės rengimo metu naujesnės informacijos apskričių lygmeniu Lietuvos statistikos departamente dar nebuvo pateikta) didžiąją dalį BVP sudarė Vilniaus apskritis (42 proc.). Šiaulių apskritis per 2018 m. sukūrė 3231,3 mln. eurų bendrojo vidaus produkto, tai sudarė 7 proc. šalyje sukurto BVP. Pagal šį rodiklį Šiaulių apskritis atsiliko tik nuo Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos apskričių. Šiaulių apskrityje 2014-2018 m. bendrasis vidaus produktas padidėjo 23,1 proc., visose kitose šalies apskrityse BVP taip pat augo.

2018 m. BVP, tenkantis vienam gyventojui to meto kainomis, Šiaulių apskrityje sudarė 12,2 tūkst. eurų, tai yra 75,8 proc. šalies vidurkio (16,2 tūkst. eurų).

Investicijos į materialųjį turtą ir jo išlaidymą yra viena svarbiausių prielaidų vietos ūkio raidai.

Lietuvos statistikos departamento išankstiniais duomenimis, 2014-2018 metais (naujesnių duomenų analizės rengimo metu nebuvo pateikta) Šiaulių apskrityje teko 6,17 proc. (498 085 tūkst. Eur) visų šalies **materialinių investicijų**¹⁷ (toliau – MI), o Radviliškio rajono savivaldybei – 0,57 proc. (45 967 tūkst. Eur) visų šalies MI. Tarp nagrinėjamų savivaldybių Radviliškio rajonui teko 9,23 proc. Šiaulių apskrities MI, daugiausiai iš nagrinėtų savivaldybių, išskyrus Šiaulių miesto (56,1 proc. apskrities) ir Šiaulių rajono (15,1 proc. apskrities) savivaldybes. Radviliškio r. sav. 2014-2018 metais stebėtas mažiausias MI rodiklio didėjimas (12,62 proc.), 20,2 proc. lėtesnis nei šalies ir 28 proc. lėtesnis nei apskrities. Pažymėtina, kad Akmenės r. sav. 2014-2018 m. MI rodiklis ne didėjo, kaip kitose lygintose savivaldybėse, o mažėjo (-25,27 proc.).

2.3.1.1. pav. BVP (to meto kainomis) struktūra apskrityse 2018 m.* (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

*išankstiniai duomenys

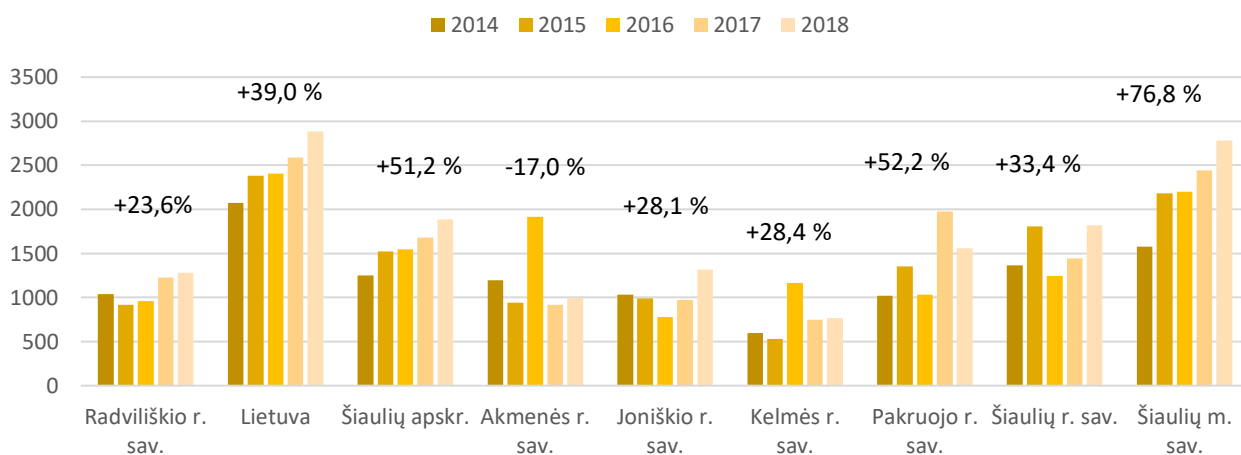
2.3.1.2. lentelė. MI (Eur) ir jų dinamika (proc.) 2014-2018 m.

Teritorija\Metai	2014	2015	2016	2017	2018	pokytis
Radviliškio r. sav.	40 817	35 380	36 220	44 945	45 967	12,62%
Lietuva	6 081 759	6 912 736	6 895 354	7 315 932	8 077 810	32,82%
Šiaulių apskr.	354 100	424 587	423 362	450 200	498 085	40,66%
Akmenės r. sav.	25 722	19 891	39 338	18 316	19 221	-25,27%
Joniškio r. sav.	24 782	23 216	17 692	21 379	28 161	13,63%
Kelmės r. sav.	17 897	15 424	32 850	20 426	20 276	13,29%
Pakruojo r. sav.	22 265	28 734	21 266	39 401	30 072	35,06%
Šiaulių r. sav.	57 196	75 322	51 536	59 536	75 157	31,40%
Šiaulių m. sav.	165 421	226 620	224 460	246 199	279 231	68,80%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

¹⁷ Pagal Lietuvos statistikos departamento terminų žodyną, *materialinės investicijos* – tai investicijos ilgalaikiam materialiajam turtui sukurti, įsigyti arba jo vertei padidinti. Įskaitomas finansinės (išperkamosios) nuomos būdu įsigytas ilgalaikis materialusis turtas.

Informatyvesnis rodiklis, suteikiantis galimybę lyginti skirtingo dydžio teritorijų rodiklius, yra materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. MI, tenkančios vienam gyventojui, Radviliškio rajono savivaldybėje siekė 1282 Eur ir buvo didesnės tik už Akmenės r. sav. (993 Eur) ir Kelmės r. sav. (768 Eur). Radviliškio rajono savivaldybės rodiklis 2018 m. sudarė 44,5 proc. šalies ir 68 proc. Šiaulių apskrities MI. MI, tenkančios vienam gyventojui, 2014-2018 m. augo visose lygintose teritorijose, išskyrus Akmenės r. sav., kur šis rodiklis krito 17 proc. p. Radviliškyje MI vienam gyventojui padidėjo 23,6 proc., kai šalyje didėjo 39,0 proc., o apskrityje didėjo 51,2 proc.

2.3.1.2. pav. MI, tenkančios vienam gyventojui, 2014-2018 m., Eur

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vienas svarbiausių ekonominių konkurencingumo rodiklių yra **tiesioginės užsienio investicijos**¹⁸ (toliau – TUI). TUI suteikia galimybes lengviau pasiekti naujas rinkas, didina vietinės ekonomikos integraciją, skatina tarptautinės vertės kūrimą.

2018 m. Radviliškio rajono savivaldybės TUI siekė 15,88 mln. Eur ir sudarė 0,093 proc. Lietuvos ir 4,85 proc. Šiaulių apskrities TUI. Nors 2018 m. Radviliškio r. sav. TUI buvo vienos mažiausių nagrinėjamų savivaldybių tarpe ir siekė 15,88 mln. eurų, 2014-2018 m. jos augo bene sparčiausiai (119,0 proc.). Radviliškio r. sav. TUI augimą pralenkė tik Joniškio r. sav., kur TUI augo 157,7 proc., tačiau Joniškio r. sav. ir Kelmės r. sav. tiesioginės užsienio investicijos buvo mažiausios lyginamų savivaldybių tarpe ir siekė atitinkamai 1,34 mln. Eur ir 0,42 mln. Eur.

2.3.1.3. lentelė. TUI (mln. Eur) ir jų pokytis 2014-2018 m. (proc.)

Teritorija\Metai	2014 m.	2018 m.	Pokytis
Lietuvos Respublika	13755,36	17031,76	23,82%
Šiaulių apskr.	203,65	327,14	60,64%
Radviliškio r. sav.	7,25	15,88	119,03%
Akmenės r. sav.	46,28	77,99	68,52%
Joniškio r. sav.	0,52	1,34	157,69%
Kelmės r. sav.	0,54	0,42	-22,22%
Pakruojo r. sav.	32,49	62,5	92,37%
Šiaulių r. sav.	15,96	26,8	67,92%
Šiaulių m. sav.	100,61	142,21	41,35%

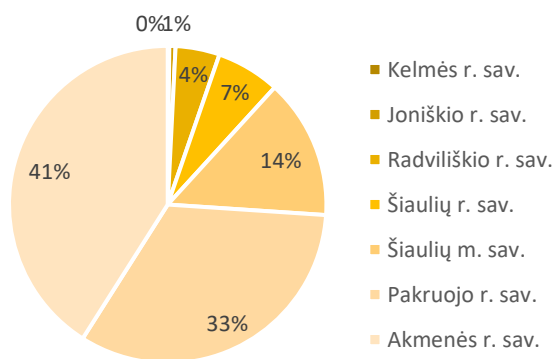
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

¹⁸ Pagal Lietuvos statistikos departamento terminų žodyną, *tiesioginės užsienio investicijos* – investicija, kurios pagrindu susiformuoja ilgalaikiai ekonominiai finansiniai santykiai ir interesai tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės.

Radviliškio rajono savivaldybės TUI, tenkančios vienam gyventojui, yra gana mažos (447 Eur), palyginus su kitomis savivaldybėmis, kadangi didesnės tik už Joniškio r. sav. (63 Eur) ir Kelmės r. sav. (16 Eur). Kaip ir TUI, TUI vienam gyventojui labiausiai didėjo Joniškio r. sav., mažėjo Kelmės r. sav. Lietuvoje šis rodiklis apytiksliai 13,5 karto didesnis nei Radviliškio rajono savivaldybėje, Šiaulių apskrityje – apytiksliai 2,8 karto TUI vienam gyventojui daugiau.

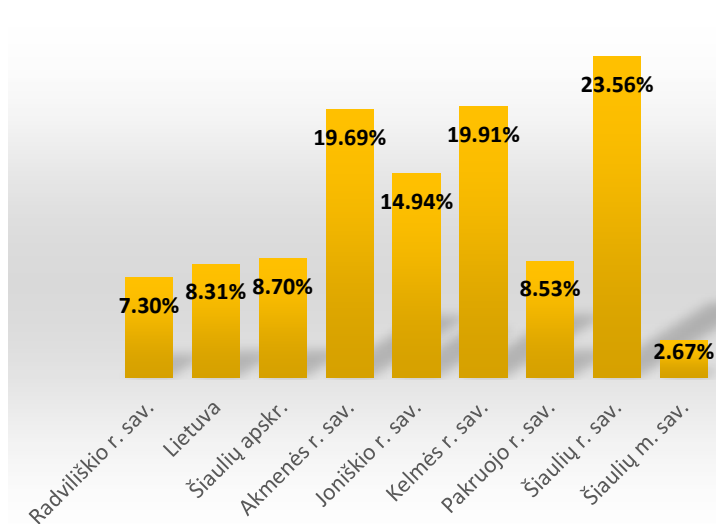
Analizuojant šiuos duomenis prieinama išvados, jog Radviliškio rajono savivaldybė pagal tiesioginių užsienio investicijų rodiklį kol kas stipriai atsilieka nuo šalies ir apskrities rodiklių, tačiau didelis teigiamo pokyčio procentas rodo, kad TUI tendencingai auga, investicinis potencialas išnaudojamas pakankamai ir yra gerinamas vietos ir tarptautinio masto konkurencingumas.

Verslo situaciją savivaldybėje apibūdina **veikiančių ūki subjektų**¹⁹ skaičius, jų pasiskirstymas pagal įmonių dydį, ekonominės veiklos rūšis ir kt.

2.3.1.3. pav. TUI, tenkančių vienam gyventojui, pasiskirstymas savivaldybėse 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.3.1.4. pav. Veikiančių ūki subjektų skaičiaus pokytis 2016-2020 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2020 m. pradžioje Radviliškio r. sav. veikė 676 įmonės, tai yra 0,6 proc. visų šalies (107444) ir 8,9 proc. apskrities (7636) veikiančių įmonių. Per penkis metus, nuo 2015 m. iki 2020 m. pradžios visose analizuojamose savivaldybėse šis skaičius augo. Šiaulių apskrityje didžiausią teigiamą veikiančių įmonių skaičiaus pokytį fiksavo Šiaulių rajono savivaldybė (23,6 proc.), mažiausią teigiamą pokytį – Šiaulių miesto savivaldybė (2,7 proc.). Pagal šį rodiklį 2020 m. Radviliškio r. sav. nenusileido tik Šiaulių m. sav. ir Šiaulių r. sav. bei buvo trečia pagal daugiausiai veikiančių ūki subjektų skaičių savivaldybė Šiaulių apskrityje. Pažymėtina, kad pagal veikiančių ūki subjektų skaičiaus didėjimą Radviliškio rajono savivaldybė lenkia tik Šiaulių miesto savivaldybę.

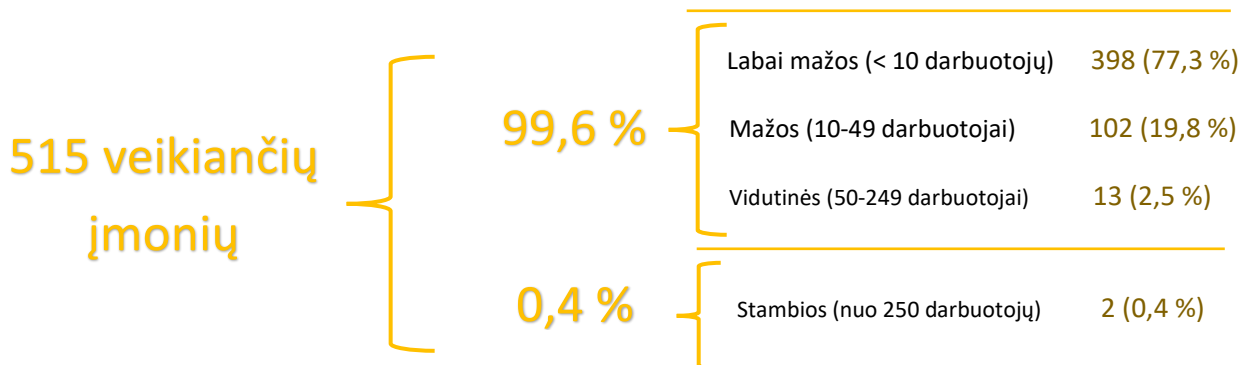
Vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksnių – **smulkus ir vidutinis verslas**²⁰ (toliau – SVV). Lietuvoje SVV sektoriuje dirba didžioji dalis gyventojų. SVV daro didelę įtaką vietos ekonominei būklei, skatina

¹⁹ Pagal Lietuvos statistikos departamento terminų žodyną, *veikiantis ūki subjektas* – juridinių asmenų registre įregistruotas, vykdomas ekonominę veiklą, turintis darbuotojų ir (ar) pajamų subjektas. Į įregistruotų ir veikiančių ūki subjektų sąrašą neįtraukiami įmonių filialai (išskyrus užsienio įmonių filialus) ir atstovybės.

²⁰ Pagal LR smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatymą, smulkus ir vidutinis verslas (SVV) – ekonominė veikla, kurią vykdo labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Labai maža įmonė – tokia įmonė, kurioje dirba ne daugiau nei 10 darbuotojų ir jos finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) metinės pajamos neviršija 2 mln. Eur; 2) turto balansinė vertė neviršija 2 mln. Eur. Maža įmonė – tokia įmonė, kurioje dirba ne daugiau kaip 50 darbuotojų ir jos finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) metinės pajamos neviršija 10 mln. Eur; 2) turto balansinė vertė neviršija 10 mln. Eur. Vidutinė įmonė – tokia įmonė, kurioje dirba ne daugiau

inovacijas, tačiau yra itin jautrus aplinkos pokyčiams. 2020 m. pradžioje Radviliškio rajone SVV sudarė 99,61 proc. (šalyje – 99,5 proc.) visų veikiančių įmonių. Taigi, Radviliškio rajone 2020 m. pradžioje buvo tik dvi didelės (virš 250 darbuotojų) įmonės. Iš visų nagrinėjamų savivaldybių 2020 m. pradžioje tik Joniškio r. sav. ir Kelmės r. sav. SVV sudarė 100 proc. Kitose nagrinėjamose teritorijose SVV dalis bendroje veikiančių įmonių struktūroje svyruoja nuo 99,1 proc. (Šiaulių m. sav.) iki 99,9 proc. (Šiaulių r. sav.).

Absoliuti dauguma Radviliškio r. sav. yra labai mažos įmonės (iki 9 darbuotojų), jos sudaro 77,3 proc. visų Radviliškio r. sav. veikiančių įmonių (2020 m. pradžios duomenimis). Mažų įmonių (nuo 10 iki 49 darbuotojų) rajone yra 19,8 proc., o vidutinių įmonių (nuo 50 iki 249 darbuotojų) – 2,5 proc.

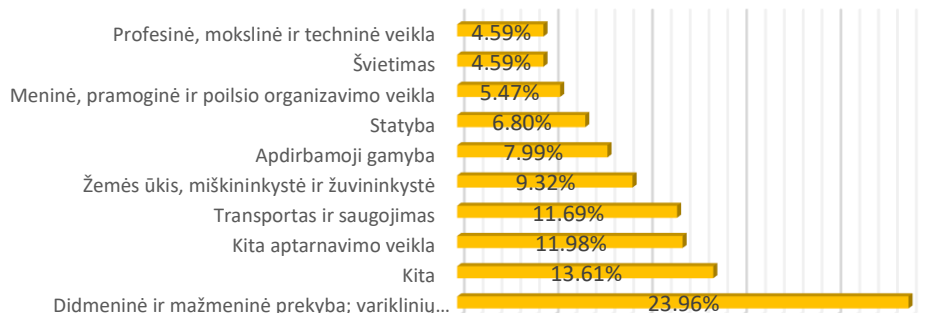
2.3.1.5. pav. Veikiančių įmonių skaičius (vnt.) ir pasiskirstymas Radviliškio r. sav. (proc.) 2020 m. pradžioje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Stambiausios ir žinomiausios Radviliškio r. sav. įmonės (informacija 2020 m. rugpjūčio mėn. duomenimis):

- UAB „Autokaravanas“ – krovinių tarptautiniais maršrutais pervežimo įmonė (432 darbuotojai)
- UAB „Multimeda“ – baldų gamybos įmonė bei viena didžiausių beržo medienos apdirbimo įmonė Lietuvoje (388 darbuotojai)
- UAB „Sausumos transportas“ – krovinių keliais pervežimo įmonė (355 darbuotojai)
- UAB „Movidus transportas“ – krovinių pervežimo sausuma įmonė (258 darbuotojai)
- UAB „Juodeliai“, Radviliškio padalinys (150 darbuotojų)
- UAB „Socialiniai sprendimai“, Radviliškio padalinys (102 darbuotojai)
- UAB „Radviliškio mašinų gamykla“ – įmonė gamina žemės ūkio techniką, granulių gamybos įrangą, atlieka metalo apdirbimo darbus (72 darbuotojai)

Radviliškio rajone, kaip ir šalyje, 2020 m. pradžioje daugiausiai veikiančių ūkio subjektų pagal ekonominės veiklos klasifikatorių (EVRK) buvo didmeninės ir mažmeninės prekybos bei variklinių transporto priemonių ir

2.3.1.6. pav. Veikiančių ūkio subjektų pasiskirstymas pagal EVRK Radviliškio r. sav. 2020 m. pradžioje (proc.)

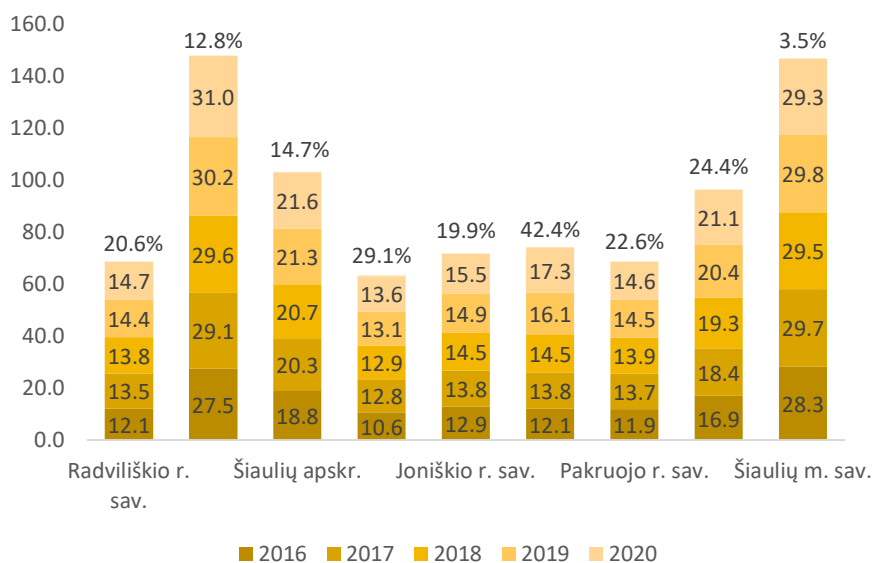
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

motociklų remonto veiklose (24 proc. visų veikiančių ūkio subjektų Radviliškio r. sav.). Radviliškio r. sav. transporto ir saugojimo veikla tarp visų veikiančių ūkio subjektų sudarė mažesnę dalį – 11,7 proc., kai šalyje ši veikla sudaro tik 8 proc.

kaip 250 darbuotojų ir jos finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) metinės pajamos neviršija 50 mln. Eur; 2) turto balansinė vertė neviršija 43 mln. Eur (II skyrius, 3 straipsnis).

Tuo tarpu žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės veikla 2020 m. pradžioje Radviliškio r. sav. sudarė 9,3 proc., o šalyje – tik 2,2 proc. visų veikiančių ūkio subjektų.

Verslumo lygis²¹ yra vienas svarbiausių vietos ekonomikos konkurencingumo ir stabilumo veiksnių, parodantis verslo aplinkos patrauklumą.

2.3.1.7. pav. Verslumo lygio pasiskirstymas savivaldybėse (vnt.) ir jo pokytis 2016-2020 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2020 m. pradžioje Radviliškio rajono savivaldybėje 1000-iui gyventojų atiteko 14,7 mažų ir vidutinių įmonių. Šis rodiklis atsiliko nuo šalies, apskrities bei daugumos nagrinėjamų savivaldybių (aukštesnis tik už Akmenės r. sav. ir Pakruojo r. sav., kurių 1000-iui gyventojų atiteko atitinkamai 13,6 ir 14,6 mažų ir vidutinių įmonių). Visose nagrinėjamose savivaldybėse verslumo lygis 2016-2020 m. pradžioje augo. Didžiausias pokytis buvo fiksuojamas Kelmės r. sav. (42,4 proc.), mažiausias – Šiaulių m. sav. (3,5 proc.).

EKONOMIKOS IR VERSLO APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
MI tenkančios vienam gyventojui, 2018 m. (Eur)	1282	2883	1887
TUI pokytis 2014-2018 m. (proc.)	119,0	23,8	60,6
 SVV dalis bendroje įmonių struktūroje 2020 m. pradžioje (proc.)	99,6	99,5	99,4
 Dominuojantys ūkio subjektai pagal EVRK 2020 m. pradžioje	1. Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; 2. Kita aptarnavimo veikla; 3. Transportas ir saugojimas.	1. Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; 2. Kita aptarnavimo veikla; 3. Profesinė, mokslinė ir techninė veikla.	1. Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; 2. Kita aptarnavimo veikla; 3. Transportas ir saugojimas.

²¹ Pagal Lietuvos statistikos departamento terminų žodyną, verslumo lygis – mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų.

Verslumo lygis 2020 m.
pradžioje (vnt.)

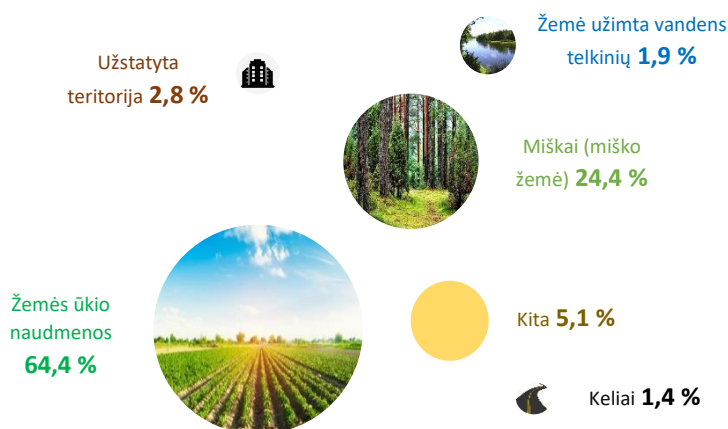
14,7

31,0

21,6

2.3.2. ŽEMĖS ŪKIS IR MIŠKININKYSTĖ

Žemės fondas²². Anot Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos, žemės ūkio naudmenos²³ Radviliškio rajone sudarė 64,4 proc. viso žemės ploto ir buvo didesnės nei šalyje (52,1 proc.) ir apskrityje (61,9 proc.).

2.3.2.1. pav. Radviliškio rajono savivaldybės žemės fondo sudėtis 2020 m. pradžioje (proc.)

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

Radviliškio rajono savivaldybės žemės ūkio naudmenos sudarė 3,1 proc. šalies ir 19,9 proc. Šiaulių apskrities žemės ūkio naudmenų. Didžiąją dalį žemės ūkio naudmenų Radviliškio r. sav. sudarė ariama žemė (94,4 proc.) ir pagal šį rodiklį viršijo apskrities (93,5 proc.) ir šalies (87,6 proc.) rodiklius. Šie duomenys rodo, jog sąlygos verstis žemės ūkiu Radviliškio rajono savivaldybėje yra itin palankios.

2.3.2.1. lentelė. Žemės fondo sudėtis 2020 m. pradžioje, ha

Teritorija \ Rodiklis	Žemės ūkio naudmenos	Mišškai (miško žemė)	Keliai	Užstatyta teritorija	Vandens telkiniai	Kita žemė
Lietuvos Respublika	3399068	2156033	105402	239421	266533	362191
Šiaulių apskritis	528185	228049	12124	25718,6	19982	39669
Radviliškio r. sav.	105246	39924	2241	4588	3085	8321
Akmenės r. sav.	48226	26579	1108	2156	1788	4521
Joniškio r. sav.	83573	22263	1513	3192	1957	2664
Kelmės r. sav.	96413	50957	2519	3895	4370	12310
Pakruojo r. sav.	94345	25887	1600	3118	2594	3975
Šiaulių r. sav.	99168	61864	2717	5336	4778	6824
Šiaulių m. sav.	1214	573	425	3433	1411	1053

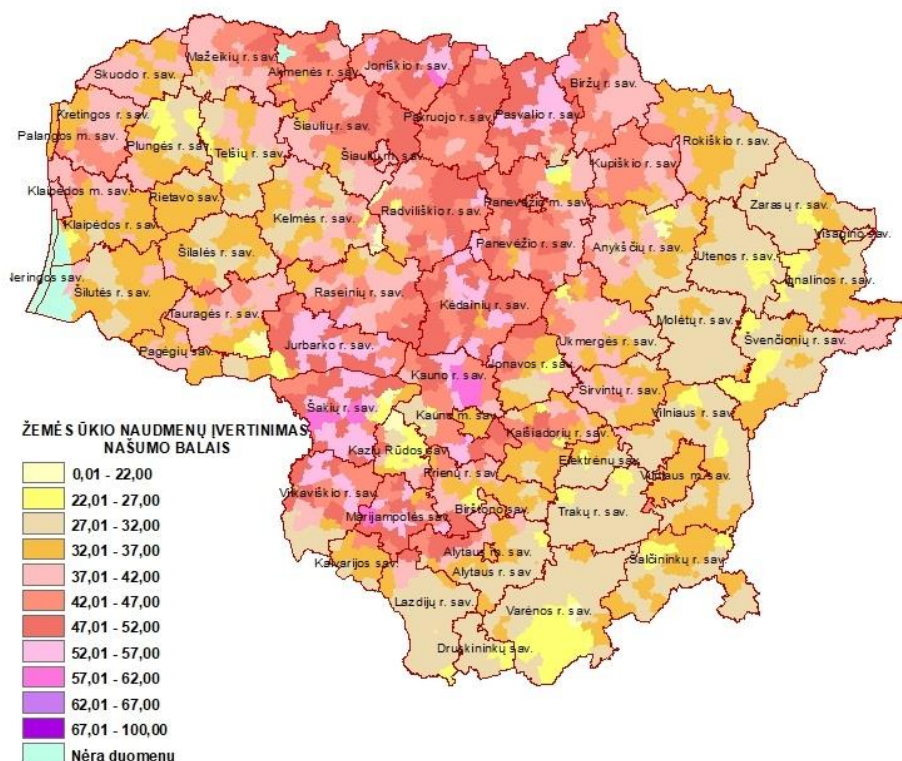
Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

²² Pagal Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos žemės fondo sąvokų apibūdinimą, Lietuvos Respublikos žemės fondas – visa Lietuvos Respublikos teritorijoje esanti privati, valstybinė ir savivaldybių žemė.

²³ Pagal Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos žemės fondo sąvokų apibūdinimą, žemės ūkio naudmenos – plotai, kuriuos sudaro ariamoji žemė, sodai, pievos ir natūralios ganyklos.

Šiaulių apskritis nepasižymi itin dideliu vandeningumu (vandens telkiniai užima 2,3 proc. teritorijos, šalies rodiklis – 4,1 proc.) ir pagal šį rodiklį lieka paskutinė apskričių tarpe. Radviliškio rajono savivaldybė taip pat nėra itin vandeninga, vandens telkiniai užima tik 1,9 proc. savivaldybės teritorijos ir šiuo rodikliu lenkia tik Joniškio rajono savivaldybę (1,7 proc.). Pagal teritorijos miškingumą Radviliškio r. sav. (24,4 proc.) taip pat nesiekia šalies (33,0 proc.) ir apskrities (26,7 proc.) rodiklių.

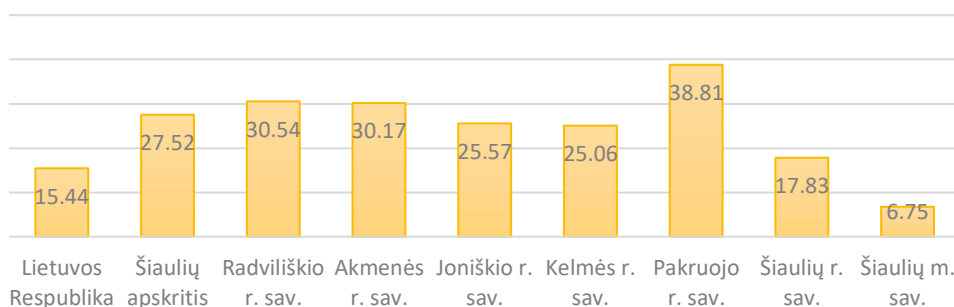
Žemės ūkis. Pagal Valstybinės įmonės valstybės žemės fondo 2018 m. spalio mėn. atnaujintus žemės našumo duomenis, Radviliškio r. sav. žemės našumo balas svyruoja tarp 37,01 – 57,00 ir vidutiniškai siekia 45,7.

2.3.2.2. pav. Žemės ūkio naudmenų įvertinimo našumo balais pasiskirstymas šalyje 2018 m.
Šaltinis: VĮ Valstybės žemės fondas

Remiantis Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2020 m. liepos 1 d. duomenimis, Radviliškio rajono savivaldybėje užfiksuotas 681 ūkininkų ūkis, šis skaičius bendroje visų Lietuvos ūkininkų ūkių sklypų įskaitoje sudarė 0,8 proc. ir lyginamų savivaldybių tarpe buvo pats mažiausias, išskyrus Šiaulių m. sav., kur fiksuotas tik 1 ūkininko ūkis.

Vidutinis ūkininko ūkio plotas Radviliškio r. sav. sudarė 30,54 ha, buvo vienas aukščiausių lyginamų savivaldybių tarpe, pralenkė ir Šiaulių apskrities (27,52 ha), ir Lietuvos (15,44 ha) rodiklius, tačiau nusileido tik Pakruojo r. sav. (38,81 ha) rodikliui.

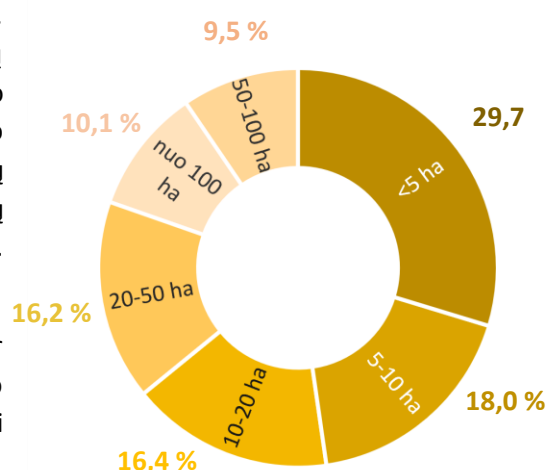

2.3.2.3. pav. Vidutinis ūkininko ūkio plotas 2020 m. liepos 1 d. (ha)
Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

Radviliškio rajono savivaldybėje 2020 m. liepos 1 d. duomenimis, kaip ir šalyje ir apskrityje, vyravo iki 5 hektarų ploto ūkininkų ūkių sklypų plotų. Radviliškio r. sav. tokio dydžio sklypai sudarė 29,7 proc., Lietuvoje – 47,6 proc., o Šiaulių apskrityje – 34,9 proc. Iki 5 hektarų ploto ūkininkų sklypų kiekis Radviliškio r. sav. – vienas mažiausių nagrinėjamų savivaldybių tarpe (mažesnis tik Kelmės r. sav. rodiklis – 26,4 proc.).

Vieni svarbiausių rodiklių, apibūdinančių esamą situaciją ir tolimesnes plėtros perspektyvas savivaldybės žemės ūkio sektoriuje, yra augalininkystės ir gyvulininkystės apimtys, bei bendroji žemės ūkio produkcija.

Bendroji žemės ūkio produkcija²⁴, kurią sudaro augalininkystės ir gyvulininkystės produkcija, Radviliškio r. sav. 2014-2018 metais (analizės rengimo metu 2019 metais buvo pateikiami tik išankstiniai duomenys) mažėjo. Pokytis siekė -4,6 proc., kai šalyje -3,8 proc., o apskrityje atvirkščiai, pokytis buvo teigiamas ir siekė 4,8 proc. Nagrinėjamų savivaldybių tarpe didžiausias teigiamas pokytis 2018 m. buvo fiksuojamas Pakruojo r. sav. (19,1 proc.), o didžiausias neigiamas pokytis – Kelmės r. sav. (-12,9 proc.).

2.3.2.4. pav. Ūkių pasiskirstymas pagal plotą Radviliškio r. sav. 2020 m. pradžioje
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.3.2.2. lentelė. Bendroji žemės ūkio produkcija (mln. Eur) ir jos pokytis (proc.) 2014-2018

Teritorija\Metai	2014	2015	2016	2017	2018	Pokytis 2014-2018 m.
Lietuvos Respublika	2450,9	2530,4	2270	2534,6	2358,4	-3,8%
Šiaulių apskritis	449,3	498,2	459,6	513,3	470,7	4,8%
Radviliškio r. sav.	98,3	99,2	88	89,5	93,8	-4,6%
Akmenės r. sav.	33,7	40,5	38,5	36,2	29,5	-12,5%
Joniškio r. sav.	82,5	101,2	93,7	107,3	96,1	16,5%
Kelmės r. sav.	66,8	66	65,7	61,3	58,2	-12,9%
Pakruojo r. sav.	78,9	94,5	82,1	102,4	94	19,1%
Šiaulių r. sav.	89,1	96,8	91,6	116,6	99,1	11,2%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

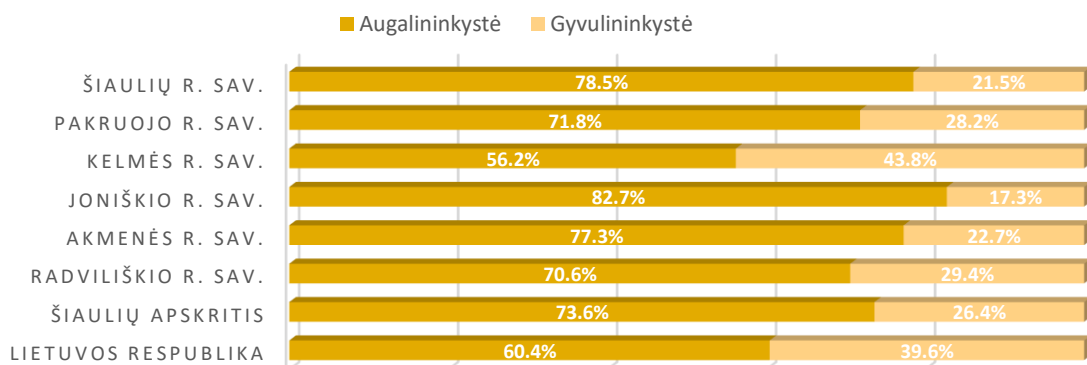
Didesnę bendrosios žemės ūkio produkcijos dalį Radviliškio rajone, kaip ir šalyje, apskrityje bei kitose analizuojamose savivaldybėse, 2018 metais sudarė augalininkystė (70,6 proc.).

Augalininkystės produkcijos apimtys 2014-2018 m. Radviliškio rajono savivaldybėje sumažėjo 9,8 proc. ir mažėjo sparčiau nei visoje Lietuvoje (-2,1 proc.) bei stipriai atsiliko nuo Šiaulių apskrities vidurkio, kuris minėtu laikotarpiu augo (9,1 proc.). Lyginant su kitomis savivaldybėmis, Radviliškio r. sav. augalininkystės apimčių mažėjimas buvo lėčiausias, tačiau buvo fiksuojamas ir teigiamas jų pokytis – Pakruojo r. sav. augalininkystės apimtys augo 18,8 proc.

Tuo tarpu gyvulininkystės produkcijos apimtys Radviliškio r. sav. 2014-2018 m. mažėjo dar sparčiau (-9,8 proc.) ir pralenkė tiek šalies (-6,2 proc.), tiek apskrities (-5,6 proc.) vidurkių mažėjimą. Nepaisant to, kad šalyje,

²⁴ Pagal Lietuvos statistikos departamento terminų žodyną, *bendroji žemės ūkio produkcija* – kalendoriniais metais gauto bendro derliaus, daugiamečių ir dekoratyvinių sodinių produkcijos, gyvulių ir paukščių auginimo produkcijos ir gautų gyvulininkystės produktų, švelniakailių žvėrelių išauginimo ir jų produkcijos vertė gamintojo kainomis.

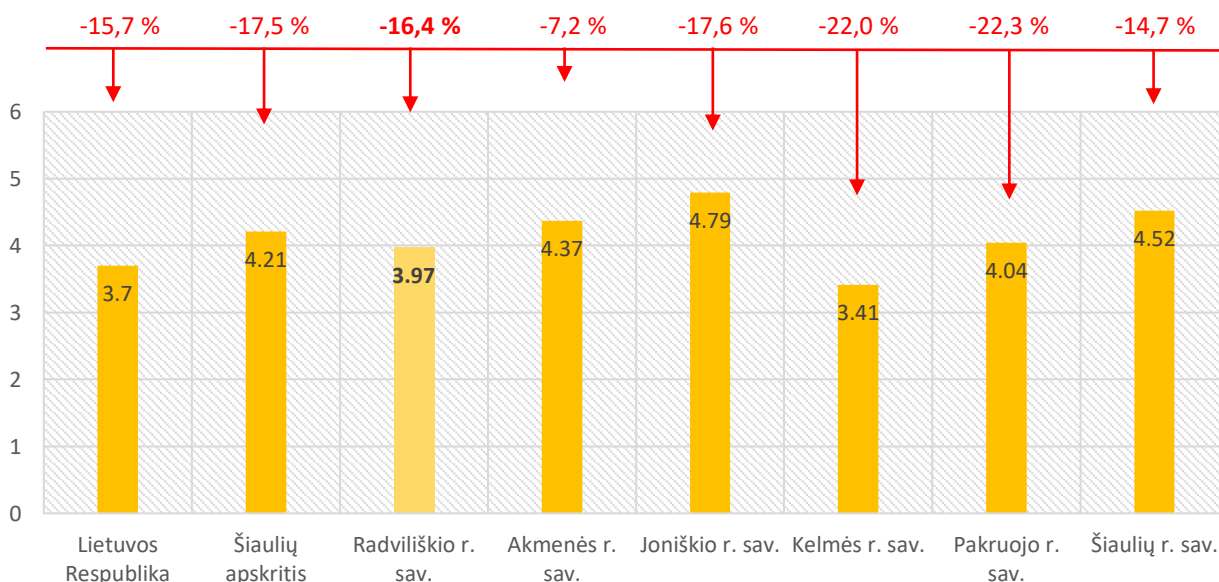
apskirtyje bei daugelyje savivaldybių 2014-2018 m. fiksuotas gyvulininkystės apimčių sumažėjimas, Joniškio r. sav. ir Šiaulių r. sav. pasiekė teigiamą šio rodiklio pokytį ir fiksavo atitinkamai 6,4 proc. ir 5,4 proc. pokyčius.

2.3.2.5. pav. Bendroji žemės ūkio produkcija pagal rūšį 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Grūdinių kultūrų derlingumas²⁵ Radviliškio rajono savivaldybėje 2019 m. buvo aukštesnis nei šalies, tačiau mažesnis nei apskrities. Iš 1 hektaro žemės 2019 metais buvo gaunama vidutiniškai 3,97 tonos grūdinių kultūrų, kai šalyje 3,7 t, o apskrityje – 4,21 t. 2015-2019 m. laikotarpiu derlingumas visose nagrinėjamose savivaldybėse mažėjo. Radviliškio r. sav. derlingumas sumažėjo 16,4 proc., šalyje 15,7 proc., o apskrityje 17,5 proc. Stipriausias derlingumo mažėjimas šiuo laikotarpiu fiksuotas Pakruojo r. sav. (-22,3 proc.), mažiausias – Akmenės r. sav. (-7,2 proc.).

2.3.2.6. pav. Grūdinių kultūrų derlingumas 2019 m. (t/ha) ir derlingumo pokyčiai 2015-2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

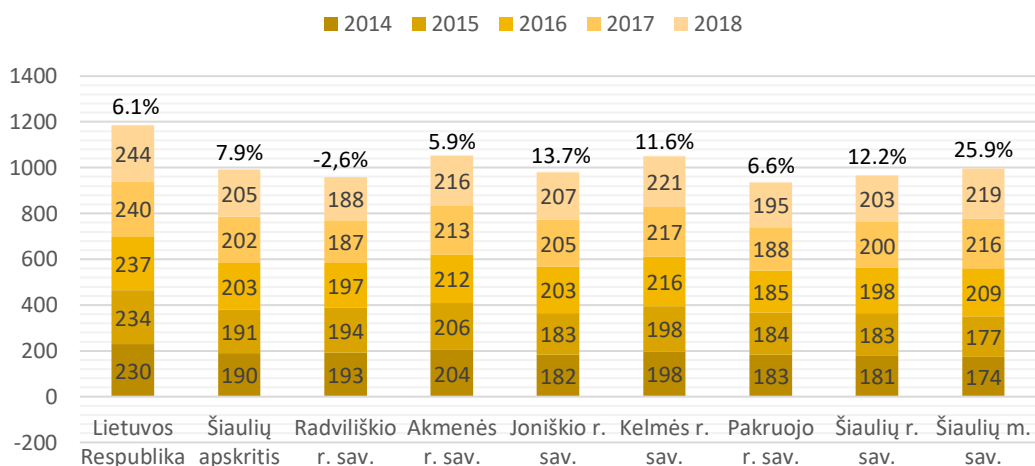
Analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas pateikė ir 2020 m. Lietuvos Respublikos grūdinių kultūrų derlingumo prognozę²⁶, jog ši bus lygi 4,2 t/ha, tai reiškia, jog derlingumo pokytis lyginant su 2019 metais bus teigiamas (13,5 proc.).

²⁵ Pagal Lietuvos statistikos departamento terminų žodyną, *derlingumas* – žemės ūkio produkcijos kiekis iš hektaro.

²⁶ Prognozė – Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto duomenys.

Miškininkystė. Remiantis Lietuvos statistikos pateiktais duomenimis, 2018 m. (naujesnių duomenų analizės rengimo metu nebuvo pateikta) Radviliškio r. sav. **medynų produktyvumas** (m^3 medynų 1-ame hektare) buvo $188 m^3/ha$, kai šalyje $244 m^3/ha$, o apskrityje – $205 m^3/ha$. Nagrinėjamų savivaldybių tarpe didžiausias medynų produktyvumas 2018 m. teko Kelmės rajono savivaldybei ($221 m^3/ha$), mažiausias – Radviliškio rajono savivaldybei.

2014-2018 m. laikotarpiu medynų produktyvumas labiausiai augo Šiaulių m. sav. (25,9 proc.), tačiau Radviliškio r. sav. šis rodiklis ne augo, kaip visose kitose savivaldybėse, o mažėjo (-2,6 proc.).

2.3.2.7. pav. Medynų produktyvumas 2018 m. (m^3/ha) ir jo pokytis 2014-2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

ŽEMĖS ŪKIO IR MIŠKININKYSTĖS APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Žemės ūkio naudmenų dalis 2020 m. pradžioje (proc.)	64,4	52,1	61,9
 Vidutinis ūkio plotas (ha)	30,5	15,4	27,5
 Bendrosios žemės ūkio produkcijos pokytis 2014-2018 m. (proc.)	-4,6	-3,8	4,8
 Grūdinių kultūrų derlingumas 2019 m. (t/ha)	3,97	3,7	4,21

Medynų produktyvumas
2018 m. (m³/ha)

188

244

205

2.3.3. STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS

Pagal Lietuvos statistikos departamento pateiktus duomenis, 2020 m. pradžioje Radviliškio r. sav. veikė 46 **statybinės veiklos ūkio subjektai**, tai yra 6,8 proc. visų veikiančių ūkio subjektų savivaldybėje. Šis skaičius 1,6 proc. mažesnis nei šalies ir 0,8 proc. mažesnis nei apskrities statybinės veiklos ūkio subjektų skaičiaus dalis bendroje veikiančių ūkio subjektų įskaitoje. Mažiausia statybinės veiklos ūkio subjektų dalis fiksuojama Pakruojo r. sav. (3,2 proc.), didžiausia – Kelmės r. sav. (9,1 proc.).

2.3.3.1. lentelė. Statybinės veiklos ūkio subjektai (vnt.) ir jų pokyčiai 2016-2020 m. (proc.)

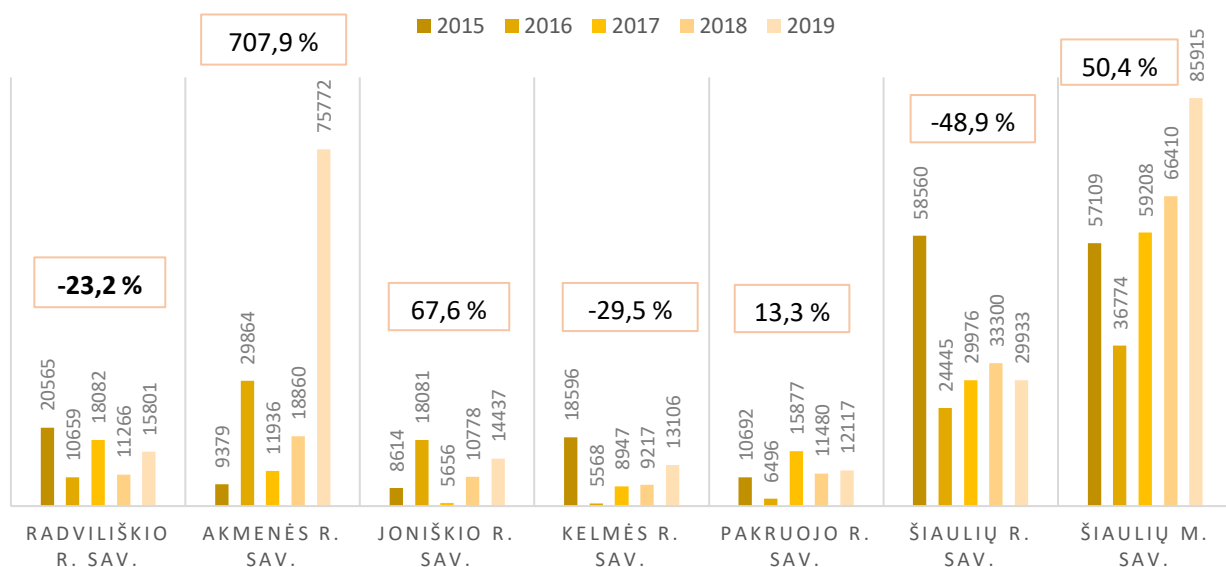
Teritorija\Metai	2016	2020	Pokytis
Lietuvos Respublika	7315	9020	23,3%
Šiaulių apskritis	475	578	21,7%
Radviliškio r. sav.	36	46	27,8%
Akmenės r. sav.	26	31	19,2%
Joniškio r. sav.	31	37	19,4%
Kelmės r. sav.	32	51	59,4%
Pakruojo r. sav.	10	13	30,0%
Šiaulių r. sav.	54	97	79,6%
Šiaulių m. sav.	286	303	5,9%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Analizuojant **atliktų statybos darbų**²⁷ mastus 2015-2019 metais, galime pastebėti, jog šis skaičius turi tendenciją augti, išskyrus kelias savivaldybes: Radviliškio r. sav. (-23,2 proc.), Kelmės r. sav. (-29,5 proc.) ir Šiaulių r. sav. (-48,9 proc.). Tačiau tiek šalyje, tiek apskrityje šis skaičius 2015-2019 m. didėjo ir pokytis atitinkamai buvo lygus 37,0 proc. ir 34,6 proc. Akmenės r. sav. stebimas pats didžiausias atliktų statybos darbų kilimas, kuris siekė 707,9 proc. 2019 m. Radviliškio r. sav. atlikti statybos darbai sudarė 6,4 proc. apskrities ir 0,5 proc. šalies atliktų statybos darbų.

Atlikti statybos darbai visose savivaldybėse kito netolygiai, ir tai dalinai yra susiję su Europos Sąjungos parama projektams įgyvendinti statybos srityje.

²⁷ Pagal Lietuvos statistikos departamento terminų žodyną, *atlikti statybos darbai* – visų užsakovui (parduoti) arba savo reikmėms skirtų darbų, atliktų statant naują statinį, rekonstruojant, remontuojant (restauruojant) ar griauinant esamą statinį, vertė be pridėtinės vertės mokesčio. Neįtraukiama žemės ir projektavimo darbų vertė.

2.3.3.1. pav. Atlikti statybos darbai to meto kainomis (tūkst. Eur) ir jų dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Atsižvelgiant į statinių klasifikatorių pagal tipą, visi pastatyti pastatai pagal pagrindinę paskirtį skirstomi į gyvenamuosius ir negyvenamuosius pastatus²⁸. Pastatams statyti visada būtina gauti statybą leidžiantį dokumentą²⁹.

2.3.3.2. lentelė. Naujų gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų skaičius 2019 m. (vnt.) bei jų statybos dinamika 2015-2019 m. (proc.)

	Radviliškio r. sav.	Akmenės r. sav.	Joniškio r. sav.	Kelmės r. sav.	Pakruojo r. sav.	Šiaulių r. sav.	Šiaulių m. sav.
Naujų gyvenamųjų pastatų skaičius 2019 m., vnt.	24	12	14	21	0	189	159
Naujų gyvenamųjų pastatų skaičiaus pokytis 2015-2019 m., proc.	-25,0%	140,0%	-6,7%	-12,5%	-100,0%	11,8%	8,2%
Naujų negyvenamųjų pastatų skaičius 2019 m., vnt.	37	2	7	5	4	13	18
Naujų negyvenamųjų pastatų skaičiaus pokytis 2015-2019 m., proc.	164,3%	-80,0%	-36,4%	-37,5%	-55,6%	-53,6%	28,6%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

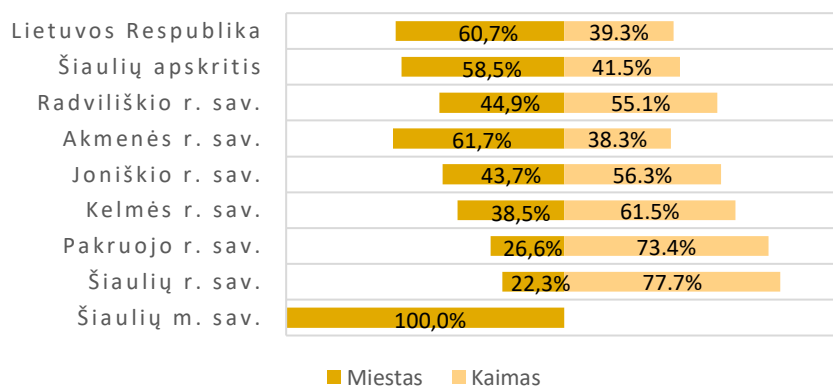
²⁸ Pagal LR Aplinkos ministerijos dokumentą „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ patvirtinimo“, gyvenamieji pastatai – vieno, dviejų, trijų (ar daugiau) butų pastatai skirti gyventi vienai, dviem, trimis ar daugiau šeimų bei pastatai, skirti gyventi įvairių socialinių grupių asmenims (bendrabučiai, vaikų namai, prieglaudos, globos namai, šeimos namai, vienuolynai ir pan.). Negyvenamieji pastatai – negyvenamosios paskirties pastatai.

²⁹ Pagal Lietuvos statistikos departamento terminų žodyną, statybą leidžiantis dokumentas – dokumentas, kuriuo kompetentinga institucija suteikia statytojui (užsakovui) teisę įgyvendinti statinio projektą.

Daugiausiai naujų baigtų statyti gyvenamųjų pastatų lyginamose savivaldybėse per 2019 metus buvo Šiaulių rajono savivaldybėje (189 pastatai), kas yra tiesiogiai susiję su Šiaulių r. sav. viduryje esančia Šiaulių miesto savivaldybe bei gyventojais, persikeliančiais gyventi iš miesto į rajono savivaldybę. Pažymėtina, kad be Šiaulių rajono ir miesto savivaldybių tarp analizuojamų savivaldybių daugiausiai naujų gyvenamųjų pastatų pastatyta Radviliškio r. sav. (24 pastatai). Gyvenamųjų pastatų statybos dinamika 2015-2019 m. didžiausia fiksuota Akmenės r. sav. (140,0 proc.), mažiausia – Radviliškio r. sav. (-25,0 proc.). Radviliškio r. sav. šio rodiklio dinamika atsiliko ir nuo šalies, ir nuo apskrities rodiklių, kurie minėtu laikotarpiu augo ir siekė atitinkamai 23,6 proc. ir 5,8 proc.

Tuo tarpu negyvenamųjų pastatų statyboje ir pastatų skaičiumi, ir jo dinamika tarp visų nagrinėjamų savivaldybių 2015-2019 m. pirmavo Radviliškio rajono savivaldybė (37 pastatai ir 164,3 proc. pokytis). Mažiausiai naujų negyvenamosios paskirties pastatų 2019 m. pastatyta Akmenės r. sav. (2 pastatai). Mažiausias šių pastatų statybos pokytis minėtu laikotarpiu fiksuotas taip pat Akmenės r. sav. (-80,0 proc.) nagrinėjamų savivaldybių tarpe. Šio rodiklio dinamika Radviliškio r. sav. pralenkė tiek šalies, tiek apskrities pokyčius, kurie atitinkamai lygūs -46,8 proc. ir -8,5 proc.

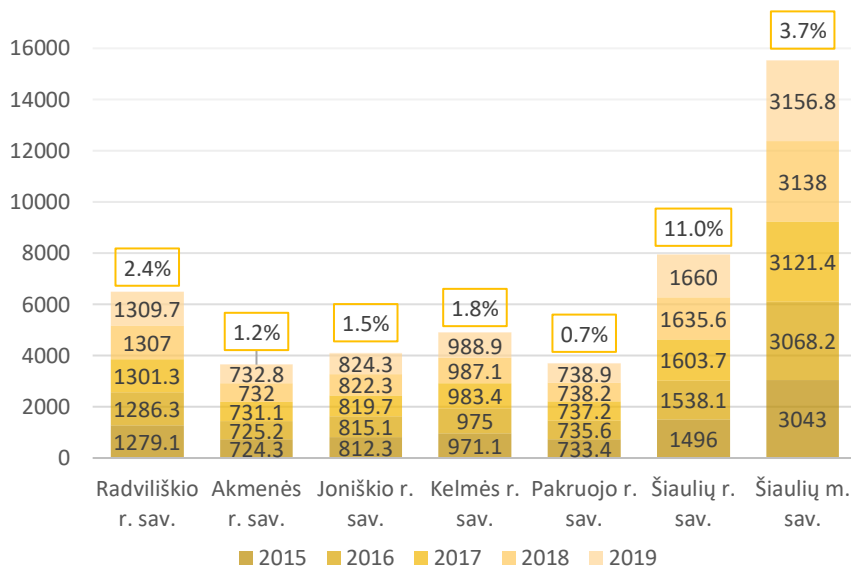
Didžioji gyvenamojo būsto fondo³⁰ dalis Radviliškio rajone 2019 m. pabaigoje koncentravosi kaimo vietovėse (55,1 proc.) ir šiuo rodikliu Radviliškio r. sav. skyrėsi nuo šalies ir apskrities rodiklių. Šalyje ir apskrityje didesnė gyvenamojo būsto fondo dalis koncentravosi miestuose, atitinkamai 60,7 proc. ir 58,5 proc. Tokia situacija Radviliškio r. sav. susidariusi todėl, kad čia nėra didmiesčių, o vyrauja kaimiškosios vietovės. Panaši situacija stebima ir kitose analizuojamose savivaldybėse, kur gyvenamojo būsto fondas koncentravosi kaimuose, išskyrus Akmenės r. sav. (gyvenamojo būsto fondas koncentravosi miestuose, 61,7 proc.) ir Šiaulių m. sav. (gyvenamasis būstas miestuose sudarė 100 proc. viso gyvenamojo būsto fondo).

2.3.3.2. pav. Gyvenamojo būsto fondas pagal vietovę 2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

³⁰ Pagal Lietuvos statistikos terminų žodyną, gyvenamasis būstų fondas – gyvenamosios patalpos (būstas) gyvenamuosiuose namuose ir negyvenamuosiuose pastatuose, įskaitant sodo namus ir vasarnamius ataskaitinių metų gruodžio 31 d. Gyvenamajam būstų fondui nepriskiriami bendrabučiai, viešbučiai, medžiotojų nameliai, poilsio namai, sanatorijos ir kiti pastatai, skirti laikinai gyventi.

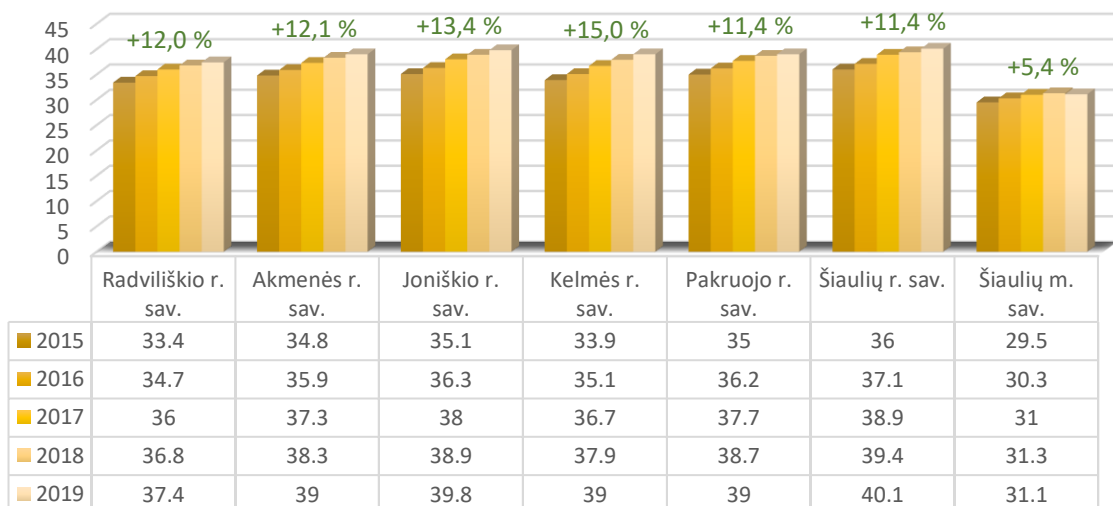

2.3.3.3. pav. Gyvenamasis būstų fondas (tūkst. m²) ir jo pokyčiai 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Gyvenamasis būstų fondas Radviliškio r. sav. 2019 m. pabaigoje sudarė 1,3 proc. Lietuvos ir 13,9 proc. Šiaulių apskrities rodiklio bei siekė 1309,7 tūkst. kv. m. Tai buvo vienas didžiausių rodiklių lyginamų savivaldybių tarpe ir atsiliko tik nuo Šiaulių r. sav. (1660 tūkst. m²) ir Šiaulių m. sav. (3156,8 tūkst. m²). Šis rodiklis, lyginant 2015 m. ir 2019 m. augo visose nagrinėjamose teritorijose. Didžiausias teigiamas pokytis fiksuotas Šiaulių r. sav. (11,0 proc.), mažiausias – Pakruojo r. sav. (0,7 proc.). Radviliškio r. sav. šis rodiklis augo 2,4 proc.

Naudingasis plotas³¹, tenkantis vienam gyventojui, 2019 m. beveik visose lyginamose savivaldybėse viršijo tiek šalies, tiek apskrities vidurkius. Radviliškio r. sav. šis rodiklis buvo vienas mažiausių nagrinėjamų savivaldybių tarpe ir siekė 37,4 m². Didžiausias naudingasis plotas vienam gyventojui stebimas Šiaulių rajono savivaldybėje (40,1 m²), mažiausias – Šiaulių miesto savivaldybėje (31,1 m²). Panaši tendencija stebima ir analizuojant šio rodiklio dinamiką 2015-2019 metais. Beveik visose nagrinėjamose savivaldybėse rodiklio augimas pralenkė šalies ir apskrities augimą, išskyrus Šiaulių m. sav., kur augimas buvo mažiausias (5,4 proc.). Radviliškio r. sav. naudingojo ploto, tenkančio vienam gyventojui, pokytis minėtu laikotarpiu buvo vidutinis lyginamų savivaldybių tarpe ir siekė 12,0 proc. Pats didžiausias rodiklio augimas fiksuojamas Kelmės r. sav. – 15,0 proc.

2.3.3.4. pav. Naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui (m²) bei jo pokyčiai 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

³¹ Pagal LR „Paramos būstui įsigyti ar išnuomoti įstatymo Nr. XII-1215 pakeitimo“ įstatymą, *naudingasis būsto plotas* – bendras gyvenamųjų kambarių ir kitų būsto patalpų (virtuvių, sanitarinių mazgų, koridorių, įmontuotų spintų, šildomų lodžių ir kitų šildomų pagalbinių patalpų) plotas. Į naudingąjį būsto plotą neįskaitomas balkonas, terasų, rūsių, nešildomų lodžių plotas.

STATYBOS IR GYVENAMOJO FONDO APIBENDRINIMAS

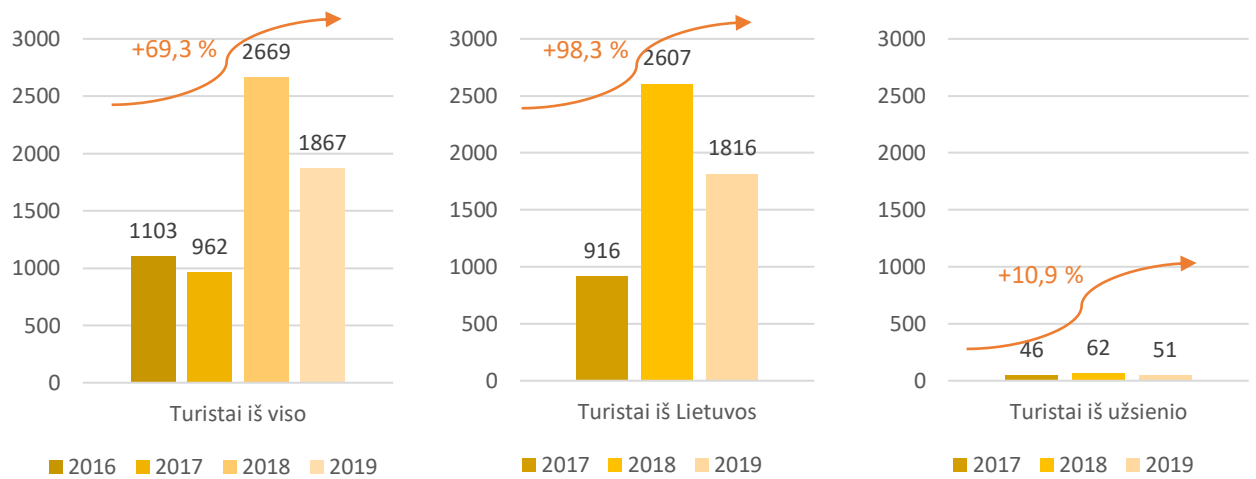
	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Atliktų statybos darbų apimčių dinamika 2015-2019 m. (proc.)	-23,2	37,0	34,6
 Naujų gyvenamųjų pastatų skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	-25,0	23,6	5,8
 Naujų negyvenamųjų pastatų skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	164,3	-46,8	-8,5
 Gyvenamojo būstų fondo dinamika 2015-2019 m. (proc.)	2,4	7,4	3,9
 Naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui 2019 m. (m ²)	37,4	36,7	36

2.3.4. TURIZMAS, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDAS

Turizmas. Turizmo informacijos sklaidą Radviliškio rajono savivaldybėje vykdo bei turizmo paslaugas organizuoja **Radviliškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos turizmo informacijos centras**³² (toliau – Radviliškio TIC).

Remiantis Radviliškio TIC pateiktais duomenimis, bendras **turistų skaičius** savivaldybėje per 2016-2019 m. išaugo 69,3 proc. (ankstesnių metų duomenys nebuvo pateikti, o 2020 m. duomenis netikslinga lyginti, kadangi trūksta duomenų iki metų pabaigos). Lyginant turistų skaičių iš užsienio ir iš Lietuvos, galime pastebėti, kad turistų iš Lietuvos per 2017-2019 metus beveik padvigubėjo (98,3 proc. pokytis), o turistų iš užsienio padaugėjo 10,9 proc.

³² Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turizmo informacijos centras* – turizmo paslaugų teikėjas, nemokamai ir (ar) už atlygį turistams teikiantis paslaugas, apimančias informacijos apie turizmo išteklius ir turizmo paslaugas rengimą, teikimą ir (ar) sklaidimą.

2.3.4.1. pav. Turistų skaičius (asm.) 2016-2019 m. ir dinamika (proc.) 2017-2019 m.

Šaltinis: Radviliškio TIC

Turistų skaičius rajone priklauso nuo rekreacinių išteklių įvairovės, turizmo paslaugų ir produktų pasiūlos bei prieinamumo.

Rekreacinius išteklius Radviliškio rajono savivaldybėje sudaro ežerai, upės, tvenkiniai, parkai, miškai. Žymiausias ežeras – Arimaičių, upė – Luknė.

2.3.4.1. lentelė. Rekreaciniai ištekliai Radviliškio r. sav.

Rodiklio pavadinimas	Rodiklio reikšmė
 Ežerų skaičius, vnt.	8
 Upių skaičius, vnt.	22
 Tvenkinių skaičius, vnt.	6
 Parkų, skverų skaičius, vnt.	6

Šaltinis: Radviliškio rajono savivaldybės administracija,

<https://www.inforadviliskis.lt/>

Turistinius objektus ir lankytinas vietas³³ Radviliškio r. sav. sudaro architektūros, archeologijos ir urbanistikos paminklai (dvarai, miestai), gamtinio turizmo objektai, maldos namai, muziejai, paminklai, žymių žmonių įamžinimo vietos bei kiti objektai. Turistiniai objektai ir lankytinos vietos prisideda prie vietovės žinomumo didinimo, įvaizdžio vietos bei tarptautiniu mastu gerinimo.

2.3.4.2. lentelė. Lankytini objektai ir vietos Radviliškio r. sav.

Lankytinų objektų ir vietų grupė	Lankytini objektai ir vietos
Architektūros, archeologijos ir urbanistikos paminklai (13)	<p><i>Dvarai (7):</i> Burbiškio dvaras Baisogalos dvaras Pakiršinio dvaras Radvilonių buvusi dvaro sodyba Maldžiūnų buvusi dvaro sodyba Šiaulėnų buvusi dvaro sodyba Diktariškių buvusi dvaro sodyba</p> <p><i>Apžvalgos bokštai (1):</i> Šiaulės apžvalgos bokštas</p> <p><i>Miestai (1):</i> Šeduvos miestas</p> <p><i>Kiti paminklai (4):</i> Radviliškio Švč. Mergelės Marijos gimimo bažnyčios medinė varpinė Radviliškio simbolis garvežys Radviliškio vėjo malūnas Linkaičių ginklų dirbtuvės</p>
Gamtinio turizmo objektai (5)	<p><i>Piliakalniai (5):</i> Kudinų piliakalnis Raginėnų piliakalnis Kleboniškių piliakalnis Velžių piliakalnis Vaitiekūnų piliakalnis</p>
Maldos namai (19)	Radviliškio Švč. Mergelės Marijos gimimo bažnyčia Šeduvos Šv. Kryžiaus atradimo bažnyčia Baisogalos Švč. Trejybės bažnyčia Šiaulėnų Šv. Onos bažnyčia Grinkiškio Švč. Mergelės Marijos apsilankymo bažnyčia Pašuvio visų Šventųjų bažnyčia Šaukoto Švč. Trejybės bažnyčia Kurų Šv. Antano Paduviečio bažnyčia Dambavos Dievo apvaizdos bažnyčia Alksniupų kapinaičių kolpyčia Radviliškio Šv. Petro ir Povilo sentikių cerkvė Dapšionių Dievo Apvaizdos bažnyčia Palonų Dievo Apvaizdos bažnyčia Pociūnėlių Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia Polėkėlės Švč. Marijos širdies bažnyčia Sidabravo Švč. Trejybės bažnyčia Vadaktų Šv. Agotos bažnyčia Radviliškio evangelikų liuteronų bažnyčia Bebrujų koplytėlė
Muziejai (6)	Šiaulėnų krašto muziejus Minaičių bunkeris

³³ Pagal LR turizmo įstatymą, *turizmo išteklių* – objektai (gamtos, kultūros, mokslo, religijos, pramogų ir kiti) ir (ar) vietovės, dominantys turistus ar skirti jų reikmėms.

	Istorinės technikos muziejus Šeduvoje Daugyvenės kultūros istorijos muziejus – draustinis Kleboniškių kaimo buitės ekspozicija V. Karmono kosminio modeliavimo muziejus
Paminklai ir skulptūros (20)	<i>Paminklai (13):</i> Obeliskas Vytautui Didžiajam Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio memorialas Minaičiuose Paminklas Prisikėlimo apygardos partizanams Šeduvoje Paminklas Šeduvos žydams Paminklas Vytautui Didžiajam Vadaktuose Paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę Baisogaloje Paminklas Adomui Mickevičiui Burbiškio dvare Paminklas Vytautui Didžiajam Burbiškio dvare Paminklas Vytautui Didžiajam Genių kaime Paminklas Lietuvos kariams – savanoriams, žuvusiems kovoje su bermontininkais 1919 m. Radviliškyje Paminklas Lietuvos partizanams (1944-1954 m.) Radviliškyje Paminklas pergalei prieš bermontininkus Radviliškyje Serpantino kalva <i>Skulptūros (7):</i> Pergalės deivės Nikės skulptūra Medžio skulptūra „Lituanica“ Skulptūra „Rytas“ Skulptūra „Aušrinė“ Skulptūra „Akcentas“ Dievo motinos skulptūra – „Nekalto prasidėjimo marija“ Liūtų skulptūros
Žymių žmonių jamžinimo vietas (1)	Memorialinė lentelė Tėvui Stanislovui Radviliškyje
Kiti objektai (4)	Radviliškio rajono savivaldybės etninės kultūros ir amatų centras Nirtaičių kapinaitės Senosios Šeduvos žydų kapinės Senosios Radviliškio rajono kaimų kapinės

Šaltinis: Radviliškio rajono savivaldybės administracija, <https://www.inforadviliskis.lt/>

Radviliškio rajono savivaldybėje dominuoja architektūriniai objektai, paminklai, maldos namai. Mažesnę lankytinų objektų dalį sudaro gamtos paminklai, žymių žmonių jamžinimo vietas.

Turizmo paslaugos³⁴ yra svarbios turizmo plėtrai, turistų pritraukimui tiek iš šalies, tiek iš užsienio. Radviliškio rajono savivaldybės teikiamos turizmo paslaugos, anot Radviliškio TIC, nurodytos žemiau pateiktoje lentelėje.

2.3.4.3. lentelė. Turizmo paslaugos Radviliškio r. sav.

	<i>Pažintiniai maršrutai:</i>
	- Pėsčiųjų maršrutas „Camino Lituano“ Vadaktai – Paberžė (20,1 km)
	- Pėsčiųjų maršrutas „Camino Lituano“ Burbiškis – Vadaktai (23 km)
	- Pėsčiųjų maršrutas „Camino Lituano“ Rozalimas – Burbiškis (24 km)
	- Pėsčiųjų maršrutas „Šiaulės žemės pažintinis takas“ (1,4 km)
	- Dviračių maršrutas „Šiaulės žemė“ (17,3/22,5 km)
	- Dviračių maršrutas „Pakeliui į Burbiškio dvarą“ (31,25 km)
	- Dviračių maršrutas „Radviliškio rajono 2020 kultūros paveldo kelias“ (75 km)
- Dviračių žygis „Radviliškio rajono dvarų keliais“	

³⁴ Pagal LR turizmo įstatymą, *turizmo paslauga* – savarankiška, už užmokestį turistams teikiama paslauga, nurodyta šio įstatymo 3 straipsnyje.

- Dviračių žygis „Radviliškio rajono bažnyčių kelias“
- Dviračių žygis „Istorinės atminties keliu“ (2018 m.)
- Dviračių žygis „Radviliškio rajono piliakalniai“ (2017 m.)
- Dviračių žygis „Susipažinkime su Radviliškio rajono kultūros paveldu“
- Dviračių žygis „Radviliškio rajono mitologinių akmenų kelias“
- Maršrutas „Knysliuko taku“ (99,2 km)
- Maršrutas „Pasivyk šunį“ (133 km)
- Maršrutas „Pagauk katiną“ (134 km)
- Maršrutas „Atradimų savaitgalis Radviliškio krašte“
- Maršrutas „Radviliškio krašto legendų ir padavimų keliais“
- Maršrutas „Pažink ir patirk Radviliškio įdomybes“
- Maršrutas „Atiduok Tėvynei, ką privalai“
- Vandens maršrutas „Arimaičių ežero apžvalginis turas“

Vandens pramogos:

- Vandens dviračių ir valčių nuoma Velžiuose
- Radviliškio SPA – plaukimo baseinas
- Vandens lenčių parkas Baisogaloje

Ekstremalios pramogos:

- Bagių nuoma Šniūraičiuose
- Skrydis oro balionu Velžiuose

Aktyvios pramogos:

- Edukacinė programa visai šeimai „Lietuvių liaudies etnografiniai žaidimai“ (Kleboniškių kaimo buities muziejus)
- Gydomasis pasivaikščiojimas „Pojūčių taku“ Velžiuose
- Jodinėjimas žirgais Šeduvos žirgyne
- „Energetinis labirintas“

Edukacinės programos:

- Užsiėmimas, kuris vyksta dvi savaites iki Šv. Velykų ir savaitę po jų – „Kiaušinių marginimas“ Pakiršinio dvare
- Senosios avalynės pristatymas, istorija, gaminimas – „Mano batai buvo du“ Pakiršinio dvare
- Keramikos, vilnos vėlimo, gaminių iš odos (arba žvakių gamybos) amatų edukacija, dirbinių gamyba Pakiršinio dvare
- Pažintinės edukacijos Burbiškio dvare – pasivaikščiojimai, pokalbiai apie kultūrą
- Orientavimosi žaidimas Burbiškio dvare ir parke
- „Plunksnos rašto“ edukacija: supažindinimas su rašto istorija, pagrindiniais rašto tipais, rašymo priemonėmis, praktinė žąsies plunksnos rašto pamoka Burbiškio dvare
- Edukacinė programa „Mergvakaris“ Kleboniškių kaime
- Pažintinė edukacija Kleboniškių kaime – muziejuje
- Programa „Marmuruotas atvirukas“ Burbiškio dvare
- Edukacija 5-12 kl. moksleiviams „Gimtojo krašto pažinimas“ Radviliškio bibliotekoje
- „Svečiuose pas bitininką“ Skėmių kaime
- Edukacinė kelionė „Po knygų šalį“ 1-4 kl. mokiniams Radviliškio bibliotekoje
- „Kamishibai“ – interaktyvus pasakų sekimo būdas 1-4 kl. mokiniams Radviliškio bibliotekoje
- Edukacinė programa „Kaip gaspadorius javus augina“ Skėmių kaime
- Pamokėlė „Pasakos atgyja“ vaikams Radviliškio bibliotekoje
- Edukacinė programa „Ivairiaspalvė medinė tulpė“ Burbiškio dvare
- Edukaciniai užsiėmimai: keramika ir puodeliavimas (puodelių dekoravimas); tapiserija (audimas mažomis staklytėmis) Šeduvos kultūros ir amatų centre
- „Slapta lietuviška XIX amžiaus vakaronė“ Skėmių kaime
- „Lino kelio“ edukacinė programa Kleboniškių kaime

- Vilnos vėlimo pamokėlė Burbiškio dvare
- Skėmių Traktieriuje – meduolių kepimas
- Keramikos pradžiamokslis grupėms Burbiškio dvare
- „Mažo grūdo istorija“ Panekelpių kaime
- „Odinės tulpės edukacija“ Burbiškio dvare
- Virtualios realybės turas po Radviliškio geležinkelio istoriją Radviliškio turizmo informacijos centre
- Edukacija „Šviečiantis piešinys“ 5-8 kl. moksleiviams Radviliškio bibliotekoje
- Programa „Pažink lietuvišką pirtį“ Mankiškių kaime
- Edukacinė programa „Išlikimas gamtoje“ 6-18 m. vaikams ir jaunimui Aukštelkų kaime
- Edukacinė programa „Malūnų kelias“

Šaltinis: Radviliškio rajono savivaldybės administracija, <https://www.inforadviliskis.lt/>

Aukščiau pateikta lentelė rodo platų siūlomų turizmo paslaugų spektrą Radviliškio rajono savivaldybėje. Ypač daug edukacinių užsiėmimų dvaruose, muziejuose, pažymėtinas Burbiškio dvaras, plačiai žinomas visoje Lietuvoje, kuriame rengiami įvairūs renginiai ištisus metus, pritaikyti tiek vaikams, tiek suaugusiems.

Be turizmo objektų ir turizmo paslaugų turizmo sektoriuje vieną svarbiausių vietų užima **apgyvendinimo bei maitinimo paslaugos**, kurių pakankamas kiekis ir kokybė daro įtaką turistų srautams.

Vadovaujantis Radviliškio TIC internetiniame tinklalapyje pateikta informacija, 2020 m. pagrindinės Radviliškio rajono savivaldybės apgyvendinimo įstaigos:

- 4 viešbučiai („Central Hotel Radviliškis“, „Puriena“, „Žirnelis“, „Pirčių slėnis“)
- 1 motelis („Šeduvos malūnas“)
- 1 svečių namai („Smuklė žarija“)
- 1 kempingas („Arimaičiai LT“)
- 8 kaimo turizmo sodybos („Jonaitiškių dvaras“, „Pušyno vila“, „Raudonkalnis“, „Atgal į gamtą“, „Gomerta“, „Žinėnai“, „Panekelpių kaimas“, „Prie ažuolų“)

2.3.4.2. pav. Apgyvendinimo įstaigų skaičius (vnt.) 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2015-2019 metais Radviliškio r. sav. apgyvendinimo įstaigų skaičius išaugo 140,0 proc. ir pralenkė šalies ir apskrities rodiklius, kurie augo atitinkamai 61,9 proc. ir 121,9 proc. Tuo tarpu lyginant Šiaulių apskrities savivaldybių rodiklio dinamiką, pastebima, kad rodiklis augo visose savivaldybėse, išskyrus Kelmės r. sav. (-9,1 proc.), mažiausias augimas fiksuojamas Pakruojo r. sav. (100,0 proc.), didžiausias – Joniškio r. sav. (450,0 proc.).

2019 m., palyginus su 2015 metais, Radviliškio r. sav. buvo fiksuojamas maždaug keturiskart didesnis bendras suteiktų **nakvynių skaičius** (nuo 5115 nakvynių per metus iki 20 566). 2019 m. Radviliškio r. sav. fiksuojamas panašus lietuviams ir užsienio turistams suteiktų nakvynių skaičius, atitinkamai 53,2 proc. ir 46,8 proc. visų nakvynių. Verta pažymėti, jog šalyje šio rodiklio pokytis minėtu laikotarpiu taip pat augo, tik ne taip žymiai – 35,9 proc., panašiai ir apskrityje – 37,5 proc. Beveik visose lygintose Šiaulių apskrities savivaldybėse taip pat stebėtas suteiktų nakvynių skaičiaus augimas, išskyrus Kelmės r. sav., čia rodiklis sumažėjo 7,3 proc.

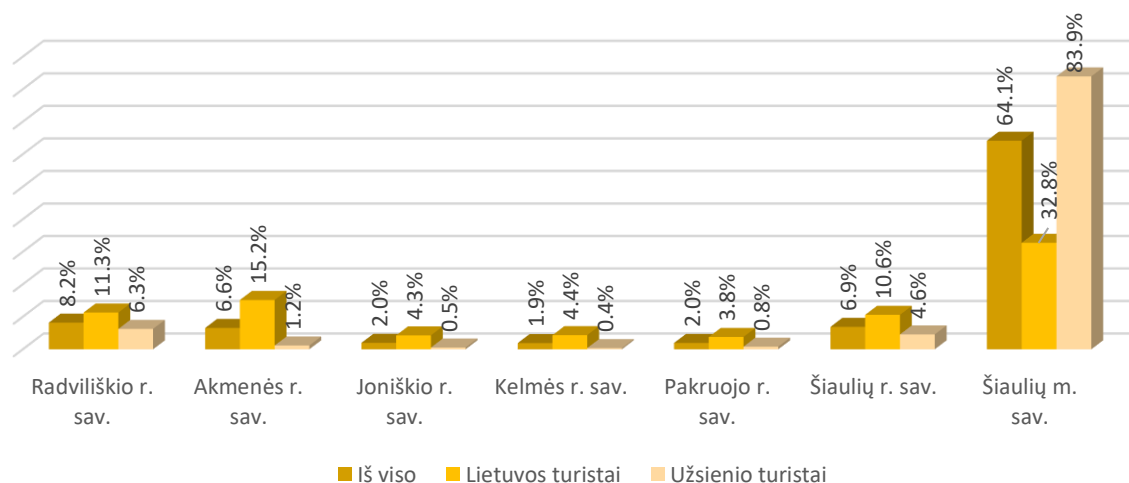
Išskaidžius bendrą suteiktų nakvynių skaičiaus rodiklį galima analizuoti lietuvių turistų bei turistų iš užsienio srautus. Lietuvoje ir Šiaulių apskrityje lietuviams ir užsienio turistams suteiktų nakvynių skaičiaus augimas buvo tolygus ir gan panašus, tačiau savivaldybėse kito labai netolygiai.

2.3.4.4. lentelė. Nakvynių skaičiaus dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Teritorija\Turistai	Iš viso	Lietuvos	Užsienio
Lietuvos Respublika	35,9%	34,6%	37,6%
Šiaulių apskritis	37,5%	32,4%	40,9%
Radviliškio r. sav.	302,1%	143,2%	1455,7%
Akmenės r. sav.	625,7%	751,2%	226,9%
Joniškio r. sav.	118,5%	228,3%	-18,7%
Kelmės r. sav.	-7,3%	-14,1%	127,7%
Pakruojo r. sav.	39,4%	28,3%	87,6%
Šiaulių r. sav.	70,0%	77,7%	60,0%
Šiaulių m. sav.	17,3%	-17,9%	31,2%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Tarpusavyje lyginant Šiaulių rajono savivaldybes, tikslinga įvertinti rodiklio pasiskirstymą tarp savivaldybių. Iš grafiko, pateikto žemiau, galima pastebėti, kad didžiausią dalį nakvynių 2019 m. suteikė Šiaulių miesto savivaldybė, mažiausią – Kelmės ir Pakruojo rajono savivaldybės.

2.3.4.3. pav. Suteiktų nakvynių pasiskirstymas savivaldybėse 2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

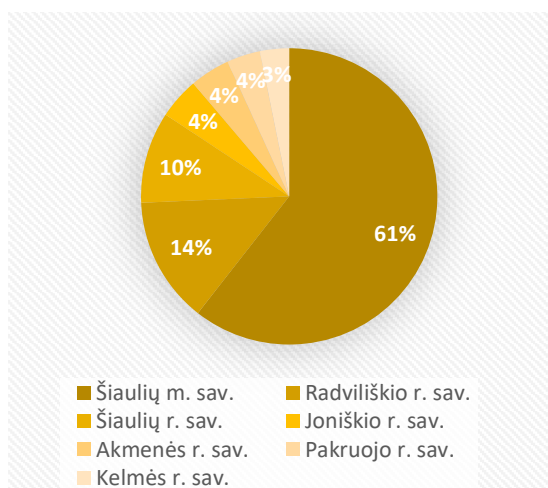
Analizuojant turistų skaičių apgyvendinimo įstaigose³⁵, stebima panaši situacija, kaip ir suteiktų nakvynių skaičiaus dinamikoje: per penkis metus (nuo 2015 m. iki 2019 m.) Radviliškio rajono savivaldybėje bendras apgyvendintų turistų skaičius padidėjo keturis kartus (321,5 proc.), pralenkė šalies (43,9 proc.), apskrities (38,2 proc.) bei kitų lyginamų savivaldybių rodiklių augimą.

Lyginant atskirai lietuvių turistų ir užsieniečių turistų skaičiaus apgyvendinimo įstaigose dinamiką, statistika kiek skiriasi: Radviliškio rajono savivaldybėje lietuvių turistų skaičius patrigubėjo (189,8 proc.), pralenkė šalies

³⁵ Viešbučiai ir panašios laikinos buveinės; poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas; poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės.

(48,2 proc.), apskrities (19,7 proc.) rodiklių augimą, tačiau atsiliko nuo Akmenės rajono savivaldybės (263,1 proc.) ir nuo Joniškio rajono savivaldybės (246,2 proc.). Žymiausias apgyvendintų lietuvių turistų skaičiaus mažėjimas fiksuojamas Šiaulių miesto savivaldybėje (-29,3 proc.). Tačiau apgyvendintų užsienio turistų skaičius Radviliškio r. sav. didėjo drastiškai – net 1715,7 procentais (nuo 306 iki 5556 asmenų), pralenkė šalies (39,6 proc.), apskrities (63,5 proc.) ir visų kitų lyginamų savivaldybių rodiklio dinamiką. Mažiausias užsienio turistų rodiklio didėjimas fiksuojamas Šiaulių m. sav. (45,4 proc.).

Lyginant rodiklį Šiaulių apskrities savivaldybėse, pravartu pažvelgti į jo pasiskirstymą savivaldybėse 2019 metais. Šis pasiskirstymas parodytas skritulinėje diagramoje pateiktoje žemiau. Matoma, kad daugiau nei pusę apskrities turistų apgyvendino Šiaulių miesto savivaldybė.

2.3.4.4. pav. Turistų skaičiaus apgyvendinimo įstaigose dalis savivaldybėse 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.3.4.5. lentelė. Apgyvendintų turistų skaičiaus dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Teritorija\Turistai	Iš viso	Lietuviai	Užsieniečiai
Lietuvos Respublika	43,9%	48,2%	39,6%
Šiaulių apskritis	38,2%	19,7%	63,5%
Radviliškio r. sav.	321,5%	189,8%	1715,7%
Akmenės r. sav.	254,9%	263,1%	198,2%
Joniškio r. sav.	189,7%	246,2%	60,4%
Kelmės r. sav.	-12,0%	-19,5%	170,5%
Pakruojo r. sav.	51,7%	41,8%	82,5%
Šiaulių r. sav.	65,1%	51,9%	99,2%
Šiaulių m. sav.	11,1%	-29,3%	45,4%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Radviliškio rajone 2015-2019 metais stebimas apgyvendinimo paslaugų gyvėjimas, kadangi visi rodikliai, nurodantys apgyvendintų turistų skaičių, nakvynių skaičių ir apgyvendinimo įstaigų skaičių, didėjo gan sparčiai, dažnai lenkiant tiek Lietuvos, tiek Šiaulių apskrities ir daugelio savivaldybių rodiklių tempus.

Šalia apgyvendinimo paslaugų svarbi turizmo paslaugų sudėtinė dalis yra maitinimo paslaugos. Pagal Radviliškio TIC, rajone veikia 21 maitinimo įstaiga³⁶:

- 7 restoranai („Skonio namai Linda“, „Central Hotel Radviliškis“, „Savas kampas“, „Kodas“, „Puriena“, „Smuklė žarija“, „Gaiva“)
- 5 kavinės („Pas Zitą“, „Kregždutė“, „Aušrinė“, „Seduvos malūnas“, Lino Daunecko individuali įmonė)
- 4 užkandinės („Jurvikas kebab“, „Roll’ka“, „Em-Liuks“, „Niam Niam“)
- 2 picerijos („Charlie pizza“, „Trolių pica“)
- 3 kepyklėlės („Prezzo“, „Linda liuks“, „Ratana“)

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Radviliškio r. sav. per 2015-2019 m. maitinimo įstaigų sumažėjo 8,5 proc., kai Lietuvoje padaugėjo 10,4 proc., o apskrityje sumažėjo 3,7 proc. Tarp lyginamų savivaldybių maitinimo įstaigų gausiausiai radosi Šiaulių rajono savivaldybėje (35,7 proc.), stipriausiai mažėjo Kelmės r. savivaldybėje (-8,7 proc.).

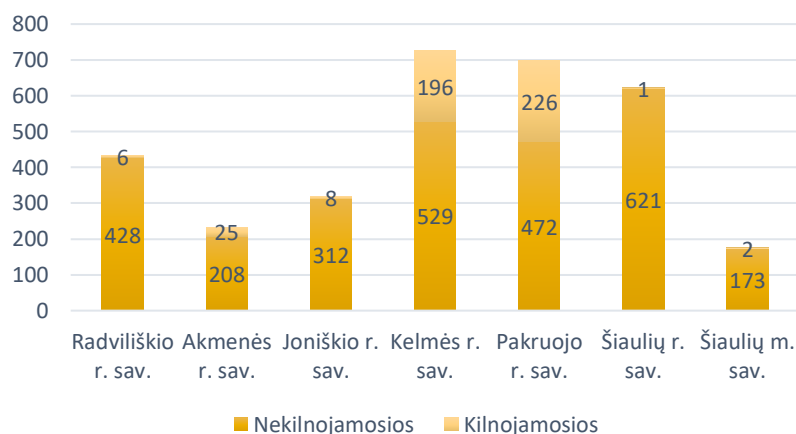
Įvertinus tiek apgyvendinimo, tiek maitinimo paslaugų statistiką, galima daryti išvadą, kad Radviliškio rajone vyksta apgyvendinimo paslaugų plėtra. Tačiau savivaldybėje vis dar jaučiamas maitinimo paslaugas teikiančių

³⁶ Pagal Turizmo žodyną, maitinimo įmonė – maisto, gėrimų ir kitų paslaugų teikimo reikalavimus atitinkanti įmonė.

įmonių stygius. Taip pat savivaldybė turi turistinį plėtros potencialą, kurį iliustruoja augantis užsienio turistų bei jų nakvynių skaičius.

Kultūros paveldas³⁷ skirstomas į **nekilnojamąsias kultūros vertybes**³⁸ ir **kilnojamąsias kultūros vertybes**³⁹. Pagal Kultūros vertybių registrą (<https://kvr.kpd.lt/#/news-stats>) šalyje 2020 m. pradžioje registruota 25893 nekilnojami kultūros objektai, iš jų 17681, kuriems nustatytos vertingos savybės, o 118 – objektai su aktais. Kultūros paveldas yra valstybei strategiškai svarbus istorijos raidoje visuomenės tęstinai kuriamas išteklius, kuris atspindi istorinę ir kultūrinę šalies raidą, vaidina svarbų vaidmenį išsaugant ir puoselėjant tautinį tapatumą. Tačiau Lietuvoje visuomenė nepakankamai tapatina save su kultūros paveldu ir neišnaudoja visų jo teikiamų galimybių. Vadovaujantis užsienio šalių patirtimi ir geraisiais pavyzdžiais Lietuvoje, kultūros paveldas savo aktualizavimo⁴⁰ prasme turi didžiulį pritaikymo visuomenės socialiniams, ekonominiams, kultūros ir edukacijos poreikiams potencialą – sutvarkytame ir pritaikytame kultūros paveldo objekte gali įsikurti bendruomenės centras, menų inkubatorius, mokykla, kultūros įstaiga ar kita bendruomenei reikalinga įstaiga ar organizacija.

Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro (<https://kvr.kpd.lt/#/>) duomenimis, 2020 m. pradžioje Radviliškio r. sav. buvo įregistruotos 428 nekilnojamosios kultūros vertybės, iš kurių 171 – saugoma valstybės. Taip pat registre yra 6 kilnojamosios Radviliškio r. sav. kultūros vertybės. Kultūros registre daugiausiai registruotų kultūros vertybių turėjo Kelmės r. sav. (529 nekilnojamosios, 196 kilnojamosios).

2.3.4.5. pav. Kultūros vertybių skaičius savivaldybėse 2020 m. (vnt.)

Šaltinis: LR kultūros vertybių registras

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro duomenimis, Radviliškio rajono savivaldybė turi tiek rajono, tiek regiono, tiek nacionaliniu mastu reikšmingų kultūros paveldo objektų: memorialiniai (53),

³⁷ Remiantis Turizmo žodynu, paveldas – išskirtinė materialinė ir dvasinė kultūra, perduodama vėlesnėms kartoms. Kultūrinio turizmo pagrindas.

³⁸ Remiantis LR nekilnojamojų kultūros vertybių apsaugos įstatymu, *nekilnojamosios kultūros vertybės* – kultūrinės vertės ir visuomeninės reikšmės statiniai, jų priklausiniai bei kompleksai, ansambliai ir vietovės, įregistruoti šio įstatymo nustatyta tvarka.

³⁹ Remiantis LR kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymu, *kilnojamosios kultūros vertybės* – prieš 50 metų ir anksčiau sukurti pagal paskirtį ir prigimtį kilnojamieji visuomenės ir žmogaus veiklos medžiaginiai kūriniai ir kiti daiktai, turintys didelę kultūrinę vertę, tai yra reikšmingi etniniu, archeologiniu, istoriniu, meniniu, moksliniu, techniniu, religiniu ir kitokiais požiūriais, taip pat tuo, kad apibūdina tipiškus bei specifinius nacionalinio gyvenimo reiškinius; kilnojamąja kultūros vertybe gali būti ir vėliau nei prieš 50 metų sukurtas kūrinys, turintis didelę kultūrinę vertę.

⁴⁰ Pagal Lietuvos Respublikos Kultūros ministro įsakymą „Dėl kultūros objektų aktualizavimo 2014-2020 metų programos patvirtinimo“, *aktualizavimas* – objekto pritaikymas šiuolaikinės visuomenės ir (arba) vietos bendruomenės kultūriniais, socialiniams ir (arba) ekonominiams (t. y., teritorijos, regiono patrauklumo investicijoms didinimas, investicijų įtaka naujų darbų vietų, papildomos rinkos sukūrimui ir pan.) poreikiams.

inžineriniai (25), dailės (25), urbanistiniai (2), architektūriniai (160), sakraliniai (7), mitologiniai (4), istoriniai (47), etnokultūriniai (14), archeologiniai (24), kraštovaizdžio (17), želdynų (19).

Gamtos paveldas. Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje yra 4 saugomos teritorijos (visos saugomos valstybės): Daugyvenės kraštovaizdžio draustinis, Praviršulio tyrelio botaninis zoologinis draustinis, Sulinkių valstybinis ornitologinis draustinis ir Tyrulių valstybinis botaninis-zoologinis draustinis.

TURIZMO, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDO APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Apgyvendinimo įstaigų skaičius 2019 m. (vnt.)	12	62 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	23 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)
 Suteiktų nakvynių skaičiaus pokytis 2019 m. (proc.)	302,1	35,9	37,5
 Apgyvendintų turistų skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	321,5	43,9	38,2
 Maitinimo įstaigų skaičiaus dinamika (proc.)	-8,5	10,4	-3,7
 Kultūros vertybių skaičius 2020 m. (vnt.)	434	431 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	458 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)

2.4. SOCIALINĖ APLINKA

2.4.1. ŠVIETIMAS

Vienas svarbiausių rodiklių, apibūdinančių švietimo lygį savivaldybėje, yra **švietimo prieinamumas**. Jis vertinamas atsižvelgiant į švietimo struktūras ir ugdymosi poreikius, įvertinant pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo švietimo teikėjų tinklo pakankumą, kuris užtikrina asmenų ugdymąsi.

Radviliškio rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2019 m. pabaigoje Radviliškio r. sav. veikė šios švietimo paslaugas teikiančios įstaigos:

- 4 ikimokyklinio ugdymo mokyklos (iš kurių visos – lopšeliai-darželiai);
- 13 bendrojo lavinimo mokyklų (iš kurių 1 mokykla-darželis, 4 pagrindinės mokyklos, 2 progimnazijos ir 6 gimnazijos);
- 4 neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios mokyklos;
- 1 švietimo pagalbos įstaiga;
- 1 profesinio mokymo įstaiga.

2.4.1.1. lentelė. Švietimo įstaigos ir jose ugdytų vaikų/mokinių bei veikusių klasių/ grupių skaičius Radviliškio rajono savivaldybėje 2019 m.

Švietimo įstaigos tipas (įstaigų skaičius)	Pavadinimas	Ugdytinių skaičius (ikimokyklinio amžiaus vaikų ar priešmokyklinio amžiaus vaikų skaičius) 2019 m.	Klasių ar grupių skaičius 2019 m.
Ikimokyklinio ugdymo mokyklos			
Lopšeliai-darželiai (4)	Radviliškio r. Šeduvos lopšelis-darželis	198	11
	Radviliškio lopšelis-darželis "Žvaigždutė"	239	12
	Radviliškio lopšelis-darželis "Kregždutė"	134	9
	Radviliškio lopšelis-darželis "Eglutė"	215	11
Bendrojo lavinimo mokyklos			
Mokykla-darželis (1)	Radviliškio r. Baisogalos mokykla-darželis	127/125	9/8
Pagrindinės mokyklos (4)	Radviliškio r. Alksnupių pagrindinė mokykla	102/16	9/1
	Radviliškio r. Pakalniškių pagrindinė mokykla (2020 m. rugpjūčio 31 d. reorganizuota, prijungiant prie Šeduvos gimnazijos)	67/15	6/1
	Radviliškio r. Pociūnėlių pagrindinė mokykla	68/17	8/1
	Radviliškio Gražinos pagrindinė mokykla	520/47	26/3
Progimnazijos (2)	Radviliškio V. Kudirkos progimnazija	569/73	25/4
	Radviliškio Vaižganto progimnazija	417/83	18/4
Gimnazijos (6)	Radviliškio Lizdeikos gimnazija	567	21
	Radviliškio r. Šeduvos gimnazija	538	31
	Radviliškio r. Baisogalos gimnazija	295	14
	Radviliškio r. Grinkiškio J. Poderio gimnazija	173/31	12/2
	Radviliškio r. Sidabravo gimnazija	170/42	12/3

	Radviliškio r. Šiaulėnų M. Šikšnio gimnazija	250/32	16/2
Neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios mokyklos			
Daugiafunkciai centrai (2)	Kutiškių daugiafunkcis centras	20	2
	Palonų daugiafunkcis centras	13	1
Dailės mokykla (1)	Radviliškio dailės mokykla	211	-
Muzikos mokykla (1)	Radviliškio muzikos mokykla	337	-
Švietimo pagalbos įstaigos			
	Radviliškio rajono savivaldybės švietimo ir sporto paslaugų centras	-	-
Profesinio mokymo įstaigos			
	Radviliškio technologijų ir verslo mokymo centras	-	-

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Radviliškio rajono savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis ir www.aikos.smm.lt

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas. Radviliškio rajono savivaldybės administracijos pateikti duomenys rodo, kad 2019 metais buvo ugdomi 1267 ikimokyklinio amžiaus vaikai. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas buvo ugdomi 786 vaikai, bendrojo lavinimo įstaigose – 481 vaikas (iš jų 125 vaikai mokykloje-darželyje, 95 vaikai pagrindinėse mokyklose, 156 – progimnazijose ir 105 – gimnazijose).

Remiantis Lietuvos statistikos departamento statistika, Radviliškio rajono savivaldybėje 2019 metais buvo ugdomi 1036 **auklėtiniai**⁴¹. Lyginamų savivaldybių tarpe tai vienas didžiausių skaičių, kurį lenkė tik Šiaulių rajono savivaldybės rodiklis (1203 vaikai) ir Šiaulių miesto savivaldybės rodiklis (5170 vaikų). Lyginant 2019 m. laikotarpį su 2015 metais, ikimokyklinio amžiaus vaikų pokytis Radviliškio r. sav. buvo gan mažas ir siekė 2,0 proc. Lietuvoje ir Šiaulių apskrityje šis pokytis taip pat nebuvo itin didelis, atitinkamai 5,3 proc. ir 4,0 proc. Lyginamų savivaldybių tarpe labiausiai augo Šiaulių r. sav. rodiklis (17,4 proc.), tačiau Joniškėje šis rodiklis krito (-0,4 proc.). Radviliškio rajono savivaldybėje 2019 m. auklėtinių skaičius sudarė 0,85 proc. šalies ir 10,1 proc. apskrities auklėtinių ir, palyginus su 2015 metais, šio rodiklio dalis Lietuvoje ir apskrityje sumažėjo atitinkamai 3,18 proc. ir 1,94 proc.

2.4.1.2. lentelė. Ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius (asm.) ir jo dinamika (proc.) 2015-2019 m.

Administracinė teritorija\Metai	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	Pokytis, lyginant 2019 m. ir 2015 m.
Lietuvos Respublika	115574	116814	119336	120855	121717	5,3%
Šiaulių apskritis	9864	9998	10060	10188	10257	4,0%
Radviliškio r. sav.	1016	1061	1010	1014	1036	2,0%
Akmenės r. sav.	690	733	752	747	767	11,2%
Joniškio r. sav.	711	723	709	703	708	-0,4%
Kelmės r. sav.	709	733	730	769	735	3,7%
Pakruojo r. sav.	593	610	596	610	638	7,6%
Šiaulių r. sav.	1025	1078	1146	1169	1203	17,4%
Šiaulių m. sav.	5120	5060	5117	5176	5170	1,0%

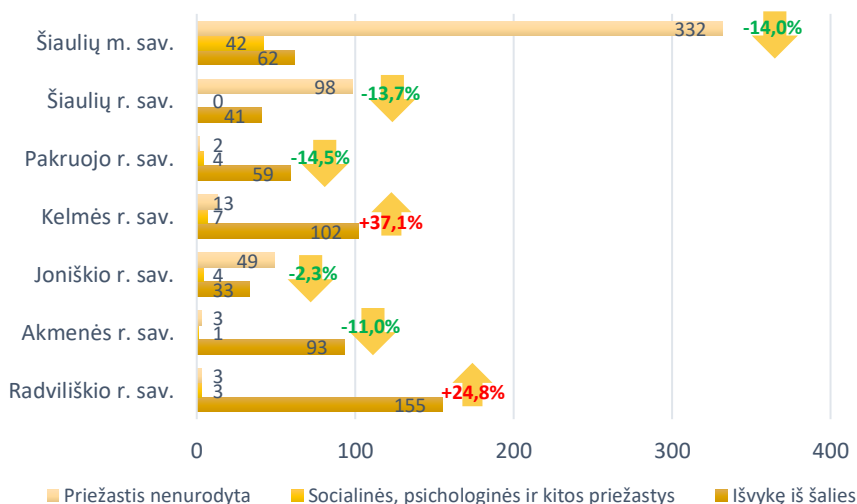
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

⁴¹ Pagal Lietuvos statistikos departamentą, *auklėtiniai* – visose švietimo institucijoje pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ugdomi vaikai.

Bendrasis ugdymas. ⁴²Remiantis Radviliškio rajono savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, 2019 metais Radviliškio r. sav. mokėsi 2863 bendrojo ugdymo mokiniai⁴³ (iš jų 127 mokėsi mokykloje-darželyje, 757 – pagrindinėse mokyklose, 986 – progimnazijose, o 1993 – gimnazijose).

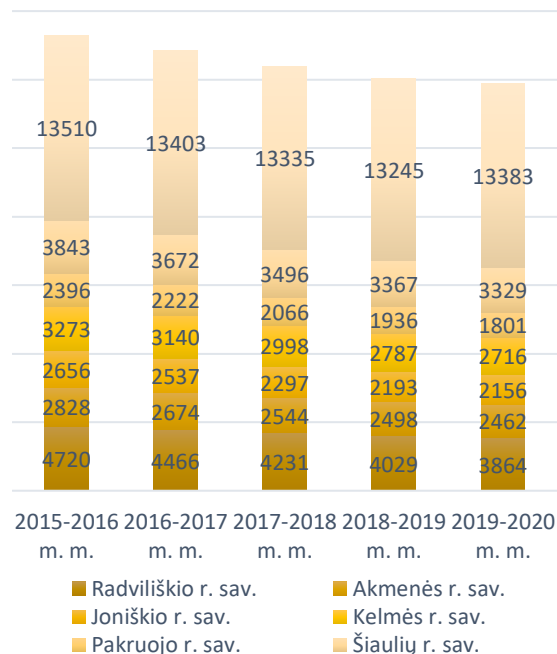
Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, Lietuvoje, Šiaulių apskrityje bei visose nagrinėjamose savivaldybėse, lyginant 2019-2020 mokslo metus su 2015-2016 m. m., pagal bendrojo ugdymo programas besimokiusių mokinių skaičius mažėjo. Radviliškyje šis skaičius sumažėjo 18,1 proc., kai šalyje ir apskrityje atitinkamai mažėjo 2,8 proc. ir 10,6 proc. Pats ryškiausias mažėjimas fiksuotas Pakruojo r. sav. (-24,8 proc.), mažiausias – Šiaulių m. sav. (-0,9 proc.). Bendrojo ugdymo mokiniai Radviliškio rajono savivaldybėje 2019-2020 mokslo metais sudarė 1,2 proc. visų Lietuvos mokinių bei 13,0 proc. visų Šiaulių apskrities mokinių dalį.

Lietuvos statistikos departamente pateikta informacija apie mokyklinio amžiaus (7-15 m.) vaikus, nesimokančius⁴⁴ mokykloje dėl šių priežasčių: jie yra išvykę iš šalies, nelanko mokyklos dėl socialinių, psichologinių ir kitų priežasčių ir yra išskiriami tie nesimokantys, kurie nenurodė priežasties. Ši informacija svarbi tuo, jog parodo realią bendrojo ugdymo savivaldybėse situaciją, apimančią ne tik besimokančius mokinius, bet ir susiduriančius su įvairiomis problemomis (negalėjimas mokyti).

2.4.1.2. pav. Nesimokančių asmenų skaičius (asm.) 2019-2020 m. m. ir jo dinamika (proc.) 2015-2016 – 2019-2020 m. m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.4.1.1. pav. Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius savivaldybėse (asm.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

*nuo 2019-2020 m. m. įtraukiami profesinėse mokyklose besimokantys mokiniai

Radviliškio rajono savivaldybėje didžiausią nesimokančių mokyklinio amžiaus vaikų dalį 2019-2020 m. m. sudarė išvykusieji iš šalies, o bendras nesimokančiųjų mokinių skaičius 2019-2020 m. m., lyginant su 2015-2016 m. m., padidėjo 24,8 proc. (Lietuvoje šis skaičius didėjo 3,5 proc., o Šiaulių apskrityje mažėjo 4,6 proc.). Lyginamose savivaldybėse rodiklis minėtu laikotarpiu augo tik Kelmės r.

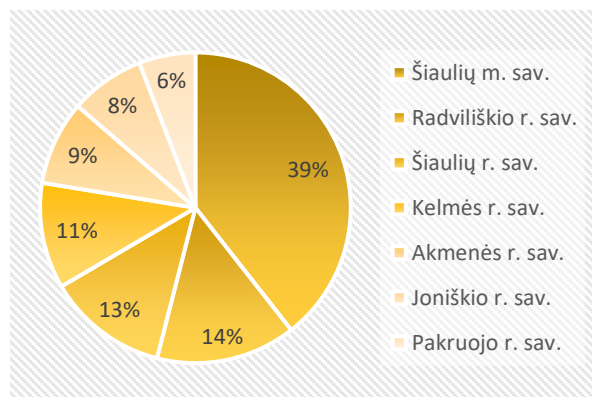
⁴² Pagal LR Švietimo įstatymą, bendrasis ugdymas – pradinis ugdymas, pagrindinis ugdymas, vidurinis ugdymas.

⁴³ Pagal LR Švietimo įstatymą, mokinys – asmuo, kuris mokosi.

⁴⁴ Pagal Lietuvos statistikos departamento nesimokančių mokyklose asmenų statistikos apibrėžtį, nesimokantis asmuo – neįregistruotas Mokinių registre 7–15 metų vaikas, kurio deklaruota gyvenamoji vieta yra atitinkamoje savivaldybėje, arba vaikas, įrašytas į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą pagal savivaldybę, kurioje gyvena.

sav. (+37,1 proc.), visose kitose savivaldybėse rodiklis mažėjo. Labiausiai nesimokančiųjų skaičius sumažėjo Pakruojo r. sav. (-14,5 proc.).

Lyginant savivaldybes, pravartu pažvelgti į nesimokančiųjų mokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus pasiskirstymą savivaldybėse. Diagramoje, pateiktoje dešinėje, matoma, kad didžiausia nesimokančiųjų dalis koncentruojasi Šiaulių miesto savivaldybėje, kai Radviliškio rajono savivaldybė šiuo požiūriu užima antrą vietą Šiaulių apskrities savivaldybių tarpe. Mažiausia nesimokančiųjų dalis koncentruojasi Pakruojo rajono savivaldybėje, kur, beje, žymimas ir stipriausias nesimokančiųjų skaičiaus mažėjimas.

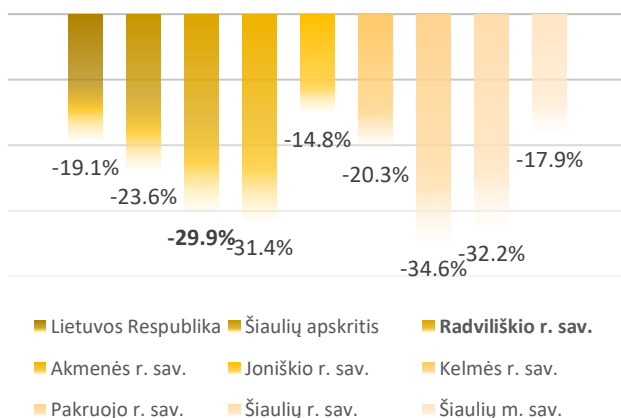

2.4.1.3. pav. Nesimokančiųjų pasiskirstymas savivaldybėse 2019-2020 m. m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Radviliškio r. sav. nesimokančių mokyklinio amžiaus vaikų skaičius 2019-2020 m. m. sudarė 0,97 proc. visų šalies nesimokančiųjų skaičiaus, tai yra kiek mažesnė dalis nei besimokančių bendrojo ugdymo mokyklose visos šalies mastu (1,2 proc.).

Šalia statistikos apie nesimokančiuosius mokyklinio amžiaus vaikus, svarbu paminėti ir išsilavinimą įgijusių asmenų skaičių ir pokytį savivaldybėse, išskiriant pagrindinį išsilavinimą ir vidurinį išsilavinimą.

2.4.1.4. pav. Pagrindinį išsilavinimą įgijusių asmenų skaičiaus pokyčiai 2019 m., lyginant su 2015 m. (proc.)

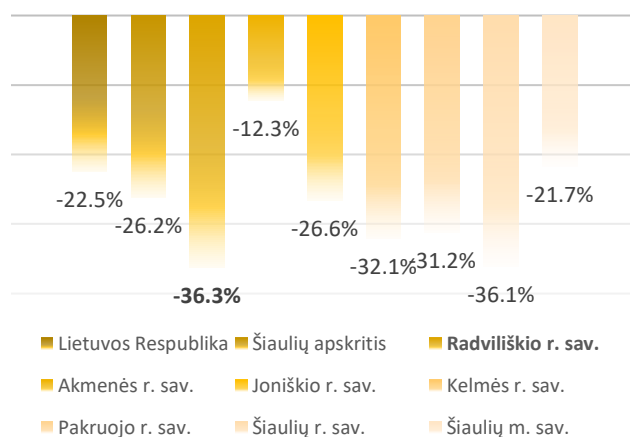
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Radviliškio r. sav. (-36,3 proc.), mažiausiai – Akmenės r. sav. (-12,3 proc.). Net penkiose savivaldybėse vidurinį išsilavinimą įgijusių žmonių skaičiaus mažėjimas pralenkė Lietuvos (-22,5 proc.) ir Šiaulių apskrities (-26,2 proc.) rodiklių mažėjimą. Lėtesnis rodiklio mažėjimas 2019 metais, lyginant su 2015 metais buvo tik Šiaulių miesto savivaldybėje (-21,7 proc.) ir Akmenės rajono savivaldybėje (-12,3 proc.).

Pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos pateiktus duomenis, Radviliškio rajono savivaldybėje 2018-2019 mokslo metais (analizės rengimo metu naujesnių duomenų

Pagrindinį išsilavinimą įgijusių moksleivių skaičius visose lyginamose teritorijose 2019 m., lyginant su 2015 metais, mažėjo. Radviliškio r. sav. šis rodiklis mažėjo (-29,9 proc.) sparčiau ir už Lietuvos (-19,1 proc.), ir už Šiaulių apskrities (-23,6 proc.) rodiklio mažėjimą. Tuo tarpu lėčiausias rodiklio mažėjimas stebimas Joniškio r. sav. (-14,8 proc.), sparčiausias – Pakruojo r. sav. (-34,6 proc.).

Vidurinį išsilavinimą įgijusių asmenų skaičius visose lygintose savivaldybėse, šalyje ir apskrityje taip pat mažėjo. Labiausiai –

2.4.1.5. pav. Vidurinį išsilavinimą įgijusių asmenų skaičiaus pokyčiai 2019 m., lyginant su 2015 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

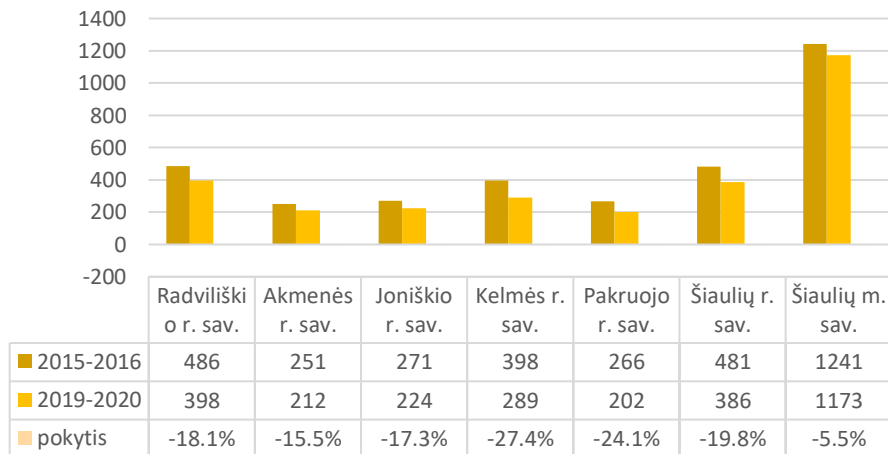
nebuvo pateikta, duomenys – rugsėjo 1 d.) mokėsi 644 bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai, turintys specialiųjų ugdymo poreikių⁴⁵ (išskyrus priešmokyklinio amžiaus vaikus, besimokančius ikimokyklinio ugdymo skyriuose). Tai sudarė 15,1 proc. visų mokinių skaičiaus, kai šalies vidurkis siekė 11,6 proc., apskrities – 16,6 proc. 2015-2018 m. Radviliškio r. sav. rodiklis mažėjo nežymiai (-1,4 proc.), kai apskrityje išaugo 2,2 proc., o šalyje – 10,8 proc.

Remiantis ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos pateiktais duomenimis, pagalbos specialistų, tenkančių 100-ui mokinių (priešmokyklinių grupių ir 1-12 klasių moksleiviai), Radviliškio r. sav. 2018-2019 mokslo metais teko 0,79, kai šalyje – 0,72, o apskrityje – 0,88. Palyginus su kitomis savivaldybėmis, Radviliškio r. sav. rodiklis viršijo tik Šiaulių r. sav. (0,71) ir Šiaulių m. sav. (0,71) rodiklius. Didžiausias rodiklis minėtu laikotarpiu stebimas Joniškio r. sav. – 1,1.

Vadovaujantis LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengtu leidiniu „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose 2019. Mokinių pasiekimų atotrūkis“, 2019 m. Radviliškio r. sav. apibendrintas VBE rodiklis, vertinant lyginamas savivaldybes, buvo beveik pats žemiausias – 171 ir lenkė tik Kelmės r. sav. (156). Didžiausias apibendrintas VBE rodiklis buvo Pakruojo r. sav. – 228.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengtame leidinyje „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose 2019. Mokinių pasiekimų atotrūkis“ Radviliškio r. sav. pateiktos tokios rekomendacijos: „Aukštos kvalifikacijos mokytojų dalis didėja, tačiau mokinių mokymosi pasiekimai negerėja. Reikėtų sutelkti dėmesį į mokytojų kvalifikacijos kokybinį augimą, jaunų specialistų pritraukimą. Siekiant kiekvieno mokinio mokymosi pažangos kryptingai tobulinti mokytojų gebėjimus įžvelgti ir tenkinti individualius mokinių mokymosi poreikius, stiprinti mokymosi motyvą. Tęsti mokyklų tinklo pertvarką siekiant mažinti mažų klasių komplektų skaičių ir jungtinėse klasėse besimokančių mokinių dalį.“

2015-2016 – 2019-2020 mokslo metais, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, šalyje mažėjant bendrojo ugdymo mokinių skaičiui, mažėjo ir bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų⁴⁶ ir vadovų skaičius. Radviliškio r. sav. rodiklio mažėjimu (-18,1 proc., arba 88 darbuotojais) pralenkė ir Lietuvos, ir apskrities rodiklius, kurie vidutiniškai mažėjo, atitinkamai, 11,3 proc. ir 15,0 procento, bei savivaldybių tarpe mažėjo lėčiau tik nei Šiaulių m. sav. (-5,5 proc.), Akmenės r. sav. (-15,5 proc.) ir Joniškio r. sav. (-17,3 proc.).

2.4.1.6. pav. BUM mokytojų ir vadovų skaičius (asm.) ir jo pokyčiai 2019 m. m., lyginant su 2015 m. m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

*Mokytojai, dirbantys pagrindiniame darbe

⁴⁵ Pagal LR Švietimo įstatymą, specialieji ugdymosi poreikiai – pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių.

⁴⁶ Pagal LR Švietimo įstatymą mokytojas – asmuo, ugdomasis mokinius pagal formaliojo arba neformaliojo švietimo programas.

Remiantis ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos pateiktais duomenimis, iš viso Radviliškio r. sav. 2019-2020 mokslo metais dirbo 475 pedagoginiai darbuotojai⁴⁷, iš kurių 400 mokytojai (kartu su priešmokyklinio ugdymo pedagogais, išskyrus vadovus), iš kurių 55,5 proc., arba 222 – aukštos kvalifikacijos⁴⁸ mokytojai (metodininkai ir ekspertai).

Neformalusis vaikų švietimas⁴⁹. Pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis, Radviliškio r. sav. 2019 m. neformaliojo švietimo galimybėmis mokykloje ir už mokyklos ribų naudojosi 73,6 proc. vaikų, o šalies rodiklis buvo 65,7 proc. Lyginamų savivaldybių tarpe tai didžiausias aktyvumas.

Radviliškio rajone veikia 4 **neformaliojo vaikų švietimo įstaigos**: Radviliškio dailės mokykla, Radviliškio muzikos mokykla, Radviliškio r. Palonų daugiafunkcis centras ir Radviliškio r. Kutiškių daugiafunkcis centras.

Radviliškio dailės mokykloje vykdomos trys pagrindinės mokymo programos: pradinio dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo programa (trukmė – 3 metai, mokinių amžius – nuo 7 iki 11 m.), pagrindinio dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo programa (trukmė – 4 metai, mokinių amžius – nuo 11 iki 16 m.) ir tikslinio dailės ugdymo programa (trukmė – 1-3 metai, skirta moksleiviams, ruošiantis dailės krypties studijoms). Mokykloje 2020 m. dirbo 10 mokytojų, iš kurių 6 – mokytojai metodininkai.

Radviliškio muzikos mokykloje vykdomos šios trys pagrindinės mokymo programos: pradinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programa, pagrindinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programa ir neformaliojo vaikų švietimo programos (ankstyvasis muzikinis ugdymas, kryptingas muzikinis ugdymas ir kt.). 2020 m. mokykloje dirbo 28 mokytojai.

Radviliškio r. Palonų daugiafunkcis centras rengia ikimokyklinio ir neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų švietimo programas, organizuoja ir teikia švietimo pagalbą (informacinę, psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę ir specialiąją pagalbą), organizuoja ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų maitinimą, organizuoja ir teikia savišvietos, kultūros (meno kolektyvų, studijų, būrelių veiklos organizavimo, renginių organizavimo ir kt.) paslaugas bei organizuoja mokamas papildomas paslaugas (klubus, būrelius, stovyklas, ekskursijas ir kita).

Radviliškio r. Kutiškių daugiafunkcis centras rengia ikimokyklinio ir neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų švietimo programas, organizuoja ir teikia švietimo pagalbą, organizuoja ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų maitinimą, organizuoja ir teikia savišvietos, kultūros paslaugas bei organizuoja mokamas papildomas paslaugas, organizuoja ir teikia bendrąsias socialines paslaugas (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir kt.).

Švietimo pagalbos įstaigos. Radviliškio r. sav. veikia viena švietimo pagalbos įstaiga – Radviliškio rajono savivaldybės švietimo ir sporto paslaugų centras. Centro pagrindinė veiklos sritis – švietimo pagalba. Papildomos veiklos: neformalusis vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų švietimas, atvirasis darbas su jaunimu, kūno kultūra ir sportas, socialinės paslaugos, buhalterinė apskaita, viešieji pirkimai bei ūkinės-techninės paslaugos Radviliškio rajono savivaldybės švietimo įstaigoms. Tarnybos veiklos rūšys: suaugusiųjų švietimas, sportinis ugdymas, pedagoginė psichologinė pagalba, dienos užimtumas.

Remiantis Radviliškio rajono savivaldybės švietimo ir sporto paslaugų centro 2019 metų veiklos ataskaitos duomenimis, centre 2019 metais dirbo 7 administracijos darbuotojai, 61 specialistas bei 14 kitų darbuotojų.

⁴⁷ Pagal LR Švietimo įstatymą, *pedagogas* – asmuo, įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, arba specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją.

⁴⁸ Pagal LR Švietimo įstatymą *kvalifikacija* – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens turimų kompetencijų arba profesinės patirties ir turimų kompetencijų, reikalingų tam tikrai veiklai, visuma.

⁴⁹ Pagal LR Švietimo įstatymą, *neformalusis švietimas* – švietimas pagal įvairius švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas.

2019 metais atlikti įvertinimai: 78 kompleksiniai (pirminiai ir pakartotiniai) vaiko raidos įvertinimai, 91 specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimai, skiriant specialųjį ugdymą, 65 ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų kalbos raidos įvertinimai ir 2 vaiko raidos įvertinimai DISC testu. Tarnyboje taip pat teikiamos individualios psichologinės konsultacijos vaikams, tėvams (globėjams, rūpintojams), pedagogams. 2019 metais suteikta 121 konsultacija 60-iai klientų.

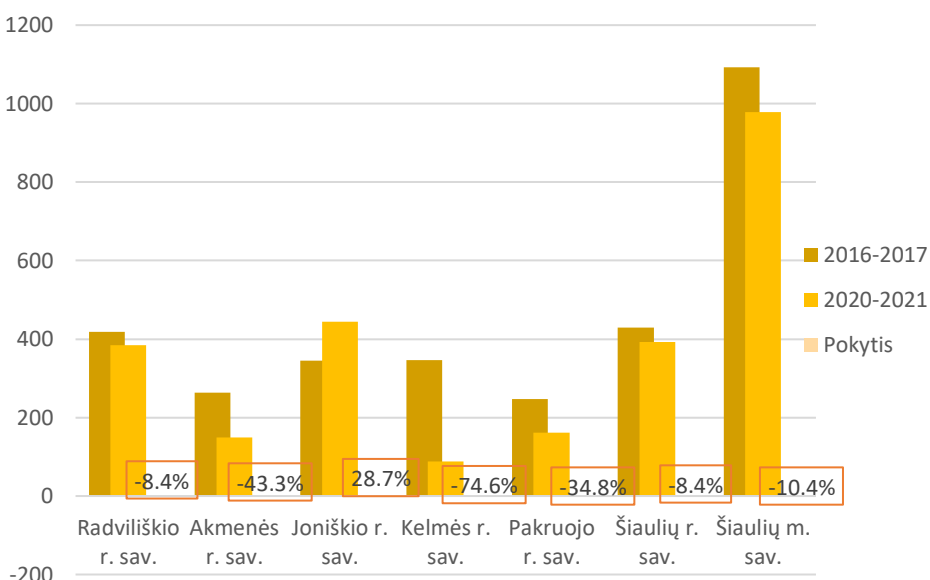
2019 m. rajone veikė 23 metodiniai būreliai. Jų iniciatyva buvo organizuoti 37 gerosios patirties renginiai, tarp kurių 11 metodinių būrelių narių pasitarimai, 6 konferencijos, 4 mokytojų akademijos kolegialaus mokymosi susirinkimai, 6 gerosios patirties seminarai, 4 praktiniai užsiėmimai, 3 atviros pamokos, 5 festivaliai, diskusija, kūrybos popietė. Pedagogai dalykines ir bendrąsias kompetencijas tobulino seminaruose – jų vyko 29. Suorganizuotos 7 edukacinės išvykos, 15 paskaitų. Moksleiviams 2019 m. suorganizuoti 33 konkursai/festivaliai, 29 olimpiados arba jų rajoniniai etapai. Olimpiadose užimtos 153 prizinės vietos.

Profesinis mokslas. Radviliškio r. sav. veikia Radviliškio technologijų ir verslo mokymo centras (toliau – Radviliškio TVMC), kuriame profesinis mokymas vykdomas pagal 7 programas: apdailininko (statybininko), floristo, staliaus, šaltkalvio, viešbučio darbuotojo, virėjo ir automobilių mechaniko.

Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, 2020-2021 m. m. įstaigoje pagal pirminio profesinio mokymo programas mokėsi 326 mokiniai. Lyginant su 2016-2017 m. m., mokinių skaičius Radviliškio TVMC sumažėjo 36,1 proc. arba 184 mokiniais.

Materialieji švietimo įstaigų ištekliai. ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, Radviliškio r. sav. bendrojo ugdymo mokyklose 2020-2021 m. m. buvo 384 kompiuteriai, skirti mokinių mokymui (specialiosios kompiuterių klasės ir (arba) informatikos kabinetai). Lyginant su 2016–2017 m. m., kompiuterių skaičius Radviliškio r. sav. BUM sumažėjo 8,5 proc., kai šalyje sumažėjo – 19,1 proc., Šiaulių apskrityje – 17,3 proc.

2020-2021 m. m. Radviliškio r. sav. vienu kompiuteriu naudojosi 9,9 mokinio. Šis rodiklis Radviliškio r. sav. buvo prastesnis tik už Joniškio r. sav. (4,7 mokinio) ir Šiaulių r. sav. (8,3 mok.) bet geresnis už likusių lygintų savivaldybių, Šiaulių apskrities (11,3) bei Lietuvos (13,7) rodiklį.

2.4.1.7. pav. Kompiuterių specialiosiose klasėse skaičius (vnt.) ir jo pokyčiai 2020 m. m., lyginant su 2016 m. m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

ŠVIETIMO APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Ikimokyklinio ugdymo vaikų skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	2,0	5,3	4,0
 BUM mokinių skaičiaus pokytis 2015-2019 m. m. (proc.)	18,1	2,8	10,6
 Nesimokiusių mokinių skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	24,8	3,5	-4,6
 Pagrindinį išsilavinimą įgijusių moksleivių skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	-29,9	-19,1	-23,6
 Vidurinį išsilavinimą įgijusių moksleivių skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	-36,3	-22,5	-26,2
 Bendrojo ugdymo mokytojų ir vadovų skaičiaus pokyčiai 2015-2019 m. m. (proc.)	-18,1	-11,3	-15,0
 Mokinių, dalyvavusių neformaliojo švietimo veiklose 2019 m., dalis (proc.)	73,6	65,7	69,8

Vienu kompiuteriu
besinaudojančių mokinių
skaičius BUM 2020-2021
m. m. (asm.)

9,9

13,7

11,3

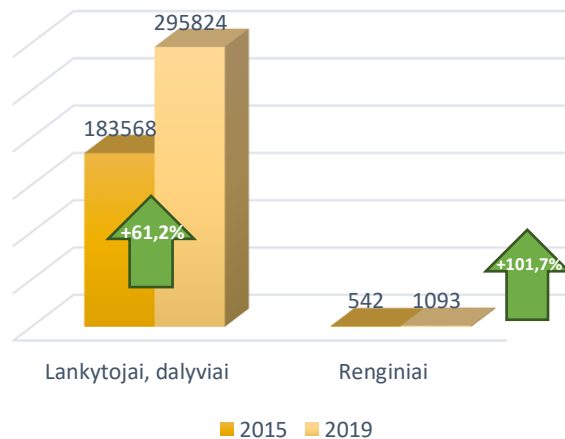
2.4.2. KULTŪRA IR MENAS

Kultūros tiekėjai. Kultūros centrai⁵⁰, bibliotekos⁵¹, muziejai⁵² ir kitos kultūros įstaigos, vykdydamos tiesioginę veiklą, įgyvendina kultūros politikos tikslus ir uždavinius savivaldybės teritorijoje. Radviliškio r. sav. kultūros politiką įgyvendina:

- Radviliškio miesto kultūros centras
- Radviliškio r. Šeduvos kultūros ir amatų centras
- Radviliškio r. Baisogalos kultūros centras
- Radviliškio etninės kultūros ir amatų centras
- Daugyvenės kultūros istorijos muziejus-draustinis (Muziejų sudaro keturi skyriai: Šeduvos kraštotyros, Kleboniškių kaimo buties, Burbiškio dvaro istorijos, Raginėtų archeologijos)
- Radviliškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka (24 kaimo filialai ir 1 miesto filialas)

Kultūros centrų veikla. Pagal Lietuvos nacionalinio kultūros centro duomenis, 2019 m. Radviliškio kultūros centruose vyko 1 093 renginiai (plačiąja prasme, apimantys parodas, edukacinius renginius ir kt.), kuriuose dalyvavo 295 824 dalyviai ir lankytojai. 2015 m. Radviliškio kultūros centrų renginių skaičius siekė 542, o dalyvių ir lankytojų – 183 568.

2015-2019 m. Radviliškio kultūros centruose surengtų renginių skaičius augo sparčiausiai (padaugėjo daugiau nei 2 kartus, arba 101,7 proc.) tarp lyginamų teritorijų: šalyje augo 18,0 proc., Šiaulių apskrityje augo lėtesniu tempu – 13,2 proc., Joniškio r. sav. ir Šiaulių m. sav. – mažėjo, o visose kitose savivaldybėse augo ne taip sparčiai.

2.4.2.1. pav. Radviliškio renginių ir jų dalyvių, lankytojų skaičius (asm.) ir jų dinamika 2013–2018 m. (proc.)
Šaltinis: Nacionalinis kultūros centras

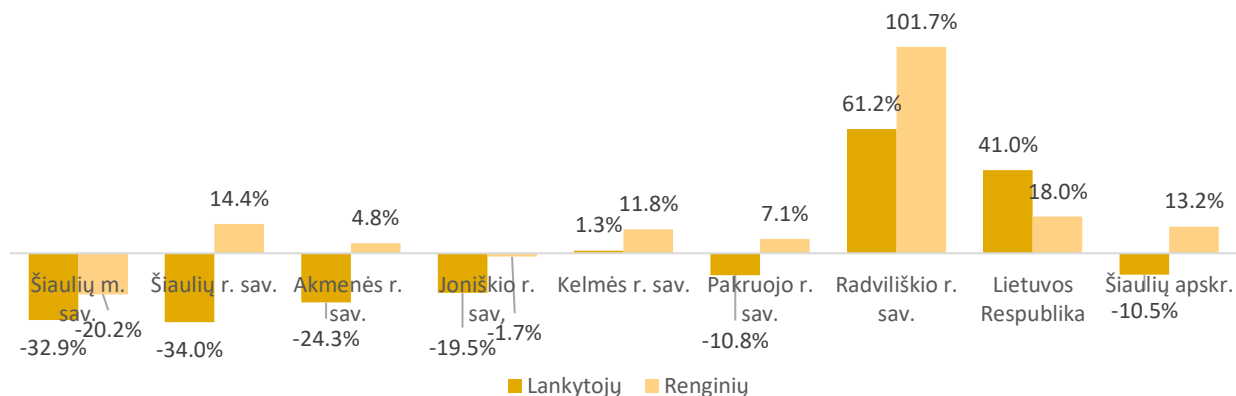
⁵⁰ Pagal Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymą, *kultūros centras* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas ir šio įstatymo nustatyta tvarka pripažintas juridinis asmuo, kuris savo veikla puoselėja etninę kultūrą, mėgėjų meną, kuria menines programas, plėtoja švietėjišką (edukacinę), pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius ir organizuoja profesionalaus meno sklaidą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁵¹ Pagal Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, *biblioteka* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas juridinis asmuo, veikiantis informacijos sklaidos, kultūros, mokslo ir švietimo srityse ir vykdamas bibliotekų veiklą, arba juridinio asmens, turinčio teisę vykdyti bibliotekų veiklą, struktūrinis padalinys (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁵² Pagal Lietuvos Respublikos muziejų įstatymą, *muziejus* – juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė, viešoji įstaiga ar kitos teisinės formos juridinis asmuo, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka, kurio svarbiausia veikla yra kaupti, saugoti, restauruoti, tirti, eksponuoti bei populiarinti materialines ir dvasines kultūros vertybes bei gamtos objektus (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Analizuojant dalyvių ir lankytojų skaičių renginiuose, Radviliškio r. sav. rodiklis augo taip pat sparčiausiai (61,2 proc.), kai šalies rodiklis augo 41,0 proc., apskrities mažėjo 10,5 proc., o stipriausias rodiklio mažėjimas buvo Šiaulių r. sav. – -34,0 proc.

2015-2019 m. augo profesionalaus meno renginių ir jų lankytojų skaičius. 2019 m. Radviliškio kultūros centruose buvo surengti 97 profesionalaus meno renginiai, kuriuose dalyvavo 40 603 lankytojai, kai 2015 m. buvo surengta 77 renginių, kuriuose dalyvavo 35 591 lankytojai. Taigi, renginių skaičius išaugo beveik ketvirtadaliu, t.y. apie 26 proc., o jų lankytojų skaičius – kiek mažiau – apie 14 proc.

2.4.2.2. pav. Renginių, jų dalyvių bei lankytojų kultūros centruose skaičiaus dinamika 2015–2019 m. (proc.)

Šaltinis: Nacionalinis kultūros centras

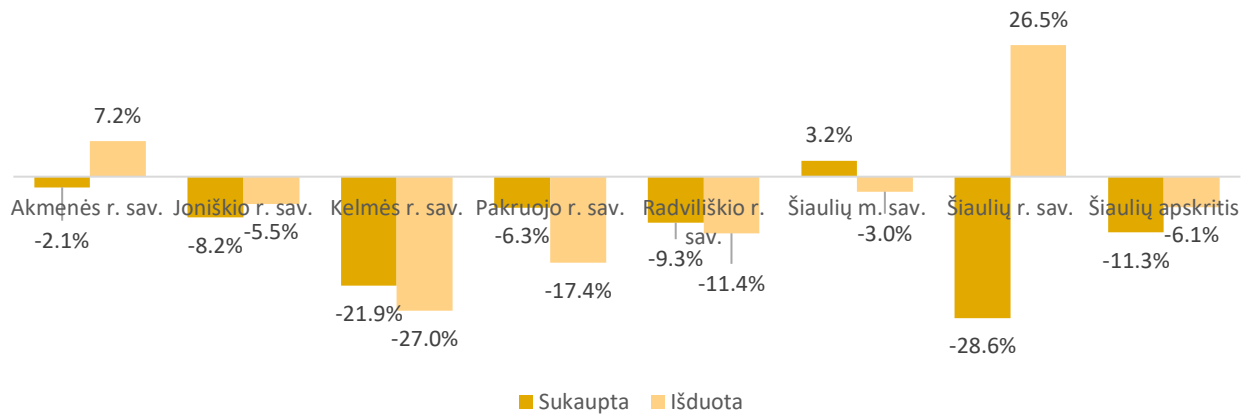
2019 m. Radviliškio rajone buvo 38 mėgėjų meno kolektyvai, tai sudarė 1,3 proc. šalies rodiklio ir 9,3 proc. Šiaulių apskrities rodiklio. Iš vertintų savivaldybių didžiausia mėgėjų meno kolektyvų dalis buvo Šiaulių r. sav. (24,3 proc.), mažiausia – Šiaulių m. sav. (3,9 proc.). Meno mėgėjų kolektyvų skaičius 2015–2019 m. laikotarpiu mažėjo daugelyje savivaldybių, šalyje ir apskrityje: šalyje – 3,6 proc., apskrityje – 1,9 proc., o Radviliškio r. sav. šis skaičius didėjo labiausiai – net 81,0 proc.

Dalyvių skaičiaus didėjimas mėgėjų meno kolektyvuose iš savivaldybių taip pat buvo didžiausias Radviliškio r. sav. (78,2 proc.). 2015–2019 m. rodiklis mažėjo beveik visose lyginamose teritorijose. Didžiausia mėgėjų meno kolektyvų dalyvių skaičiaus dalis apskrityje 2019 m. buvo Šiaulių r. sav. (21,5 proc.), o šalyje – taip pat Šiaulių r. sav. (2,7 proc.).

Bibliotekų veikla. Radviliškio r. sav. teritoriją aptarnauja Radviliškio VB su 26-iais padaliniais. Tai beveik didžiausias bibliotekų tinklas tarp lyginamų savivaldybių. Radviliškio VB ir padaliniuose 2019 m. buvo sukauptas 284,95 tūkst. fizinių dokumentų fondas, o išduota 266,25 tūkst. fizinių dokumentų.

2015 – 2019 m. sukauptas fizinių dokumentų fondas Radviliškio VB sumažėjo 9,3 proc. Tarp lyginamų savivaldybių labiausiai sukauptų fizinių dokumentų skaičius 2019 metais mažėjo Šiaulių r. sav. (-28,6 proc.), labiausiai daugėjo – Šiaulių m. sav. (+3,2 proc.). Didžiausią įtaką fizinių dokumentų mažėjimui turi fizinių dokumentų nurašymas perkeltiant juos į virtualią erdvę.

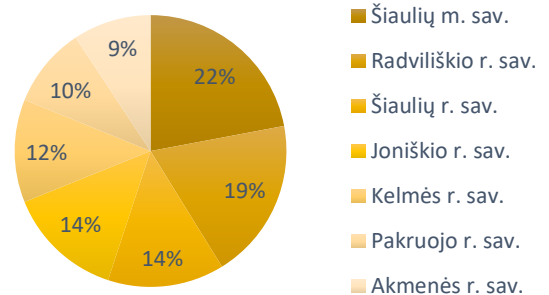
Fizinių dokumentų išduotis 2015–2019 m. laikotarpiu Radviliškio r. sav. sumažėjo 11,4 proc., nes vartotojai vis dažniau naudojami virtualiais dokumentais.

2.4.2.3. pav. Bibliotekų sukauptų ir išduotų dokumentų skaičiaus dinamika 2015–2019 m. (proc.)

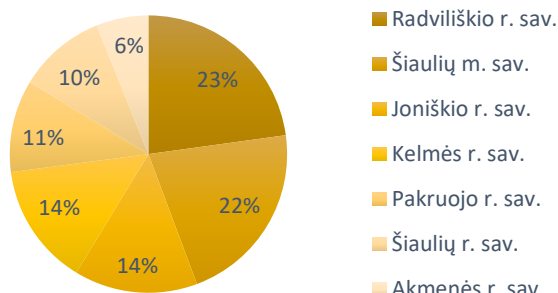
Šaltinis: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

2019 m. Radviliškio VB paslaugomis naudojosi apie 10 tūkst. vartotojų (palyginus su 2015 m., vartotojų skaičius padidėjo 1,6 proc.). Vartotojų skaičiumi Radviliškio rajono savivaldybę pralenkė tik Šiaulių miesto savivaldybė, kurios bibliotekose 2019 m. registruota 11,7 tūkst. vartotojų. Šiaulių apskrityje mažiausią vartotojų skaičių 2019 m. fiksavo Akmenės r. sav. (4949 vartotojai). Lyginant vartotojų skaičiaus pokyčius 2015-2019 metais savivaldybėse galima pastebėti, kad teigiamas didžiausias pokytis buvo Šiaulių m. sav. (2,3 proc.), didžiausias neigiamas pokytis – Pakruojo r. sav. (-19,6 proc.).

2.4.2.4. pav. Bibliotekose registruotų vartotojų pasiskirstymas savivaldybėse 2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

2.4.2.5. pav. Bibliotekose apsilankusių vartotojų pasiskirstymas savivaldybėse 2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

Biblioteką Radviliškio rajono savivaldybėje 2019 m. vartotojai aplankė apie 202 tūkst. kartų (palyginus su 2015 m. šis skaičius sumažėjo 2,6 proc.). Lyginamų savivaldybių tarpe tik dvejose buvo fiksuotas apsilankymų skaičiaus didėjimas 2019 m., palyginus su 2015 m. – Šiaulių r. sav. (+42,2 proc.) ir Šiaulių m. sav. (+10,8 proc.). Nepaisant to, kad beveik visose lyginamose savivaldybėse buvo fiksuojamas apsilankusiųjų skaičiaus mažėjimas, Šiaulių apskrityje šis skaičius augo, 2,5 proc.

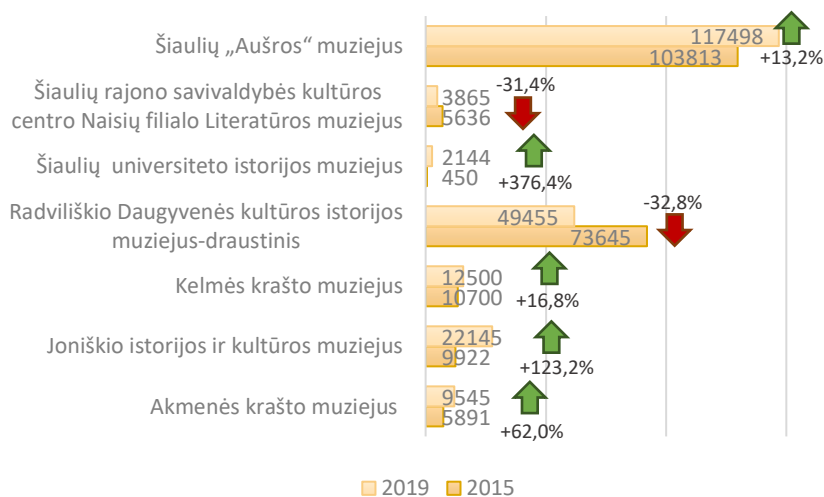
Didžiausią lankytojų skaičiaus dalį Šiaulių apskrityje sudarė Radviliškio r. sav. lankytojai (23 proc.), o mažiausią – Akmenės r. sav. (6 proc.)

Ne vienerius metus Viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose rengiami įvairaus pobūdžio projektai, skirti kelti bibliotekinių kvalifikaciją, organizuoti renginių ciklus, skatinti skaitymą, plėsti leidybinę funkciją. Daugumoje filialų atidaryta viešoji interneto prieiga, gyventojai nemokamai mokomi kompiuterinio raštingumo. 2009 metais buvo įrengta 10 naujų kompiuterizuotų darbo vietų, šiuo metu (2019 m.) Radviliškio VB bibliotekose yra 26 kompiuteriai, nuo 2015 m. šis skaičius nepasikeitė. 2018–2019 m. Viešojoje bibliotekoje ir kai kuriuose filialuose vykusiuose skaitmeninio raštingumo mokymuose dalyvavo 1 329 rajono gyventojai.

Viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose vyksta daug, įvairių, skirtingoms amžiaus grupėms ir visiems bendrų renginių, parodų, tarp jų ir respublikinių bei tarptautinių. 2019 m. iš viso organizuota 1 151 renginys, 448 parodos.

Muziejų veikla. Per 2019 metus Daugyvenės kultūros istorijos muziejuje-draustinyje įvykdyti 107 edukaciniai užsiėmimai, surengti 35 renginiai, 11 parodų bei 1 virtuali paroda.

Radviliškio rajono savivaldybės Daugyvenės kultūros istorijos muziejuje 2019 m. apsilankė 49 455, o muziejaus interneto svetainėje – 62 037 lankytojai.

2.4.2.6. pav. Muziejų lankytojai (asm.) ir jų dinamika 2015–2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

KULTŪROS IR MENO APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Kultūros centrų renginių skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	101,7	18	13,2
 Kultūros centrų renginių lankytojų skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	61,2	41,0	-10,5
 Mėgėjų meno kolektyvų skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	81,0	-3,6	-1,9
 Mėgėjų meno kolektyvų dalyvių skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	78,2	-1,3	-6,7

	Bibliotekų vartotojų skaičiaus pokytis 2015- 2019 m. (proc.)	1,6	4,5	-4,9
	Bibliotekų lankytojų skaičiaus pokytis 2015- 2019 m. (proc.)	-2,6	2,6	2,5
	Muziejų lankytojų skaičiaus pokytis 2015- 2019m. (proc.)	-32,8	43,4	3,4

2.4.3. KŪNO KULTŪRA IR SPORTAS

Kūno kultūros ir sporto tiekėjai bei dalyviai. Kūno kultūros ir sporto politiką Radviliškio r. sav. įgyvendina:

- Švietimo ir sporto paslaugų centro (toliau – ŠSPC) sporto skyrius
- Radviliškio plaukimo baseinas

Remiantis Radviliškio ŠSPC 2019 m. veiklos ataskaita, 2019–2020 m. m. centro sporto skyriuje įgyvendinamos bokso, futbolo, rytų kovos menų (karatė, tekvondo), krepšinio, laisvųjų imtynių, teniso, lengvosios atletikos ir tinklinio sporto šakų ugdymo programos, sudarytos 26 mokomosios grupės, jas lanko 297 mokiniai. Mokiniai savo sportinį meistriškumą tobulina dalyvaudami ir respublikinėse ir tarptautinėse varžybose⁵³. 2019 m. rajone buvo surengta daugiau kaip šimtas sportinių varžybų, jose dalyvavo per 4 300 dalyvių.

Remiantis Radviliškio rajono savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, **sporto infrastuktūra** yra:

- Radviliškio sporto arena (įkurta 2009 metais)
- Radviliškio bokso salė (įkurta 1982 metais)
- Radviliškio teniso kortai (įkurti 2009)
- Radviliškio Lietuvos Sąjūdžio stadionas (įkurtas 2009 metais)
- Radviliškio plaukimo baseinas (įkurtas 2017 metais)

Vadovaujantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtais 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 m. sporto statistikos metraščiais, 2017 m. Radviliškio r. sav. veikė 7 sporto salės, 23 krepšinio aikštelės, 15 tinklinio aikštelių, 5 futbolo aikštės, 3 teniso aikštelės bei 1 universalios dirbtinės dangos sporto aikštelė. 2018 m. ir 2019 m. duomenys Kūno kultūros ir sporto departamente prie LR Vyriausybės administracinių teritorijų lygiu analizės rengimo metu nebuvo teikiami.

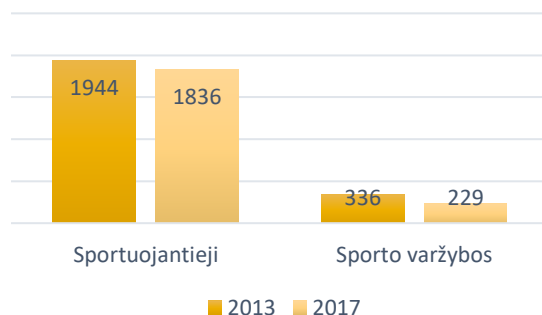
Pagal Radviliškio ŠSPC veiklos ataskaitą, Centro Sporto skyriuje 2017 m. buvo kultivuojamos šios sporto šakos: krepšinis, tinklinis, laisvosios imtynės, lengvoji atletika, karatė, futbolas, boksas, lauko tenisas, tekvondo. Jas

⁵³ Pagal Sporto terminų žodyną (2002), *sporto varžybos* – dviejų arba daugiau sportininkų, komandų, sporto klubų, kolektyvų varžymasis pagal iš anksto paskelbtus nuostatus, laikantis oficialiųjų sporto šakos taisyklių. Tikslas – nustatyti nugalėtojus, prizininkus, dalies arba visų dalyvių užimtas vietas.

lankė 301 mokiniai 26 mokomosiose grupėse. Skyriuje dirba 40 sporto darbuotojų. Ankstesnių duomenų analizės rengimo metu nebuvo pateikta. 2017 m. rajone buvo surengta virš šimto sportinių renginių, kuriose dalyvavo per 4 750 dalyvių.

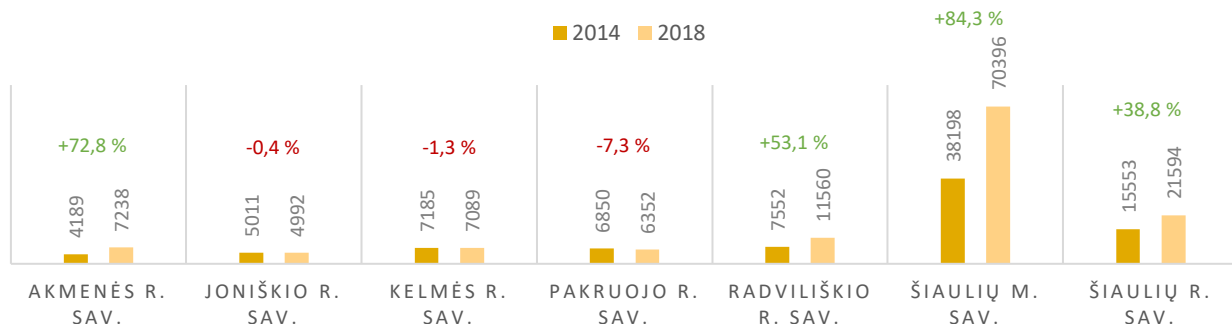
Lyginant 2019 m. su 2017 m., centro sporto skyriuje naujų sporto šakų neatsirado, tik buvo sujungtos karatė ir tekvondo sporto šakos ir pavadintos rytų kovos menų sporto šaka. 2013-2017 m. laikotarpiu sportuojančiųjų sumažėjo 5,6 proc. Sporto varžybų skaičius taip pat sumažėjo – -31,8 proc.

Atsižvelgiant į tai, kad rajone yra užsiimama ir neprofesionalia veikla (sveikatingumo programos, sportas visiems), galima palyginti savivaldybes pagal sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičių 2014-2018 metais (naujesnių duomenų analizės rengimo metu nepateikta). Radviliškio r. sav. dalyvių skaičiaus augimas 2018 m., palyginus su 2014 m., buvo beveik toks, kaip Šiaulių apskrities (53,3 proc.) – 53,1 proc. Labiausiai skaičius augo Šiaulių m. sav. (84,3 proc.), labiausiai mažėjo – Pakruojo r. sav. (-7,3 proc.), panašiai kaip ir Lietuvos – -7,4 proc.

2.4.3.1. pav. Sportuojančiųjų (asm.) ir sporto varžybų skaičius (vnt.) Radviliškio r. sav. 2013-2017 m.

Šaltinis: Kūno kultūros ir sporto departamentas

2.4.3.2. pav. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius (asm.) 2014-2018 m. ir jo dinamika (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. Radviliškio r. sav. sporto varžybų, sporto visiems renginių⁵⁴, sporto stovyklų⁵⁵ skaičius (366) iš lyginamų savivaldybių buvo mažesnis tik už Šiaulių m. sav. (2311) ir už Šiaulių r. sav. (404), tačiau 2013–2017 m. rodiklis mažėjo trečdaliu (-37,3 proc.). Tai buvo pats didžiausias rodiklio mažėjimas lyginamų savivaldybių tarpe. Nepaisant to, kad 2018 m. ir 2019 m. duomenų neturime, matomos tendencijos, jog sporto renginių skaičius, nors ir beveik didžiausias lyginamų savivaldybių tarpe, jo mažėjimas 2013-2017 laikotarpiu taip pat didžiausias. 2017 m. Radviliškio rajone pastatytas naujas plaukimo baseinas, ir iš statistinių duomenų matome, kad 2014-2018 m. sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius augo gana stipriai (grafikas aukščiau). Galima daryti išvadą, jog yra matoma tendencija sporto renginių dalyvių skaičiaus augime bei yra išnaudojamas sporto infrastruktūros potencialas.

⁵⁴ Pagal Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymo pakeitimo įstatymą (Žin., 2008, Nr. 47-1752), sportas visiems – sportinė veikla, palaikanti būtiną sportuotojų fizinį aktyvumą, sudaranti sąlygas varžytis, pagal išgales siekti sporto rezultatų.

⁵⁵ Pagal Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymo pakeitimo įstatymą (Žin., 2008, Nr. 47-1752), sporto stovykla – tikslingas trumpalaikis sportininkų arba komandos rengimas(is) varžyboms sporto bazėje.

Sporto infrastruktūra 2017 m. buvusi Radviliškio rajone pateikiama 2.4.3.1. lentelėje. Radviliškio r. sav. buvo 18 stadionų, kartu su Šiaulių m. sav. (25) ir Šiaulių r. sav. (21), tai buvo didžiausias skaičius tarp lyginamų savivaldybių. Radviliškio r. sav. tarp kitų lyginamų savivaldybių išsiskyrė didžiausiu turimų krepšinio ir tinklinio aikštelių skaičiumi, atitinkamai – 42 ir 37.

2.4.3.1. lentelė. Sporto infrastruktūra 2017 m.

Rūšis		Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
Universalios sporto arenos		-	15	1
Sporto kompleksai		-	28	2
Stadionai		18	594	91
Baseinai		-	47	5
Sporto salės		26	1 633	207
Lengvosios atletikos maniežai		-	6	1
Irklavimo sporto bazės		-	18	1
Buriavimo sporto bazės		-	8	1
Žirgų sporto maniežai		1	27	4
Dviračių trekai		-	2	1
Aerodromai		-	12	1
Ledo arenos		-	10	1
Šaudyklos		1	42	5
Krepšinio aikštelės		42	1 314	186
Futbolo aikštelės		13	632	70
Tinklinio aikštelės		37	764	135
Rankinio aikštelės		4	58	6

Teniso aikštelės		5	279	26
Automobilių kroso trasos		-	11	2
Motokroso trasos		-	7	1
Slidžių ir riedučių trasos		-	14	1
BMX dviračių trasos		-	9	3
Golfo aikštynai		-	6	-
Kartodromai		-	12	1
Hipodromai		-	6	-
Universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės		6	278	26
Dviračių takai (km)		27	1152	193,6

Šaltinis: Lietuvos sporto metraštis

KŪNO KULTŪROS IR SPORTO APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Sportuojančiųjų skaičiaus pokytis 2013-2017 m. (proc.)	-5,6	-3,4	15,5
 Sporto varžybų skaičiaus pokytis 2013-2017 (proc.)	-31,8	35,1	36,8
 Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičiaus pokytis 2014-2018 m. (proc.)	53,1	-7,4	53,3

Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų skaičiaus pokytis 2013-2017 m. (proc.)

-37,3

139,8

42,8

2.4.4. SOCIALINĖ APSAUGA

Socialinės paslaugos. Pagrindinė socialinių paslaugų⁵⁶ organizatorė Lietuvoje yra savivaldybė. Natūrali gyventojų kaita ir migracija yra pagrindiniai demografiniai rodikliai, nurodantys gyventojų skaičiaus kitimą, kuris tiesiogiai susijęs ir su socialinių paslaugų poreikiu. Senyvo amžiaus asmenys ir asmenys su negalia bei jų šeimos, šeimos, patiriančios socialinę riziką ir jose augantys vaikai, suaugę asmenys, patiriantys socialinę riziką yra pagrindiniai paslaugų gavėjai Radviliškio rajono savivaldybėje.

Pagal Radviliškio rajono savivaldybės socialinių paslaugų plano 2020 m. duomenis, 2019 m. iš viso buvo nepatenkinti 34 asmenų ilgalaikės socialinės globos poreikiai, 13 dienos socialinės globos asmens namuose poreikių, 1 laikinojo apnakvindinimo poreikis. Iš viso 2019 m. nebuvo patenkinti 14,4 proc. asmenų, galinčių gauti socialines paslaugas, poreikiai Radviliškio r. sav.

2.4.4.1. lentelė. Radviliškio r. sav. teikiamų socialinių paslaugų rūšys ir poreikio patenkinimas 2019 m.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis		
		Gavėjų skaičius	Įvertintas ir patenkintas	Įvertintas ir nepatenkintas
1.	Ilgalaikė socialinė globa		34	34 (laukia eilėje)
	<i>Šeduvos globos namai</i>	88		
	<i>Vaikų globos namai „Nykštukas“</i>	43		
	<i>Kitos globos įstaigos</i>	72		
2.	Trumpalaikė socialinė globa	5	5	-
3.	Dienos socialinė globa institucijoje	32	13	-
4.	Dienos socialinė globa asmenims namuose	29	13	13
5.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	Paslauga neteikiama	-	-
6.	Pagalba į namus	317	87	-
7.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas institucijose	41	41	-
8.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šeimos) namuose	252 (šeimos)	103	-
9.	Laikinas apnakvindinimas	38	37	1
10.	Kitos socialinės priežiūros paslaugos	-	-	-
11.	Bendrosios socialinės paslaugos	3143	-	-

Šaltinis: Radviliškio r. sav. 2020 metų socialinių paslaugų planas

⁵⁶ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, socialinės paslaugos yra paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

Socialinių paslaugų teikėjai. Radviliškio rajono, kaip ir visų šalies savivaldybių gyventojų socialinių paslaugų poreikį lemia panašūs veiksniai: bedarbystė, emigracija ir gyventojų skaičiaus mažėjimas, skurdžios pragyvenimo lėšos, socialinės integracijos problemos, žalingi įpročiai (piktnaudžiavimas alkoholiu, psichotropinių medžiagų vartojimas), pastogės, gyvenamojo būsto neturėjimas, negebėjimas spręsti savo socialinių problemų, kitos.

Socialinių paslaugų tinklą Radviliškio r. sav. sudaro socialinės paslaugų įstaigos⁵⁷ (savivaldybės biudžetinės įstaigos, viešosios įstaigos), NVO, šeimos, uždarosios akcinės bendrovės bei Savivaldybės finansuojamos vietos SADM pavaldymo ir perkamos paslaugos iš kitų šalies Savivaldybių įstaigų, asociacijų, nevyriausybiinių organizacijų, kt.

2.4.4.2. lentelė. Radviliškio r. sav. socialinės paslaugų įstaigos

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas	Įstaigos pavadinimas
1.	Stacionarių socialinių paslaugų įstaigos	<ul style="list-style-type: none"> - Vaikų globos namai „Nykštukas“ (nuo 2019 m. rugpjūčio 29 d. Radviliškio pagalbos šeimos centras) - Šeduvos globos namai - UAB „Senjorų namai“
2.	Nestacionarių socialinių paslaugų įstaigos	
	<i>Dienos socialinės globos paslaugų tipo įstaigos</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Švietimo ir sporto paslaugų centro Dienos užimtumo skyrius (DUS) - Dienos centras „Meleta“ - Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos "Radviliškio Viltis" dienos socialinės globos centras „Vilties sodas“
	<i>Dienos socialinės priežiūros paslaugų tipo įstaigos</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Radviliškio parapijos bendruomenės socialinių paslaugų centras - Šeduvos dienos socialinės priežiūros centras - Radviliškio parapijos bendruomenės socialinių paslaugų centro (RPBSPC) vaikų dienos centras „Ažuoliukas“ - RBBSPC Pakiršinio vaikų dienos centras „Gandriukas“ - Skėmių kaimo bendruomenės vaikų dienos centras - Pociūnėlių miestelio bendruomenės vaikų dienos centras „Spindulėlis“ - Šaukoto bendruomenės vaikų dienos centras „Antrieji namai“ - Kalnelio Gražionių vaikų ir jaunimo užimtumo centras (VJUC) „Ežiukas“ - Vėriškių vaikų dienos centras - Šiaulėniškių bendruomenės vaikų dienos centras „Spindulys“ - Radviliškio rajono Raudondvario vaikų dienos centras - Kunigiškių vaikų dienos centras „Giliukai“ - Baisogalos neįgaliųjų dienos užimtumo ir paslaugų centras (Radviliškio krašto žmonių su negalia sąjungos filialas)
3.	Šeimos	<ul style="list-style-type: none"> - Šeimyna „Dagilėliai“ - Šeimyna „Linksmasis traukinukas“ - Šeimyna „Saulės spindulys“ - Šeimyna „Jaukumo liepsnelė“

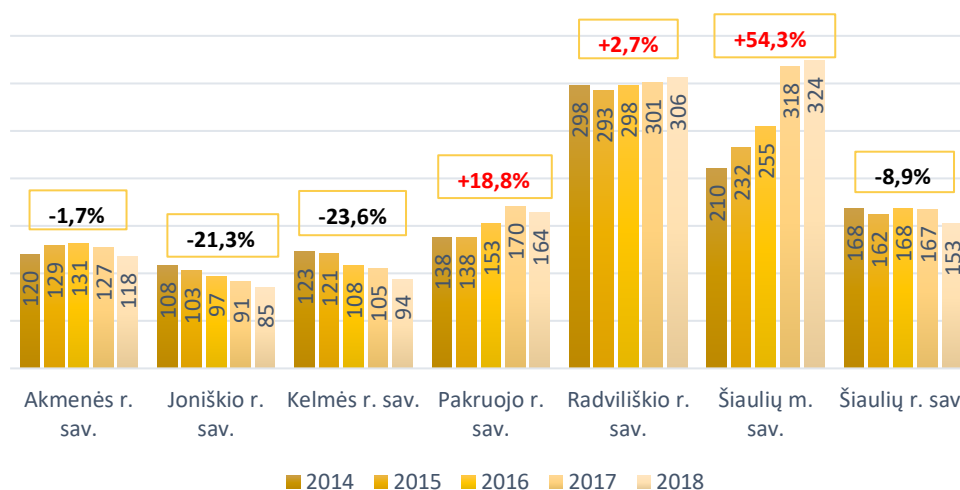
Šaltinis: Radviliškio r. sav. 2020 metų socialinių paslaugų planas

⁵⁷ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinių paslaugų įstaiga* – socialines paslaugas teikiantis LR ar kitoje ES valstybėje narėje arba kitoje EEE valstybėje įsisteigęs juridinis asmuo ar kita organizacija, jų padalinys, atitinkantys šiame įstatyme nustatytus reikalavimus (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 str.).

Siekiant efektyvesnio socialinių paslaugų organizavimo ir teikimo, Radviliškio r. sav. kasmet sudaro ir tvirtina socialinių paslaugų planą (šiuo metu vadovaujasi Radviliškio rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu 2020 m.).

Socialinių paslaugų gavėjai. Poreikį socialinėms paslaugoms turi įvairios Radviliškio r. sav. teritorijoje gyvenančių žmonių grupės (socialinių paslaugų gavėjai): **senyvo amžiaus asmenys; asmenys su negalia; šeimos, patiriančios socialinę riziką ir jose augantys vaikai bei suaugę asmenys, patiriantys socialinę riziką.**

Per penkerius metus (2014-2018 m., naujesnių duomenų nėra⁵⁸) **socialinę riziką**⁵⁹ patiriančių šeimų skaičius Radviliškio r. sav. išaugo 2,7 proc., kai šalyje sumažėjo 7,0 proc., apskrityje išaugo 6,8 proc. Tarp lyginamų savivaldybių rodiklis stipriausiai mažėjo Kelmės r. sav. (-23,6 proc.), o stipriausiai didėjo Šiaulių m. sav. (+54,3 proc.). Tuo tarpu lyginant ne tokį ilgą laikotarpį, 2017-2018 metais beveik visose lyginamose savivaldybėse, šalyje ir apskrityje, išskyrus Radviliškio r. sav. ir Šiaulių m. sav., šis rodiklis mažėjo.

2.4.4.1. pav. Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius (vnt.) ir jo dinamika 2014–2018 m. (proc.)

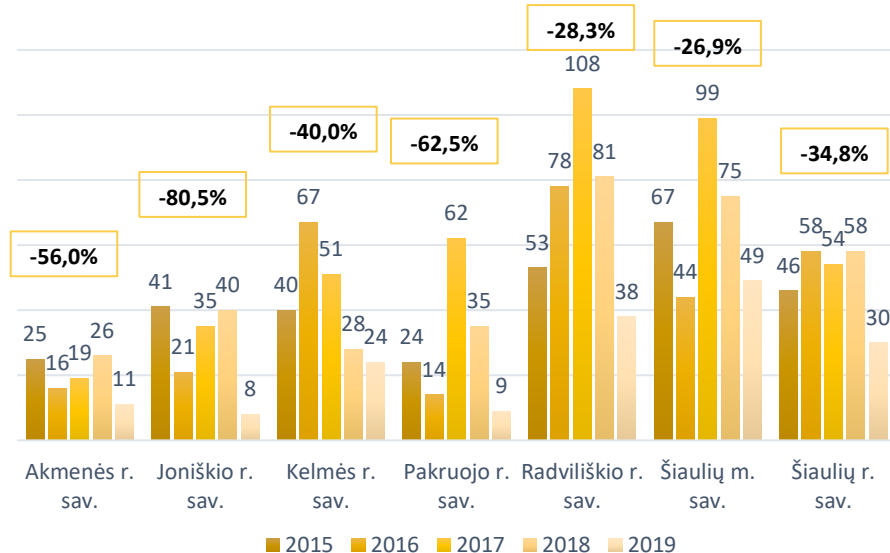
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, kitaip nei socialinę riziką patiriančių šeimų, jose augančių vaikų skaičius 2014-2018 m. Radviliškio rajone sumažėjo 10,9 proc. Šio rodiklio sumažėjimas buvo per vidurį tarp lyginamų savivaldybių, kur didžiausias mažėjimas fiksuojamas Kelmės r. sav. (-35,6 proc.), o didžiausias didėjimas – Šiaulių m. sav. (+56,5 proc.). Radviliškio r. sav. rodiklio mažėjimas atsiliko nuo šalies (-11,4 proc.), bet pralenkė Šiaulių apskrities rodiklio mažėjimą (-3,9 proc.).

⁵⁸ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. A1-296, nuo 2018 m. liepos 1 d. naikinama Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaita ir šios apskaitos tvarka.

⁵⁹ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinė rizika* – veiksniai ir aplinkybės, dėl kurių asmenys (šeimos) patiria ar yra pavojus jiems patirti socialinę atskirtį: suaugusių šeimos narių socialinių įgūdžių tinkamai prižiūrėti ir ugdyti nepilnamečius vaikus (įvaikius) stoka ar nebuvimas; nepilnamečių vaikų (įvaikių) visapusio fizinio, protinio, dvasinio, dorovinio vystymosi ir saugumo sąlygų šeimoje neužtikrinimas; psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta; smurtas; išnaudojimas prekybai žmonėmis; įsitraukimas ar polinkis įsitraukti į nusikalstamą veiklą; piktnaudžiavimas alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis medžiagomis; priklausomybė nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių medžiagų, azartinių lošimų; elgetavimas, valkatavimas, benamystė; motyvacijos dalyvauti darbo rinkoje stoka ar nebuvimas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 str.)

Vertinant 2015–2019 m. laikotarpį, **vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba)**, skaičius visose savivaldybėse, šalyje ir apskrityje kito labai netolygiai. Lyginant 2019 m. su 2015 m., visose lyginamose savivaldybėse, Lietuvoje ir Šiaulių apskrityje rodiklis turėjo neigiamą pokytį. Labiausiai rodiklis mažėjo Joniškio r. sav. (-80,5 proc.). Radviliškio r. sav., kaip ir Šiaulių apskrityje, mažiausias vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius buvo 2019 m., didžiausias – 2017 m. 2019 m. Radviliškio r. sav. tokių vaikų skaičius buvo antras pagal dydį po Šiaulių m. sav. (49) tarp lyginamų savivaldybių – 39.

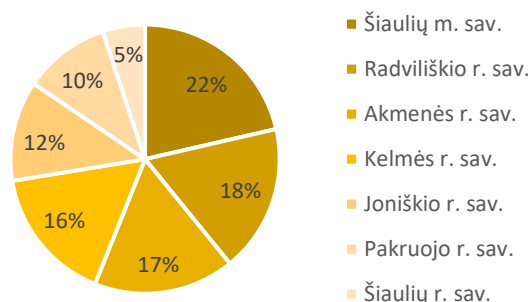

2.4.4.2. pav. Vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius (asm.) ir jo dinamika 2015–2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

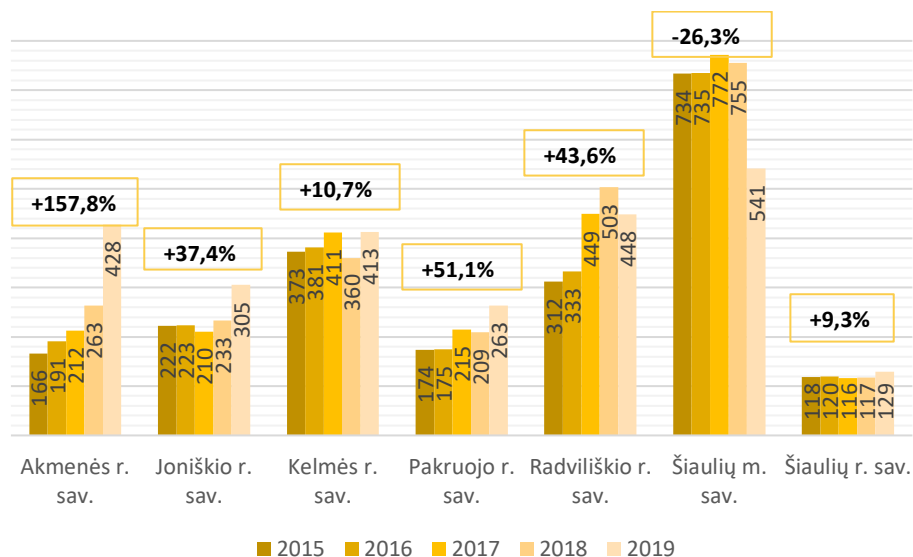
vertintų savivaldybių geriausias yra Šiaulių m. sav., nes **socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų** skaičius 2019 m. procentais apskrityje buvo didžiausias (21,4 proc.). Radviliškio r. sav. rodiklis buvo vienas aukščiausių – 17,7 proc. apskrities socialinių paslaugų namuose gavėjų. 2019 m. tai sudarė 2,2 proc. šalies rodiklio.

2015–2019 m. laikotarpiu šalyje socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius išaugo 13,7 proc., Šiaulių apskrityje – 20,4 proc. Radviliškio r. sav. rodiklis padidėjo 43,6 proc. ir tai buvo vienas sparčiausių augančių socialinių paslaugų gavėjų namuose skaičių tarp lygintų savivaldybių. Šiaulių apskrityje minėtu laikotarpiu rodiklis krito tik vienoje savivaldybėje – Šiaulių m. sav. (-26,3 proc.). Sparčiausiai rodiklis augo Akmenės r. sav. (+157,8 proc.).

2.4.4.3. pav. Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičiaus pasiskirstymas savivaldybėse 2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

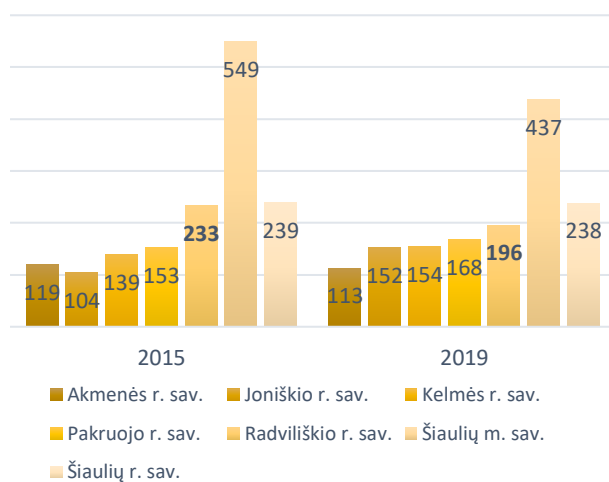

2.4.4.4. pav. Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius (asm.) ir jo dinamika 2015–2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

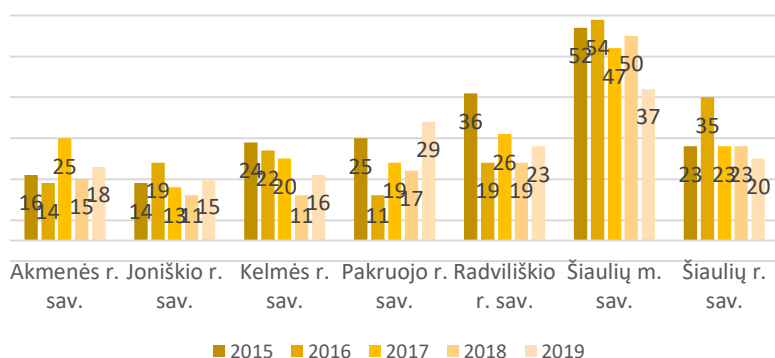
2019 m., vertinant lyginamas savivaldybes, darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą pripažintas sumažėjęs darbingumas, daugiausiai buvo Šiaulių m. sav. (437), kai Radviliškio r. sav. du kartus mažiau – 196. 2015-2019 m. Radviliškio r. sav. rodiklis sumažėjo 15,9 proc., kai tuo pačiu laikotarpiu šalyje ir apskrityje mažėjo (atitinkamai 12,7 proc. ir 5,1 proc.).

Norint apžvelgti šalies ir atskirų savivaldybių gyventojų psichinę sveikatą, svarbu išskirti darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą pripažintas sumažėjęs darbingumas dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, skaičių. Radviliškio r. sav. 2019 metais tokių asmenų buvo 23. Šis skaičius buvo vienas didesnių tarp lyginamų savivaldybių, tačiau per penkerius metus, nuo 2015 m. iki 2019 m. šis

2.4.4.5. pav. Asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumas, skaičius (asm.) 2015 ir 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

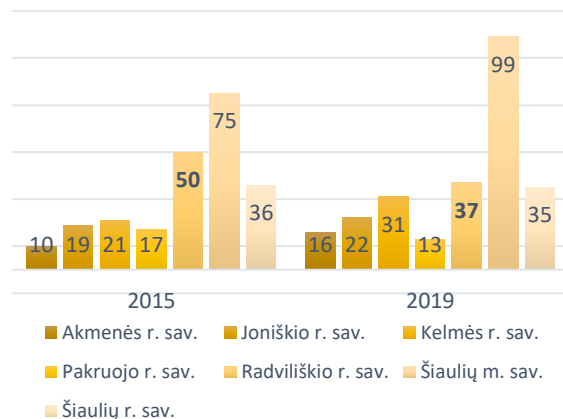

2.4.4.6. pav. Asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumas dėl psichikos ar elgesio sutrikimų, skaičius (asm.) 2015 ir 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

skaičius sumažėjo daugiau nei trečdaliu (-36,1 proc.) ir pagal mažėjimą pralenkė visas lyginamas savivaldybes, bei šalies (-2,3 proc.) ir apskrities (-16,8 proc.) rodiklių pokytį. Asmenų, kuriems pirmą kartą pripažintas sumažėjęs darbingumas dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, skaičius Radviliškio rajone 2019 metais sudarė 1,96 proc. visų šalies ir 14,6 proc. apskrities asmenų su pirmą kartą pripažintu sumažėjusiu darbingumu dėl psichikos ar elgesio sutrikimų.

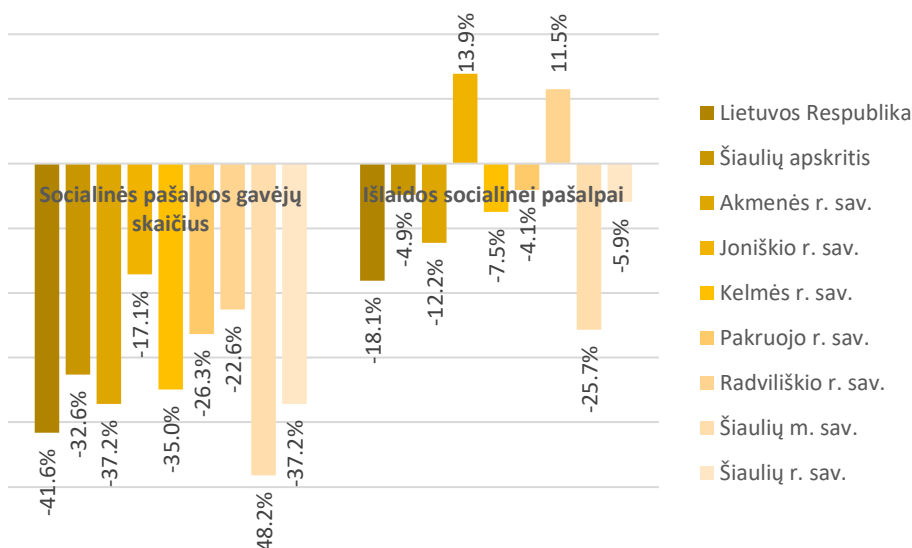
2019 m. vaikų, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, mažiausiai buvo Pakruojo r. sav. (13), daugiausiai – Šiaulių m. sav. (99). Radviliškio r. sav. šis skaičius buvo bemaž tris kartus mažesnis nei Šiaulių m. sav. – 37. 2015-2019 m. laikotarpiu Radviliškio r. sav. vaikų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius sumažėjo 26,6 proc. Šalyje ir apskrityje šis skaičius atvirksčiai, augo, atitinkamai 11,4 proc. ir 11,0 proc. Stipriausias augimas tarp lyginamų savivaldybių buvo Akmenės r. sav. (60,0 proc.), stipriausias rodiklio kritimas – Radviliškio r. sav.

Socialinės pašalpos ir jų gavėjai. Radviliškio r. sav., kaip ir kitose lyginamose savivaldybėse, šalyje ir Šiaulių apskrityje socialinės pašalpos gavėjų skaičius 2015-2019 m. laikotarpiu mažėjo. Radviliškio r. sav. rodiklis (-22,6 proc.) mažėjo lėčiau nei šalyje (-41,6 proc.) ir nei Šiaulių apskrityje (-32,6 proc.).

2.4.4.7. pav. Vaikų, kuriems pirmą kartą nustatyta negalia, skaičius (asm.) 2015 ir 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.4.4.8. pav. Socialinės pašalpos gavėjų skaičiaus ir išlaidų socialinei pašalpai dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Tačiau išlaidos socialinei pašalpai 2015-2019 m. laikotarpiu mažėjo ne visose nagrinėjamose savivaldybėse – Joniškio r. sav. ir Radviliškio r. sav. jos didėjo atitinkamai 13,9 proc. ir 11,5 proc. Radviliškio išlaidos socialinei pašalpai sudarė 2,57 proc. šalies ir 20,3 proc. apskrities išlaidų šiai pašalpai.

2019 m. Radviliškio r. sav. socialinių pašalpų gavėjai sudarė 2,9 proc. visų šalies ir 21,2 proc. apskrities socialinių pašalpų gavėjų skaičiaus.

Socialinis būstas.⁶⁰ Radviliškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos audito ataskaitos „Radviliškio rajono savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo auditas“ duomenimis (2020 m. balandžio

⁶⁰ Pagal Radviliškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos audito ataskaitos „Radviliškio rajono savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo auditas“ santrumpų ir sąvokų paaiškinimo, *socialinis būstas* – savivaldybei nuosavybės teise priklausantis ar iš fizinių ar juridinių asmenų išsinuomotas būstas, įtrauktas į savivaldybės tarybos ar jos įgaliotos savivaldybės administracijos patvirtintą savivaldybės socialinio būsto fondo sąrašą, kuris yra savivaldybės būsto fondo sąrašo dalis. Prie socialinio būsto nepriskiriami bendrabučiai, nakvynės namai, tarnybinės gyvenamosios patalpos, socialinių paslaugų įstaigos gyvenamosios patalpos, savivaldybės būstai, kurie nuomojami ne socialinio būsto nuomos sąlygomis.

mėn.), Radviliškio rajono savivaldybėje yra 324 socialiniai būstai, iš kurių 16 – avarinės būklės ir netinkami naudoti. 134 šeimos, 2019 m. birželio 30 d. duomenimis laukė socialinio būsto.

Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-34-(8.2), 2020 m. sausio 10 d. buvo patvirtinti tokie prašymai socialiniam būstui gauti: jaunų šeimų (45), šeimų, auginančių tris ar daugiau vaikų (jvaikių) (16), buvusių našlaičių ar be tėvų globos likusių asmenų (8), neįgaliųjų asmenų ir šeimų, kuriose yra neįgalūs asmenys (29), bendrasis sąrašas (70), socialinio būsto nuomininkų, turinčių teisę į būsto sąlygų pagerinimą (2 prašymai).

SOCIALINĖS APSAUGOS APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 <p>Socialinę riziką patiriančių šeimų pokytis 2014-2018 m. (proc.)</p>	2,7	-7,0	6,8
 <p>Vaikų skaičiaus socialinės rizikos šeimose pokytis 2014-2018 m. (proc.)</p>	-10,9	-11,4	-3,9
 <p>Vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)</p>	-28,3	-28,6	-42,9
 <p>Socialinių paslaugų gavėjų namuose skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)</p>	43,6	13,7	20,4
 <p>Asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumas, skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)</p>	-15,9	-12,7	-5,1
 <p>Asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumas dėl psichikos ar elgesio sutrikimų, skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)</p>	-36,1	-2,3	-16,8

	Vaikų, kuriems pirmą kartą nustatyta negalia, skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	-26,0	11,4	11,0
	Socialinės pašalpos gavėjų skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	-22,6	-41,6	-32,6
	Išlaidų socialinei pašalpai pokytis 2015-2019 m. (proc.)	11,5	-18,1	-4,9

2.4.5. SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

Sveikatos priežiūros įstaigos. Viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra **pirminė asmens sveikatos priežiūra**⁶¹ ir visuomenės sveikatos priežiūra⁶².

Šiaulių teritorinės ligonių kasos duomenimis, Radviliškio r. sav. gyventojų sveikata rūpinasi:

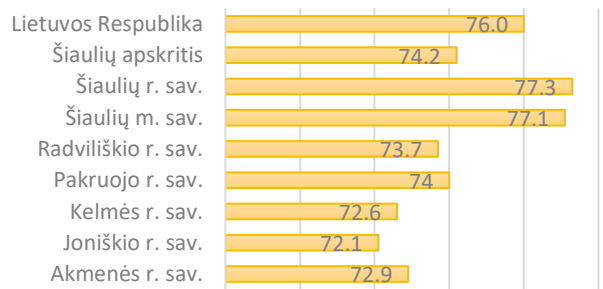
- VšĮ Radviliškio ligoninė
- VšĮ Radviliškio rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centras (toliau – Radviliškio PSPC). 2020 m. Radviliškio PSPC priklauso Radviliškio poliklinika ir Psichikos sveikatos centras, centras turi 3 ambulatorijas (Šaukoto, Šiaulėnų, Tyrulių) ir 10 medicinos punktų (Acokavų, Aukštelkų, Daugėlaičių, Šniūraičių, Kutiškių, Gražionių, Karčemų, Miežaičių, Mėnaičių, Žeimių);
- VšĮ Radviliškio rajono greitosios medicinos pagalbos centras
- VšĮ Šeduvos pirminės sveikatos priežiūros centras
- VšĮ Baisogalos pirminės sveikatos priežiūros centras
- UAB „Kristivita“
- UAB „Glojana“
- UAB "Medicinos namai šeimai"
- UAB „MediCA klinika“ Radviliškio filialas
- UAB "Diagnozė" Radviliškio filialas
- UAB "Dialimeda" Radviliškio filialas
- UAB „Kardiolita“ Radviliškio filialas
- J. Liukpetrienės individuali įmonė

Šiaulių teritorinės ligonių kasos duomenimis, Radviliškio PSPC 2019 m. gruodžio 31 d. buvo prisirašę 17 535 asmenys. Tai sudarė 50,1 proc. visų Radviliškio r. sav. gyventojų skaičiaus. 2015-2019 m. pabaigos laikotarpiu įstaigoje prisirašiusių asmenų skaičius sumažėjo daugiau nei penktadaliu (-21,3 proc.), nuo 22 294 prisirašiusių 2015 m. pab. iki 17 535 prisirašiusių 2019 m. pab. Prisirašiusių asmenų skaičiaus mažėjimą lėmė gyventojų emigracija, mažėjantis gyventojų skaičius.

⁶¹ Pagal <http://www.vlk.lt/veikla/veiklos-sritys/sveikatos-prieziuros-paslaugos/pirmines-ambulatorines-asmens-sveikatos-prieziuros-paslaugos>, *pirminė ambulatorinė asmens sveikatos priežiūra* apima šeimos gydytojo (arba vidaus ligų gydytojo, vaikų ligų gydytojo, akušerio ginekologo ir chirurgo kartu) komandos teikiamas paslaugas, pirminę ambulatorinę odontologinę asmens sveikatos priežiūrą ir pirminę ambulatorinę psichikos sveikatos priežiūrą.

⁶² Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymą, visuomenės sveikatos priežiūra – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma (I skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

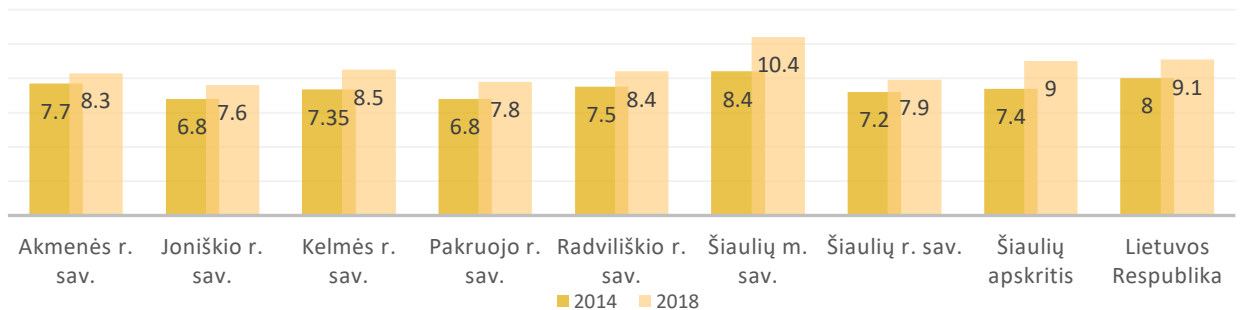
Sveikatos būklė. Eurostato duomenimis, **vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė** – pagrindinis rodiklis, reprezentuojantis gyventojų gyvenimo gerovę. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Lietuvoje 2018 m. siekė iki 76,0 metų, 2014 m. – 74,7 m. (padidėjo 1,7 proc.). Lyginant su 2014 metais, šalies rodiklis 2018 m. pailgėjo 1,3 metais. 2018 m. Radviliškio rajono gyventojų vidutinė gyvenimo trukmė, Higienos instituto duomenimis, siekė 73,7 metus ir buvo 2,3 m. trumpesnė nei šalyje. 2014-2018 m. laikotarpiu vidutinė gyvenimo trukmė Radviliškio rajono savivaldybėje padidėjo 0,74 m. (2014 m. – 72,96 m.). Radviliškio r. sav. rodiklis 2018 m. tarp lyginamų savivaldybių buvo per vidurį – lenkė Akmenės r. sav. (72,9), Joniškio r. sav. (72,1) ir Kelmės r. sav. (72,6).

2.4.5.1. pav. Vidutinė gyvenimo trukmė 2018 m. (metais)

Šaltinis: Higienos institutas

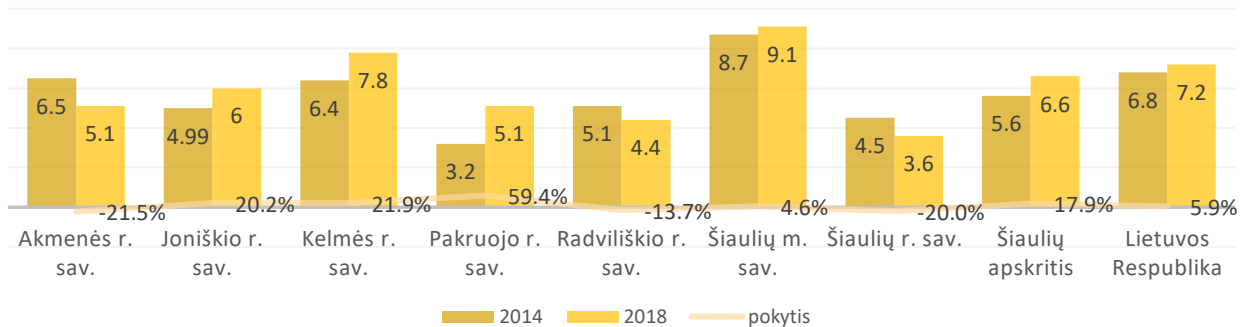
Sveikatos priežiūros paslaugos ir išteklių. 2018 m. Radviliškio r. sav. **apsilankymų pas gydytojus skaičiaus, tenkančio 1-am gyventojui** rodiklis (8,4 kartai) buvo mažesnis nei šalyje (9,1 k.) ir Šiaulių apskrityje (9 k.). Palyginti su 2014 m., apsilankymų pas gydytojus 1-am gyventojui skaičius Radviliškio r. sav. išaugo 12,0 proc., kai šis rodiklis šalyje augo (13,8 proc.), Šiaulių apskrityje augo dar stipriau – 21,6 proc. Augantį gyventojų apsilankymo pas gydytojus skaičių lemia visuomenės senėjimas, prastėjanti vaikų sveikata, nesveikas ir pasyvus gyvenimo būdas.

2.4.5.2. pav. Apsilankymų pas gydytojus vienam gyventojui skaičius 2014-2018 m. (kartiniais)

Šaltinis: Higienos institutas

Vadovaujantis Higienos instituto duomenimis, 2018 m. Radviliškio r. sav. 10 000 gyventojų teko 4,4 **šeimoms medicinos paslaugas teikiančių gydytojų 10 000 gyventojų**. Pagal šį rodiklį Radviliškio rajonas atsiliko nuo Šiaulių apskrities (6,6 gydytojai) bei šalies (7,2 gydytojai) vidurkių bei buvo vienas mažiausių rodiklių lyginamų savivaldybių tarpe (viršijo tik Šiaulių r. sav. rodiklį, kur 10 000 gyventojų teko 3,6 šeimos gydytojai). 2014-2018 m. laikotarpiu šeimos gydytojų skaičius Radviliškio r. sav. sumažėjo 13,7 proc., kai šalyje ir apskrityje šis skaičius didėjo, atitinkamai 5,9 proc. ir 17,9 proc.

2.4.5.3. pav. Šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius 10 000 gyventojų 2014-2018 m. (asm.)

Šaltinis: Higienos institutas

Radviliškio ligoninė 2019 m. turėjo 128 stacionarių lovų, iš kurių 61 arba kiek mažiau nei pusė – palaikomojo gydymo ir slaugos. Lyginant su 2015 m., 2019 m. lovų skaičius Radviliškio ligoninėje liko nepakitęs (128). Tuo pačiu laikotarpiu palaikomojo gydymo ir slaugos lovų skaičius padidėjo 35,6 proc. arba 16 lovų.

Greitoji medicinos pagalba (toliau – GMP) yra esminė sveikatos priežiūros sistemos sudėtinė dalis, nes nuolat didėja ūminių susirgimų, trauminių sužalojimų skaičius, todėl būtinas tinkamas GMP tarnybų darbas, užtikrinant teikiamų paslaugų kokybę ir prieinamumą.

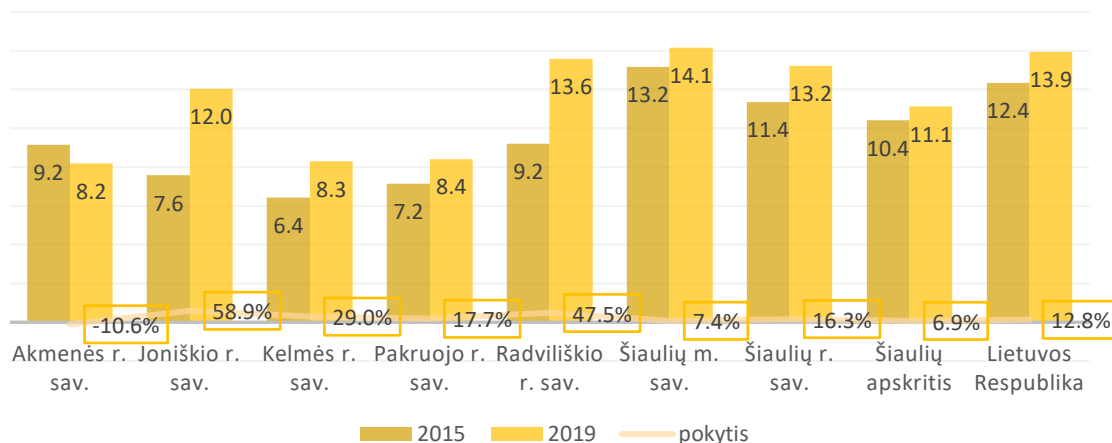
Radviliškio r. sav. GMP paslaugų teikimą užtikrina Radviliškio PSPC GMP skyrius. 2020 m. balandžio mėn. duomenimis, Radviliškio PSPC turėjo 7 tarnybinius automobilius bei 5 greitosios medicinos pagalbos automobilius.

Vadovaujantis Higienos instituto duomenimis, 2018 m. Radviliškio r. sav. asmenų, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba, skaičius tenkantis 1 000 gyventojų, siekė 253,9 ir buvo didesnis už šalies (234,6 asmenys), bet mažesnis už Šiaulių apskrities (258,1 asmenys) vidurkius ir buvo mažesnis tik už Akmenės r. sav. (424 asm.) ir Pakruojo r. sav. (264,3 asm.).

Sergamumo ir ligotumo rodikliai padeda įvertinti gyventojų sveikatą, leidžia prognozuoti ir inicijuoti pokyčius sveikatos apsaugos srityje.

2018 m. susirgimai, tenkantys 1 000-iui gyventojų, Radviliškio r. sav. (13,6 susirgimai, tenkantys 1 000-iui gyv.) buvo mažesni nei šalies (13,9 susirgimai, tenkantys 1 000-iui gyv.), bet didesni nei Šiaulių apskrities (11,1 susirgimai, tenkantys 1 000-iui gyv.) vidurkiai.

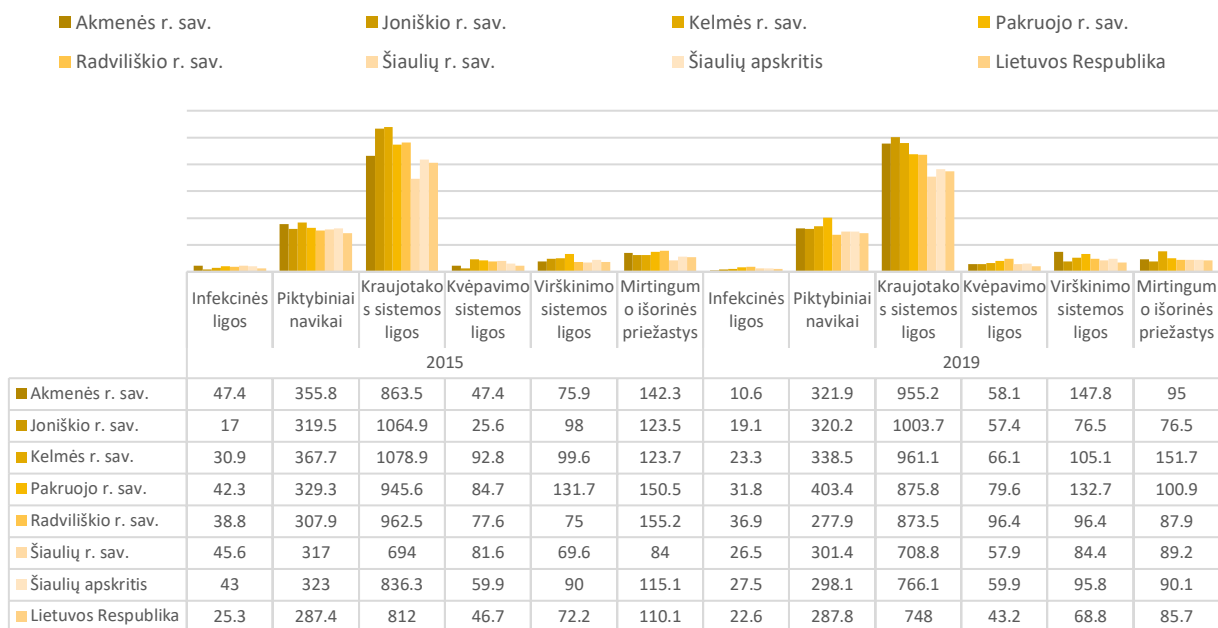
2015-2019 m. laikotarpiu užregistruotų susirgimų skaičius augo visose lyginamose teritorijose, išskyrus Akmenės r. sav. (-10,6 proc.). Radviliškio r. sav. rodiklis (47,5 proc.) augo sparčiau nei šalyje (12,8 proc.), Šiaulių apskrityje (6,9 proc.) ir beveik visose kitose lyginamose savivaldybėse, išskyrus Joniškio r. sav. (58,9 proc.).

2.4.5.4. pav. Susirgimų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2015 m. ir 2019 m. (vnt.) bei jų dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Higienos institutas

Gyventojų sveikatos būklę tiksliau atspindi **mirtingumo pagal priežastis vertinimas**. Šis rodiklis parodo, kokios sveikatos problemos dominuoja visuomenėje ir kaip jos kinta.

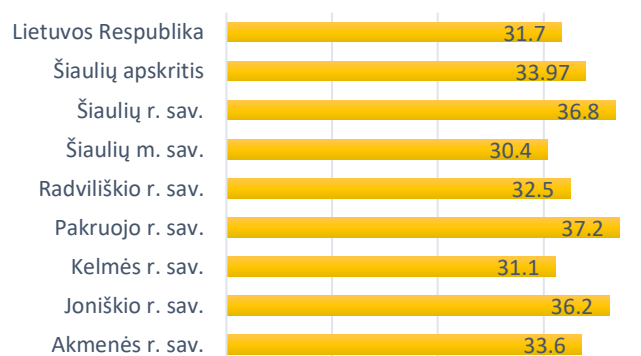
2.4.5.5. pav. Mirtingumas, tekantis 100 000-ių gyventojų, pagal priežastis 2015 m. ir 2019 m. (asm.)
Šaltinis: Higienos institutas

Radviliškio r. sav., kaip ir visoje šalyje bei apskrityje, dominuoja mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų. 2019 m. šis rodiklis, tenkantis 100 000-ių gyventojų, Radviliškio r. sav. (873,5 mir./100 000-ių gyv.) buvo didesnis nei vidutiniškai Lietuvoje (748 mir./100 000-ių gyv.), Šiaulių apskrityje (766,1 mir./100 000-ių gyv.). Per penkerius metus Radviliškio r. sav. rodiklis sumažėjo (-9,2 proc.), ir mažėjo sparčiau nei Lietuvoje (-7,9 proc.) ir nei Šiaulių apskrityje (-8,4 proc.).

Antroji priežastis, lemianti mirtingumą, yra mirtingumas nuo piktybinių navikų. 2019 m. Radviliškio r. sav. 100 000-ių gyventojų teko 277,9 mirusieji nuo piktybinių navikų ir šis rodiklis buvo mažesnis nei šalyje (287,8 mir./100 000-ių gyv.) bei Šiaulių apskrityje (298,1 mir./100 000-ių gyv.). Radviliškio r. sav. rodiklis per penkerius metus sumažėjo 9,7 proc. ir viršijo visų lyginamų teritorijų rodiklio mažėjimą, išskyrus Šiaulių m. sav. (-14,9 proc.) ir Pakruojo r. sav., kur rodiklis augo (22,5 proc.).

Trečioji priežastis, lemianti mirtingumą, yra išorinės priežastys: 2019 m. Radviliškio r. sav. 100 000-ių gyventojų teko 87,9 mirusieji nuo išorinių priežasčių (daugiau nei šalyje, bet mažiau nei apskrityje). Visose nagrinėjamose teritorijose, išskyrus Kelmės r. sav. ir Šiaulių r. sav., rodiklis 2015–2019 m. sumažėjo.

Išvengiamo mirtingumo⁶³ rodiklis netiesiogiai parodo sveikatos priežiūros sistemos efektyvumą ir kokybę. Vadovaujantis duomenimis apie išvengiamą mirtingumą, galima

2.4.5.6. pav. Išvengiamas mirtingumas 2019 m.
Šaltinis: Higienos institutas

⁶³ Anot Higienos instituto, išvengiamas mirtingumas paremtas prielaida, jog ankstyvos mirtys nuo tam tikrų būklių neturėtų įvykti esant efektyviai sveikatos sistemos veiklai.

sprešti apie sveikatos priežiūros ir sveikatos politikos įtaką gyventojų sveikatai bei numatyti naujas veiksmų kryptis.

Išvengiama mirtingumo rodiklis savivaldybėse pradėtas analizuoti nuo 2015 m. Radviliškio r. sav. 2019 m. buvo galima išvengti 32,5 proc. visų mirčių, aukščiau už šalies vidurkį (31,7 proc.) bei už Šiaulių apskrities vidurkį (33,97 proc. mirčių).

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (m.) 2018 m.	73,7	76,0	74,2
 Apsilankymų pas gydytojus 1-am gyventojui skaičiaus pokytis 2014-2018 m. (proc.)	12,0	13,8	21,6
 Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyventojų 2014-2018 m. (proc.)	4,4	7,2	6,6
 Susirgimų skaičiaus, tenkančio 1 000-iui gyventojų, pokytis 2015-2019 m. (proc.)	47,5	12,8	6,9
 Mirusiųjų nuo kraujotakos ligų skaičius, tenkantis 100 000 gyv. 2019 m.	873,5	748	766,1
 Mirusiųjų nuo piktybinių navikų skaičius, tenkantis 100 000 gyv. 2019 m.	277,9	287,8	298,1
 Išvengiama mirtingumo rodiklis 2019 m.	32,5	31,7	33,97

2.4.6. NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, BENDRUOMENĖS IR JAUNIMO POLITIKA

Nevyriausybinių organizacijų. Prie nevyriausybinių organizacijų priskiriamos asociacijos⁶⁴, labdaros ir paramos⁶⁵ fondai bei dauguma viešųjų organizacijų⁶⁶.

Radviliškio r. sav. yra įsteigta Radviliškio rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) taryba⁶⁷, kurios tikslas – skatinti NVO veiklą ir plėtrą, stiprinti bendradarbiavimą tarp savivaldybės institucijų, įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų.

Siekdama įgyvendinti savo veiklos tikslą, NVO taryba vykdo šias funkcijas:

- analizuoja, stebi ir vertina savivaldybės teisės aktų, turinčių įtakos nevyriausybinių organizacijų padėčiai savivaldybėje, rengimą ir įgyvendinimą;
- teikia Savivaldybės tarybai, Savivaldybės tarybos komitetams, Savivaldybės administracijai siūlymus dėl savivaldybės prioritetų, susijusių su nevyriausybiniams organizacijoms palankios aplinkos savivaldybėje kūrimu, nustatymo ir nevyriausybiniams organizacijoms aktualių klausimų sprendimo;
- teikia savivaldybės institucijoms siūlymus dėl nevyriausybinių organizacijų veiklos skatinimo;
- informuoja visuomenę apie NVO tarybos tikslus ir veiklą;
- vykdo kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.

2020 m. Radviliškio r. sav. veikė 19 nevyriausybinių organizacijų, iš kurių:

- 7 sveikatingumo organizacijos (Radviliškio diabeto klubas „Likimas“, Baisogalos neįgalųjų dienos užimtumo ir paslaugų centras (Radviliškio krašto žmonių su negalia filialas), Šeduvos miesto neįgalųjų draugija, Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Radviliškio Viltis“, VšĮ Šiaulių ir Tauragės apskrities aklųjų ir silpnaregių Radviliškio rajono taryba, Radviliškio rajono neįgalųjų draugija, Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos Radviliškio skyrius);
- 7 socialinės organizacijos (Šeimos labdaros ir paramos fondas, Labdaros ir paramos fondo „Darvaina“ Radviliškio skyrius, Lietuvos samariečių bendrijos Radviliškio skyrius, Lietuvos raudonojo kryžiaus komiteto Radviliškio skyrius, Labdaros ir paramos fondas „Gyvenimo šviesa“, Anoniminių alkoholikų grupė, Dienos užimtumo centras);
- 5 kitos organizacijos (Radviliškio rusų kultūros centras, Pensininkų bendrija „Radviliškio bočiai“, Radviliškio katalikių moterų draugija, Radviliškio rajono draugija „Černobylio atmintis“, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Radviliškio filialas).

2020 m. Radviliškio r. sav. veikė 39 kaimo **bendruomenės**: Aukštelkų kaimo bendruomenė „Aukštoji alka“, asociacija „Aokavų bendruomenė“, visuomeninė organizacija „Kaimo bendruomenė - Draugas“, Baisogalos miestelio bendruomenė, Baisogalos priestočio bendruomenė „Imantai“, Beinoravos kaimo bendruomenė, Butėnų bendruomenė, Daugėlaičių kaimo bendruomenė, Grinkiškio bendruomenė, asociacija „Kalnelio Gražionių bendruomenė“, asociacija „Karčemų bendruomenė „Kaimynai“, Kairėnų kaimo bendruomenė, Kunigiškių bendruomenė, Kutiškių kaimo bendruomenė, asociacija „Mankiškių bendruomenė“, asociacija „Mėnaičių bendruomenė“, Miežaičių kaimo bendruomenė, Pavartyčių bendruomenė, Pociūnų kaimo bendruomenė, asociacija „Raudondvario kaimo bendruomenė“, Pakiršinio kaimo bendruomenė, Palonų

⁶⁴ Pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą, *asociacija* – savo pavadinimą turintis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams ir juos ginti ar tenkinti kitus viešuosius interesus.

⁶⁵ Pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą, *labdara* – labdaros teikėjų savanoriškas ir neatlygintinas labdaros dalykų teikimas šiame įstatyme nurodytiems labdaros gavėjams šio įstatymo nustatytais tikslais ir būdais. *Parama* – paramos teikėjų savanoriškas ir neatlygintinas, išskyrus pagal šio įstatymo 8 straipsnį leidžiamus gavėjo įsipareigojimus, paramos dalykų teikimas šiame įstatyme nurodytiems paramos gavėjams šio įstatymo nustatytais tikslais ir būdais, įskaitant tuos atvejus, kai paramos dalykai perduodami anonimiškai ar kitu būdu, kai negalima nustatyti konkretaus paramos teikėjo.

⁶⁶ Pagal Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymą, *viešoji įstaiga* – tai pagal šį ir kitus įstatymus įsteigtas pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus vykdant švietimo, mokymo ir mokslinę, kultūrinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, sporto plėtojimo, socialinės ar teisinės pagalbos teikimo, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą.

⁶⁷ Nuostatai patvirtinti Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2014-10-09 sprendimu Nr. T-838.

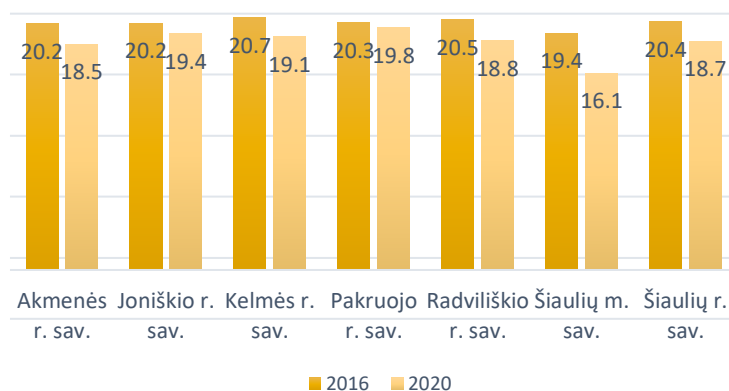
bendruomenė, Papušynio kaimo bendruomenė, Pociūnėlių miestelio bendruomenė, Polekėlės kaimo bendruomenė, Pašušvio bendruomenė, Sidabravo kaimo bendruomenė, Skėmių kaimo bendruomenė, Šaukoto bendruomenė, Šniūraičių bendruomenė, Šeduvos miesto bendruomenė, asociacija „Šiaulėnų bendruomenė“, Šiaulėnų seniūnijos bendruomenė, Šiaulėniškių bendruomenė, Tyrulių bendruomenė, Vadaktų kaimo bendruomenė, Vaitiekūnų kaimo bendruomenė, asociacija „Vėriškių bendruomenė“, asociacija „Voskonių bendruomenė“, asociacija „Vaivorykštės bendruomenė“.

Radviliškio r. sav. veikia 1 vietos veiklos grupė (toliau – VVG):

- Vietos veiklos grupė „Radviliškio lyderis“ (toliau – Radviliškio rajono VVG). 2020 m. Radviliškio rajono VVG buvo 47 nariai, iš kurių: 34 pilietinės visuomenės sektoriuje, 7 ūkio sektoriuje ir 6 verslo sektoriuje. Radviliškio rajono VVG yra parengusi Radviliškio rajono 2016–2023 metų teritorijos vietos plėtros strategiją.

Jaunimas (jaunas žmogus) – asmuo nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai).

2020 m. Radviliškio r. sav. 18,8 proc. bendroje gyventojų įskaitoje buvo 14-29 metų amžiaus. Nepaisant to, kad šis rodiklis buvo per vidurį tarp visų lyginamų savivaldybių, tačiau viršijo šalies (17,8 proc.) ir apskrities (17,9 proc.) rodiklius.

2.4.6.1. pav. Jaunimo dalis 2016 m. ir 2020 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2016-2020 m. laikotarpiu jaunimo dalis bendroje gyventojų struktūroje mažėjo visose lyginamose teritorijose, šalyje ir apskrityje. Radviliškio r. sav. jaunimo dalis sumažėjo 8,4 proc. ir ne taip sparčiai, kaip šalyje (-11,8 proc.) ir apskrityje (-10,7 proc.).

Organizacijos, dirbančios su jaunimu, skirstomos į **jaunimo organizacijas**⁶⁸ (toliau – JO), **su jaunimu dirbančias organizacijas**⁶⁹ bei **neformalias jaunimo grupes**⁷⁰.

Jaunimo politika – priemonių, kuriomis sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuotis jauno žmogaus asmenybei ir jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, visuma.

Jaunimo politika užtikrina jaunimo interesus įvairiose viešosios politikos srityse, sudaro sąlygas jauniems žmonėms išreikšti save, mokytis vieniems iš kitų. Įgyvendinant Radviliškio rajono savivaldybės jaunimo politiką, Radviliškio rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius padeda savivaldybei formuoti ir įgyvendinti Savivaldybės jaunimo politiką: sudaryti sąlygas jaunimui būti aktyvia visuomenės dalimi, plėtoti veiklas, skirtas jaunimo situacijai gerinti, stiprinti jaunimo nevyriausybinių sektorių, skatinti jaunus žmones dalyvauti jaunimo veikloje, užtikrinti jaunimo dalyvavimą formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką, skatinti jaunimo savanorišką veiklą, jaunimo iniciatyvas, užtikrinančias jaunimo užimtumą, kompetencijų ugdymą,

⁶⁸ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *jaunimo organizacija* – įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota visuomeninė organizacija ar asociacija, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ar visuomeninės jaunimo organizacijos ar asociacijos.

⁶⁹ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *su jaunimu dirbanti organizacija* – viešasis juridinis asmuo, kurio vienas iš tikslų – į jaunimą orientuota ir jaunimo poreikius tenkinanti veikla.

⁷⁰ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *neformali jaunimo grupė* – įstatymų tvarka neįregistruota, savanoriškai susibūrusi visuomeninė grupė, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ir kuri vykdo veiklą, projektuoja, organizuoja renginius, groja, dainuoja, šoka, sportuoja ir kt. bei gali priklausyti bendruomenės centrams, organizacijoms.

savirealizaciją, užtikrinti su jaunimu dirbančių asmenų ir institucijų bendradarbiavimą, informavimą, patirties sklaidą, kurti ir plėtoti programas bei priemones, nukreiptas į jaunimui aktualių klausimų sprendimą.

Radviliškio r. sav. aktyviai veikia **Radviliškio rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba**, kurią 2019 m. sudarė 8 nariai.

Radviliškio r. sav. veikia atviras jaunimo centras. Tai Radviliškio rajono savivaldybės Švietimo ir sporto paslaugų centro suaugusiųjų ir jaunimo neformaliojo ugdymo skyriaus „Jaunimo erdvė“. Šis atviras ir daugiafunkcis jaunimo užimtumo centras – patalpa, skirta ir pritaikyta atviram darbui su jaunimu, nekeičiant įstaigos juridinio statuso, ir pritaikoma atviram darbui su jaunimu, panaudojant jau esamą priemonių ir metodinę bazę.

NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ, BENDRUOMENIŲ IR JAUNIMO POLITIKOS APŽVALGA

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
NVO Nevyriausybinių organizacijų skaičius 2020 m. (vnt.)	19	-	-
 Kaimo bendruomeninių organizacijų skaičius 2020 m. (vnt.)	39	-	-
 Jaunimo dalis 2020 m. pradžioje (proc.)	18,8	17,8	17,9

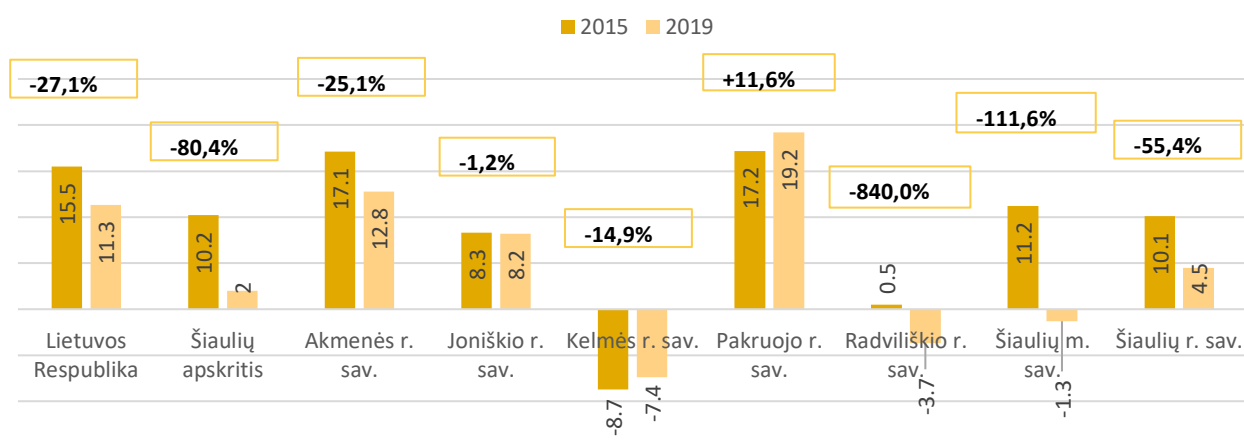
2.4.7. LYČIŲ NELYGYBĖ

Lyčių lygybė. Anot Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, **faktinė lyčių lygybė** – tai užtikrintos vienodos moterų ir vyrų teisės bei galimybės. Vienodas matomumas ir požiūris, galių ir atsakomybės pasiskirstymas, išteklių, naudos, paslaugų ir teisingumo prieinamumas bei vienodas dalyvavimas visuose procesuose ir srityse.

Nepaisant nuolatinių pastangų, faktinė lyčių lygybė – vis dar pilnai neįgyvendintas iššūkis daugelyje gyvenimo sričių. Norint ją pasiekti yra būtinas aktyvus abiejų lyčių indėlis bei horizontali moterų ir vyrų lygybės perspektyvos integracija visose politikos srityse. Lyčių lygybė daro teigiamą poveikį atskirai asmenims ir apskritai visuomenei. Ji užtikrina pasirinkimo laisvę, lygų priėjimą prie resursų, vienodas galimybes, saugų, sveiką, ekonomiškai užtikrintą ir patogų gyvenimą visiems.

Pagrindiniai rodikliai, parodantys Radviliškio rajono savivaldybės lyčių lygybę, yra moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumas, moterų ir vyrų socialinio draudimo senatvės pensijos atotrūkis bei svarbiausių savivaldybės įstaigų vadovujančių asmenų lytis.

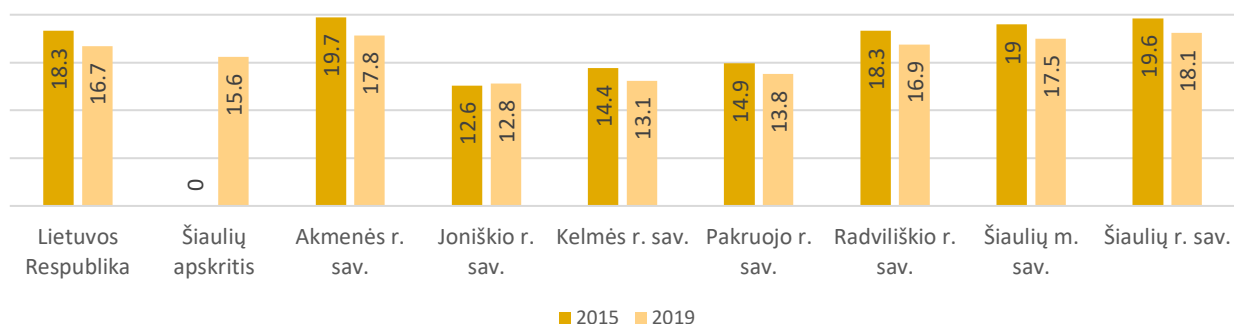
Darbo užmokesčio skirtumas. Radviliškio r. sav., vertinant šalies ūkį įskaitant individualiąsias įmones, 2019 metais moterų darbo užmokestis (toliau – DU) buvo didesnis nei vyrų (-3,7 proc.). Daugelyje kitų lyginamų savivaldybių, vyrų DU didesnis nei moterų. Didžiausias skirtumas 2019 m. buvo Pakruojo r. sav. – 19,2 proc. 2015-2019 m. laikotarpiu beveik visose lyginamose savivaldybėse DU skirtumas mažėjo. Tai galima paaiškinti tuo, kad yra stengiamasi suvienodinti darbo užmokestį vyrams ir moterims ir sumažinti ar net išvengti lyčių diskriminacijos. Vienintelis teigiamas šio skirtumo pokytis buvo Pakruojo r. sav. (DU skirtumas išaugo 11,6 proc.). Didžiausias neigiamas pokytis minėtu laikotarpiu fiksuotas Radviliškio r. sav., čia 2015 metais vyrų DU buvo 0,5 proc. didesnis nei moterų, o 2019 m., palyginus su 2015 m. šis pokytis sumažėjo 840,0 proc. ir moterys gauna 3,7 proc. didesnę darbo užmokestį nei vyrai. Lietuvoje ir apskrityje moterų ir vyrų DU skirtumas buvo didesnis nei Radviliškio r. sav., o pokytis taip pat buvo daug mažesnis.

2.4.7.1. pav. Moterų ir vyrų mėnesinio DU skirtumas (proc.) ir jo dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Socialinio draudimo pensijos. Radviliškio r. sav. 2019 m. pabaigoje moterų ir vyrų socialinio draudimo senatvės pensijos atotrūkis siekė 16,9 proc., ir buvo didesnis už šalies (16,7 proc.) ir apskrities (15,6 proc.) rodiklius. Didžiausias atotrūkis 2019 m. buvo Šiaulių r. sav. ir siekė 18,1 proc. 2015-2019 m. laikotarpiu rodiklis mažėjo beveik visose lyginamose savivaldybėse ir šalyje. Tik Joniškio r. sav. rodiklis kilo nežymiai – 1,6 proc. Šiaulių apskrityje 2015 metais rodiklis nebuvo skaičiuojamas, todėl palyginti jo su 2019 metais negalime.

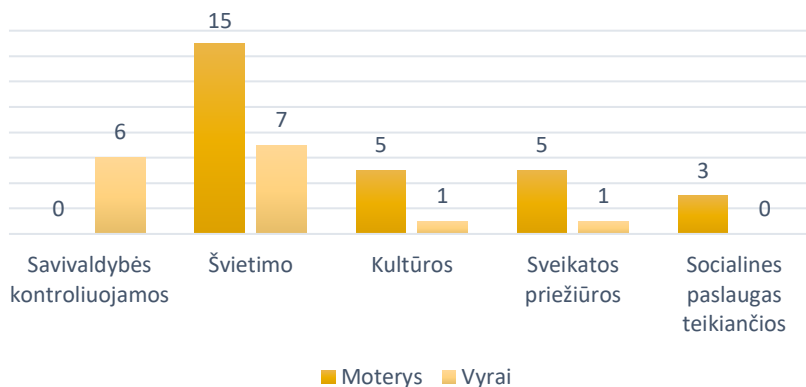

2.4.7.2. pav. Moterų ir vyrų pensijos atotrūkis 2019 metų pabaigoje (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Savivaldybės įmonės ir įstaigos. Apie lyčių nelygybę taip pat galima spręsti pažvelgus į savivaldybės kontroliuojamų įstaigų, švietimo, kultūros, sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas teikiančių įmonių vadovaujančias pareigas einančių asmenų lytis.

Radviliškio r. sav. 2020 metais savivaldybės įmonėse ir įstaigose iš viso buvo 28 vadovaujančias pareigas einančių moterų ir 15 vadovaujančias pareigas einančių vyrų. Šis skaičius skiriasi beveik dvigubai ir iš pažiūros rodo esančią lyčių nelygybę Radviliškio rajono savivaldybėje.

2.4.7.3. pav. Vadovaujančios pareigos įmonėse ir įstaigose 2020 m. (proc.)
Šaltinis: <https://www.radviliskis.lt/Savivaldybes-imones-ir-istaiqos202265515>

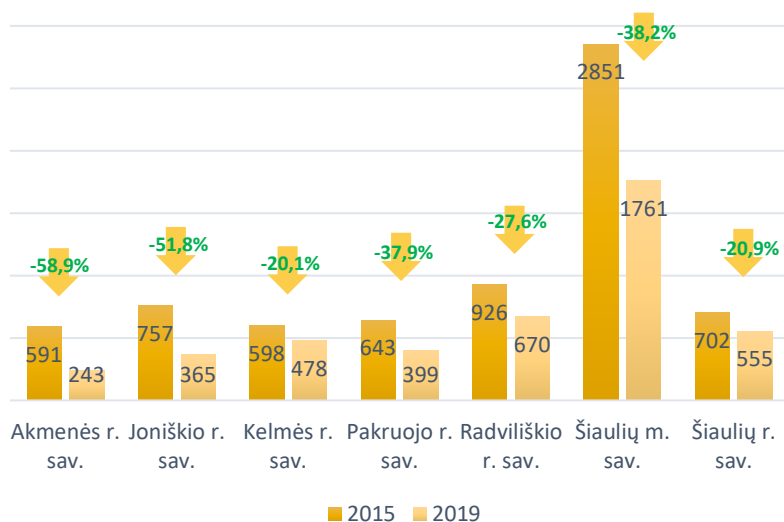
LYČIŲ NELYGYBĖS APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Moterų ir vyrų mėnesinio DU skirtumas 2019 m. (proc.)	-3,7	11,3	2,0
 Moterų ir vyrų pensijos atotrūkis 2019 m. pabaigoje (proc.)	16,9	16,7	15,6
 Moterų skaičius vadovaujančiose pareigose 2020 m. (asm.)	28	-	-
 Vyrų skaičius vadovaujančiose pareigose 2020 m. (asm.)	15	-	-

2.4.8. VIEŠASIS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA

Nusikaltimai. 2019 m. Radviliškio r. sav. buvo užregistruota 670 nusikalstamų veikų⁷¹, ir tai buvo didžiausias rodiklis (po Šiaulių m. sav. – 1761) tarp lyginamų savivaldybių. Radviliškio rajono nusikalstamumas 2019 m. siekė 15,0 proc. Šiaulių apskrities ir 1,3 proc. šalies rodiklio.

⁷¹ Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą, nusikalstama veika – teisės pažeidimas; veika, už kurią baudžiamasis įstatymas numato sankciją (pvz., bausmę, baudžiamojo ar auklėjamojo poveikio, priverčiamąsias medicinos priemones) (II ir III skyrius).

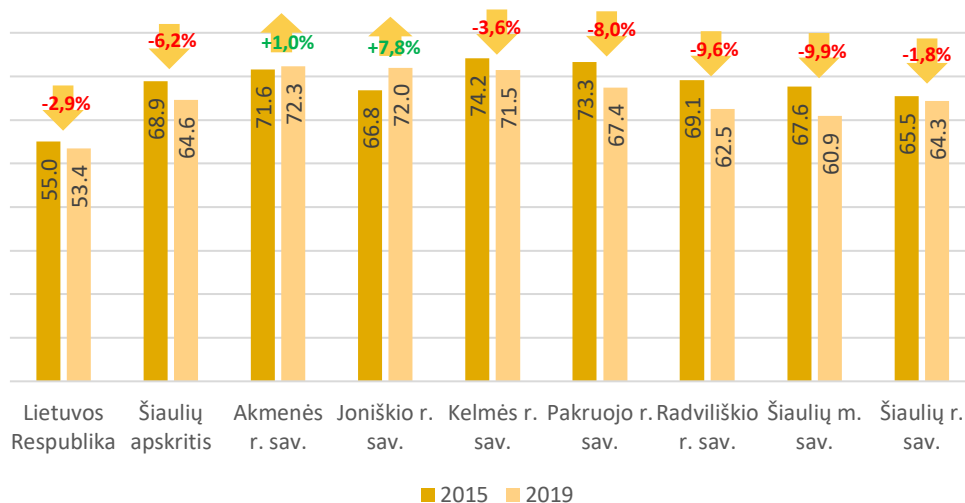
2.4.8.1. pav. Užregistruotų nusikaltimų skaičius (vnt.) ir jo dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

2015 - 2019 m. nusikalstamos veikos mažėjo visose lyginamose savivaldybėse, šalyje ir Šiaulių apskrityje. 2019 m., palyginti su 2015 m., Radviliškio r. sav. rodiklis mažėjo lėčiau (-27,6 proc.) nei šalyje (-28,9 proc.) ir apskrityje (-36,7 proc.).

Ištirtų nusikalstamų veikų dalis⁷² 2015-2019 m. šalyje, Šiaulių apskrityje ir Radviliškio rajone blogėjo, atitinkamai -2,9 proc., -6,2 proc. ir -9,6 proc. Iš visų vertintų teritorijų ištiriamų nusikalstamų veikų dalis didėjo tik Akmenės rajone (1,0 proc.) ir Joniškio rajone (7,8 proc.).

2019 m. Radviliškio r. sav. nusikalstamos veikos buvo ištiriamos geriau nei vidutiniškai šalyje, bet prasčiau nei Šiaulių apskrityje.

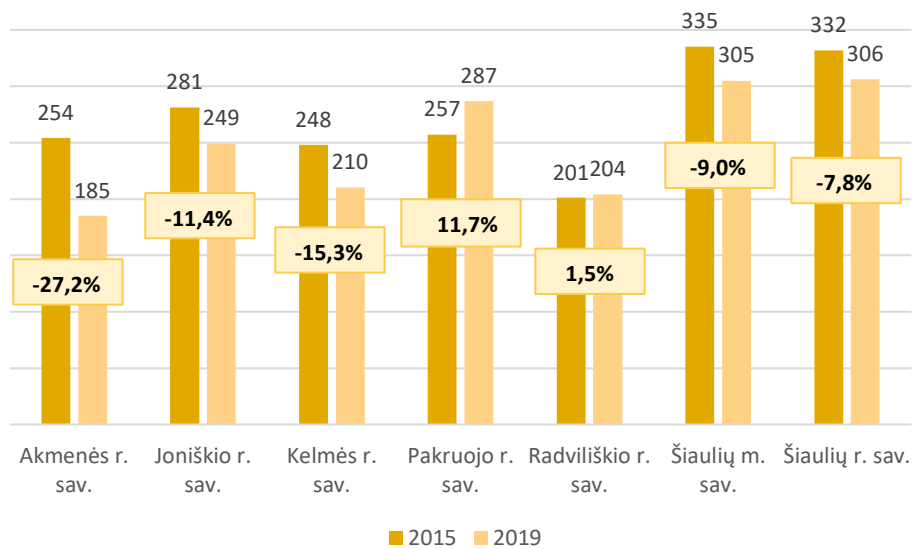
2.4.8.2. pav. Ištirtų nusikalstamų veikų dalis ir jos dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 m. pabaigoje Radviliškio r. sav. dirbo 72 pareigūnai, tai sudarė 10,3 proc. Šiaulių apskrities ir 0,9 proc. visų šalies policijos pareigūnų. Tai didžiausias pareigūnų skaičius tarp lyginamų savivaldybių po Šiaulių r. sav. (127) ir Šiaulių m. sav. (307).

Per penkerius metus policijos pareigūnų skaičius beveik visose nagrinėjamosiose teritorijose (tik Pakruojo r. sav. nekito) mažėjo, sparčiausias mažėjimas iš lyginamų savivaldybių fiksuojamas Akmenės r. sav. (-33,9 proc.). Radviliškio r. sav. policijos pareigūnų skaičius mažėjo lėčiausiai (-6,5 proc.), lėčiau nei šalyje (-10,4 proc.) ir apskrityje (-12,7 proc.).

⁷² Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, ištirtų nusikalstamų veikų dalis – tai ištirtų ir ataskaitiniu laikotarpiu užregistruotų nusikalstamų veikų santykis, išreikštas procentais.

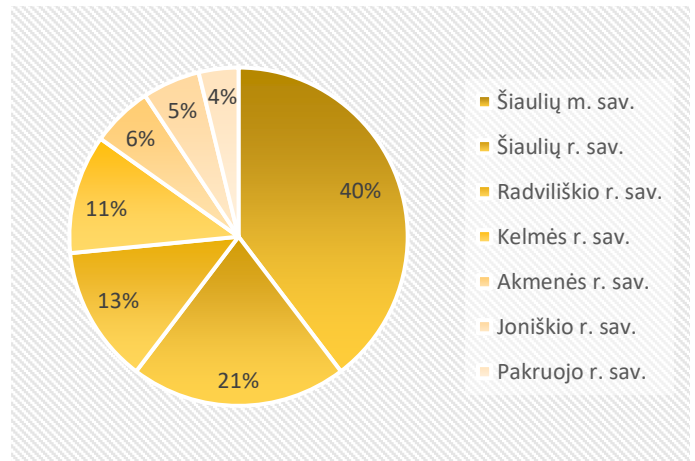

2.4.8.3. pav. Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyv. (asm.) ir jo dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Radviliškio r. sav. (+1,5 proc.). Šalyje ir apskrityje rodiklis mažėjo, atitinkamai -7,4 proc. ir -7,9 proc.

Policijos ir kitų institucijų kompleksiskai bei aktyviai vykdomos prevencinės akcijos bei veiklos, nuolat griežtinamos sankcijos už kelių eismo taisyklių pažeidimus ir taikomos kitos prevencinio pobūdžio priemonės davė rezultatų – kelių eismo įvykių⁷³ skaičius Radviliškio rajono savivaldybėje 2015–2019 m. mažėjo 8,8 proc., o šalyje šiuo laikotarpiu didėjo 5,5 proc. Rodiklis nagrinėjamu periodu stipriausiai sumažėjo Joniškio rajone (-36,0 proc.). Didžiojoje dalyje lyginamų savivaldybių kelių eismo įvykių skaičius mažėjo, o Akmenės r. sav. ir Šiaulių r. sav. – didėjo, atitinkamai 6,3 proc. ir 7,1 proc. Radviliškio r. sav. šis skaičius minėtu laikotarpiu išliko toks pat.

2.4.8.4. pav. Kelių eismo įvykių skaičiaus pasiskirstymas savivaldybėse 2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

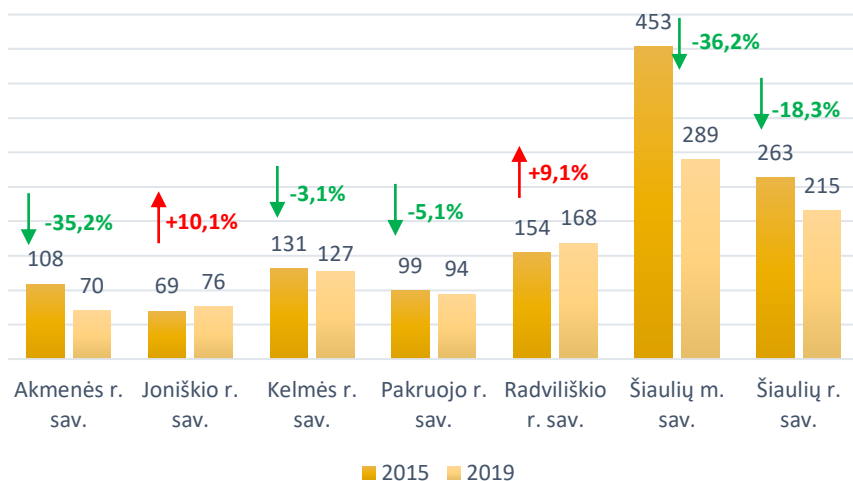
2019 m. Radviliškio r. sav. užfiksuoti 38 kelių eismo įvykiai, kurių metu sužeista 40 asmenų, žuvo – 3 asmenys. Sužeistųjų ir žuvusiųjų (3 asmenys) skaičius tarp lyginamų savivaldybių buvo per vidurį.

2015-2019 m. laikotarpiu žuvusiųjų kelių eismo įvykiuose skaičius Radviliškio r. sav. sumažėjo vienu asmeniu, kitose lyginamose teritorijose mažėjo, o Šiaulių r. sav. šis skaičius nekito. Sužeistųjų kelių eismo įvykiuose skaičius Radviliškio r. sav. sumažėjo (-21,6 proc.), kai šalyje išaugo 5,2 proc., o Šiaulių apskrityje – mažėjo (-10,9 proc.).

⁷³ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, kelių eismo įvykis – įvykis kelyje, viešoje arba privačioje teritorijoje, kai judant transporto priemonei žūsta ar sužeidžiami žmonės, sugadinama ar apgadinama bent viena transporto priemonė, krovinys, kelias, jo statiniai ar bet koks kitas įvykio vietoje esantis turtas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Gaisrų⁷⁴ skaičius 2015-2019 m. daugelyje lyginamų savivaldybių, šalyje ir apskrityje mažėjo. Iš viso 2019 m. Radviliškio r. sav. buvo užregistruoti 168 gaisrai. Tai didžiausias rodiklis tarp lyginamų savivaldybių po Šiaulių m. sav. (289 gaisrai) ir Šiaulių r. sav. (215 gaisrų).

Radviliškio rajono savivaldybės priešgaisrinėje tarnyboje 2018 m. dirbo 25 ugniagesiai-gelbėtojai.

2.4.8.5. pav. Gaisrų skaičius (vnt.) ir jo dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Civilinė sauga. Radviliškio r. sav.

veikia Ekstremalių situacijų komisija (toliau – Radviliškio ESK) ir Ekstremalių situacijų operacijų centras (toliau – Radviliškio ESOC). Gyventojams perspėti Radviliškio r. sav. yra įrengtos 9 centralizuoto ir 5 vietinio valdymo elektros sirenų. Radviliškio r. sav. teritorijoje veikia 2 pavojingi objektai: AB „Lietuvos geležinkeliai“ Radviliškio kuro bazė ir UAB „Agrochema“ Šeduvos agrocentras. Radviliškio r. sav. veikia 9 kolektyvinės apsaugos statiniai.

VIEŠOJO SAUGUMO IR VIEŠOSIOS TVARKOS APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Užregistruotų nusikaltimų skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	-27,6	-28,9	-36,7
 Ištirtų nusikalstamų veikų dalis 2019 m. (proc.)	62,5	53,4	64,6
 Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyv. 2019 m.	204	286	268
 Kelių eismo įvykių skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)	0,0	5,5	-8,8

⁷⁴ Pagal Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymą, *gaisras* – tai nekontroliuojamas, vykstantis ne tam skirtoje vietoje degimas, keliantis pavojų žmogui, turtui ar aplinkai (pirmasis skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Žuvusiųjų kelių eismo įvykiuose
skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)

-25,0

-23,1

-43,5

Sužeistųjų kelių eismo įvykiuose
skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)

-21,6

5,2

-10,9

Gaisrų skaičiaus pokytis 2015-2019 m.
(proc.)

9,1

-4,2

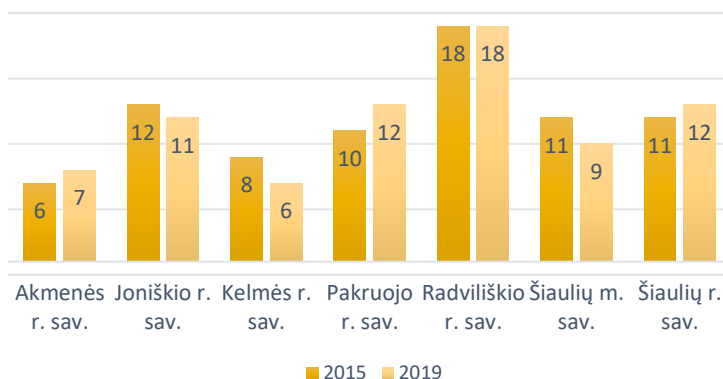
-18,6

2.5. APLINKOS APSAUGA IR INFRASTRUKTŪRA

2.5.1. APLINKOS APSAUGA IR ATLIEKŲ TVARKYMAS

Aplinkos oro tarša. Pagrindiniai aplinkos oro taršos šaltiniai yra pramoniniai procesai, įskaitant energijos gavybą ir gamybinę veiklą, transportas, namų šildymas, atliekų apdorojimas ir kt.

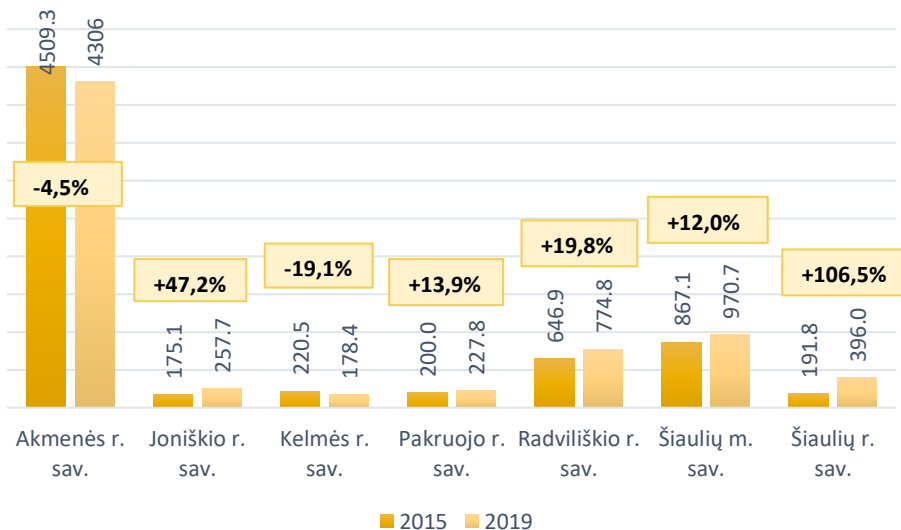
Norint apžvelgti aplinkos oro taršą savivaldybėse, iš pradžių pravartu paminėti, koks yra jose veikiančių taršių įmonių skaičius. 2019 metais, remiantis Aplinkos apsaugos agentūros pateiktais duomenimis, Radviliškio rajono savivaldybėje veikė 18 taršių įmonių ir tarp lyginamų savivaldybių tai buvo didžiausias jų skaičius. Šis skaičius savivaldybėje per penkis metus nuo 2015 m. nepakito. Šalyje taršių įmonių 2015-2019 m. laikotarpiu sumažėjo 1,1 proc., apskrityje taip pat mažėjo 1,3 proc.

2.5.1.1. pav. Taršių įmonių skaičius 2015-2019 m. (vnt.)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

2015-2019 m. laikotarpiu **stacionarių taršos šaltinių**⁷⁵ išmetamų **teršalų**⁷⁶ kiekis šalyje mažėjo 4 proc., o Šiaulių apskrityje išaugo 4,4 proc. Išmetamų teršalų kiekiai augo beveik visose lyginamose savivaldybėse, tik Akmenės r. sav. ir Kelmės r. sav. jie mažėjo, atitinkamai 4,5 proc. ir 19,1 proc. Radviliškio rajono savivaldybėje stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis 2015-2019 m. išaugo 19,8 proc. ir pagal šį rodiklį viršijo Pakruojo r. sav. (13,9 proc.), Šiaulių m. sav. (12,0 proc.) rodiklio augimus, bet atsiliko nuo Joniškio r. sav. (47,2 proc.) ir Šiaulių r. sav. (106,5 proc.). Radviliškio rajono savivaldybėje stacionarių teršalų šaltinių išmetamų teršalų kiekis per 2019 m. (774,8 t) sudarė 1,22 proc. šalies ir 10,5 proc. Šiaulių apskrities teršalų kiekio.

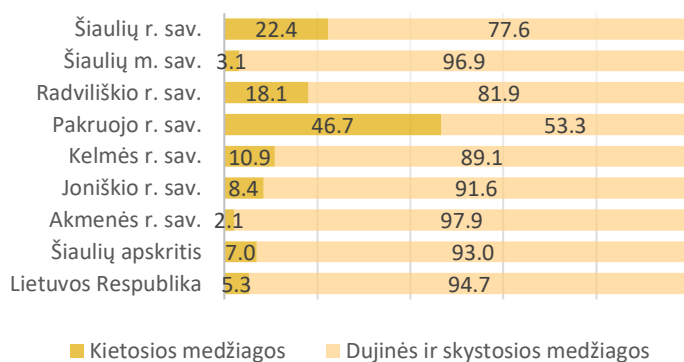

2.5.1.2. pav. Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, kiekis (t) ir jo dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

⁷⁵ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, *stacionarus taršos šaltinis* – taršos šaltinis, esantis nekintamoje buvimo vietoje. *Taršos šaltinis* – įrenginys, iš kurio teršalai patenka į aplinkos orą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

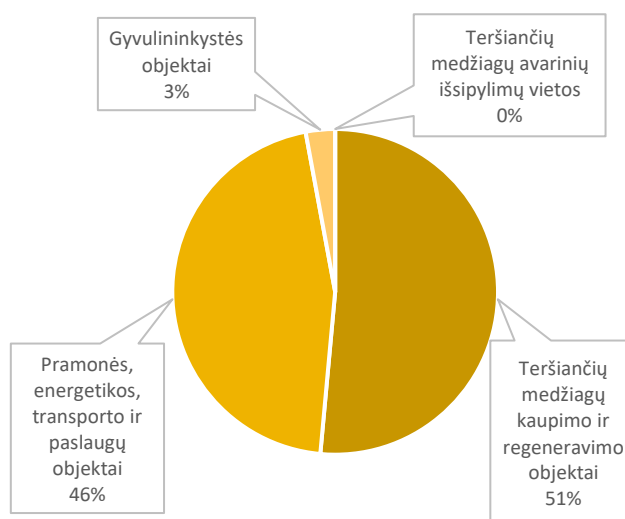
⁷⁶ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, *teršalai* – medžiaga arba medžiagų mišinys, kuris dėl žmonių veiklos patenka į aplinkos orą ir, veikdamas atskirai ar su atmosferos komponentais, gali pakenkti žmonių sveikatai ir aplinkai arba turtui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

2.5.1.3. pav. Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, savybės ir jų santykis (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

103 potencialūs taršos židiniai. Šis rodiklis buvo vienas mažiausių, palyginti su kitomis savivaldybėmis ir lenkė tik Akmenės r. sav. (29 židiniai) ir Kelmės r. sav. (51 židinis).

2.5.1.4. pav. Potencialių taršos židinių pagal šaltinio tipus pasiskirstymas Radviliškio r. sav. 2020 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba

Atliekų tvarkymas. Pagal LR atliekų tvarkymo įstatymo nuostatas, pagrindinę atliekų tvarkymo⁷⁷ sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucijos. Šiaulių komunalinių atliekų tvarkymo regiono savivaldybės yra įsteigusios juridinį asmenį, komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorių – VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centrą, kuris Radviliškio rajono savivaldybės pavedimu Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje atlieka komunalinių atliekų⁷⁸ tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas ir teikia atliekų tvarkymo paslaugas. Įmonė, atliekanti komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo funkciją Radviliškio rajone, yra UAB "Ecoservice projektai" (Radviliškio padalinys).

⁷⁷ Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą, *atliekų tvarkymas* – atliekų prevencijos, apskaitos, deklaravimo, surinkimo, rūšiavimo, ženklinimo, gabenimo, saugojimo, naudojimo bei šalinimo veikla (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

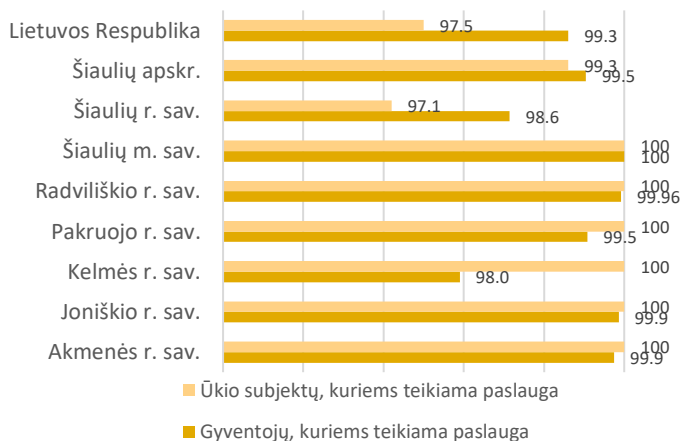
⁷⁸ Pagal Radviliškio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklį, patvirtintų Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 19 d. sprendimu Nr. T-962, *komunalinės atliekos* – buitinės (buityje susidaranti) atliekos ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas (antrasis skirsnis, pagrindinės sąvokos)

Statybų, remonto ir griovimo, elektronikos atliekų, pakuočių ir antrinių žaliavų, automobilių remonto atliekų, tekstilės atliekų bei kitų atliekų tvarkymu savivaldybėje rūpinasi VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras (toliau – Šiaulių RATC). Šiaulių RATC įpareigotas per eksploatuojamas aikšteles surinkti savivaldybės teritorijoje susidaranti antrines žaliavas, biologiškai skaidžias, didžiąsias, statybos ir griovimo, padangų, elektros ir elektroninės įrangos buityje susidaranti pavojingąsias atliekas. Vadovaujantis Šiaulių RATC duomenimis, Radviliškio r. sav. yra 1 didelių gabaritų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelė ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė (Žironų k., Aukštelkių sen.), kurioje veikia ir daiktų dalinimosi punktas, priklausantis tinklui „Daiktų kiemas“.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja Radviliškio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės⁷⁹ bei Radviliškio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014–2020 m.⁸⁰.

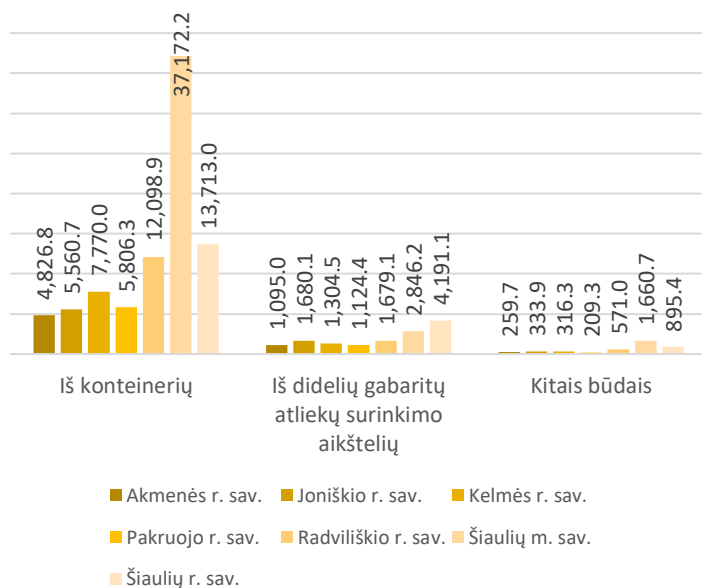
Vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros pateikiama informacija, 2018 m. Radviliškio rajono savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojosi 99,96 proc. gyventojų ir 100,0 proc. ūkio subjektų. Pažymėtina, kad 2019 m. duomenys Aplinkos apsaugos agentūroje analizės rengimo metu dar nebuvo teikiami.

Savo ruožtu šalyje ir Šiaulių apskrityje komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojosi mažiau gyventojų ir mažiau ūkio subjektų.

2.5.1.5. Gyventojų ir ūkio subjektų dalis, kurie naudojami atliekų surinkimo paslauga 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

2.5.1.6. Surinktų komunalinių atliekų kiekis 2018 m. (t)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

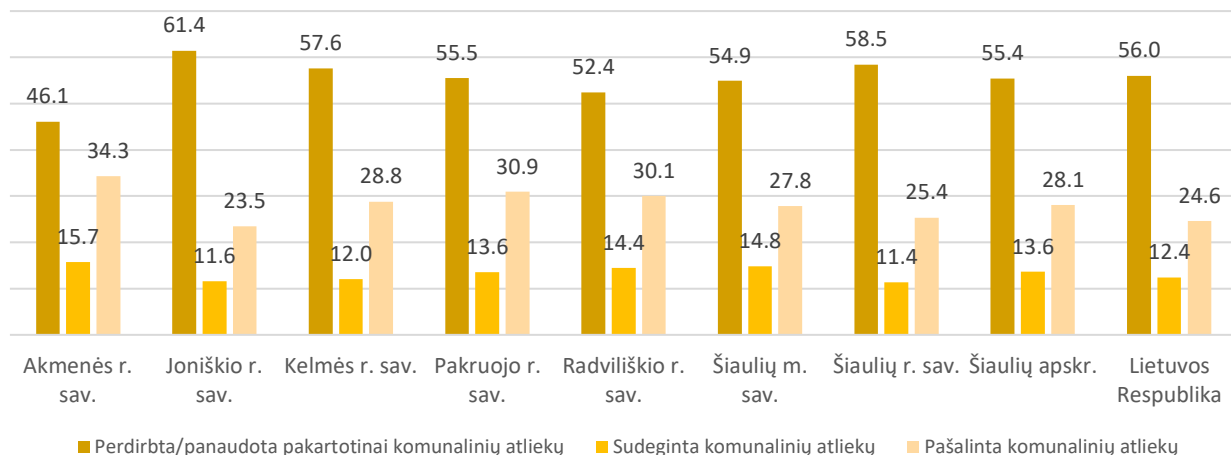
Pagal Aplinkos apsaugos agentūros duomenis, 2018 m. Radviliškio rajono savivaldybėje buvo surinkta iš viso 14,3 tūkst. t atliekų, iš jų daugiausiai – konteineriuose (apie 84 proc.), dalis surinkta apvažiuojant, dalis – didelių gabaritų atliekų aikštelėse. Radviliškio r. sav. surinktų komunalinių atliekų kiekis lyginamų savivaldybių tarpe buvo mažesnis tik už Šiaulių m. ir Šiaulių r. sav. ir sudarė 1,26 proc. šalies bei 13,7 proc. apskrities surinktų komunalinių atliekų kiekio. 2019 m. duomenys Aplinkos apsaugos agentūroje analizės rengimo metu dar nebuvo teikiami.

Surinktos komunalinės atliekos arba yra perdirbamos naujam jų panaudojimui, sudeginamos arba yra pašalinamos.

⁷⁹ Patvirtintos Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 19 d. sprendimu Nr. T-962.

⁸⁰ Patvirtintas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 20 d. sprendimu Nr. T-896.

Vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros informacija apie atliekų tvarkymą, 2018 m. Radviliškio r. sav. 52,4 proc. komunalinių atliekų buvo perdirbta/panaudota pakartotinai. Pagal šį rodiklį Radviliškio r. sav. atsiliko

2.5.1.7. Perdirbtų/panaudotų, sudegintų ir pašalintų komunalinių atliekų dalis 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

nuo šalies ir apskrities rodiklių, kurie siekė atitinkamai 56,0 proc. ir 55,4 proc., bei buvo vienas mažiausių lyginamų savivaldybių tarpe. Sudeginamų ir pašalinamų atliekų kiekis 2018 m. Radviliškio r. sav. buvo vienas didžiausių lyginamų savivaldybių tarpe ir pralenkė šalies ir apskrities rodiklius.

Radviliškio r. sav., anot Šiaulių RATC, 2020 m. buvo įrengti 337 **antrinių žaliavų atliekų konteineriai**, kas visiškai patenkina esamą poreikį.

2018 m. Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje 2 įmonės teikė **atliekų surinkimą papildančios sistemos** paslaugas:

- Asociacija "EEPA" – elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumuliatorių atliekos;
- VŠĮ "Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija" – elektros ir elektroninės įrangos atliekos.

Naujesni duomenys Aplinkos apsaugos agentūroje analizės rengimo metu dar nebuvo teikiami.

Radviliškio rajono savivaldybės administracija ir Šiaulių RATC (regioniniu mastu) Radviliškio r. sav. vykdo visuomenės švietimą atliekų tvarkymo klausimais, skleidžia informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, aplinkai palankius atliekų tvarkymo būdus, atliekų tvarkymo svarbą ir sistemos plėtros galimybes.

APLINKOS APSAUGOS IR ATLIEKŲ TVARKYMO APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Taršių įmonių skaičius 2019 m. (vnt.)	18	11 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	11 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)
 Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, dinamika 2015-2019 m. (proc.)	19,8	-4,0	4,4

	Gyventojų, kurie naudojami atliekų surinkimo paslauga, dalis 2018 m. (proc.)	99,96	99,3	99,5
	Ūkio subjektų, kurie naudojami atliekų surinkimo paslauga, dalis 2018 m. (proc.)	100,0	97,5	99,3
	Perdirbtų/panaudotų komunalinių atliekų dalis 2018 m. (proc.)	52,4	56,0	55,4

2.5.2. VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪRA

Geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Šią veiklą Radviliškio rajono savivaldybėje reglamentuoja LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas⁸¹, kiti geriamojo vandens tiekimą bei nuotekų tvarkymą reglamentuojantys teisiniai dokumentai.

Radviliškio rajono savivaldybėje geriamojo vandens tiekimą⁸² ir (arba) nuotekų tvarkymą⁸³ vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Radviliškio vanduo“.

Vadovaujantis UAB „Radviliškio vanduo“ 2018 m. metiniu pranešimu, įmonė eksploatuoja 24 vandenvietes, 16 vandens gerinimo įrenginių, 246,3 km vandentiekio tinklų. Nuotekos valomos 14-oje nuotekų valyklų, eksploatuojamos 55 nuotekų perpumpavimo stotys ir 230,4 km nuotekų tinklų (iš jų 34,5 km lietaus nuotekų tinklų).

Prie centralizuotų nuotekų tvarkymo sistemų yra prisijungę 19237 gyventojai. Geriamas vanduo tiekiamas 20444 gyventojams.

Per 2019 m. UAB „Radviliškio vanduo“ patiekė 899,1 tūkst. m³ geriamojo vandens. Radviliškio rajone per 2019 metus parduota geriamojo vandens – 707,3 tūkst. m³. Vandens netektys vandentiekio sistemoje sudarė 21,3 proc., arba 191,8 tūkst. m³. 2015 m. buvo patiekta 759,9 tūkst. m³ geriamojo vandens, realizuota – 628,3 tūkst. m³ geriamojo vandens.

⁸¹ Priimta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 13 d. sprendimu Nr. X-764

⁸² Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą *geriamojo vandens tiekimas* – geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo vykdoma veikla, apimanti technines, organizacines ir ekonomines priemones, reikalingas geriamajam vandeniui išgauti, ruošti, pristatyti ir parduoti abonentams ir (arba) vartotojams (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

⁸³ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *nuotekų tvarkymas* – nuotekų surinkimas, transportavimas, valymas, apskaita, tyrimas, išleidimas į aplinką ir valymo metu susidariusio dumblo ir kitų atliekų tvarkymas. *Nuotekos* – tai buityje, ūkio ar gamybinėje veikloje naudotas arba perteklinis (kritulių, paviršinis, drenažinis ar pan.) vanduo, kurį jo turėtojas, naudodamasis nuotekų tvarkymo infrastruktūra, išleidžia į gamtinę aplinką arba į kitiems asmenims priklausančią nuotekų tvarkymo infrastruktūrą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

Per 2019 m. pašalinta 1 078,6 tūkst. m³ nuotekų, iš kurių tiek pat surinkta iš vartotojų. 2015 m. nuotekų surinkta kiek daugiau – 1171,8 tūkst. m³, tiek pat pašalinta.

2.5.2.1. lentelė. Pagrindiniai UAB „Radviliškio vandenys“ veiklos rodikliai 2015-2019 m.

Rodiklis	Mato vnt.	2015 m.	2019 m.	Pokytis, proc.
Pateikta geriamojo vandens	tūkst. m ³	759,9	899,1	18,3
Parduota geriamojo vandens	tūkst. m ³	628,3	707,3	12,6
Surinkta nuotekų iš vartotojų	tūkst. m ³	1 171,8	1 078,6	-7,95
Pašalinta nuotekų	tūkst. m ³	1 171,8	1 078,6	-7,95

Šaltinis: Radviliškio rajono savivaldybės administracija

Anot UAB „Radviliškio vanduo“, bendras vandentiekio tinklų ilgis – apie 180 km, nuotekų tinklų – 121 km. Pagal UAB „Radviliškio vanduo“ veiklos planą 2020-2022 m.⁸⁴, 2020-2021 metais planuojama nutiesti apie 570 metrų paviršinių nuotekų tinklų, 2022 metais – rekonstruoti apie 120 metrų paviršinių nuotekų tinklų.

VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪROS APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Vandens netektys 2019 m. (proc.)	21,3	-	-

2.5.3. ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA

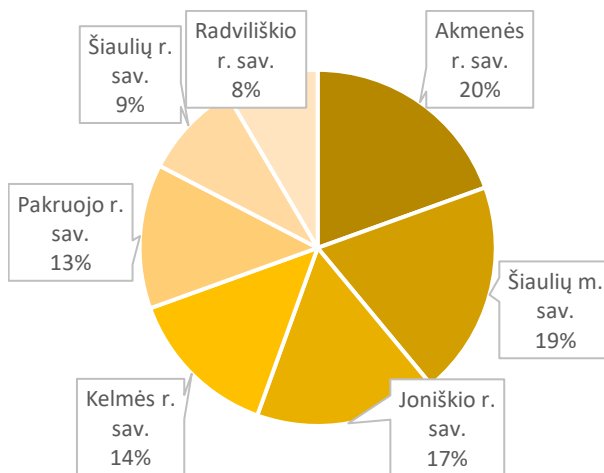
Centralizuotas šilumos tiekimas. Centralizuotos šilumos gamybos ir šilumos tiekimo paslaugas Radviliškio rajono savivaldybėje teikia UAB „Radviliškio šiluma“ ir UAB „Baisogalos bioenergija“.

Vadovaujantis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos duomenimis, Radviliškio rajono savivaldybėje eksploatuojamos 7 katilinės (5 – UAB „Radviliškio šiluma“, 2 – UAB „Baisogalos bioenergija“), kurių bendra instaliuota galia siekia 44,77 MW (naudojamas kuras: biokuras, gamtinės dujos, kitas kuras).

Daugiabučių renovacija. Radviliškio rajono savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, 2019 m. Radviliškio r. sav. buvo renovuoti 2 daugiabučiai. Per 2013-2019 metus Radviliškio rajono savivaldybėje renovuota 16 daugiabučių ir taip pakelta jų energinė klasė – beveik visi daugiabučiai tapo C energinės klasės. Vidutiniškai šilumos suvartojimas šiuose daugiabučiuose sumažėjo perpus – apie 51,6 proc.

⁸⁴ Patvirtintas Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. A-419 (8.2)

Vertinant Šiaulių apskrities savivaldybes, 2013-2020 m. laikotarpiu daugiausiai daugiabučių renovuota Akmenės r. sav., mažiausiai – Radviliškio r. sav. (Būsto energijos taupymo agentūros duomenys).

2.5.3.1. Renovuotų daugiabučių 2013-2020 m. pasiskirstymas savivaldybėse (proc.)

Šaltinis: Būsto energijos taupymo agentūra

Elektros energija ir apšvietimas. Elektros energijos tiekimą Radviliškio rajono savivaldybėje užtikrina AB „ESO“. Į Radviliškio rajono savivaldybę **elektros energija**⁸⁵ tiekama iš bendros Lietuvoje elektros **energijos tiekimo sistemos**⁸⁶.

Radviliškio rajono savivaldybės gatvių apšvietimo sistemos priežiūra priklauso Radviliškio rajono savivaldybės statybos skyriui, kuris turi vykdyti iš valstybės, Radviliškio rajono savivaldybės biudžetų ir kitų šaltinių finansuojamų inžinerinių tinklų, statinių, pastatų, švietimo, sveikatos, socialinių, kultūros bei kitų statinių statytojo (užsakovo) funkcijas, o pagrindinis skyriaus tikslas – organizuoti ir kontroliuoti statinių, vietinės reikšmės kelių ir gatvių ir su joms priklausančių statinių: tiltų, vandens pralaidų, laiptų, atramos sienelių, lietaus nuotekų tinklų, projektavimą, statybą, tiesimą, rekonstravimą, remontą ir priežiūrą.

2020 m. Radviliškio r. sav. jau 76 seni šviestuvai pakeisti naujais LED šviestuvais, kai 2019 m. atnaujinti 66 šviestuvai, o 2016 m. buvo atnaujinta 30 senų šviestuvų.

ENERGETINĖS INFRASTRUKTŪROS APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 <p>Atnaujintų daugiabučių namų skaičius 2013-2020 m. (vnt.)</p>	20	43 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	34 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)

⁸⁵ Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *elektros energija* – gaminama aktyvinė elektros energija, kuri kaip prekė pateikiama vartotojui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

⁸⁶ Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *energijos tiekimo arba energetikos sistema* – tarpusavyje suderintu režimu funkcionuojanti elektros įrenginių, skirtų elektros energijai gaminti, perduoti ir skirstyti, visuma (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

2.5.4. TRANSPORTO IR SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA

Gerai išplėtotą **kelių infrastruktūrą** yra vienas svarbiausių veiksnių, lemiančių regiono ekonominę ir socialinę raidą. Transportas skirstomas į tris pagrindines kategorijas – oro, žemės ir vandens.

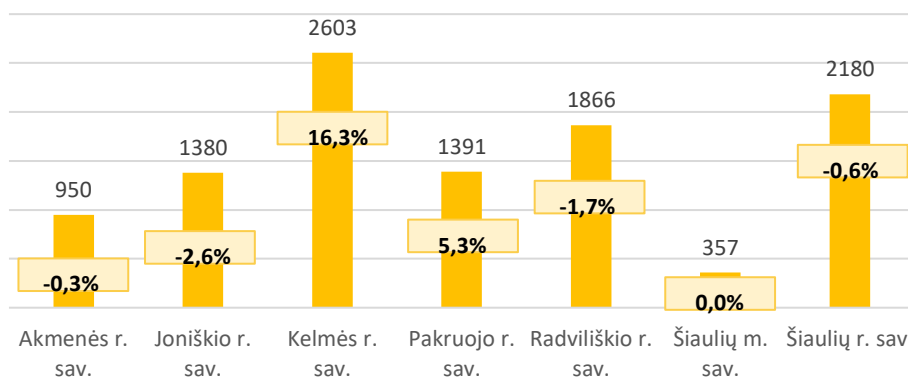
Radviliškio rajono savivaldybėje valstybinės reikšmės automobilių kelių tinklą sudaro:

- 5 **krašto keliai**⁸⁷: KK148 Raseiniai–Tytuvėnai–Radviliškis; KK212 Radviliškis–Pakruojis; KK144 Jonava–Kėdainiai–Šeduva; KK225 Raseiniai–Baisogala; KK172 Raudondvaris–Giedraičiai–Molėtai;
- 40 **rajoninių kelių**⁸⁸: 1304 Parovėja–Medeikiai–Nemunėlio Radviliškis; 1305 Rinkušiai–Juostaviečiai–Nemunėlio Radviliškis; 1310 Nemunėlio Radviliškis–Pučiakalnė–Juozeliškiai; 2133 Privažiuojamasis kelias prie Budraičių nuo kelio Raseiniai–Tytuvėnai–Radviliškis; 3408 Radviliškis–Voskoniai–Stačiūnai; 3539 Privažiuojamasis kelias prie Piktaičių nuo kelio Raseiniai–Tytuvėnai–Radviliškis; 2911 Karašilis–Derveliai–Alksniupiai–Šeduva; 3406 Šeduvos g. st.–Vadaktai–Krekenava; 3417 Baisogala–Januškoniai–Šeduva; 3418 Privažiuojamasis kelias prie Šeduvos nuo kelio Panevėžys–Šiauliai; 2901 Rozalimas–Derveliai–Aukštelkai; 3404 Baisogala–Baisogalos g. st.; 3414 Baisogalos g. st.–Sidabravas–Mandeikiai; 3422 Privažiuojamasis kelias prie Beinoravos nuo kelio Baisogalos g. st.–Sidabravas–Mandeikiai; 3423 Margavoniai–Vėriškiai–Baisogala; 3425 Baisogala–Augmėnai–Pliušiai; 3430 Baisogala–Vainiūnai; 3439 Baisogala–Pakiršynys; 2011 Krakės–Dovydiškiai–Grinkiškis; 3004 Krekenava–Skėmiai–Grinkiškis; 3424 Liaudiškiai–Mėnaičiai–Pašušvys–Grinkiškis; 3429 Grinkiškis–Pypliai–Vaitiekūnai; 4021 Šelvenai–Raudondvaris–Žarėnai; 5254 Privažiuojamasis kelias prie Glitiškių nuo kelio Raudondvaris–Giedraičiai–Molėtai; 5256 Raudondvaris–Pašiliai; 1922 Raudondvaris–Naujieji Bernatoniai–Žemaitkiemis; 3414 Baisogalos g. st.–Sidabravas–Mandeikiai; 3415 Sidabravas–Birželės–Naujamiestis; 3422 Privažiuojamasis kelias prie Beinoravos nuo kelio Baisogalos g. st.–Sidabravas–Mandeikiai; 3611 Rokiškis–Skemai–Strepeikiai; 3004 Krekenava–Skėmiai–Grinkiškis; 3434 Šaukotas–Papušynys–Antaniškiai–Akmenė; 3436 Privažiuojamasis kelias prie Šiaulėnų nuo kelio Šiaulėnai–Šaukotas–Pašušvys; 3405 Šiaulėnai–Šaukotas–Pašušvys; 3406 Šeduvos g. st.–Vadaktai–Krekenava; 3403 Šilėnai–Sidariai–Šiaulėnai; 3432 Šiaulėnai–Daktariškiai–Mėnaičiai; 3436 Privažiuojamasis kelias prie Šiaulėnų nuo kelio Šiaulėnai–Šaukotas–Pašušvys; 3438 Privažiuojamasis kelias prie Acokavų nuo kelio Šilėnai–Sidariai–Šiaulėnai; 3411 Tyruliai–Polekėlė–Jaugėlai.

Magistralinių kelių⁸⁹ Radviliškio r. sav. nėra.

Per Radviliškio r. sav. teritoriją taip pat eina 5 **geležinkelio atkarpos**: Vilnius – Klaipėda, Kaunas – Šiauliai, Radviliškis – Klaipėda, Radviliškis – Mažeikiai, Rokiškis – Šiauliai. Radviliškio geležinkelio stotyje vyksta įvairūs darbai: vežama anglis, skalda, metalai, mediena ir jos gaminiai, medžio drožlės ir pjuvenos ir teikiamos muitinės paslaugos, bei galimas sandėliavimas uždaruose sandėliuose. Radviliškio geležinkelių mazgas yra didžiausias Lietuvoje po Vilniaus.

Vienas reikšmingiausių kelių būklės vertinimo rodiklių – **esama kelių danga**. 2019 m. Radviliškio r. sav. automobilių kelių ilgis siekė 1 866 km ir buvo vienas didžiausių tarp lyginamų savivaldybių. Radviliškio r. sav. keliai sudarė 2,19 proc. šalies

2.5.4.1. pav. Kelių ilgis 2018 m. (km) ir jo pokytis 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

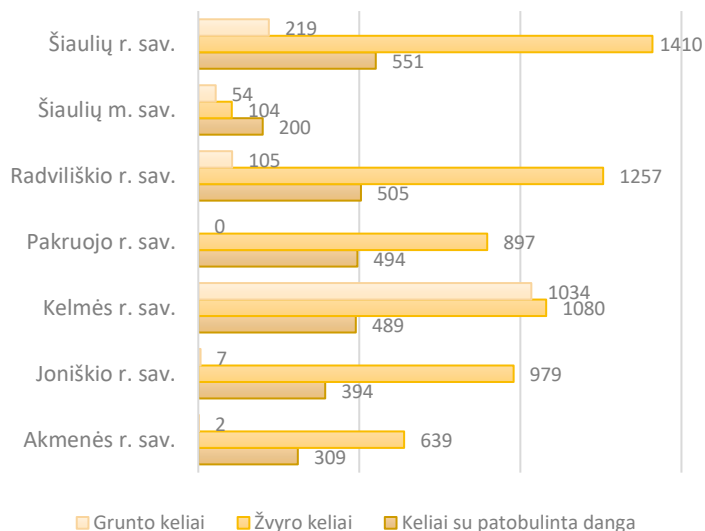
⁸⁷ Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, **krašto keliais** vadinami keliai, jungiantys magistralinius kelius, administracinių vienetų centrus ir didžiuosius miestus arba besijungiantys vienas su kitu (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

⁸⁸ Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, **rajoniniais keliais** vadinami keliai, jungiantys krašto kelius, miestus, kaimus, kitus objektus, bet nepriskirti krašto keliams (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

⁸⁹ Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, **magistraliniais keliais** vadinami tarptautinio susisiekimo Lietuvos keliai (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

ir 17,4 proc. Šiaulių apskrities rodiklio. Bendras kelių ilgis Radviliškio r. sav. per penkerius metus nežymiai sumažėjo (-1,7 proc.).

Kelių su patobulinta danga⁹⁰ ilgis Radviliškio r. sav. buvo vienas didžiausių tarp nagrinėtų savivaldybių (505 km) ir siekė 1,93 proc. visų šalies ir 17,2 proc. visų apskrities kelių su patobulinta danga. Žvyrkeliai⁹¹ Radviliškio r. sav. sudarė didžiausią dalį ir siekė 1257 km. Žvyrkelių dalis Radviliškio r. sav. šalyje buvo 2,74 proc., o apskrityje – 19,8 proc. Palyginus su kitomis savivaldybėmis, didesnis žvyro kelių ilgis buvo tik Šiaulių r. sav. (1410 km). Grunto keliai Radviliškio r. sav. (105 km) sudarė 0,81 proc. visų šalies grunto kelių ir 7,4 proc. apskrities grunto kelių atsiliko tik nuo Šiaulių r. sav. grunto kelių ilgio (219 km).

2.5.4.2. pav. Kelių ilgis pagal dangas 2019 m. (km)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Atsižvelgiant į kelių dangos rodiklius, didžiausias susisiekimo infrastruktūros trūkumas Radviliškio rajono savivaldybėje yra didelė žvyro kelių dalis.

Išplėtotą dviračių takų⁹² infrastruktūra ne tik palengvina susisiekimą, tačiau yra svarbi turizmo infrastruktūros dalis, pasitarnaujanti turizmo skatinimui, aktyvaus poilsio propagavimui.

2.5.4.1. lentelė. Dviračių takų ilgis lyginamose savivaldybėse 2019 m. (km)

Savivaldybė	Dviračių takų ilgis, km
Akmenės rajono	11,7
Joniškio rajono	47,6
Kelmės rajono	51,5
Pakruojo rajono	3,4
Radviliškio rajono	6,6
Šiaulių rajono	5,8
Šiaulių miesto	61,6

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2019 m. dviračių takų ilgis Radviliškio rajone siekė 6,6 km ir sudarė 3,5 proc. Šiaulių apskrities (188, km) rodiklio. Lyginamų savivaldybių tarpe 2019 m. ilgiausi dviračių takai buvo Šiaulių m. sav.

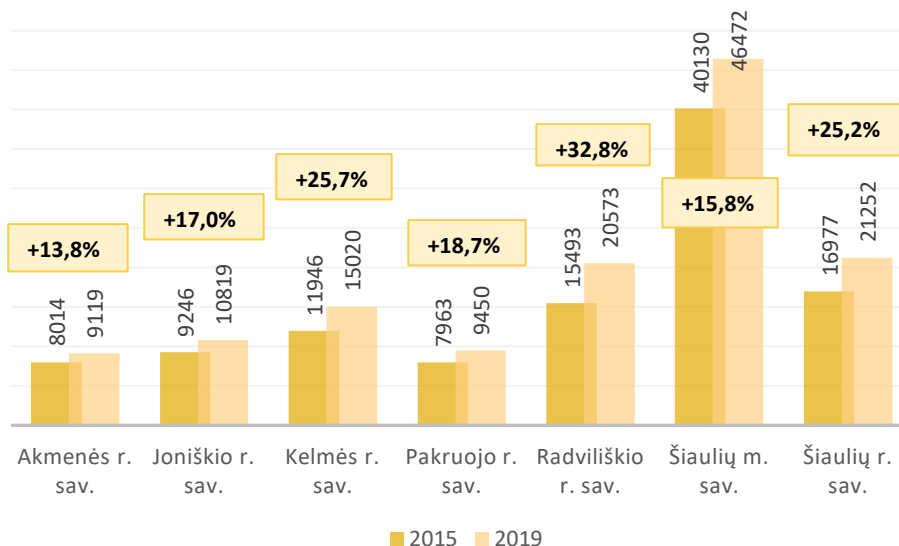
⁹⁰ Lietuvos automobilių kelių direkcija *kelių su patobulinta danga* skirsto į asfaltbetonio ir cementbetonio.

⁹¹ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento Automobilių kelių statistinio tyrimo metodika (2015), *žvyrkeliai* – tai keliai, padengti žvyru.

⁹² Vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymu, *dviračių takas* – dviračių eismui skirtas kelias arba kelio dalis, pažymėti tam skirtais kelio ženklais. Dviračių takas privalo būti atskirtas nuo kelio ar jo dalių kelio inžinerinėmis priemonėmis (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Radviliškio r. sav. 2019 m. buvo registruotos 20 573 kelių **transporto priemonės**⁹³, tai sudarė 15,5 proc. visų Šiaulių apskrityje ir 1,37 proc. visų šalyje registruotų transporto priemonių. Tai buvo didžiausias rodiklis po Šiaulių m. sav., palyginti su kitomis savivaldybėmis.

Palyginti su 2015 m., visose nagrinėjamose teritorijose kelių transporto priemonių skaičius išaugo. Transporto priemonių skaičius šalyje ir apskrityje išaugo penktadaliu, atitinkamai 20,5 proc. ir 20,9 proc., o Radviliškio r. sav. – beveik trečdaliu (32,8 proc.).

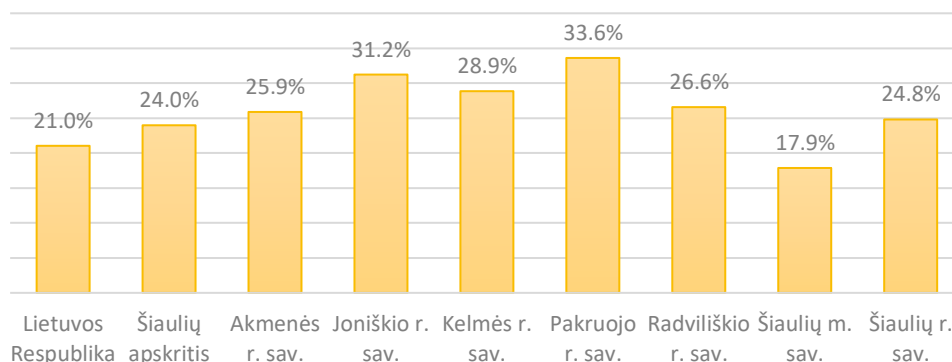
2.5.4.3. pav. Transporto priemonių skaičius (vnt.) ir jo dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2019 m. Radviliškio r. sav., didelę transporto priemonių dalį (78,5 proc.) sudarė **individualieji lengvieji automobiliai**. Šalyje ir apskrityje lengvieji automobiliai sudarė didesnę procentinę dalį (atitinkamai 86,9 proc. ir 89,6 proc. visų transporto priemonių).

Tiksliau lengvųjų automobilių dalį atspindi 1 000–iui gyventojų tenkantis lengvųjų automobilių kiekis. 2019 m. Radviliškio r. sav. 1 000–iui gyventojų teko vienas mažiausių lengvųjų automobilių skaičius (462 vnt.) iš vertintų savivaldybių. Rodiklis 1,54 proc. viršijo Šiaulių apskrities, bet nežymiai, 0,86 proc. atsiliko nuo šalies rodiklio. Palyginti su

2015 m., visose nagrinėjamose teritorijose rodiklis augo. Radviliškio r. sav. 1 000-iui gyventojų tenkantis lengvųjų automobilių skaičius išaugo 26,6 proc., ir augimu pralenkė šalies (21,0 proc.) bei

2.5.4.4. pav. Lengvųjų automobilių skaičius, tenkančio 1 000-iui gyventojų, dinamika 2015-2019 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

⁹³ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *transporto priemonė* – priemonė žmonėms ir (arba) kroviniams, taip pat ant jos sumontuotai stacionariai įrangai vežti. Ši sąvoka taip pat apima traktorius, savaeigės mašinos ir eismui ne keliais skirtas transporto priemones (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

apskritis (24,0 proc.) rodiklio augimą.

2019 m. Radviliškio r. sav. **autobusais ir troleibusais** (reguliariaisiais, specialiaisiais ir užsakomaisiais reisais) buvo pervežta 322,4 tūkst. asmenų. Tai sudarė 2,1 proc. Šiaulių apskrities ir 0,09 proc. šalies rodiklio. Per penkerius metus vežamų autobusais keleivių skaičius Radviliškio r. sav. sumažėjo 5,8 proc. kai šalyje mažėjo – 5,4 proc., o apskrityje – 10,6 proc.

2019 m., palyginus su 2015 m., pagal pervežtų keleivių skaičius (reguliariaisiais, specialiaisiais ir užsakomaisiais reisais) mažėjo visose nagrinėjamose savivaldybėse, apskrityje ir šalyje. Labiausiai šis skaičius minėtu laikotarpiu mažėjo Kelmės r. sav. (-34,4 proc.), mažiausiai – Joniškio r. sav. (-1,1 proc.).

2.5.4.2. lentelė. Keleivių vežimas kelių transportu pagal reisų rūšį 2019 m. (km)

	Reguliarus reisas	Tolimojo susisiekimo maršrutas	Vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršrutas	Vietinio (miesto) susisiekimo maršrutas	Tarptautinio susisiekimo maršrutas	Specialus reisas	Užsakomasis reisas
Lietuvos Respublika	364651,5	8723,9	21178	334286,3	463,3	2539,7	5692,4
Šiaulių apskritis	14979,6	443,1	1667,9	12868,7	0	53,4	179,7
Akmenės r. sav.	238,8	84,4	154,3	0	0	15,4	2,6
Joniškio r. sav.	398,1	46,2	351,9	0	0	0	22,3
Kelmės r. sav.	316,8	0	316,8	0	0	12	24,2
Pakruojo r. sav.	94,2	0	94,2	0	0	0	3,6
Radviliškio r. sav.	291,2	0	260,2	31	0	21,9	9,3
Šiaulių m. sav.	13094	312,4	153,1	12628,5	0	4,2	88,2
Šiaulių r. sav.	546,5	0	337,4	209,1	0	0	29,6

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Didžioji dalis pervežtų keleivių skaičiaus dalis šalyje, apskrityje ir visose lyginamose savivaldybėse 2019 m. buvo reguliariaisiais reisais. Radviliškio r. sav. reguliariaisiais reisais 2019 m. pervežta 90,3 proc. visų keleivių, šalyje – 97,8 proc., o apskrityje – 98,5 proc.

Keleivių vežimo autobusais reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas Radviliškio r. sav. teikia UAB „Radviliškio autobusų parkas“. Radviliškio rajono savivaldybės administracijos duomenimis, savivaldybėje vykdomi 34 reguliarūs maršrutai.

TRANSPORTO IR SUSISIEKIMO APIBENDRINIMAS

	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Kelių su patobulinta danga dalis 2019 m. (proc.)	27,1	30,8	27,4

	67,4	53,9	59,4
Žvyro kelių dalis 2019 m. (proc.)			
	78,5	86,9	89,6
Lengvųjų automobilių dalis 2019 m. (proc.)			
	462	466	455
Lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų 2019 m. (vnt.)			
	-5,8	-5,4	-10,6
Reguliariais, specialiais ir užsakomaisiais autobusų reisais pervežtų keleivių skaičiaus pokytis 2015-2019 m. (proc.)			

2.5.5. TECHNOLOGINĖ IR INFORMACINĖ INFRASTRUKTŪRA

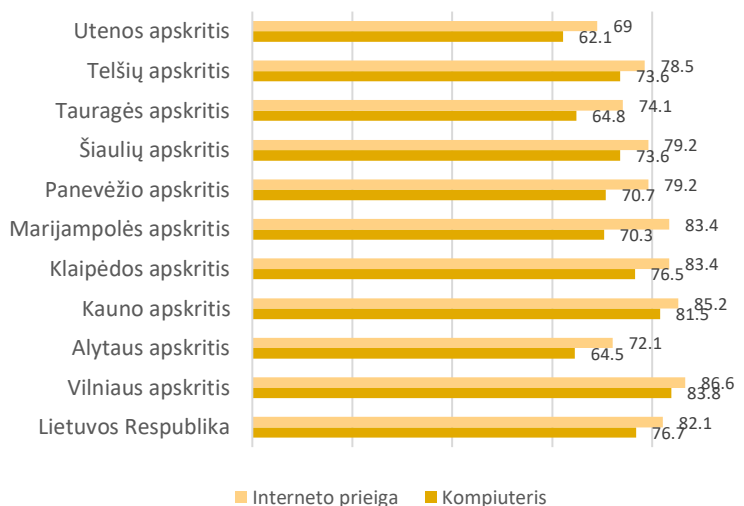
Informacinės visuomenės plėtra yra neatsiejama nuo informacinių technologijų aplinkos plėtotės. Informacinės visuomenės plėtros programos priemonėmis siekiama užtikrinti reikalingos informacinių technologijų (IT) infrastruktūros kūrimą ir tobulinimą Radviliškio r. sav., nuolat atnaujinant Savivaldybės ir jos įstaigų techninę bei programinę įrangą. Sistemingai atnaujinant savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą bei kitus informacinius išteklius, yra ne tik tobulinamas viešasis valdymas, bet ir formuojamas teigiamas savivaldybės įvaizdis. Siekiant technologinės ir informacinės infrastruktūros plėtros, svarbu, jog gyventojams būtų prieinamos naujos kartos viešosios paslaugos, diegiami **e. demokratijos**⁹⁴ plėtrą skatinantys įrankiai, užtikrinama galimybė verslo procesus perkelti į elektroninę erdvę ir pan.

Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, duomenis Lietuvos statistikos departamentas pateikia apskričių lygiu. 2016-2020 m. laikotarpiu visoje šalyje asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą turinčių namų ūkių skaičius augo (atitinkamai 8,8 proc. ir 14,5 proc.).

⁹⁴ Lietuvoje vieningo e. demokratijos apibrėžimo nėra. E. demokratija apibrėžiama platesniu terminu e. valdžia. Anot Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, e. valdžia yra valstybės ir savivaldos institucijų reguliuojamas visuomenės santykių plėtros būdas, kurio tikslas – didinti vykdomosios valdžios sprendimų priėmimo skaidrumą, kokybiškiau ir efektyviau teikti visuomenei, verslo subjektams ir institucijoms viešąsias paslaugas ir informaciją, naudoti tam tikras informacinių technologijų teikiamas galimybes.

Šiaulių apskrityje namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis per penkerius metus augo sparčiau (11,7 proc.) nei šalyje (8,8 proc.) ir 2020 m. sudarė 73,6 proc. Šis rodiklis 3,1 proc. atsiliko nuo šalies vidurkio ir apskričių, turinčių didžiuosius miestus: 10,2 proc. atsiliko nuo Vilniaus apskrities, 7,9 proc. nuo Kauno apskrities ir 2,9 proc. nuo Klaipėdos apskrities rodiklio.

Savo ruožtu, namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis Šiaulių apskrityje per penkerius metus augo (16,1 proc.) sparčiau nei šalyje (14,5 proc.), Kauno apskrityje (8,5 proc.) ir Klaipėdos apskrityje (11,5 proc., bet lėčiau nei Vilniaus apskrityje (23,4 proc.). 2020 m. Šiaulių apskrityje namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis sudarė 79,2 proc. Šis rodiklis 2,9 proc. atsiliko nuo šalies vidurkio, 7,4 proc. nuo Vilniaus apskrities, 6,0 proc. nuo Kauno apskrities ir 4,2 proc. nuo Klaipėdos apskrities rodiklio.

2.5.5.1. pav. Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

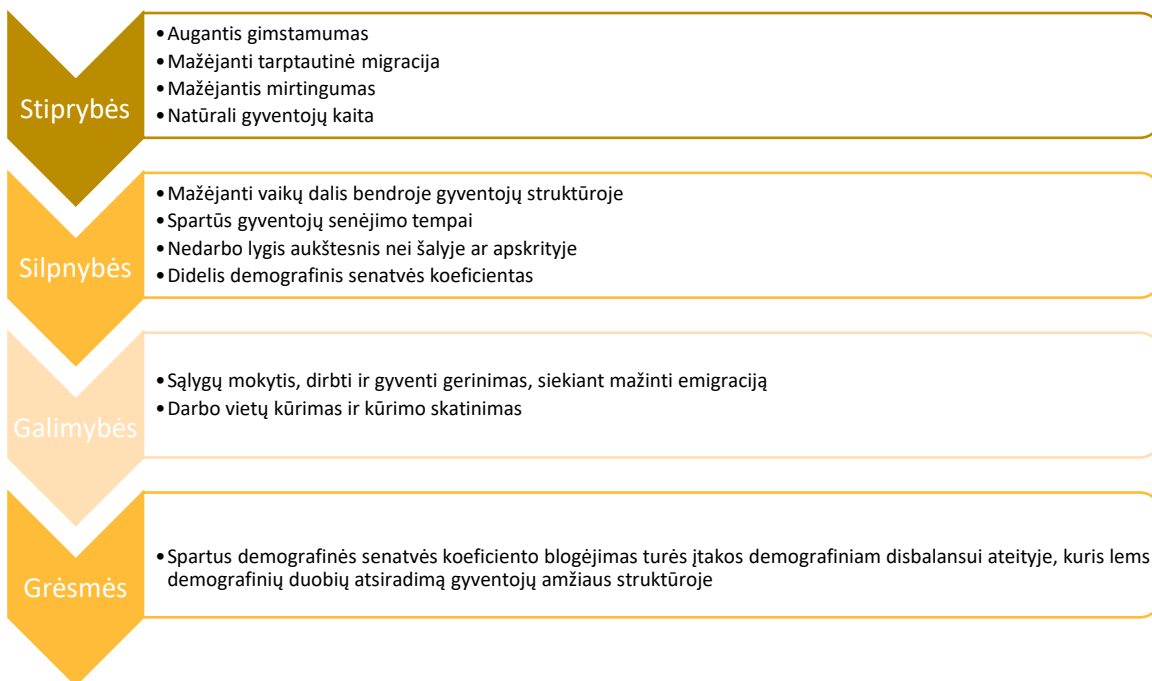
Anot Radviliškio rajono savivaldybės administracijos pateiktą informaciją, Civilinės metrikacijos, informacinių technologijų ir komunikacijos skyrius yra atsakingas už informacines technologijas. Skyrius atlieka šias funkcijas: rengia Savivaldybės informacinių sistemų kūrimo, plėtojimo projektus bei nurodymus; administruoja Savivaldybės informacines sistemas; analizuoja jų tvarkymo problemas ir priima sprendimus, kurių reikia sistemų funkcionavimui užtikrinti; analizuoja informacinių sistemų vartotojų poreikius, planuoja kompiuterių techninės, programinės įrangos plėtrą, įsigijimą ir jos panaudojimą; administruoja ir prižiūri duomenų bazes; organizuoja elektroninio parašo naudojimą; konsultuoja Savivaldybės informacinių sistemų naudotojus; įgyvendina informacinių sistemų apsaugos priemones; planuoja Savivaldybės kompiuterių tinklo plėtrą, prižiūri tinklą, šalina pastebėtus gedimus; vykdo Savivaldybės interneto svetainės (www.radviliskis.lt) techninę priežiūrą; koordinuoja valstybės ir kitų informacinių sistemų ir registrų duomenų naudojimą; koordinuoja Radviliškio rajono rinkimų ir referendumų procesų kompiuterizavimą; teikia oficialią informaciją visuomenei ir žiniasklaidai, koordinuoja jos talpinimą Radviliškio rajono savivaldybės svetainėje internete ir socialiniuose tinkluose esančiuose oficialiuose Radviliškio rajono savivaldybės profiliuose, organizuoja spaudos konferencijas.

TECHNOLOGINĖS IR INFORMACINĖS INFRASTRUKTŪROS APIBENDRINIMAS

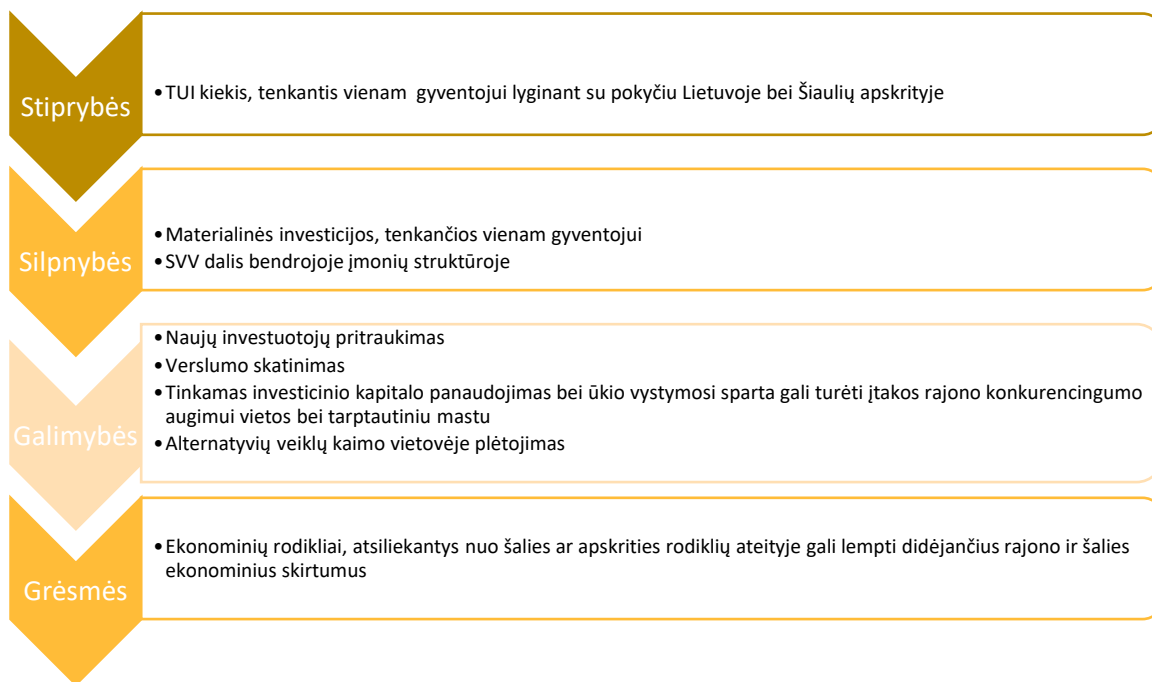
	Radviliškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis
 Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis 2020 m. (proc.)	n/d	76,7	73,6
 Namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis 2020 m. (proc.)	n/d	82,1	79,2

3. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ

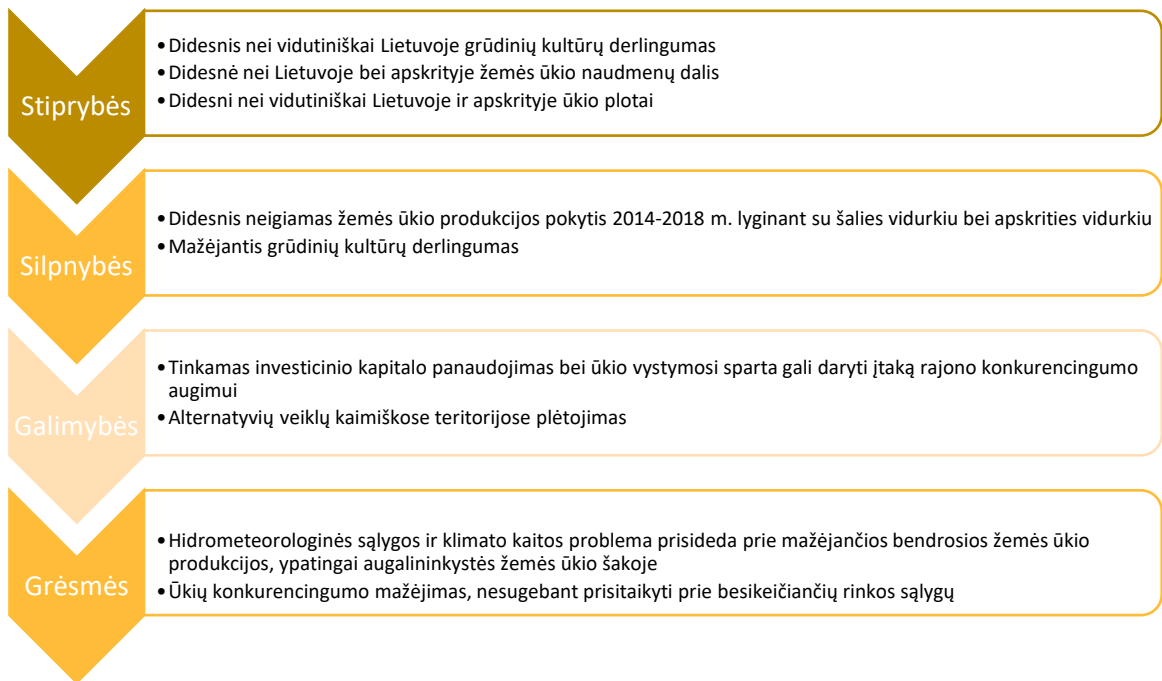
Demografinė aplinka ir užimtumas

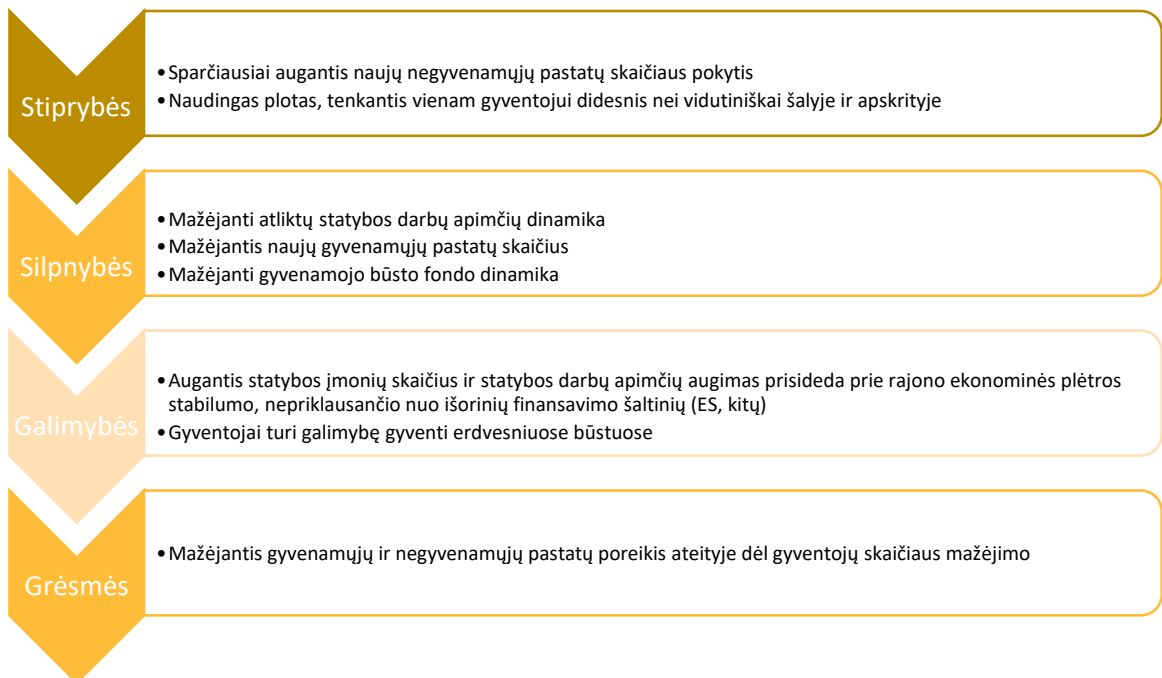
Ekonomika ir verslas

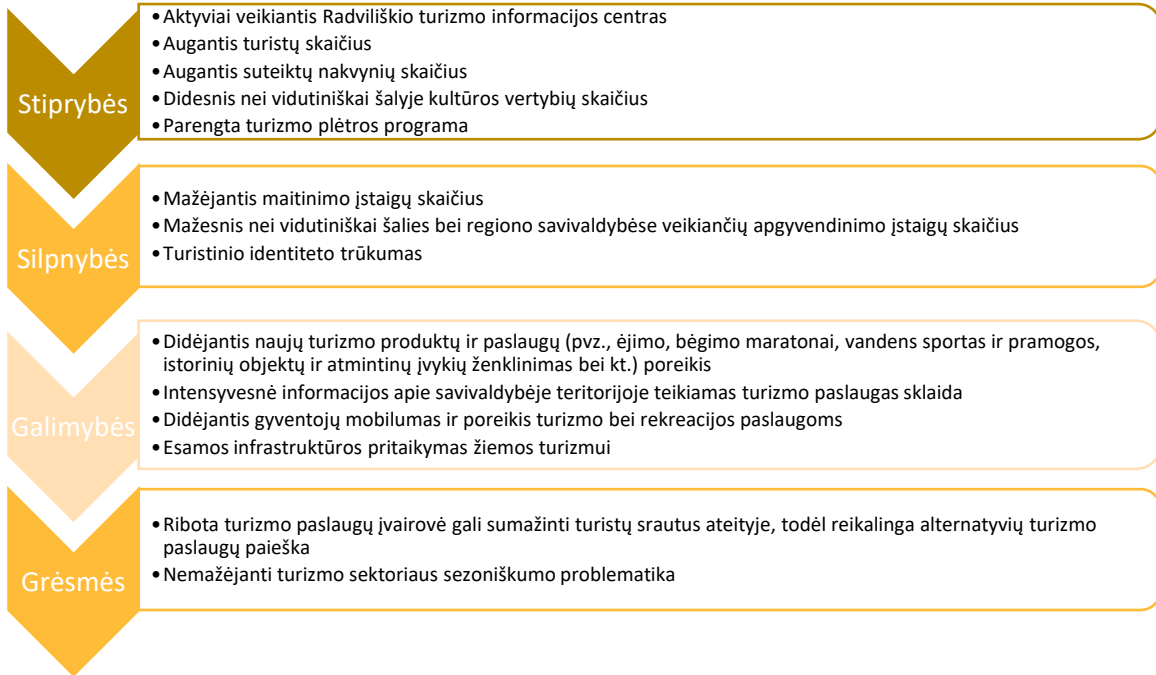
Žemės ūkis

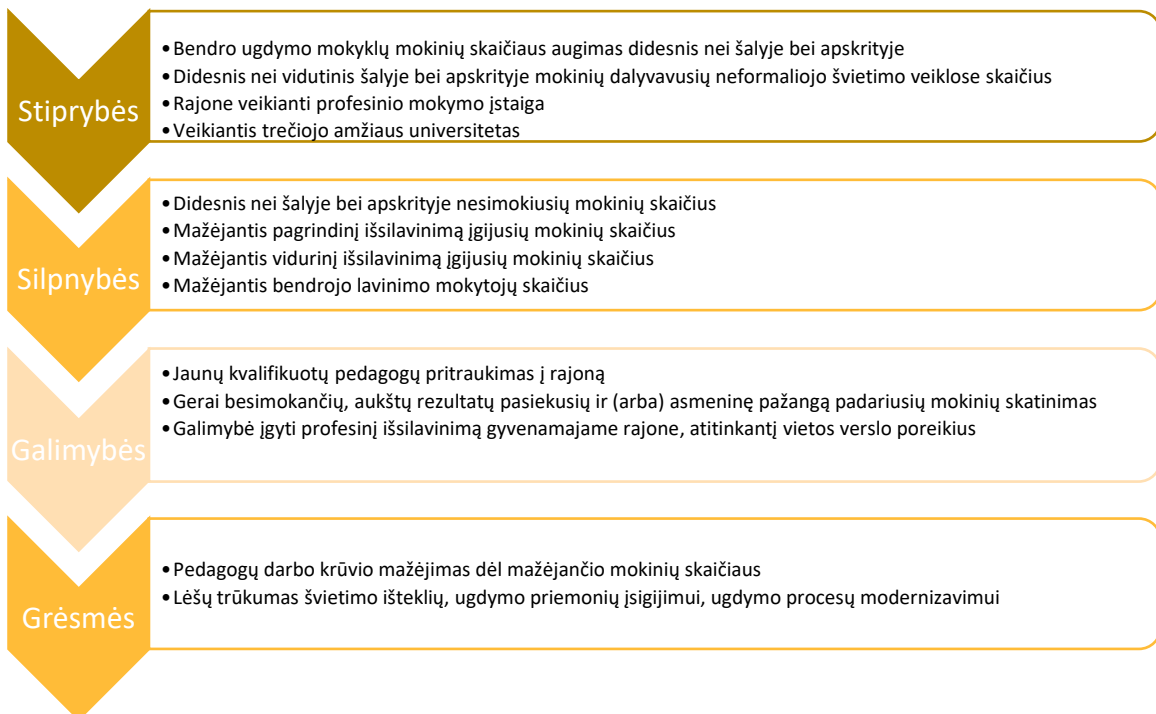
Statyba ir gyvenamasis fondas

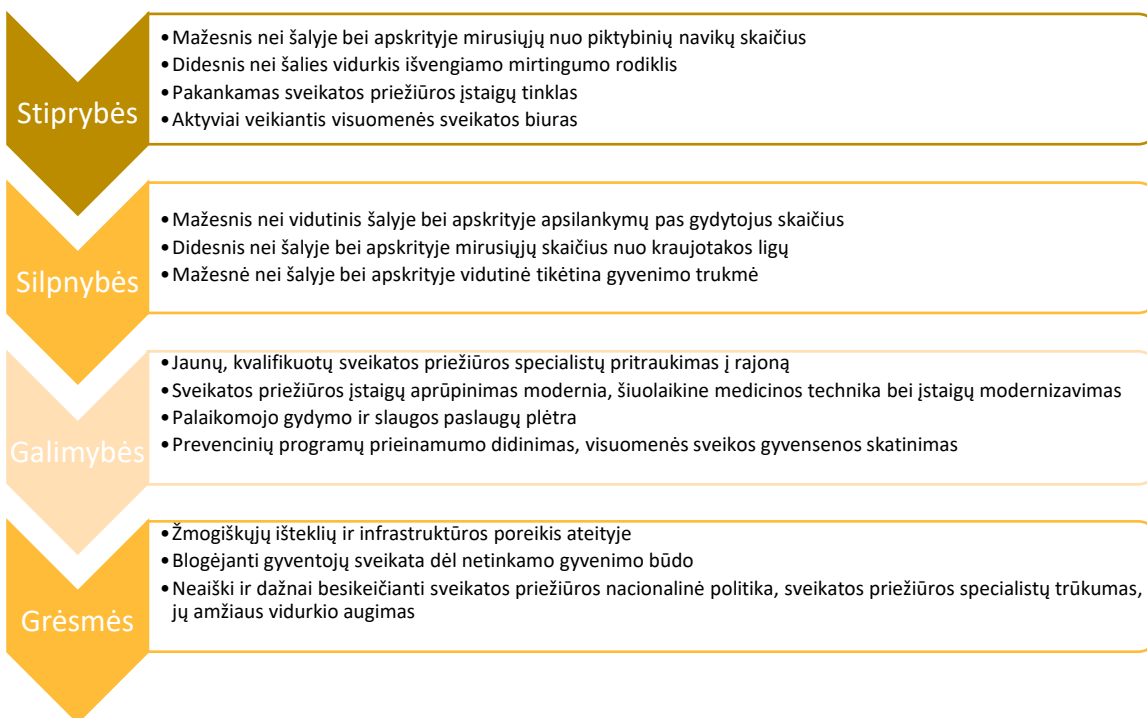
Turizmas, kultūros ir gamtos paveldas

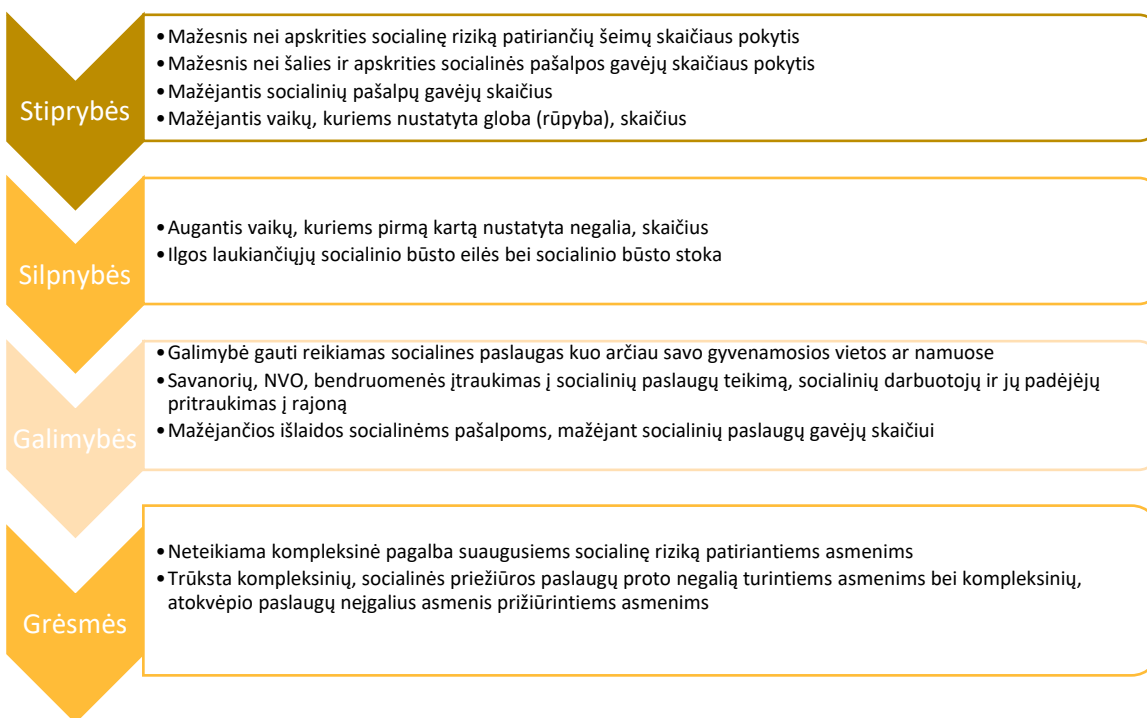
Švietimas

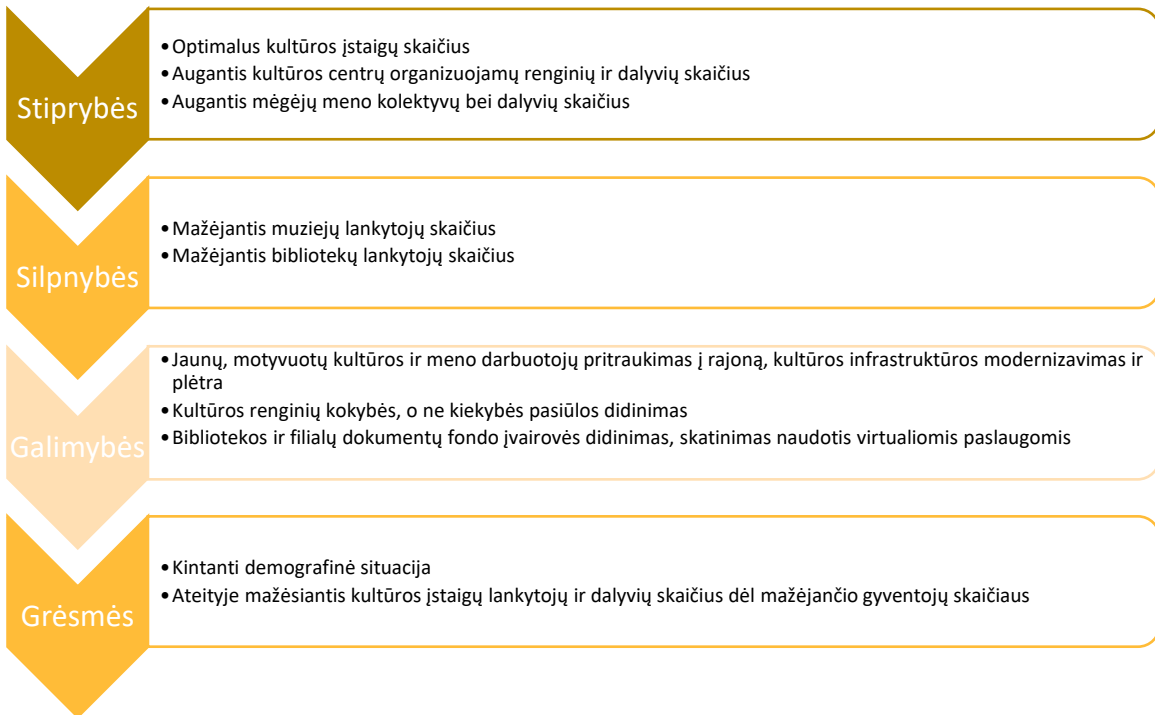
Sveikatos priežiūra

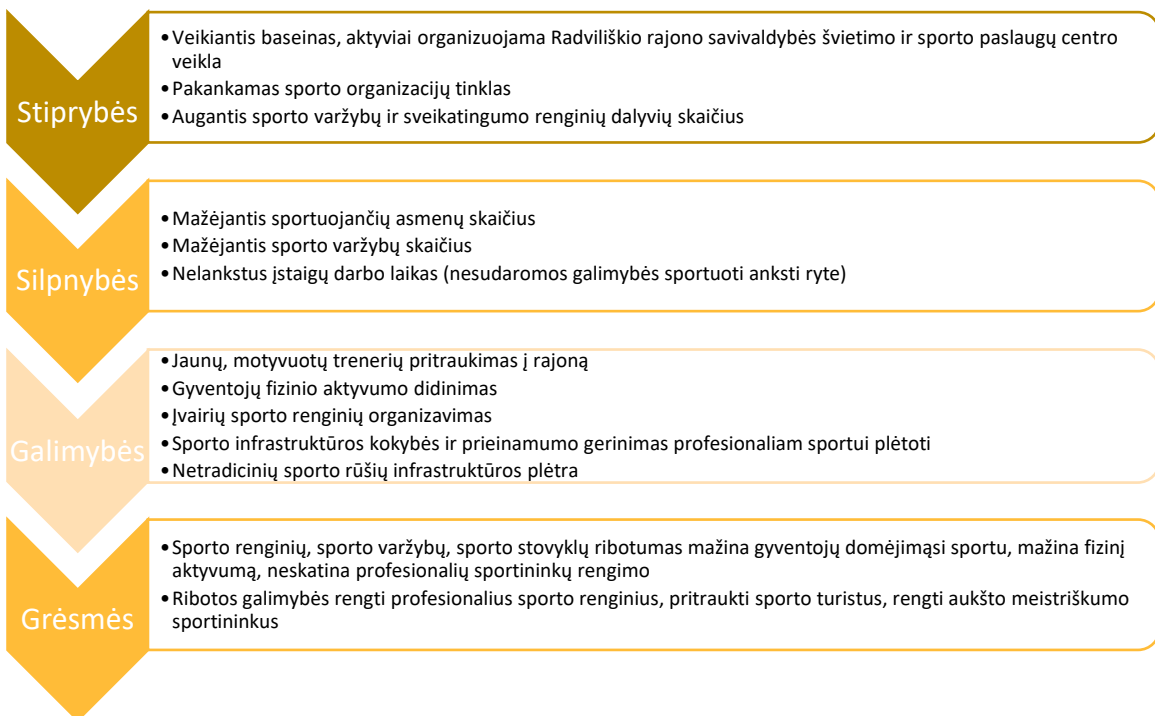
Socialinė aplinka

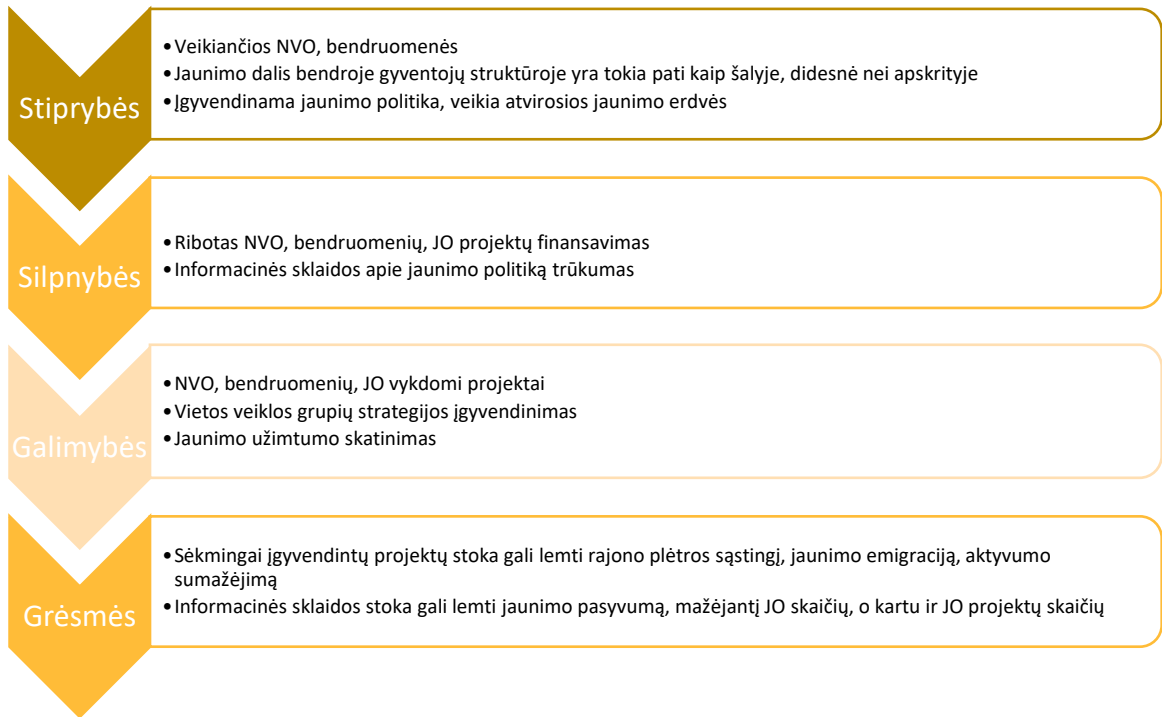
Kultūra ir menas

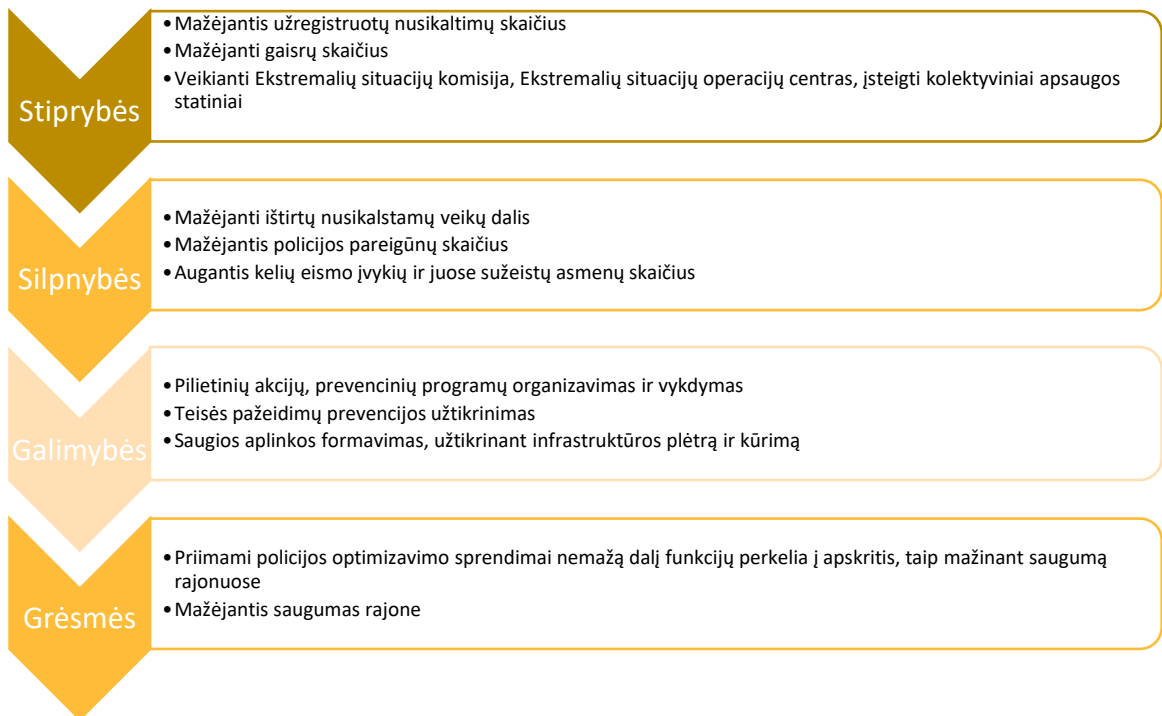
Kūno kultūra ir sportas

Nevyriausybines organizacijos, bendruomenės ir jaunimo politika

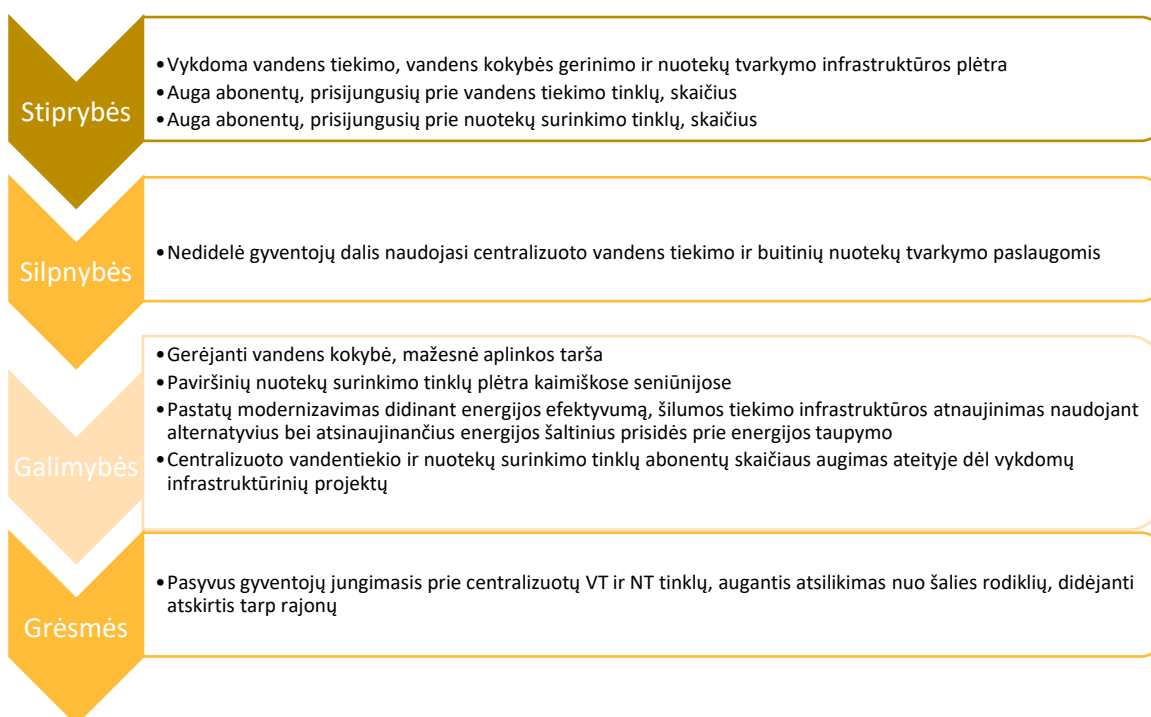
Viešasis saugumas ir viešoji tvarka

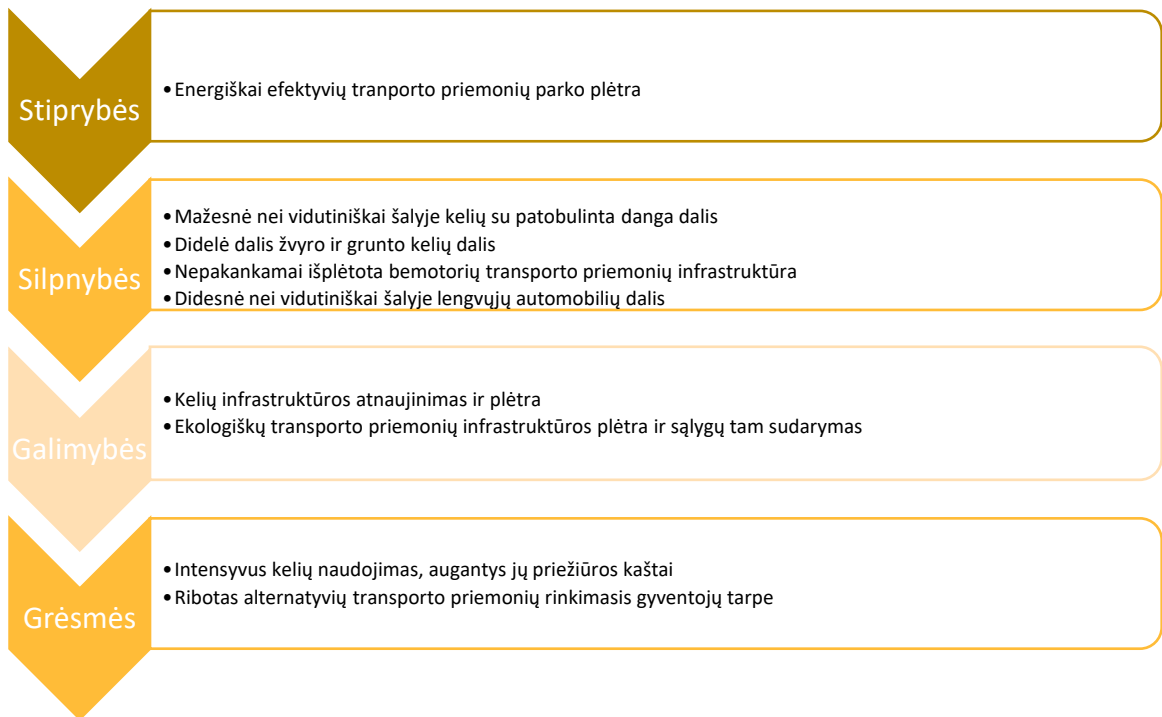
Aplinkos apsauga ir atliekų tvarkymas

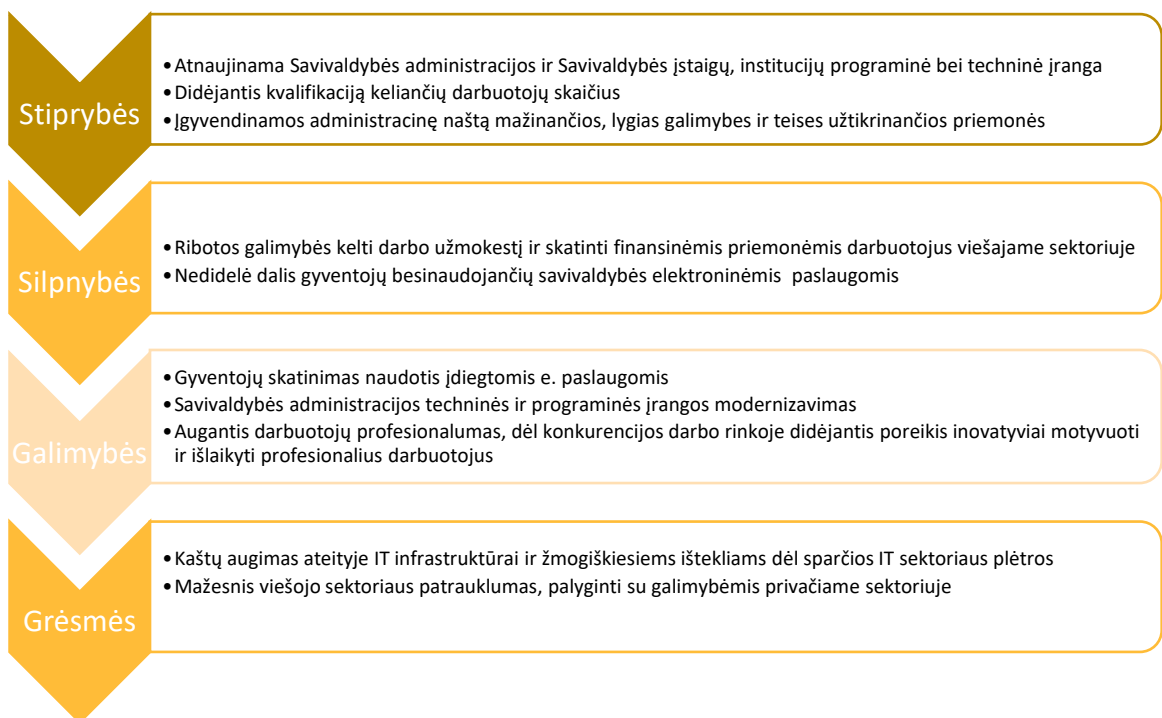
Vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūra ir energetinė infrastruktūra

Transporto ir susisiekimo infrastruktūra

Technologinė ir informacinė infrastruktūra ir viešasis valdymas

4. PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

4.1. RADVILIŠKIO RAJONO VIZIJA

Radviliškio miestas ir rajonas 2030 metais – išvystytas pramonės, transporto, logistikos ir žemės ūkio bei turizmo kraštas su išplėtota socialine infrastruktūra ir aktyviomis bendruomenėmis.

4.2. RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Suformuotos vizijos įgyvendinimui buvo nustatyti 4 prioritetai:

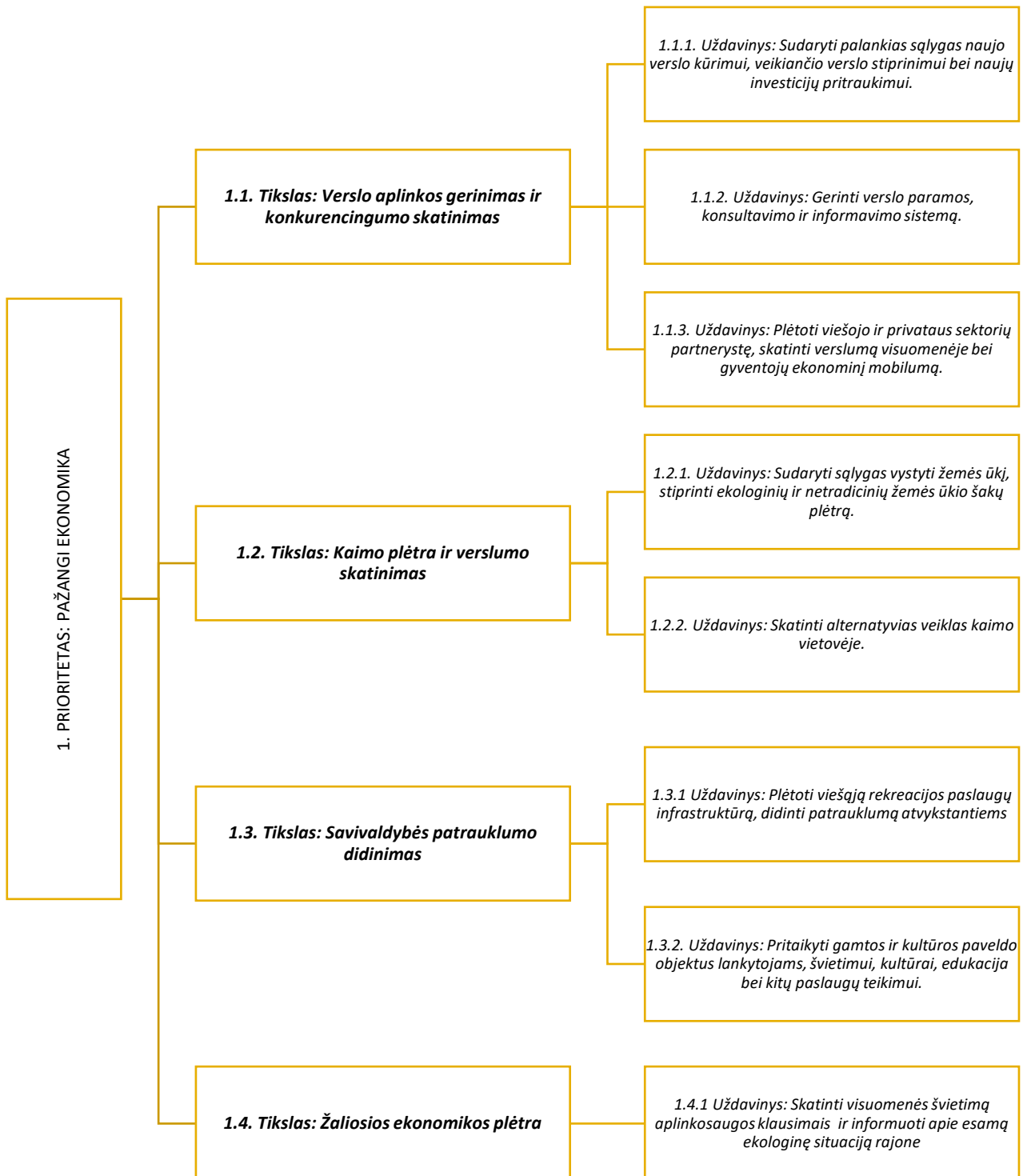
1. PRIORITETAS: PAŽANGI EKONOMIKA

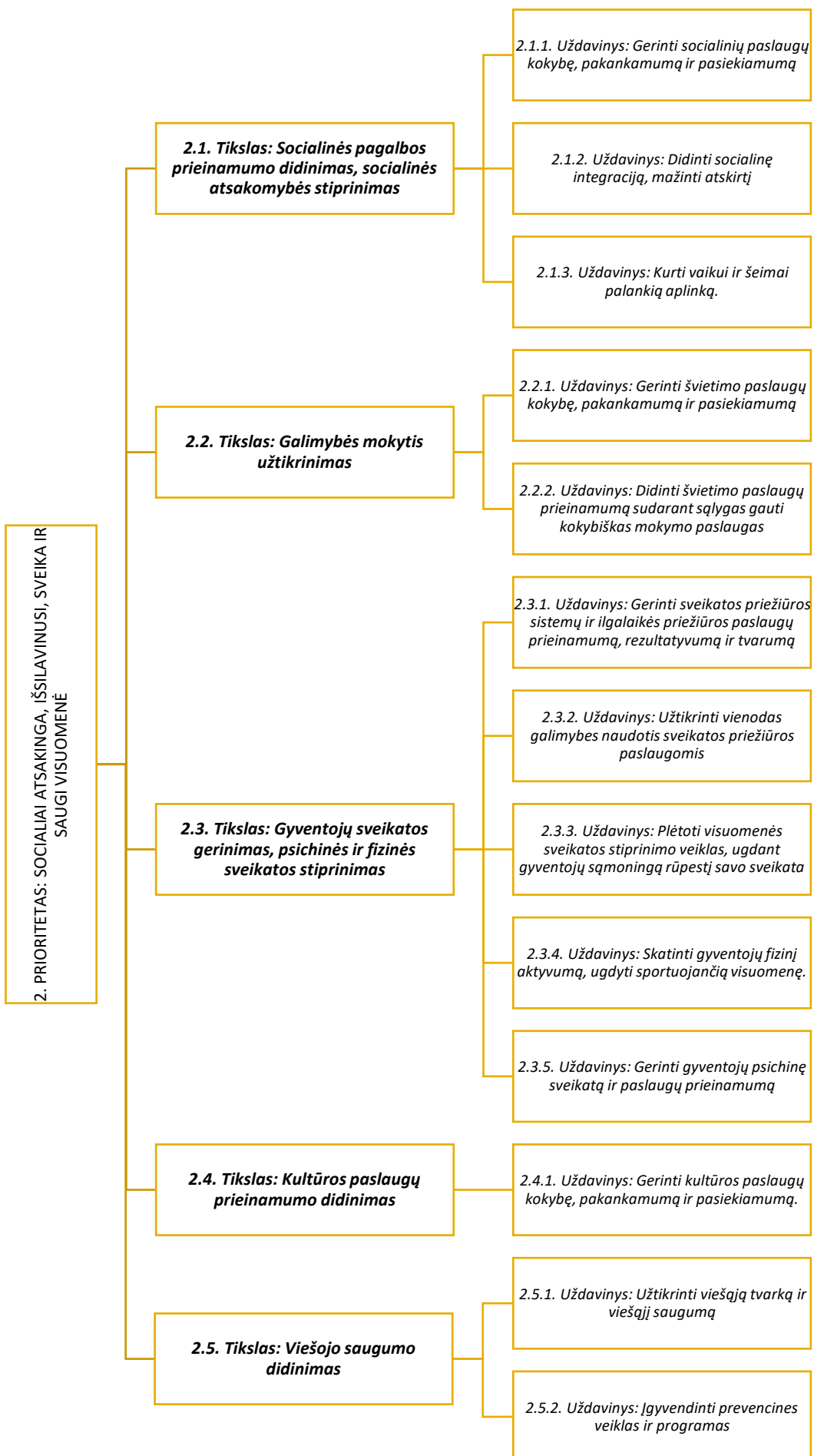
2. PRIORITETAS: SOCIALIAI ATSAKINGA, IŠSILAVINUSI, SVEIKA IR SAUGI VISUOMENĖ

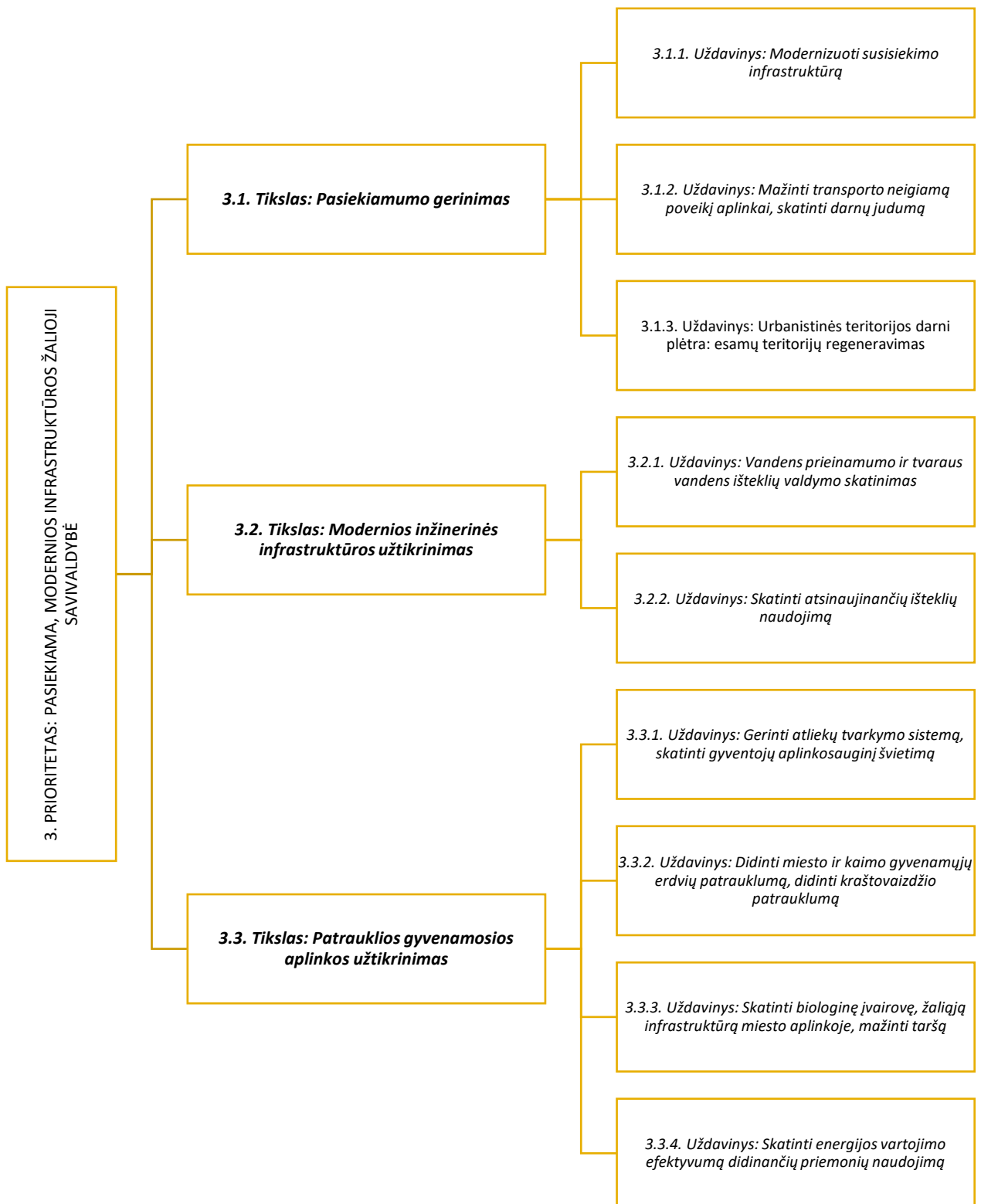
3. PRIORITETAS: PASIEKIAMA, MODERNIOS INFRASTRUKTŪROS ŽALIOJI SAVIVALDYBĖ

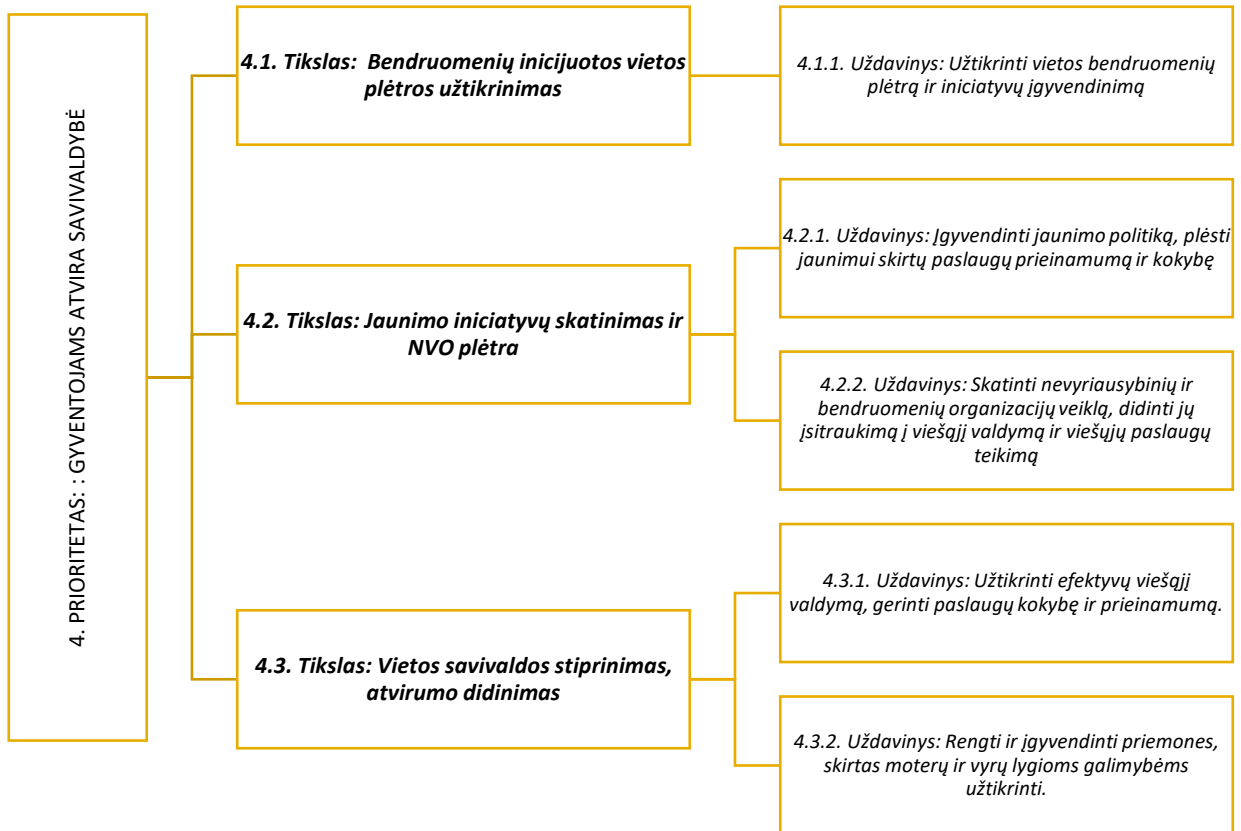
4. PRIORITETAS: GYVENTOJAMS ATVIRA SAVIVALDYBĖ

Įgyvendinant **Radviliškio rajono savivaldybės 2021–2030 metų strateginio plėtros plano** prioritetus, bus siekiama pažangios ekonomikos bei gyventojams atviros savivaldos, bus ugdoma išsilavinusi, socialiai atsakinga, sveika ir saugi visuomenė bei kuriama išvystytos, modernios infrastruktūros žalioji savivaldybė. Kiekvieną suformuluotą prioritetą išsamiai apibūdina strateginio vystymo ir plėtros tikslai bei uždaviniai ir priemonės.

5. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS, TIKSLINIMO IR ATSISKAITYMO UŽ PASIEKTUS REZULTATUS TVARKA

Strateginio planavimo dokumentų įgyvendinimo stebėseną yra atskiras veiklos valdymo etapas, kurio tikslas – rinkti ir analizuoti informaciją apie strateginio planavimo dokumentų įgyvendinimo rezultatus ir laiku priimti sprendimus dėl veiklos valdymo tobulinimo. Stebėseną apibrėžiama kaip nuolatinis ir sistemingas informacijos apie vertinimo kriterijų reikšmių pasiekimą rinkimas ir analizė siekiant pateikti informaciją apie tikslų pasiekimą einamuoju metu.

Radviliškio rajono savivaldybės 2021-2030 metų strateginiame plėtros plane nustatomi ilgojo laikotarpio strateginiai prioritetai, tikslai ir uždaviniai. Siekiant įvertinti pasiektus rezultatus turi būti reguliariai vykdoma strateginio plėtros plano įgyvendinimo stebėseną.

Siekdama įvykdyti strateginiame plėtros plane įvardintas strategines kryptis, pasiekti užsibrėžtų tikslų ir taip artėti prie vizijos įgyvendinimo, Radviliškio rajono savivaldybės administracija pagal patvirtintą tvarką vertins ir kontroliuos pasiektą pažangą.

Remiantis surinkta informacija, bus nustatomos probleminės tobulintinos veiklos sritys. Jei vertinimo procese bus identifikuojami nauji išorės veiksniai arba stipriai pasikeis ekonominė, politinė, socialinė aplinka ar kitos esminės strategijos prielaidos, gali būti tobulinamas strateginis plėtros planas, koreguojamos siekiamos rodiklių reikšmės.

Strateginio plėtros plano stebėsenos tvarka skirta Radviliškio rajono savivaldybės administracijos darbuotojams, atsakingiems už strateginių planų rengimą ir jų įgyvendinimą.

Rekomenduojama Radviliškio rajono savivaldybės 2021–2030 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimą, vertinant nurodytų rodiklių pasiekiamumą, tikrinti 2 kartus per laikotarpį – pirmą kartą 2025 m. (rengiant tarpinę įgyvendinimo ataskaitą) ir antrą kartą 2030 m. (rengiant galutinę įgyvendinimo ataskaitą).

1 PRIEDAS: PRIEMONIŲ PLANAS

1. PRIORITETAS: PAŽANGI IR ŽALIA EKONOMIKA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo metai	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1. Prioritetas: Pažangi ekonomika, atvira savivalda			
<i>1.1. Tikslas: Verslo aplinkos gerinimas ir konkurencingumo skatinimas</i>			
<i>1.1.1. Uždavinys: Sudaryti palankias sąlygas naujo verslo kūrimui, veikiančio verslo stiprinimui bei naujų investicijų pritraukimui.</i>			
1.1.1.1.	Parengti Radviliškio rajono verslo plėtros ir investicijų pritraukimo galimybių studiją	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija; Investicijų ir turto valdymo skyrius
1.1.1.2.	Sutvarkyti, pritaikyti ir plėsti esamą verslui tinkamą infrastruktūrą Radviliškio rajone	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija
1.1.1.3.	Skatinti kurti bei plėsti verslui palankią infrastruktūrą: verslo inkubatorius, kultūros ir kūrybines industrijas, kompetencijos centrus	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija
1.1.1.4.	Vystyti ir viešinti patrauklius verslui objektus (pastatai, sklypai) Radviliškio rajone	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Architektūros ir urbanistikos skyrius
<i>1.1.2. Uždavinys: Gerinti verslo paramos, konsultavimo ir informavimo sistemą.</i>			
1.1.2.1.	Parengti ir įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo plėtros programą	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius
1.1.2.2.	Vertinti, atnaujinti ir taikyti mokesčių lengvatas bei kitas finansines skatinimo priemones Radviliškio rajono savivaldybėje veikiančioms verslo įmonėms, asmenims, ketinantiems pradėti verslą, investuotojams (ypatingai investuojantiems į nutolusias teritorijas, socialinį verslą)	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija
1.1.2.3.	Vykdyti ir nuolat gerinti Radviliškio turizmo informacijos centro veiklą	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
1.1.2.4.	Teikti techninę ir metodinę pagalbą, konsultacijas rajono savivaldybėje veikiantiems verslininkams, verslo įmonėms, asmenims, ketinantiems pradėti verslą, investuotojams	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius
1.1.2.5.	Vykdyti rinkodaros priemones bei informacijos sklaidą, pristatant verslą, verslo veiklos, plėtojimo ir investavimo galimybes Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje, stiprinant verslo įmonių teigiamą įvaizdį	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija
<i>1.1.3. Uždavinys: Plėtoti viešojo ir privataus sektorių partnerystę, skatinti verslumą visuomenėje bei gyventojų ekonominį mobilumą.</i>			
1.1.3.1.	Skatinti ir plėsti viešojo ir privataus sektorių partnerystę Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje, įgyvendinant bendrus projektus	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija
1.1.3.2.	Organizuoti ir viešinti verslumą skatinančius, gerąją verslo patirtį viešinančius renginius, skatinti tokias iniciatyvas Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija
1.1.3.3.	Organizuoti Radviliškio rajono savivaldybėje veikiančių verslo įmonių atstovų, verslininkų	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija

	mokymus, siekiant kelti jų kvalifikaciją, kompetencijas ir gebėjimus		
1.1.3.4.	Palaikyti ir skatinti „jauno verslo“, laisvųjų profesijų, nuotoliniu būdu dirbančių gyventojų „ekosistemas“ Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje, kuriant ar plečiant tradicinės verslo bendradarbybės centrus, išnaudojant netradicines erdves savivaldybės valdomuose pastatuose, kuriant paprastesnes galimybes pasinaudoti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėmis ir kt.	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija; Investicijų ir turto valdymo skyrius
<i>1.2. Tikslas: Kaimo plėtra ir verslumo skatinimas</i>			
<i>1.2.1. Uždavinys: Sudaryti sąlygas vystyti žemės ūkį, stiprinti ekologinių ir netradicinių žemės ūkio šakų plėtrą.</i>			
1.2.1.1.	Konsultuoti Radviliškio rajono gyventojus ūkininkavimo, melioracijos, žemės ūkio technikos registravimo ir kitais su žemės ūkiu susijusiais klausimais	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
1.2.1.2.	Atnaujinti esamą melioracijos infrastruktūrą bei hidrotechninius statinius	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
1.2.1.3.	Skatinti specializuotų žemės ūkių bei ekologiškų žemės ūkių kūrimąsi	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
1.2.1.4.	Skatinti netradicinių žemės ūkių kūrimąsi ir (arba) sunkumų patiriančių specializuotų žemės ūkių veiklą	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
<i>1.2.2. Uždavinys: Skatinti alternatyvias veiklas kaimo vietovėje.</i>			
1.2.2.1.	Skatinti alternatyvias žemės ūkio veiklas	2021-2030	Žemės ūkio skyrius; VVG „Radviliškio lyderis“
1.2.2.2.	Skatinti vietos produktų kaip paveldo išsaugojimą ir plėtrą	2021-2030	Žemės ūkio skyrius; Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; Amatų centrai
<i>1.3. Tikslas: Savivaldybės patrauklumo didinimas</i>			
<i>1.3.1 Uždavinys: Plėtoti viešąją rekreacijos paslaugų infrastruktūrą, didinti patrauklumą atvykstantiems</i>			
1.3.1.1.	Plėsti ir atnaujinti viešąją rekreacijos infrastruktūrą	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; VVG „Radviliškio lyderis“
1.3.1.2.	Plėsti ir (arba) atnaujinti kultūrinio turizmo paslaugų infrastruktūrą	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; VVG „Radviliškio lyderis“
1.3.1.3.	Vykdyti rinkodaros priemones, pristatant Radviliškio rajono savivaldybės turizmo paslaugas, turizmo ir rekreacijos, kultūros ir gamtos paveldo objektus	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
1.3.1.4.	Skatinti apgyvendinimo, maitinimo ir kitų turizmui reikalingų paslaugų plėtrą Radviliškio rajone	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; VVG „Radviliškio lyderis“
<i>1.3.2. Uždavinys: Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus lankytojams, švietimui, kultūrai, edukacija bei kitų paslaugų teikimui.</i>			
1.3.2.1.	Tvarkyti kultūros paveldo objektus Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje ir pritaikyti juos turizmui, švietimui, kultūrai kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai vystyti	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Švietimo, kultūros ir sporto skyrius

1.3.2.2.	Tvarkyti gamtos paveldo objektus Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje ir pritaikyti juos turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai vystyti	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
1.3.2.3.	Puoselėti, saugoti ir plėtoti Radviliškio rajono savivaldybės nematerialųjį kultūros paveldą ir amatus	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
<i>1.4. Tikslas: Žaliosios ekonomikos plėtra</i>			
<i>1.4.1 Uždavinys: Skatinti visuomenės švietimą aplinkosaugos klausimais ir informuoti apie esamą ekologinę situaciją rajone</i>			
1.4.1.1.	Vykdyti gyventojų aplinkosauginį švietimą, skatinti ir remti aplinkos apsaugos iniciatyvas, organizuoti renginius, skatinančius tausoti turimus išteklius	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
1.4.1.2.	Stiprinti Radviliškio rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų darbuotojų ir vadovų gebėjimus atlikti žaliuosius pirkimus, vadovaujantis aplinkos apsaugos kriterijais, skatinti tiekėjus pateikti į rinką kuo daugiau aplinkai palankių produktų.	2021-2030	Juridinis ir viešųjų pirkimų skyrius Žemės ūkio skyrius

2. PRIORITETAS: SOCIALIAI ATSAKINGA, IŠSILAVINUSI, SVEIKA IR SAUGI VISUOMENĖ

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo metai	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2. Prioritetas: Socialiai atsakinga visuomenė			
<i>2.1. Tikslas: Socialinės pagalbos prieinamumo didinimas, socialinės atsakomybės stiprinimas</i>			
<i>2.1.1. Uždavinys: Gerinti socialinių paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą</i>			
2.1.1.1.	Gerinti ir plėsti stacionarias ir nestacionarias socialines bei slaugos paslaugas institucijose ir bendruomenėje asmenims su negalia, senyvo amžiaus, pagyvenusiems bei kitų pažeidžiamų grupių asmenims	2021-2030	Socialinės paramos skyrius; Socialinės įstaigos
2.1.1.2.	Plėtoti ir efektyvinti dienos socialinės globos (integralios pagalbos) paslaugas asmens namuose ir institucijoje šeimoms, auginančioms neįgalius vaikus, neįgaliems ir senyvo amžiaus asmenims	2021-2030	Socialinės paramos skyrius; Socialinės įstaigos
2.1.1.3.	Plėtoti ankstyvosios reabilitacijos paslaugas besilaukiančioms ir vaikus auginančioms šeimoms	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas
2.1.1.4.	Skatinti NVO ir savanorių įsitraukimą į socialinių paslaugų teikimą, didinti bendruomeninių paslaugų teikimą	2021-2030	Socialinės paramos skyrius; Socialinės įstaigos
2.1.1.5.	Tobulinti socialines paslaugas teikiančių darbuotojų kompetencijas bei kvalifikaciją	2021-2030	Socialinės paramos skyrius; Socialinės įstaigos
2.1.1.6.	Sukurti ir vystyti socialines paslaugas teikiančių specialistų skatinimo (motyvacijos) sistemą, pritraukti specialistus, reikalingus užtikrinti kokybišką kompleksinių socialinių paslaugų teikimą	2021-2030	Socialinės paramos skyrius
<i>2.1.2. Uždavinys: Didinti socialinę integraciją, mažinti atskirtį</i>			
2.1.2.1.	Pritaikyti būstą ir gyvenamąją aplinką specialiųjų poreikių turintiems asmenims	2021-2030	Socialinės paramos skyrius; Investicijų ir turto valdymo skyrius
2.1.2.2.	Pritaikyti visuomeninės paskirties pastatus ir viešąją aplinką specialiųjų poreikių turintiems asmenims	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
2.1.2.3.	Plėtoti ir (arba) atnaujinti socialinio būsto fondą	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius
2.1.2.4.	Remti ir skatinti bendruomeninius socialinių inovacijų projektus, skirtus socialinei integracijai ir socialinės atskirties mažinimui	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Jaunimo reikalų koordinadoras
2.1.2.5.	Kurti ir (arba) pritaikyti specializuotas programas, skirtas socialinę atskirtį patiriančių asmenų grupių (jaunuolių, paliekančių institucinės vaikų globos įstaigas, laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų, neįgalųjų, priklausomybes besigydančių asmenų, imigrantų ir kt.) integracijai į visuomenę	2021-2030	Jaunimo reikalų koordinadoras; Socialinės paramos skyrius
2.1.2.6.	Teikti socialinę atskirtį patiriančių jaunų asmenų integravimosi ar grįžimo į darbo rinką ir (arba) švietimo sistemą, visuomeninį gyvenimą paslaugas, plečiant atvirų jaunimo centrų, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių veiklą	2021-2030	Jaunimo reikalų koordinadoras; Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
<i>2.1.3. Uždavinys: Kurti vaikui ir šeimai palankią aplinką.</i>			

2.1.3.1.	Skatinti vaikų globą šeimoje, organizuoti globėjų (rūpintojų), įtėvių paiešką, atranką, mokymus, stiprinti pagalbą globėjams	2021-2030	Socialinės paramos skyrius
2.1.3.2.	Kurti ir plėtoti ankstyvosios reabilitacijos ir kitas kompleksines paslaugas ir jų įvairovę šeimoms ir jų vaikams	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas
2.1.3.3.	Kurti ir (arba) pritaikyti prevencines bei specializuotas programas organizuojant vaikų stovyklas, smurto artimoje aplinkoje, priklausomybės prevencijos ir kitas programas įtraukiant NVO bei bendruomenines organizacijas	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; Socialinės paramos skyrius
<i>2.2. Tikslas: Galimybės mokytis užtikrinimas</i>			
<i>2.2.1. Uždavinys: Gerinti švietimo paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą</i>			
2.2.1.1.	Didinti švietimo ir socialinės pagalbos prieinamumą Radviliškio rajono ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams bei jų tėvams ar globėjams	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; Socialinės paramos skyrius
2.2.1.2.	Užtikrinti privalomo ikimokyklinio ugdymo skyrimą, vykdymą, atvykimo į įstaigą organizavimą vaikams, patiriantiems socialinę riziką	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.2.1.3.	Orientuoti ikimokyklinį ugdymą į ankstyvą problemų ar talentų nustatymą, ugdymo sprendimų paiešką ir jų įgyvendinimą.	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.2.1.4.	Atnaujinti/plėsti informacinių technologijų bazes ir (arba) elektronines paslaugas rajono savivaldybės ugdymo įstaigose	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.2.1.5.	Skatinti ir remti rajono švietimo įstaigų vykdomus projektus, skirtus ugdymo proceso kokybės ir ugdymo pasiekimų gerinimui, skiriant prioritetą matematinio, finansinio raštingumo bei verslumo ugdymo projektų bei programų įgyvendinimui	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.2.1.6.	Užtikrinti ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio programas, įgyvendinančių ugdymo įstaigų visos dienos mokyklos paslaugų teikimą, sukuriant būtiną infrastruktūrą	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.2.1.7.	Skatinti Radviliškio rajono savivaldybės formaliojo ir neformaliojo ugdymo įstaigose besimokančius mokinius už aukštus pasiekimus nacionaliniu ir tarptautiniu mastu	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.2.1.8.	Skatinti NVŠ programų įvairovę sudarant palankias finansines sąlygas veikti nepriklausomiems NVŠ programų teikėjams	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
<i>2.2.2. Uždavinys: Didinti švietimo paslaugų prieinamumą sudarant sąlygas gauti kokybiškas mokymo paslaugas</i>			
2.2.2.1.	Pertvarkyti mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklą ir atlaisvintas lėšas panaudoti ugdymo sąlygų modernizavimui, ugdymo programų pasiūlos plėtojimui ir sąlygų mokyklų – ugdymo pokyčių generatorių – kūrimuisi sudarymui	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.2.2.2.	Gerinti neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjų švietimą papildančio ugdymo mokyklų infrastruktūrą, kurti dinamišką, atvirą ir funkcionalią ugdymo aplinką	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.2.2.3.	Gerinti Radviliškio rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų infrastruktūrą, kurti funkcionalią, atvirą mokymosi aplinką	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius

2.2.2.4.	Kurti STEAM kompetencijų vystymo infrastruktūrą ir ugdymo aplinkas Radviliškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.2.2.5.	Teikti pagalbą savarankiškam ugdytinių karjeros valdymui	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.2.2.6.	Užtikrinti specialiųjų poreikių, delinkventinio elgesio vaikų integraciją į bendrojo ugdymo procesą ugdymo įstaigose. Suteikti vaikams tikslingą specialistų pagalbą. Skatinti optimalaus dydžio grupių/klasių komplektavimą, darbuotojų pasirengimą dirbti su šiais vaikais, nuolat tobulėjančio pedagoginio ir nepedagoginio personalo pasitelkimą	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.2.2.7.	Didinti mokinių pavežėjimo paslaugų prieinamumą atsižvelgiant į mokymosi bei popamokinės veiklos užimtumą Radviliškio rajono savivaldybėje	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; Investicijų ir turto valdymo skyrius
<i>2.3. Tikslas: Gyventojų sveikatos gerinimas, psichinės ir fizinės sveikatos stiprinimas</i>			
<i>2.3.1. Uždavinys: Gerinti sveikatos priežiūros sistemų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų prieinamumą, rezultatyvumą ir tvarumą</i>			
2.3.1.1.	Atnaujinti, modernizuoti Radviliškio rajono savivaldybėje veikiančių sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūrą, gerinti teikiamų paslaugų kokybę įsigyjant naują medicininę įrangą	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas; Sveikatos priežiūros įstaigos
2.3.1.2.	Plėsti elektronines sveikatos priežiūros paslaugas sveikatos priežiūros įstaigose	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas; Sveikatos priežiūros įstaigos
<i>2.3.2. Uždavinys: Užtikrinti vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis</i>			
2.3.2.1.	Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, teikti naujas paslaugas, didinti jų prieinamumą vietos gyventojams	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas; Sveikatos priežiūros įstaigos
2.3.2.2.	Skatinti gyventojus aktyviau dalyvauti prevencinėse programose, didinti programų prieinamumą vietos gyventojams	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas; Radviliškio r. visuomenės sveikatos biuras
2.3.2.3.	Trumpinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų laukimo eiles Radviliškio rajono sveikatos priežiūros įstaigose	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas; Sveikatos priežiūros įstaigos
<i>2.3.3. Uždavinys: Plėtoti visuomenės sveikatos stiprinimo veiklas, ugdati gyventojų sąmoningą rūpestį savo sveikata</i>			
2.3.3.1.	Skatinti sveiką gyvenseną, stiprinti vaikų ir mokinių sveikatos įgūdžius bei sveikatinimą Radviliškio rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio bei formalaus švietimo įstaigose	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas; Radviliškio r. visuomenės sveikatos biuras

2.3.3.2.	Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse, organizuoti sveikatinimo veiklas, vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas; Radviliškio r. visuomenės sveikatos biuras
2.3.3.3.	Stiprinti sveikatos priežiūros įstaigų, gyventojų sveikatą stiprinančių įstaigų, NVO bei bendruomeninių organizacijų bendradarbiavimą kartu įgyvendinant su sveikatos stiprinimu susijusius projektus ir programas	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas; Radviliškio r. visuomenės sveikatos biuras
2.3.3.4.	Įgyvendinti Radviliškio visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą, plėsti programos veiklos ir finansavimo apimtį	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas
<i>2.3.4. Uždavinys: Skatinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportuojančią visuomenę.</i>			
2.3.4.1.	Modernizuoti ir plėsti Radviliškio rajono savivaldybės sporto infrastruktūrą, atnaujinti sporto inventorių didinant gyventojų fizinį aktyvumą	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; Radviliškio r. sav. švietimo ir sporto paslaugų centras
2.3.4.2.	Modernizuoti Radviliškio rajono savivaldybės mokymo įstaigų sporto infrastruktūrą, atnaujinti sporto inventorių didinant mokinių fizinį aktyvumą	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; Radviliškio r. sav. švietimo ir sporto paslaugų centras
2.3.4.3.	Atnaujinti ir plėsti Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje esančią viešąją infrastruktūrą, skirtą gyventojų fiziniam aktyvumui didinti	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
2.3.4.4.	Skatinti sporto bendruomenę, NVO bei bendruomeninių organizacijų bendradarbiavimą ugdant sportuojančią visuomenę	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; Radviliškio r. sav. švietimo ir sporto paslaugų centras
2.3.4.5.	Užtikrinti viešosios sporto infrastruktūros prieinamumą asmenims su specialiaisiais poreikiais bei vyresnio amžiaus asmenims	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; Radviliškio r. sav. švietimo ir sporto paslaugų centras
<i>2.3.5. Uždavinys: Gerinti gyventojų psichinę sveikatą ir paslaugų prieinamumą</i>			
2.3.5.1.	Įgyvendinti vyresnio amžiaus asmenų psichikos sveikatos bei gerovės stiprinimo iniciatyvas	2021-2030	Vyriausiasis savivaldybės gydytojas; Radviliškio r. visuomenės sveikatos biuras
2.3.5.2.	Įgyvendinti psichikos sveikatos stiprinimo iniciatyvas ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigose	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; Radviliškio r. sav. švietimo ir sporto paslaugų centras
<i>2.4. Tikslas: Kultūros paslaugų prieinamumo didinimas</i>			
<i>2.4.1. Uždavinys: Gerinti kultūros paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą.</i>			

2.4.1.1.	Užtikrinti optimalų kultūros įstaigų tinklą Radviliškio rajono savivaldybėje	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.4.1.2.	Sukurti ir įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės kultūros strategiją	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.4.1.3.	Organizuoti vietinius, regioninius, nacionalinius bei tarptautinius kultūros renginius Radviliškio rajono savivaldybėje	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; Kultūros įstaigos
2.4.1.4.	Sudaryti sąlygas bei skatinti kultūros įstaigų, kultūros srityje veikiančių nevyriausybinių organizacijų, bendruomeninių organizacijų bei atskirų menininkų bendrai veiklai Radviliškio rajono savivaldybėje	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.4.1.5.	Įgyvendinti rinkodaros priemones, skirtas informacijos apie teikiamas kultūros paslaugas bei organizuojamus kultūros renginius sklaidai	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.4.1.6.	Gerinti teikiamų kultūros paslaugų kokybę, didinti jų prieinamumą gyventojams	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius; Kultūros įstaigos
2.4.1.7.	Skatinti jaunų, motyvuotų, profesionalių kultūros specialistų pritraukimą į savivaldybės kultūros įstaigas		Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
<i>2.5. Tikslas: Viešojo saugumo didinimas</i>			
<i>2.5.1. Uždavinys: Užtikrinti viešąją tvarką ir viešąjį saugumą</i>			
2.5.1.1.	Atnaujinti ir plėsti stebėjimo sistemas, gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemas bei kitas viešojo saugumo priemones	2021-2030	Civilinės ir darbo saugos vyr. specialistas Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
2.5.1.2.	Gerinti priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos infrastruktūrą bei teikiamų paslaugų kokybę	2021-2030	Civilinės ir darbo saugos vyr. specialistas Savivaldybės priešgaisrinės tarnybos viršininkas
2.5.1.3.	Organizuoti, remti bei skatinti ugniagesių savanorystę	2021-2030	Civilinės ir darbo saugos vyr. specialistas Savivaldybės priešgaisrinės tarnybos viršininkas
2.5.1.4.	Pritaikyti Radviliškio rajono savivaldybės viešuosius pastatus kolektyvinių apsaugos statinių (toliau – KAS) funkcijai ir kaupti reikalingų priemonių rezervą ekstremalių situacijų atvejams	2021-2030	Civilinės ir darbo saugos vyr. specialistas
<i>2.5.2. Uždavinys: Įgyvendinti prevencines veiklas ir programas</i>			
2.5.2.1.	Vykdyti ir skatinti nusikalstamumo ir savižudybių, priklausomybių, smurto ir patyčių artimoje aplinkoje bei ugdymo įstaigos mažinimo prevencines priemones, programas	2021-2030	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2.5.2.2.	Informuoti Radviliškio rajono savivaldybės gyventojus gaisrinės saugos, civilinės saugos, ekstremalių situacijų prevencijos ir pirmosios pagalbos teikimo klausimais	2021-2030	Civilinės ir darbo saugos vyr. specialistas

2.5.2.3.	Rengti ir įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės ekstremalių situacijų prevencijos ir valdymo planus bei programas	2021-2030	Civilinės ir darbo saugos vyr. specialistas
----------	---	-----------	---

3. PRIORITETAS: PASIEKIAMA, MODERNIOS INFRASTRUKTŪROS ŽALIOJI SAVIVALDYBĖ

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo metai	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3. Prioritetas: Pasiekiamo, modernios infrastruktūros žaliaji savivaldybė			
<i>3.1. Tikslas: Pasiekiamumo gerinimas</i>			
<i>3.1.1. Uždavinys: Modernizuoti susisiekimo infrastruktūrą</i>			
3.1.1.1.	Atlikti rajono vietinės reikšmės kelių, gatvių ir dviračių takų inventorizaciją	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.1.1.2.	Atnaujinti bei įrengti Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje esančias gatves, kelius, privažiavimo kelius, asfaltuoti žvyrkelius, diegti eismo saugos bei aplinkosauginės priemonės	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.1.1.3.	Atnaujinti ar įrengti automobilių stovėjimo aikštelės Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos viešosiose erdvėse	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.1.1.4.	Atnaujinti ar įrengti automobilių stovėjimo aikštelės, privažiavimus Radviliškio rajono savivaldybės viešose erdvėse, savivaldybės įmonių ir įstaigų teritorijose	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.1.1.5.	Atnaujinti ar išplėsti Radviliškio rajono savivaldybės gyventojų daugiabučių gyvenamųjų namų kiemus	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius; Architektūros ir urbanistikos skyrius Daugiabučių gyvenamųjų namų bendrijos.
3.1.1.6.	Pritaikyti esamą gatvių, vietinės reikšmės kelių, privažiavimo kelių, automobilių stovėjimo aikštelių infrastruktūrą neįgalųjų poreikiams	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.1.1.7.	Plėtoti ir vystyti Radviliškio rajono savivaldybės susisiekimo bei inžinerinių tinklų infrastruktūrą, teritorijų planavimo dokumentais suformuotose ir prioritetinėmis nustatytose teritorijose, kuriose numatyta darni urbanistinė plėtra.	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius Architektūros ir urbanistikos skyrius
<i>3.1.2. Uždavinys: Mažinti transporto neigiamą poveikį aplinkai, skatinti darnų judumą</i>			
3.1.2.1.	Atnaujinti ir plėsti susisiekimo infrastruktūrą bevariklio transporto priemonėms	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.1.2.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti viešojo transporto parką, taikant žaliuosius pirkimus ir įsigyjant ekologiškas, atsinaujinančių energijos šaltinių transporto priemones	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius Pavėžėjimo paslaugas teikiančios įmonės
3.1.2.3.	Kurti, sudaryti sąlygas kurtis bei plėstis ekologiško, atsinaujinančių energijos šaltinių transporto rūšių infrastruktūrai Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje bei skatinti naudoti(s) sukurta infrastruktūra	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.1.2.4.	Atnaujinti, tobulinti ir diegti naujas saugaus eismo priemones, išmaniąsias transporto sistemas	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.1.2.5.	Remti ir skatinti bendruomenių socialinių inovacijų projektus (pvz., socialinio taksi), skirtus pažeidžiamų gyventojų grupių mobilumui, vystyti	2021-2030	Socialinės paramos skyrius

	socialinių paslaugų biudžeto lėšomis finansuojamas pavėžėjimo paslaugas		
3.1.3. Uždavinys: Urbanistinės teritorijos darni plėtra: esamų teritorijų regeneravimas			
3.1.3.1.	Identifikuoti bei vykdyti esamų teritorijų regeneravimą	2021-2030	Architektūros ir urbanistikos skyrius
3.1.3.2.	Identifikuoti bei plėsti nustatytas ir Tarybos patvirtintas tikslines bei prioritетines teritorijas Radviliškio rajono savivaldybėje	2021-2030	Architektūros ir urbanistikos skyrius
3.2. Tikslas: Modernios inžinerinės infrastruktūros užtikrinimas			
3.2.1. Uždavinys: Vandens prieinamumo ir tvaraus vandens išteklių valdymo skatinimas			
3.2.1.1.	Atlikti Radviliškio rajono savivaldybės vandens tiekimo tinklų ir nuotekų tvarkymo tinklų bei infrastruktūros inventorizaciją	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Vandens tiekimo įmonės
3.2.1.2.	Atlikti Radviliškio rajono savivaldybės paviršinių nuotekų surinkimo tinklų ir valymo įrenginių inventorizaciją	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Vandens tiekimo įmonės
3.2.1.3.	Aprūpinti rajono gyventojus kokybiškais viešosiomis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugomis ir mažinti aplinkos taršą nuotekomis	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Vandens tiekimo įmonės
3.2.1.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūrą Radviliškio rajono savivaldybėje	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Vandens tiekimo įmonės
3.2.2. Uždavinys: Skatinti atsinaujinančių išteklių naudojimą			
3.2.2.1.	Modernizuoti Radviliškio rajono savivaldybės šilumos tiekimo sistemą, ją pritaikant atsinaujinančių ir alternatyvių išteklių naudojimui bei plėtrai	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Šilumos tiekimo įmonės
3.2.2.2.	Atnaujinti ir plėsti Radviliškio rajono savivaldybės gatvių, kelių, viešųjų teritorijų bei turistinių objektų apšvietimą, diegiant energiją taupančias priemones	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.2.2.3.	Plėtoti ir skatinti ekologinių inovacijų atsiradimą ir naudojimą Radviliškio rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose ir įmonėse	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
3.2.2.4.	Rengti ir įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės atsinaujinančių ir alternatyvių energijos šaltinių plėtros planus, galimybių studijas, programas	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Architektūros ir urbanistikos skyrius
3.3. Tikslas: Patrauklios gyvenamosios aplinkos užtikrinimas			
3.3.1. Uždavinys: Gerinti atliekų tvarkymo sistemą, skatinti gyventojų aplinkosauginį švietimą			
3.3.1.1.	Modernizuoti Radviliškio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.3.1.2.	Tobulinti ir plėsti Radviliškio rajono savivaldybės atliekų surinkimo, perdirbimo ir rūšiavimo infrastruktūrą	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.3.1.3.	Rengti ir įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisykles bei planus	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.3.2. Uždavinys: Didinti miesto ir kaimo gyvenamųjų erdvių patrauklumą, didinti kraštovaizdžio patrauklumą			
3.3.2.1.	Rengti ir įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės aplinkos kokybės gerinimo bei apsaugos priemones, programas	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
3.3.2.2.	Rengti ir įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės oro taršos priemones, programas	2021-2030	Žemės ūkio skyrius Vyriausiasis savivaldybės gydytojas

3.3.2.3.	Rengti ir įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės vandens telkinių kokybės monitoringo ir stebėsenos priemonės, programas	2021-2030	Žemės ūkio skyrius Vyriausiasis savivaldybės gydytojas
3.3.2.4.	Rengti ir įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonės, programas	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
3.3.2.5.	Rengti ir įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės paramos asbesto turintiems gaminiams šalinti iš viešojo naudojimo ir gyvenamųjų pastatų priemonės, programas	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius Žemės ūkio skyrius
3.3.2.6.	Tvarkyti, atkurti, įrengti naujus parkus, žaliuosius plotus, žaliąsias apsaugines zonas, želdynus bei kitus kraštovaizdžio elementus	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija; Architektūros ir urbanistikos skyrius
3.3.2.7.	Tvarkyti, formuoti, atkurti kraštovaizdį ir jo elementus	2021-2030	Architektūros ir urbanistikos skyrius Radviliškio r. sav. Administracija;
3.3.3. Uždavinys: Skatinti biologinę įvairovę, žaliąją infrastruktūrą miesto aplinkoje, mažinti taršą			
3.3.3.1.	Naikinti invazinius augalus ir gyvūnus Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
3.3.3.2.	Identifikuoti, valyti ir sutvarkyti užterštas teritorijas	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
3.3.3.3.	Valyti užterštus vandens telkinius, gerinti jų vandens kokybę, pasiekti ir išlaikyti gerą vandens telkinių būklę	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
3.3.3.4.	Tvarkyti ir likviduoti bešeimininkius, apleistus pastatus ir statinius bei aplink juos esančias teritorijas	2021-2030	Statybos ir viešosios tvarkos skyrius
3.3.3.5.	Įgyvendinti Radviliškio rajono aplinkos apsaugos rėmimo specialiąją programą, plėsti programos veiklos ir finansavimo apimtį	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
3.3.3.6.	Organizuoti rajono savivaldybės administracijos darbuotojų, susijusių su aplinkosauga, želdinių ir želdynų priežiūra, mokymus, siekiant stiprinti jų kompetencijas ir gebėjimus, kelti kvalifikaciją	2021-2030	Žemės ūkio skyrius
3.3.4. Uždavinys: Skatinti energijos vartojimo efektyvumą didinančių priemonių naudojimą			
3.3.4.1.	Modernizuoti Radviliškio rajono savivaldybės viešuosius pastatus, siekiant mažinti šilumos energijos suvartojimą	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius
3.3.4.2.	Modernizuoti daugiabučių gyvenamųjų namų pastatus Radviliškio rajono savivaldybėje, siekiant mažinti šilumos energijos suvartojimą	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Daugiabučių namų administratorius; Namų bendrijos

4. PRIORITETAS: GYVENTOJAMS ATVIRA SAVIVALDYBĖ

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo metai	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4. Prioritetas: Gyventojams atvira savivaldybė			
<i>4.1. Tikslas: Bendruomenių inicijuotos vietos plėtros užtikrinimas</i>			
<i>4.1.1. Uždavinys: Užtikrinti vietos bendruomenių plėtrą ir iniciatyvų įgyvendinimą</i>			
4.1.1.1.	Plėsti, atnaujinti ir pritaikyti nevyriausybiniams, bendruomeninėms organizacijoms palankią infrastruktūrą Radviliškio rajono savivaldybėje	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija; Jaunimo reikalų koordinatorius
4.1.1.2.	Rengti ir įgyvendinti NVO ir bendruomeninių organizacijų projektus, skatinti naujas iniciatyvas	2021-2030	Jaunimo reikalų koordinatorius
4.1.1.3.	Skatinti ir organizuoti NVO ir bendruomeninių organizacijų renginius, patirties sklaidą	2021-2030	Jaunimo reikalų koordinatorius
4.1.1.4.	Skatinti savanorišką veiklą	2021-2030	Jaunimo reikalų koordinatorius
4.1.1.5.	Įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių strategijas	2021-2030	Investicijų ir turto valdymo skyrius; Jaunimo reikalų koordinatorius
<i>4.2. Tikslas: Jaunimo iniciatyvų skatinimas ir NVO plėtra</i>			
<i>4.2.1. Uždavinys: Įgyvendinti jaunimo politiką, plėsti jaunimui skirtų paslaugų prieinamumą ir kokybę</i>			
4.2.1.1.	Užtikrinti atvirųjų jaunimo centrų / atvirųjų jaunimo erdvių teikiamų paslaugų įvairovę, kokybę bei plėtrą (čia įeitų ir atvirojo jaunimo centro steigimas).	2021-2030	Jaunimo reikalų koordinatorius
4.2.1.2.	Užtikrinti mobiliojo darbo su jaunimu teikiamų paslaugų įvairovę, kokybę bei plėtrą	2021-2030	Jaunimo reikalų koordinatorius
<i>4.2.2. Uždavinys: Skatinti nevyriausybinių ir bendruomenių organizacijų veiklą, didinti jų įsitraukimą į viešąjį valdymą ir viešųjų paslaugų teikimą</i>			
4.2.2.1.	Skatinti jaunų žmonių aktyvumą ir dalyvavimą jaunimo ir jaunimo nevyriausybinių organizacijų veikloje.	2021-2030	Jaunimo reikalų koordinatorius
<i>4.3. Tikslas: Vietos savivaldos stiprinimas, atvirumo didinimas</i>			
<i>4.3.1. Uždavinys: Užtikrinti efektyvų viešąjį valdymą, gerinti paslaugų kokybę ir prieinamumą.</i>			
4.3.1.1.	Organizuoti rajono savivaldybės administracijos darbuotojų ir politikų mokymus, siekiant stiprinti jų kompetencijas ir gebėjimus, kelti kvalifikaciją	2021-2030	Bendrųjų reikalų skyrius
4.3.1.2.	Skatinti organizuoti Radviliškio rajono savivaldybės įstaigų ir organizacijų darbuotojų ir vadovų mokymus, siekiant stiprinti jų kompetencijas ir gebėjimus, kelti kvalifikaciją	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija
4.3.1.3.	Užtikrinti nuolatinį savivaldybės viešųjų ir administracinių paslaugų modernizavimą	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija; Civilinės metrikacijos, informacinių technologijų ir komunikacijos skyrius
4.3.1.4.	Diegti ir (arba) atnaujinti Radviliškio rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų informacines sistemas bei kompiuterinę įrangą, plėsti ir tobulinti teikiamas elektronines paslaugas	2021-2030	Civilinės metrikacijos, informacinių technologijų ir komunikacijos skyrius; Savivaldybės įstaigos ir organizacijos

4.3.1.5.	Skatinti gyventojus naudotis Radviliškio rajono savivaldybės teikiamomis viešosiomis elektroninėmis paslaugomis	2021-2030	Civilinės metrikacijos, informacinių technologijų ir komunikacijos skyrius
4.3.1.6.	Įgyvendinti korupcijos prevencijos priemonės Radviliškio rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose bei įmonėse	2021-2030	Juridinis ir viešųjų pirkimų skyrius
4.3.1.7.	Plėsti ir tobulinti vieno langelio principu teikiamas viešąsias ir administracines paslaugas	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija
4.3.1.8.	Atlikti gyventojų poreikių ir Radviliškio rajono savivaldybės lygiu teikiamų viešųjų ir administracinių paslaugų tyrimus bei apklausas	2021-2030	Civilinės metrikacijos, informacinių technologijų ir komunikacijos skyrius
4.3.1.9.	Rengti bei atnaujinti Radviliškio rajono savivaldybės teritorijų planavimo dokumentus	2021-2030	Architektūros ir urbanistikos skyrius
4.3.1.10.	Rengti bei atnaujinti Radviliškio rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų strateginio planavimo dokumentus	2021-2030	Finansų skyrius; Investicijų ir turto valdymo skyrius; Savivaldybės įstaigos ir organizacijos
4.3.1.11.	Plėtoti ir tobulinti Radviliškio rajono savivaldybės geoinformacinę sistemą (toliau – GIS)	2021-2030	Architektūros ir urbanistikos skyrius
<i>4.3.2. Uždavinys: Rengti ir įgyvendinti priemones, skirtas moterų ir vyrų lygioms galimybėms užtikrinti.</i>			
4.3.2.1.	Diegti priemones, kuriančias saugią darbo aplinką ir užtikrinančias diskriminacijos prevenciją	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija
4.3.2.2.	Skatinti lankstų darbą ir pažangius sprendimus, kad būtų užtikrintas darbo ir asmeninio gyvenimo suderinimas	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija
4.3.2.3	Vidine bei išorine komunikacija skatinti lygių galimybių ir įvairovės kultūrą	2021-2030	Radviliškio r. sav. Administracija

2 PRIEDAS: RODIKLIAI

Tikslas	Uždavinys	Rodiklis
1.1. Tikslas: Verslo aplinkos gerinimas ir konkurencingumo skatinimas	1.1.1. Uždavinys: Sudaryti palankias sąlygas naujo verslo kūrimui, veikiančio verslo stiprinimui bei naujų investicijų pritraukimui.	Patvirtintų naujų priemonių skaičius, vnt.
	1.1.2. Uždavinys: Gerinti verslo paramos, konsultavimo ir informavimo sistemą.	Pradėtos teikti naujos paslaugos, vnt.
	1.1.3. Uždavinys: Plėtoti viešojo ir privataus sektorių partnerystę, skatinti verslumą visuomenėje bei gyventojų ekonominį mobilumą.	Inicijuotų projektų skaičius, vnt.
1.2. Tikslas: Kaimo plėtra ir verslumo skatinimas	1.2.1. Uždavinys: Sudaryti sąlygas vystyti žemės ūkį, stiprinti ekologinių ir netradicinių žemės ūkio šakų plėtrą.	Įkurtų netradicinių ūkių skaičius, vnt.
	1.2.2. Uždavinys: Skatinti alternatyvias veiklas kaimo vietovėje.	Pradėtų alternatyvių veiklų kaimo vietovėje skaičius, vnt.
1.3. Tikslas: Savivaldybės patrauklumo didinimas	1.3.1. Uždavinys: Plėtoti viešąją rekreacijos paslaugų infrastruktūrą, didinti patrauklumą atvykstantiems	Pritaikytų objektų skaičius, vnt.
	1.3.2. Uždavinys: Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus lankytojams, švietimui, kultūrai, edukacija bei kitų paslaugų teikimui.	Turistų skaičiaus pokytis, proc.
1.4. Tikslas: Žaliosios ekonomikos plėtra	1.4.1. Uždavinys: Skatinti visuomenės švietimą aplinkosaugos klausimais ir informuoti apie esamą ekologinę situaciją rajone	Žaliųjų pirkimų dalis organizuojant savivaldybės viešuosius pirkimus, proc.
2.1. Tikslas: Socialinės pagalbos prieinamumo didinimas, socialinės atsakomybės stiprinimas	2.1.1. Uždavinys: Gerinti socialinių paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą	Socialines paslaugas gaunančių asmenų skaičius, asm.
	2.1.2. Uždavinys: Didinti socialinę integraciją, mažinti atskirtį	Įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.
	2.1.3. Uždavinys: Kurti vaikui ir šeimai palankią aplinką	Inicijuotų ir įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.
2.2. Tikslas: Galimybės mokytis užtikrinimas	2.2.1. Uždavinys: Gerinti švietimo paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą	Inicijuotų ir įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.
	2.2.2. Uždavinys: Didinti švietimo paslaugų prieinamumą sudarant sąlygas gauti kokybiškas mokymo paslaugas	Mokinių, baigusių 12 bendrojo ugdymo programos klasių ir tais pačiais metais tęsiančių mokslą universitete ar kolegijoje, dalis (%)
2.3. Tikslas: Gyventojų sveikatos gerinimas, psichinės ir fizinės sveikatos stiprinimas	2.3.1. Uždavinys: Gerinti sveikatos priežiūros sistemų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų prieinamumą, rezultatyvumą ir tvarumą	Inicijuotų ir įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.
	2.3.2. Uždavinys: Užtikrinti vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis	Gyventojų, dalyvavusių sveikatinimo programose, skaičius (vnt.)
	2.3.3. Uždavinys: Plėtoti visuomenės sveikatos stiprinimo veiklas, ugdant	Inicijuotų ir įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.

	<i>gyventojų sąmoningą rūpestį savo sveikata</i>	
	<i>2.3.4. Uždavinys: Skatinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportuojančių visuomenę.</i>	Inicijuotų ir įgyvendintų priemonių, projektų skaičius, vnt.
	<i>2.3.5. Uždavinys: Gerinti gyventojų psichinę sveikatą ir paslaugų prieinamumą</i>	Suteiktų psichiatrinių ar psichologinių paslaugų skaičius, vnt.
2.4. Tikslas: Kultūros paslaugų prieinamumo didinimas	<i>2.4.1. Uždavinys: Gerinti kultūros paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą.</i>	Aktyvių / įgyvendintų kultūrinių, edukacinių ir meno programų / projektų skaičius, vnt.
2.5. Tikslas: Viešojo saugumo didinimas	<i>2.5.1. Uždavinys: Užtikrinti viešąją tvarką ir viešąjį saugumą</i>	Inicijuotų ir įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.
	<i>2.5.2. Uždavinys: Įgyvendinti prevencines veiklas ir programas</i>	Inicijuotų ir įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.
3.1. Tikslas: Pasiekiamumo gerinimas	<i>3.1.1. Uždavinys: Modernizuoti susisiekimo infrastruktūrą</i>	Įdiegtų išmanių eismo saugumo sistemų skaičius, vnt.
	<i>3.1.2. Uždavinys: Mažinti transporto neigiamą poveikį aplinkai, skatinti darnų judumą</i>	Nutiestų dviračių ar pėsčiųjų takų ilgis, km
	<i>3.1.3. Uždavinys: Urbanistinės teritorijos darni plėtra: esamų teritorijų regeneravimas</i>	Inicijuotų ir įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.
3.2. Tikslas: Modernios inžinerinės infrastruktūros užtikrinimas	<i>3.2.1. Uždavinys: Vandens prieinamumo ir tvaraus vandens išteklių valdymo skatinimas</i>	Gyventojų dalis, kuriems sudarytos sąlygos naudotis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo centralizuotomis sistemoms, proc.
	<i>3.2.2. Uždavinys: Skatinti atsinaujinančių išteklių naudojimą</i>	Inicijuotų ir įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.
3.3. Tikslas: Patrauklios gyvenamosios aplinkos užtikrinimas	<i>3.3.1. Uždavinys: Gerinti atliekų tvarkymo sistemą, skatinti gyventojų aplinkosauginį švietimą</i>	Inicijuotų ir įgyvendintų naujų priemonių skaičius, vnt.
	<i>3.3.2. Uždavinys: Didinti miesto ir kaimo gyvenamųjų erdvių patrauklumą, didinti kraštovaizdžio patrauklumą</i>	Inicijuotų ir įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.
	<i>3.3.3. Uždavinys: Skatinti biologinę įvairovę, žaliąją infrastruktūrą miesto aplinkoje, mažinti taršą</i>	Inicijuotų ir įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.
	<i>3.3.4. Uždavinys: Skatinti energijos vartojimo efektyvumą didinančių priemonių naudojimą</i>	Įdiegtų priemonių skaičius, vnt.
4.1. Tikslas: Bendruomenių inicijuotos vietos plėtros užtikrinimas	<i>4.1.1. Uždavinys: Užtikrinti vietos bendruomenių plėtrą ir iniciatyvų įgyvendinimą</i>	Įgyvendintų vietos plėtros strategijų skaičius, vnt.
4.2. Tikslas: Jaunimo iniciatyvų skatinimas ir NVO plėtra	<i>4.2.1. Uždavinys: Įgyvendinti jaunimo politiką, plėsti jaunimui skirtų paslaugų prieinamumą ir kokybę</i>	Finansuotų jaunimo organizacijų projektų skaičius (vnt.); jaunimo organizacijų skaičius (vnt.)
	<i>4.2.2. Uždavinys: Skatinti nevyriausybinių ir bendruomenių organizacijų veiklą, didinti jų įsitraukimą į viešąjį valdymą ir viešųjų paslaugų teikimą</i>	Naujai įsikūrusių nevyriausybinių organizacijų ar bendruomeninių organizacijų skaičius, vnt.

4.3. Tikslas: Vietos savivaldos stiprinimas, atvirumo didinimas	4.3.1. Uždavinys: Užtikrinti efektyvų viešąjį valdymą, gerinti paslaugų kokybę ir prieinamumą.	Skaitmenizuotų (el. būdu teikiamų) administracinių paslaugų dalis
	4.3.2. Uždavinys: Rengti ir įgyvendinti priemones, skirtas moterų ir vyrų lygioms galimybėms užtikrinti.	Įgyvendintų priemonių skaičius, vnt.